

ВЛАДИМИР
КРШЉАНИН

**РУСКА
ПОЛИТИЧКА
МИСАО ДАНАС**

Антологија

 INFORMATIKA

ВЛАДИМИР КРШЉАНИН

РУСКА
ПОЛИТИЧКА
МИСАО ДАНАС

Антологија

Институт за политичке студије
Информатика
Међународна словенска академија

Београд, 2021.

РУСКА ПОЛИТИЧКА МИСАО ДАНАС
Антологија политичких текстова,
иступања и интервјуа

Приредио и превео са руског
Владимир Кршљанин

ИЗДАВАЧИ

Институт за политичке студије, Београд
Информатика а.д., Београд
Међународна словенска академија наука,
образовања, уметности и културе, Москва

За Институт за политичке студије:
Др Живојин Ђурић, научни саветник

За Информатику:
Славољуб Качаревић

За Међународну словенску академију:
Сергеј Бабурин

РЕЦЕНЗЕНТИ

Живојин Ђурић
Марко Пејковић

ГРАФИЧКИ ДИЗАЈН И ПРЕЛОМ

Љев Рјадченко

ШТАМПА

Штампарија GrafoSan Београд

ТИРАЖ

300

ISBN

978-86-84497-91-0

САДРЖАЈ

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ.....	9
ПОЧЕТАК	11
ВЛАДИМИР ПУТИН: НАТО У РАТУ ПРОТИВ СРБИЈЕ ВЕЋ ИМА ДЕСЕТИНЕ МРТВИХ (Интервју ТВ каналу ОРТ 13. маја 1999.)	13
ЈУРИЈ ЛУЖКОВ: ХРОНИКА НАЈАВЉЕНЕ СМРТИ (У спомен Слободану Милошевићу).....	26
ДАНАШЊЕ МИСЛИ	29
МИХАИЛ ДЕЉАГИН: ОПАСНА 2018. – ПРЕТЊЕ ЗАПАДА РУСИЈИ	31
ПРОТОЈЕРЕЈ ВСЕВОЛОД ЧАПЛИН: ПРОПОВЕДАЊЕ ПРАВОСЛАВЉА НА ЗАПАДУ МОГЛО БИ ДА РЕШИ ЊЕГОВЕ ПРОБЛЕМЕ.....	36
СЕРГЕЈ ГЛАЗЈЕВ: КОЈА ИДЕОЛОГИЈА ЋЕ ПОДИЋИ РУСИЈУ?.....	39
ВЛАДИСЛАВ СУРКОВ: УСАМЉЕНОСТ ПОЛУТАНКЕ (14+).....	49
СЕРГЕЈ ГЛАЗЈЕВ: КРАЈ АМЕРИЧКЕ ХЕГЕМОНИЈЕ И НАСТАНАК ИНТЕГРАЛНОГ ПОРЕТКА	55

ВЛАДИСЛАВ СУРКОВ: ДУГОВЕЧНА ПУТИНОВА ДРЖАВА.....	64
СЕРГЕЈ ГЛАЗЈЕВ: О ЛИНДОНУ ЛАРУШУ	73
АНДРЕЈ ФЕФЕЛОВ: ШОС И СРЦЕ СВЕТА.....	75
АЛЕКСАНДАР САМСОНОВ: 100 ГОДИНА ВЕРСАЈА – ПОГЛЕД ИЗ РУСИЈЕ	80
НИКИТА БОНДАРЈЕВ: “НЕ, ХВАЛА, ДРАГИ ДЕМОКРАТИ!” – ОТВОРЕНО ПИСМО СРПСКИМ ПРИЈАТЕЉИМА.....	89
СЕРГЕЈ БАБУРИН: ОДНОСИ РУСИЈЕ И СРБИЈЕ У 21. ВЕКУ	96
МИХАИЛ СМОЛИН: ИЗМЕЂУ РУСИЈЕ И ЗАПАДА ЈЕ ПРОВАЛИЈА.....	107
ИГОР ПАНАРИН: ОПЕРАЦИЈА COVID-19 ЈЕ ПОКУШАЈ СВРГАВАЊА ПУТИНА, ТРАМПА И СИЈА.....	109
СЕРГЕЈ ГЛАЗЈЕВ: ПОЗИЦИЈЕ САД, РУСИЈЕ, КИНЕ И ИНДИЈЕ У АКТУЕЛНОЈ КРИЗИ	130
ЈЕВГЕНИЈ БАРАНОВ: 20 ГОДИНА ОД ПРВЕ ИНАУГУРАЦИЈЕ ВЛАДИМИРА ПУТИНА.....	148
ГЕНАДИЈ ЗЈУГАНОВ: ПРАВОСЛАВЉЕ ЈЕ ТЕМЕЉ РУСКЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ И СОЦИЈАЛИЗМА	154
НИКОЛАЈ СОМИН: ГЛАВНИ ГРЕХ САВРЕМЕНОГ ЧОВЕЧАНСТВА.....	164
НИКОЛАЈ ПАТРУШЕВ: КАКВУ АЛТЕРНАТИВУ РУСИЈА НУДИ СВЕТУ?	194
АЛЕКСАНДАР ДУГИН: МОНОПОЛ НА ИСТИНУ И ОДСУСТВО СУВЕРЕНОГ ЛОГОСА.....	201

СЕРГЕЈ ГАВРИЛОВ: ТРЕБА НАМ ЗАЈЕДНИЧКИ ОДГОВОР НА СТРАШНЕ ИЗАЗОВЕ	203
ИЗРАЕЛ ШАМИР: ЈЕДНОДУШНОСТ И НЕСЛАГАЊА	207
СЕРГЕЈ КАРАГАНОВ: ОФАНЗИВА У РАТУ ИДЕЈА.....	211
ЈЕЛЕНА ПАЊИНА: ИМА ЛИ РУСИЈА МЕКУ МОЋ?	217
ВЈАЧЕСЛАВ САЉНИКОВ: СУЛТАН ПРОТИВ ЈЕРЕСИЈАРХА: ИЗРИЦАЊЕ ПРЕСУДЕ? ...	220
ИГОР ПШЕНИЧНИКОВ: БАЈДЕН – ОД ВЛАСТИ НОВЦА ДО ВЛАСТИ НАД ЉУДИМА	226
ЈЕЛЕНА ГУСКОВА: ПРИПАДА ЛИ БУДУЋНОСТ СЛОВЕНИМА?	231
СЕРГЕЈ БАБУРИН: ИСТОЧНОХРИШЋАНСКИ ПУТ КА МОРАЛНОЈ ДРЖАВИ....	240
НАТАЛИЈА НАРОЧЊИЦКА: ИСТОРИЈА РУСИЈЕ ЈЕ ПОПРИШТЕ БИТКЕ ЗА ЊЕНУ БУДУЋНОСТ	248
ВЛАДИМИР ПУТИН: ЉУДИ КАО ЦИЉ ЕКОНОМИЈЕ, А НЕ „ВЕЛИКИ РЕСЕТ” (Иступање на онлајн сесији Давоског форума)	262
ОСНОВНИ ПОДАЦИ О АУТОРИМА	279
ЖИВОЈИН ЂУРИЋ И МАРКО ПЕЈКОВИЋ: ПОГОВОР	283

Ова књига садржи 31 текст 25 савремених руских аутора^[1]. Сви текстови су веома релевантни, а аутори још више. Иако смо књигу нескромно назвали Антологија, не претендујемо да су сви најрелевантнији текстови овде сабрани. Али, надамо се да смо успели да начинимо пресек, довољно релевантан да читалац стекне представу шта је то Руска политичка мисао данас.

Међу ауторима има политичара, научника и новинара. Сви су, без изузетка, веома активни и веома плодни. Прилику да у овој књизи буду заступљени са више од једног текста, добили су, не без разлога, Владимир Путин, Сергеј Глазјев, Сергеј Бабурин и Владислав Сурков.

О свим ауторима смо, без обзира на њихов велики значај, навели само најосновније биографске податке на крају књиге, тек као почетни путоказ за недовољно информисане читаоце.

Највећи део књиге, под називом ДАНАШЊЕ МИСЛИ, чине веома актуелни текстови, настали данас, односно од краја 2017. до почетка 2021. године.

Међутим, у првом делу књиге, под називом ПОЧЕТАК, налазе се два текста – ТВ интервју Владимира Путина (тада секретара Савета безбедности РФ и директора ФСБ) од 13. маја 1999. и ауторски текст градоначелника Москве Јурија Лужкова, објављен у листу „Известија“ 20. марта 2006. Главна тема Путиновог интервјуа је агресија НАТО на нашу земљу, а текст Лужкова је заправо некролог Слободану Милошевићу. Без овог ПОЧЕТКА, немогуће је схватити ДАНАШЊЕ МИСЛИ, односно да је судбина Србије у

---

^[1] Сви српски преводи, сабрани у овој књизи, појавили су се раније појединачно на Интернету, а увек на порталу Факти, на чему се захваљујемо уреднику портала Ђури Билбији.

највећој мери одредила Руску политичку мисао данас, и у теорији и у пракси, па и чињеницу да је православна социјалистичка Русија постала несумњиви војно-политички лидер савременог света.

О свему томе, читалац ће, надам се наћи много убедљивих аргумената у овој књизи, која илуструје главни ток Руске политичке мисли данас. Ту су аутори и мислиоци патриотског усмерења, а то у Русији данас углавном значи православног и социјалистичког (иако сви аутори то отворено не признају). У овој књизи ћете прочитати и зашто вођа данашњих руских комуниста Зјуганов тврди да је православље – темељ руске цивилизације и социјализма и како руски национални лидер Путин у лице Клаусу Швабу на заседању Светског економског форума у Давосу парира „Великом ресету“ са четири приоритета социјалне правде, које је Русија, као ефикасна, модерна и успешна држава себи одредила као путоказе. „Само тако ће бити могуће да гарантујемо најефективнији развој савремене економије, економије у којој људи нису средство, него циљ.“ – каже Путин. Он, наравно, не употребљава реч „социјализам“ и друге идеологеме. Путин се, између осталог, строго придржава Устава Руске Федерације, чије је реформисање, у смислу јачања суверенитета и удаљавања од превазиђених западних концепата, већ започело, али који (још увек) забрањује постојање државне идеологије.

Свима несумњиво, православно утемељење Русије, потврдило се као најважнији и најпостојанији темељац европске цивилизације. Али, православље, хвала Богу, није идеологија, него систем вредности. Оно је вера, љубав и нада. Оно је пут, истина и живот.

То, на добробит свих људи и на радост српских читалаца, поручују руски аутори.

ПРИРЕЂИВАЧ

ПОЧЕТАК

ВЛАДИМИР ПУТИН:

НАТО У РАТУ ПРОТИВ СРБИЈЕ ВЕЋ ИМА ДЕСЕТИНЕ
МРТВИХ (Интервју ТВ каналу ОРТ 13. маја 1999.)

Александар Љубимов: Добро вече. Гледате Друштвену руску телевизију, програм „Овде и сада“. Јуче је смењена влада, а данас почиње процедура импичмента председника. Главна мисао са којом људи сада прате вести, је мисао о сопственој безбедности. После 3. октобра 1993. године добро знамо шта су политичке кризе, а после 17. августа прошле године знамо и шта су економске. Не желимо ни једне ни друге. О нашој безбедности овде и сада разговарамо на Лубјанки са секретаром Савета безбедности, директором Федералне службе безбедности Владимиром Путином. Добро вече Владимире Владимировичу!

Владимир Путин: Добро вече.

А.Љ.: Колико сам разумео, јуче је одржана седница Савета безбедности и разматрано је смењивање владе.

В. П.: Не. Јуче смо на Савету безбедности разматрали само један проблем – проблем кризе у Југославији. Питање смењивања владе није разматрано.

А.Љ.: То јест са становишта безбедности државе смењивање владе није најважније питање?

В. П.: Са становишта безбедности државе то питање је веома важно, пре свега са економске тачке гледишта. Знамо да су тржишта већ одреаговала на тај догађај, али то је питање које је председник решавао у складу са важећим уставом, није изашао из законских оквира, а то су констатовали, да и то приметимо, и шефови посланичких група. Стога се никакви изузетни догађаји у држави,

у вези са сменом владе, нису догодили.

А.Љ.: Ипак, је ли то смена владе или смена Примакова?

В. П.: Сматрам да је то смена владе. Чини ми се да – а и јуче сам о томе говорио, покушао сам да дам јавну изјаву, али је нико није пренео – чини ми се да сви ми који смо радили са Јевгенијем Максимовичем, морамо да му будемо захвални за све оно што смо од њега научили. Али председник је сасвим јасно изјавио зашто је то учињено. Учињено је ради тога да се створе услови за будући развој и кретање земље, пре свега у сфери економије, напред.

А.Љ.: Али у економији је тешко кретати се без политичке стабилности. У том смислу конзервативизам Примакова је, по свему судећи, чак и у смислу тога што сте управо рекли, био у извесном смислу такав гарант одређене стабилности у друштву.

В. П.: Да.

А.Љ.: Ја због тога и питам, да ли је због његовог смењивања, вероватно, сада мање те безбедности и стабилности?

В. П.: Стабилност и безбедност – то су ипак појмови различитог... различите категорије, зар не? Значи, стабилност – да, и ми полазимо од тога да је влада Јевгенија Максимовича успешно одговорила том задатку. И сам Јевгениј Максимович има право да о томе говори. И ја сматрам, да сви треба да му за то будемо захвални.

А.Љ.: Добро, хајде онда да пређемо на стварни дневни ред Савета безбедности. У току су врло интензивни преговори и, да тако кажемо, не осећамо да су људи почели да се осећају безбедније. Реците, да ли је ипак могуће, да се по протеклу неког времена, можда ћете нам Ви рећи коликог, људи почну да осећају онако безбедно, у том смислу, као пре почетка бомбардовања, пре почетка рата у Југославији?

В. П.: Тешко је рећи, јер ја разумем осећања обичног

човека, и, штавише, чак у разговору са најближима у својој породици, ја осећам ту забринутост. Зато што сви ми знамо како је почео Први светски рат, а онда и шта се дешавало на Балкану за време Другог светског рата. Данас се, наравно, намећу те трагичне аналогije. Наравно да то изазива узбуну и осећај угрожене безбедности код људи.

А.Љ.: Али ви не делите ту забринутост, као човек, који зна више, него обични грађани и чланови Ваше породице?

В. П.: У целини и потпуно делим. Сматрам да је то веома опасна ситуација. Њена опасност није само у томе што гину људи на конкретном месту, у центру Европе у наше време, што нам је сасвим недавно изгледало као нешто апсолутно немогуће. Трагедија је, по мом мишљењу, у нечему другом. Она је много већа. Данас једна група држава предузима активни покушај да промени светски међународни поредак створен после Другог светског рата. У суштини, да дезавуишу све договоре које су постигли савезници после Другог светског рата. А ти договори су, као што знамо, уграђени у темеље Организације Уједињених Нација. Организација Уједињених Нација је искључена из решавања једног од најоштријих конфликта у последње време. И управо то је, по мом мишљењу, оно најопасније. Али чини ми се да управо зато можемо стећи врло значајан број савезника и оних који ће нас подржати, јер, без обзира на то што велики број европских земаља, Сједињене Државе, све земље НАТО, подржавају акције које спроводе у Југославији, ипак је чланица Уједињених Нација много више, него чланица НАТО. И у том смислу, сматрам да ће се број оних који нас подржавају, повећавати.

А.Љ.: Али ствар, вероватно, није само у квантитету, него и у квалитету.

В. П.: Наравно.

А.Љ.: Да ли Кина у том смислу има свој план или ће се прикључити руском плану?

В. П.: Као што знате, Кина је велика сила. И ја сумњам да ће

се Кина слепо прикључивати било чијим туђим плановима.

А.Љ.: Да преформулишем своје питање. Постоји ли заједнички став и заједничко схватање, како ићи напред или постоји схватање да треба деловати у истом смеру, али на различите начине?

В. П.: Чини ми се да данас имамо заједничко схватање са Народном Републиком Кином о томе, да се конфликти ове врсте – међуетнички конфликти – не могу решити употребом силе.

А.Љ.: Владимире Владимировичу, мислим да би се гледаоци осећали сигурније, ако би разумели, колико руководство земље, које данас Ви оличавате, разматра различите варијанте развоја ситуације на Балкану. Условно говорећи, ја не желим, наравно, да Ви одајете државне тајне, али ако НАТО уђе са својим трупима у Југославију, какви сценарији и акције Русије се разматрају?

В. П.: Ако не желите да ја одајем неке тајне, онда вам мало шта интересантно могу да кажем. Али, природно, ми разматрамо најразличитије варијанте наших узвратних дејстава. Али уверавам вас да ћемо увек остати на платформи здравог разума и интереса, пре свега националних интереса Русије.

А.Љ.: Али НАТО своје планове не скрива. Можда ипак можете бар нешто да нам кажете?

В. П.: Шта вас конкретно интересује? Шта вам значи то „бар нешто“?

А.Љ.: Какве активности ће Русија, или Русија и Кина, можда Француска, сада, после данашњих преговора, предузимати?

В. П.: Понављам, оне могу да буду најразличитије. То су и наше међународне активности, акције хуманитарне помоћи, дипломатски притисак. Не искључујем ни рад са нашим присталицама у земљама НАТО. Ви знате да су, колико се сећам, у Сенату Сједињених Држава, сенатори

недавно предложили резолуцију подршке бомбардовању Југославије? И сасвим неочекивано, та резолуција је пропала. Гласови су се поделили: 232 према 232, ако се добро сећам. То је за администрацију било потпуно неочекивано. А западни масмедији прећуткују и покрет који се сада шири у европским земљама као подршка позицији Русије. Ја уопште не могу да схватим, искрено говорећи, позицију руководиоца многих западних земаља. Познато је, а ако и није, ја сада напомињем, да су као резултат борбених дејстава у Југославији, валутне берзе, тачније уопште берзе у Западној Европи, имале губитак од око 400 милијарди долара. Курс евра је пао за 10%, а сада већ можда и више.

А.Љ.: А можда борба за нови светски поредак, о чему сте Ви говорили, вреди толиког новца?

В. П.: Вреди, али не за Европу. Зашто би Европа губила тај новац? Говорим вам о томе да Русија има довољно много полуга утицаја на ту ситуацију. Али то не значи да треба да изгубимо главу и увучемо нашу земљу, посебно у таквом стању, у каквом се она данас налази, у борбена дејства. Само би нам то још недостајало. Ми имамо довољно унутрашњих проблема.

А.Љ.: Врло је важно што сте Ви то рекли. Информације НАТО и српских званичних извора о ономе што се тамо дешава се јако разликују. Али претпостављам да Ви имате своје изворе информација. А у нашој земљи је очито таква традиција, да је највише руководство земље све основне информације, добијало, бар досад, из уста Ваших претходника. Какве су Ваше информације, колико је погинулих?

В. П.: Мислите на страни алијансе?

А.Љ.: Мислим уопште, ипак и југословена.

В. П.: Мислим да се моје колеге неће на мене љутити, али према подацима наше војне обавештајне службе, ради се већ о десетинама људи на страни НАТО.

А.Љ.: Десетине погинулих војника на страни НАТО?

В. П.: Па да.

А.Љ.: Јесу ли то пилоти?

В. П.: Војна лица. У принципу могу бити било којих дужности, не знам.

А.Љ.: А цивила?

В. П.: Цивила на страни Југославије? Не знам те бројке, али јасно је да их је врло много.

А.Љ.: Па добро. Окренимо се Чеченији. За две године истиче рок мировних споразума о Чеченији. И очигледно да је то за нас врло осетљива тема. Одржавате ли неке планске састанке? Шта Ви конкретно препоручујете председнику, како да делује у тој ситуацији?

В. П.: Сасвим недавно смо имали такав састанак. Сазвао га је председник владе. И ми смо тамо припремили низ предлога. Ми сматрамо – а Ви сте сад поставили врло исправно питање – ...

А.Љ.: Нисам био на том састанку и немам тамо своје изворе.

В. П.: Не, не, разумем да ствар није у изворима, ствар је у проблему. У проблему наших односа са Чеченијом после 2001. године. Нажалост, преговарачки процес је прекинут и ако ми сада не будемо ништа радили, ако се не спремамо за 2001. годину, онда ћемо 2001. године да откријемо да нисмо спремни за решавање уопште никаквих проблема, ни у области међудржавних односа, ни у области економије, ни у области финансија, ни у области регулисања војне, царинске политике и тако даље. Зато ми предлажемо председнику да створи групе експерата, које би заједно са чеченском страном сада почеле да систематски раде на припреми докумената у областима које сам набројао.

А.Љ.: Рекли сте да сасвим спокојно контролишете ситуацију у земљи. Ако Дума буде изгласала импичмент, који

ће бити следећи кораци, активности власти?

В. П.: Власт ће поштовати било коју правоснажну одлуку. Понављам, правоснажну. Као што знамо, гласање о импичменту је тек почетак процеса. После тога морају да уследе – одлука Врховног суда, па онда одлука Уставног суда, и тек онда коначна одлука Савета Федерације. И све то се мора одиграти у року од три месеца. Уколико у року од три месеца, из било којих разлога одлука не буде донета, сматраће се да одлуке нема.

А.Љ.: То јест Ви претпостављате, имајући у виду сложену процедуру, да у року од три месеца та одлука неће бити донета и зато се врло мирно односите према ономе, што се сада дешава у Думи.

В. П.: Не само то. Сматрам да је сама по себи, формулација питања о импичменту таква, да је мало вероватно да би могла да прође, рецимо следећу инстанцу, Врховни суд. Јер да би то питање било размотрено, морао би бити на снази федерални закон о процедури импичмента, који Дума није ни разматрала, ни усвојила. То као прво. Као друго, сва или готово сва питања те врсте, која су разматрана са тачке гледишта импичмента, спадају у компетенцију Федералне службе безбедности и зато смо ми, не улазећи ни у какве политичке оцене, спровели за себе, пре свега за себе, правну анализу тих докумената. Неке ствари, по нашем мишљењу, не могу да издрже никакву критику.

А.Љ.: Али у сваком случају, колико ја разумем, на фону тог врло емоционалног разматрања импичмента, које предстоји, тешко да ће Државна Дума бити спремна да потврди кандидатуру премијера, баш тог Сергеја Владимировича Степашина. Како ће реаговати власт, шта ћете Ви предложити председнику – да распушта Думу, како да поступи?

В. П.: Као прво, не може се тврдити да неће желети да потврде Степашина.

А.Љ.: Не може се тврдити.

В. П.: Степашин је довољно позната личност, он је политичар са великим стажом, он је човек који – не плашим се то да кажем – може да задовољи врло много људи са најразличитијим политичким погледима, остајући притом прогресиван, савремен. И зато не бих говорио о томе да он неће проћи.

А.Љ.: Не, али ја сам знатижељан какве сценарије Ви предвиђате, ако он не прође.

В. П.: Па, ако он не прође, председник има неколико варијанти следећих потеза. И све оне, понављам, могу бити само у оквирима важећег устава: дати предлог по други пут, а ако не прође, дати по трећи пут, а ако не прође, Дума може бити распуштена, по уставу и кроз три месеца морају бити заказани следећи избори.

А.Љ.: Али ако у том тренутку Дума буде имала већ изгласан импичмент председника, на пример, у тренутку када буде дат трећи предлог за потврђивање Степашина, онда, очигледно, председник не може да распусти Думу, а влада неће моћи да функционише, јер је није потврдила Дума...

В. П.: Зашто неће моћи да функционише? Ако они изгласају импичмент, посланици и Дума не могу бити распуштени. Рецимо да се то и догоди, да ће изгласати макар ради тога да се осигурају од распуштања. Али то не значи да председник не може онда да својим указом именује Степашина за председника владе. Може.

А.Љ.: То јест Ви предвиђате могуће увођење ванредног стања у земљи, другим речима.

В. П.: Зашто ви нас плашите ванредним стањима?

А.Љ.: Ја могу само да постављам питања, не могу да плашим.

В. П.: Али у самом питању звучи некаква претња. Ми не планирамо да уводимо...

А.Љ.: Не, али ако не функционишу закони...

В. П.: Зашто не функционишу? Све функционише. Значи, Дума три пута одбацује кандидатуру, коју је предложио председник. Председник ипак, има право да га именује указом после трећег гласања, немајући притом право да распусти Думу. Значи, и влада ће функционисати и бити легитимна, и Дума ће функционисати и биће легитимна. Ја не сматрам, узгред буди речено, да је то најгора варијанта развоја догађаја, зато што лишити се Думе уопште – то није добро ни са становишта нашег преговарачког процеса са међународним финансијским организацијама, ни са тачке гледишта имиџа Русије на међународној сцени и тако даље. И уопште, са тачке гледишта унутрашње стабилности у земљи, чак и нестабилна Дума је боља него њено одсуство.

А.Љ.: Рекли сте да то није најгора варијанта. А која је најгора варијанта?

В. П.: Нема најгоре варијанте. Мислим да имамо довољно легитимних средстава за излаз из тих ситуација, које сте Ви сада разматрали.

А.Љ.: Велико хвала, Владимире Владимировичу. Мислим да сви желимо да живимо у снажној држави. Снажна држава, то је предвидива држава. Желимо да осећамо какве ће кораке предузети наша власт и да је она спремна за сваки развој догађаја овде и сада.

КОМЕНТАР ПРИРЕЂИВАЧА

Секретар Савета безбедности Руске Федерације и директор Федералне службе безбедности (ФСБ) Владимир Путин, дао је 13. маја 1999. у свом кабинету на Лубјанки интервју Александру Љубимову, тада познатом водитељу ТВ канала „ОРТ“ (претеча данашњег Првог канала).

Повод за интервју је било смењивање владе Јевгенија Примакова од стране Бориса Јељцина, које се десило пре-

тходног дана. Истог дана, одржана је и седница Савета безбедности Руске Федерације, па је Љубимов био убеђен да је на њој разматрано смењивање Примакова. Путин га је изненадио констатацијом да је Савет безбедности разматрао само једно питање – кризу у Југославији. Тако је тема НАТО агресије постала једна од главних у овом интервјуу, чиме смо добили прилику да чујемо ставове Владимира Путина и структура на чијем се челу налазио, о том битном моменту наше историје, у време док је агресија трајала.

Овај интервју је, стицајем околности, помало забрављен. Код нас никад и није био у целини саслушан, како због специфичне пропусности наших медија у време ратног стања, тако и због тога што у то време готово нико код нас није ни слутио будући значај Владимира Путина. У Русији су пак, скрупулозно архивирана и доступна и у видео и у текстуалном облику сва јавна иступања Владимира Путина од часа кад је дошао на чело Русије. Ранија, која су била ретка, цитирају се само понекад, и то више као куриозитет. Данас овај интервју постоји као аматерски снимак на неколико слабо посећених Јутјуб канала. Није нам познато да је икада раније, било на руском, било на српском, објављен његов стенограм, нити да га је неко јавно анализирао.

По природи свог посла, директори контраобавештајних служби и координатори националних безбедносних структура, ретко дају интервјуе и ретко коментаришу политичка збивања. Лакоћа са којом је Путин иступао у овом интервјуу, о темама животно важним за највећи део руске политичке јавности, показује да је свестан да је већ заузео једно од темељних места за стабилност руске државе и да је пут за његов муњевити и тихи успон широм отворен. Ипак, за њега је најважније да остави утисак одговорног, стручног и смиреног руководиоца који је у стању да озбиљно организује посао у државним органима и улије народу оптимизам и по најтежим питањима, у време кад је Русија почела да се организује да би одолела најтежим искушењима своје савремене историје.

Путинов пут ка кормилу Русије био је резултат организованог напора најодговорнијих, патриотски оријентисаних личности у структурама безбедности, које су дефолт из августа 1998. правилно оцениле као врхунац кризе који прети социјалном катастрофом и распадом земље. Ти људи су нам касније говорили: „Извините што 1999. нисмо могли више да вам помогнемо, били смо заузети спасавањем Русије“.

„Кадровска вртешка“ у влади Русије, започела је у пролеће 1998, када је смењен „диносаурус“, „вечити“ Јељцин премијер и један од симбола његове ере, Виктор Черномирдин, који је 7 година био на челу руске владе. Шансу добија прво млађани (тада 35-годишњи) Сергеј Киријенко, али на месту премијера остаје само од априла до августа – однела га је бујица вишегодишњих грешака, која је довела до дефолта. Ипак, за време његовог мандата Владимир Путин постаје директор ФСБ. У паници после дефолта, Јељцин покушава да врати Черномирдина, који не добија подршку Думе, па после месеца дана Јељцин одустаје од његове кандидатуре. Тачку на драму створену дефолтом, ставила је влада Јевгенија Примакова (11.9.1998-12.5.1999), прва (и до сада једина) у коју су ушли и комунисти. На чело владе (као рекордер по краткоћи мандата) дошао је 19.5.1999. Сергеј Степашин, који је, после драматичних неуспеха у Чеченији, био принуђен да поднесе оставку већ 9.8.1999. Тада, 16.8.1999, званично почиње „Путинова ера“. Он прво постаје премијер, па у новогодишњој ноћи којом Русија и свет улазе у трећи миленијум, постаје в.д. председника, да би после избора у пролеће 2000, ступио на дужност председника Русије 7.5.2000. године. Није се уплашио ни једног од застрашујућих проблема, већ их је решавао, мирно, постепено и систематично. Успешно је окончао рат у Чеченији, успоставио државну контролу над нафтно-гасним сектором, подигао стандард становништва, извукао Русију из демографске јаме, подигао на највиши ниво одбрамбену моћ и престиж Русије у свету.

Интервју о коме говоримо, десио се усред „кадровске вртешке“, у данима „између“ Примакова и Степашина, када су, због честих смена на челу руске владе, са правом стре-

пели и руски грађани, и руски пријатељи у свету. Ипак, Путин успева не само да успева да вешто одговори на непријатна новинарска питања, и не само да налази адекватне речи похвале и за претходног и за будућег председника владе, па и да покаже уважавање за Думу, сталног критичара власти, већ како и доликује првом безбедњаку земље, успева да код гледалаца враћа поверење у способност система да се легално избори са тешким искушењима и проблемима.

Ипак, и за нас и за свет, најважнији је централни део интервјуа, који се односи на НАТО агресију против Југославије. У интервјуу нема тешких речи осуде, које се од првог дана и Примаковљевог скретања авиона над Атлантиком, у руској јавности подразумевају. То се види и из чињенице да јавне протесте против агресије у Западној Европи, Путин региструје као „подршку ставу Русије“. Дакле, по овом питању Србија и Русија имају исти став. Путин се овде више бави објашњењима и одговорима на шок који је настао у руској и добром делу европске јавности: рат у Европи – како је то могуће? Шта ће сад бити? Шта да чинимо?

Пажњу најшире јавности свакако ће, и са правом, привући, практично једини тајни податак који је Путин изнео, позивајући се на руску војну обавештајну службу: до 13. маја НАТО већ има више десетина погинулих војника! Ово је свакако најауторитативнији деманти чувене фабрикации НАТО ратне пропаганде, која је ушла и у уџбенике и енциклопедије на Западу: НАТО је водио и окончао тај рат без губитака на својој страни!

Поред тога, Путин упућује прекор ЕУ, која у том рату за англоамерички нови светски поредак учествује, иако ништа не добија, него само губи – до тог часа 400 милијарди долара на берзама и 10% вредности Евра!

Процесе са којима се свет суочио, не само јер је у питању Балкан, Путин са разлогом пореди са Првим и Другим светским ратом. А његова оцена да је најопаснија ствар покушај групе земаља да промени светски поредак настао после Другог светског рата, уз маргинализовање

Уједињених Нација, стоји и данас, после 20 година. Већ тада, он је предвидео и да ће због свега тога, јачати садејство Русије и Кине и повећавати се број њихових савезника, спремних да бране међународно право. Ово све је СРЈ, односно Србији, била не само утеха, с обзиром да Русија у том часу није била у стању да јој помогне директним војним ангажовањем, већ и сигнал како ће сукоб бити разрешен – враћањем проблема у оквире УН и међународног права (Резолуција 1244), чега свакако не би било, да није било руске подршке.

Русија је 1999. доживела најозбиљније историјско отрежњење у погледу разумевања намера и метода којима се Запад руководи. То јој је помогло да убрза своју консолидацију и учини је ефикаснијом и успешнијом. Због тога се до данас и Русија и Владимир Путин осећају и понашају као наши дужници. Ипак, и садржај овог интервјуа показује да је добро и за Русију и за свет што се у том кључном историјском тренутку, на једној од кључних позиција у Русији већ налазио Владимир Путин.

ЈУРИЈ ЛУЖКОВ:

ХРОНИКА НАЈАВЉЕНЕ СМРТИ

(У спомен Слободану Милошевићу)

20.3.2006.

У свом родном граду Пожаревцу – 80 километара од Београда, што је за нас близу – нашло је своје земно упокојење тело Слободана Милошевића. Душа Милошевића ће узлетети високо, на Божји суд, који је недоступан тужиоцима Хашког трибунала.

О смрти је написано много. „Блажен је, ко је пао, као момче Ахил, лепотан, смео, млад и блистав” – писао је песник пре 200 година. Бивши председник Југославије није био ни момче ни лепотан, али је пао у истинској бици, сам се борећи за част српског народа и своју сопствену – тако ће, убеђен сам, данас рећи и у Србији и у Русији људи који не верују Западу на реч. Неки од њих су већ ставили Слобин лик на иконе.

Нисам спреман да дајем коначне оцене живота и делатности Слободана Милошевића. Ми, политичари и администратори, који се кувамо у котлу свакодневних проблема – најнезахвалнија смо врста за високе оцене. Али политичари, као и сви људи, на разне начине пролазе и завршавају свој животни пут. Недавно су, један за другим, два наша бивша председника прославили своје округле рођендане. Сукобљавајући се међу собом, они су заједно разбили нашу земљу и нанели јој такву штету, какву јој нису наносили ни најстрашнији освајачи. Али то није утицало на њихов апетит и самопоштовање. Видимо како старе удобно и са почастима, окружени родбином, спонзорима и поштоваоцима. Многаја и благаја им љета!

Слободан Милошевић, који се како је најбоље умео борио за своју Југославију, грешио и спотицао се, али, на

крају није сагнуо главу ни пред пристрасном Европом, ни пред 66 тачака оптужнице, сигурно ће у сећању свог народа заузети најбоље место. Много боље од оног које су његовом ковчегу одредиле ситне душе у властима његове земље, опседнуте обрачуном са Милошевићевом породицом и његовом успоменом. А имамо право и да укажемо на оне због којих је Слободан Милошевић задобио венац мученика. Честитамо лидерима НАТО, који су избомбардовали Југославију, западној штампи и телевизији и, наравно, госпођи Карли дел Понте, хашким лекарима и судијама који су заувек прославили то особито „хашко правосуђе”.

Каже се: ко је упозорен, он је спасен. Када је Запад откупио Милошевића, као ствар, од власти Србије постављених уз западну помоћ, написао сам за „Известија” чланак-упозорење „Не питај, за ким звоно звони”. Цитирам: „У сали Хашког трибунала, сви великаши земаља НАТО ће вероватно, супротно својим првобитним плановима, ступити са њим, Милошевићем, у двобој као са „свргнутим величанством” у једнини. Од када је света и века, слике оваквих неравноправних сукоба погађају људску душу. Уз то, Запад ће морати да се жестоко потруди да представи суду своју сопствену улогу у систематском десетогодишњем разбијању Југославије као успешно конструктивно ангажовање у регулисању конфликта, као покушај – из чистог алтруизма – да помогне њеним народима да реше своје унутрашње проблеме. У безумној жељи да изведу Милошевића пред свој суд, са њиме се обрачунају и тако „затворе тему”, учесници бомбардовања Југославије су, не приметивши то, сами себе поставили на оптуженичку клупу поред онога који је са ње отишао неосуђен”.

Пре пет година ми наравно нисмо све могли знати: да ће Зоран Ђинђић, који је предао Милошевића у Хаг, погинути пре Милошевића, и то од српске руке; да ће Запад спроводити тако задивљујућу економију, одуставши од обећаних кредита и помоћи осрамоћеној издајничкој влади Србије; да одлазак Милошевића неће олакшати живот Србима на Косову, а да ће та покрајина, супротно свим споразумима, данас бити на пет минута од независности. Али смо наслућивали да Слободан Милошевић неће изаћи жив из хашке тамнице. Покушај да се правним средствима за Србе и њиховог лидера прикује улога

жртвених јараца за све што се десило на Балкану није успео – највише захваљујући Милошевићу. Он је поставио своје тамничаре у безизлазни положај: нису могли да га осуде, а да га ослободе – нипошто. Године, које је свргнути председник провео у тамници, биле су године његове унапред планиране и најављене смрти. Да ли су га отровали или су му само ускратили лечење – важно је за истрагу, али не и за разумевање суштине онога што се десило. Слободана Милошевића су водили ка смрти и на крају су га убили. Пре пресуде.

То ритуално убиство утиче и утицаће не само на будућу судбину српског народа и државе. Оно намеће оштру границу покушајима моћника да осуде слабије и натерају све да буду усхићени њиховом праведношћу. Такви међународни судови над владарима одстрањеним са власти уз помоћ страног мешања, над одбаченим народима и неразумљивим културама, знамо, могу још да потрају. Али сумња је посејана – чак и у очима присталица наднационалног правосуђа.

И да се вратим најважнијем. Ономе, што ме данас узбуђује ништа мање него пре пет година: „Дубоко сам узнемирен догађајима у Југославији и молим се да она опстане и издржи то ново искушење. Али ништа мање нисам узнемирен све дубљом провалијом између Русије и Запада у оцени догађаја на Балкану – сувише добро осећам како наш народ не прихвата двоструке стандарде, двоструки морал, лицемерје у односу према Југославији. Разилажење у том питању са Западом – основана сумња у праведност новог светског поретка – разочарање у вредности које су нам заједничке са Западом – то је тај ланац закључивања, који ја, као градоначеник једне од европских престоница, не бих желео да допустим. Јер ми ипак такође припадамо Европи, Западу, бар за оне који живе источније од нас. И заблуде Запада, и то што он са моралне тачке гледишта није у праву, а што се тако оштро осећа у Русији – повод је за нашу најозбиљнију бригу, а не за злурадост.

Не питај за ким звоно звони. Оно звони за изгубљеном праведношћу”.

Изворник:

<https://iz.ru/news/312144>

ДАНАШЊЕ МИСЛИ

13.12.2017.

Укупни Запад (укључујући глобалне шпекуланте и њихову организациону структуру – САД) започео је против Русије рат до уништења – засада хладни.

Најважнији разлог за то је вредносна инкомпатибилност наших цивилизација, разоткривена у Валдајском говору Владимира Путина из септембра 2013: Запад, који служи профиту, трансформише људска бића зарад нових типова потрошње и нових тржишта, а Русија то види као дехуманизацију.

Осим тога, САД ће постојати само док остатак света буде плаћао њихову потрошњу, позајмљујући им новац са нетржишно ниском каматом (односно купујући њихове државне обвезнице са нетржишно ниском стопом повраћаја). За то им је неопходна хаотизација света – да би се уплашени светски капитал преместио у САД, као једину „мирну луку”. Русија је зауставила ширење хаоса у Сирији и у Донбасу, па са америчке тачке гледишта, због тога мора бити кажњена. Јер ако се хаос не буде ширио и страх не буде растао – САД ће остати без прилива неопходног новца.

Глобална криза више не дозвољава повећање профита на рачун повећања прихода, па монополи прелазе на снижавање трошкова. Либија, Сирија и Ирак су показали да и најмоћнији локални командант продаје нафту вишеструко јефтиније него најслабија држава, па би у складу са тим и у Русији извозом нафте требало да се баве „локални команданти”, а не држава.

Мора се узети у обзир и шок, који до данас потреса Запад због испољавања суверенитета Русије по питању реинтеграције Крима, без молбе Западу да то дозволи.

За разумевање нивоа тог шока, замислите да 30 година сваког јутра отварате фрижидер и доручкујете шницлу која тамо лежи (јер однос Запада са Русијом од 1987, то није однос „јахача и коња”, него баш „једача и шницле”). И одједном, једног лепог дана, та шницла поче са вама да говори. И чак се дрзне да изјави да је спремна да са вама води преговоре – равноправне, фер и на основама међународног права. Зар не бисте у муци почели да се питате шта сте пили претходне вечери?

Западне елите се налазе управо у таквом стању: не верују својим очима. Али њима је већ јасно да то што виде неће нестати само од себе. Мора се у акцију. А стандардна акција Запада против држава, које показују тежњу ка суверенитету, јесте организација преврата – то смо видели много пута.

Важна напомена: Западу није потребно да на власт доведе своје марионете, потребан је незавршени преврат, безвлашће, хаос, бацање Русије у смуту и уништење наше државности.

Објективни савезници Запада су руски либерали, који полазе од парадигме служења државе глобалним монополима, а не своме народу. Преко владе и централне банке они контролишу социјално-економску политику земље и настоје да себи врате пуноћу власти, коју су имали 90-их година.

Њихове савезнике представља значајан онај део прозападно оријентисаних представника крупног бизниса и топ-менаџмента, који је већ навикао да гледа на председника Путина као на сметњу својим текућим и директну претњу својим стратешким интересима.

Либерали имају на кога да се ослоне. Чак и органи државне управе који нису под њиховом контролом, у многоме су дезорганизовани и немају стратегију. Понекад чак демонстрирају отворено игнорисање потреба становништва (довољно је сетити се чувеног „ето зато” губер-

натора Калињинградске области – одговора на питање „зашто власти не планирају да врате компензацију трошкова за боравак деце у вртићима”, као и савета руководиоца Хакасије Зимина сиромашним општинама „да беру јагоде”).

Органи државне управе не нуде друштву путоказе. А чак и ако те путоказе предложи сам Путин, после петогодишње некажњене саботаже његових мајских указа од стране Медведевљеве либералне владе, постоји бојазан да председникове речи друштво неће дочекати са некадашњим ентузијазмом. Руси ће изгубити осећај перспективе (осим перспективе даљег руинирања економије и снижавања нивоа живота), а то ће их учинити пријемчивим за манипулације и провокације.

Одбијање Русије да „узвраћа ударце” у спољној политици, њени јалови апели Западу да поштује норме међународног права (које је изгазио тај исти Запад 1999. у агресији на Југославију) и позиви на сарадњу (у време када је Запад већ изабрао курс нашег уништења), стварају утисак губитка субјективности коју је Русија стекла у време Крима, и некажњености даље ескалације агресије Запада против нас.

У таквим условима, недавна понижавајућа акција забране наше државне заставе на предстојећој Зимској олимпијади, може бити схваћена као „уметничка припрема” од стране Зашада. А неспособност државе да од очигледног изживљавања заштити понос Русије – њене шампионе – изазива код навијачких маса осећај слабости такве државе.

Истовремено се спроводи врбовање руских олигарха и других имућних људи у САД и Великој Британији и претварање руске „елите” у оруђе државног удара. А онима који не желе да постану западна агентура, нека хапшење Керимова буде наговештај шта их чека.

Снажније ударце треба очекивати непосредно уочи председничких избора. Један од њих може бити тотална офанзива на Донбас већ припремљене украјинске армије – ради увлачења Русије у братоубилачки рат.

У економској сфери треба очекивати забрану, под претњом санкција, иностраног улагања у руске државне обвезнице. То ће изазвати бекство шпекулативног капитала, а могуће, и девалвацију рубље, нестанак дела роба са тржишта и поскупљење преосталих.

Могуће је и замрзавање државних актива Русије у САД, што би значило губитак више од четвртине међународних резерви и повећање девалвације. Није искључена ни припрема аналогног замрзавања и у Европи.

На послетку, могуће су и различите диверзије, међу којима и компјутерске, које разарују друштвену психу и стварају утисак неспособности државе. Пробе, у виду акција телефонског тероризма и компјутерских напада на руске банке, већ су извршене.

На таквом фону, биће могуће приступити непосредној организацији Мајдана. Важно је да су на Фејсбуку већ разрађени механизми преузимања налога лидера јавног мњења, уз објављивање на њима порука супротних њиховим политичким погледима, а написаних уз идеално копирање њиховог стила. На пример, Александру Проханову, уз тотално апсурдне изговоре, нису дуго времена враћали контролу над његовим налогом, који је све то време коришћен за огољену антируску пропаганду (потпуно супротну његовим погледима, али написану у „његовом стилу”).

Могуће је да се таква контрола успостави над великим бројем налога кључних твораца јавног мњења у Русији (и не само на Фејсбуку), који ће изненада усмерити своју публику не на одбрану, већ на рушење руске државности.

Пузајуће удаљавање од Русије Казахстана (кроз изненадни форсирани прелаз на латиницу) и Киргизије (која је дан антируског устанка из 1916. прогласила за државни празник и одрекла се својих обавеза у оквиру Евроазијског Економског Савеза, и све то после личне подршке Путина њеном председнику), симптоми су оријентације на овакву перспективу.

Важно је истаћи да је немогуће одбранити се од агресије Запада без елиминације морално-психолошке и материјалне зависности политичке класе Русије од Запада (ликвидације „офшорне аристократије”), као и без преласка са стратешке одбране (која гарантује пораз), на активну, разноврсну и креативну офанзиву на Запад.

Осим тога, услов опстанка Русије је одлучан прелазак са политике уништавања наше земље у интересу глобалних шпекуланата, на политику њеног развоја: комплексне модернизације инфраструктуре, која изискује ограничења финансијских шпекулација и монополизма, искорењавање корупције; разумног протекционизма; гарантовања свима прихода који обезбеђују минималне трошкове живота; нормализације пореске и миграционе политике, здравства и образовања.

Ипак, засад не видимо знаке разумевања наведених опасности и задатака.

Изворник:

<https://www.kp.ru/daily/26770.4/3802437/>

ПРОТОЈЕРЕЈ ВСЕВОЛОД ЧАПЛИН:

ПРОПОВЕДАЊЕ ПРАВОСЛАВЉА НА ЗАПАДУ МОГЛО
БИ ДА РЕШИ ЊЕГОВЕ ПРОБЛЕМЕ

31.12.2017.

Како савладати раскрсницу вредности, како превазићи страх да се формулишу нова државна идеологија и нови светски пројекат?

Стогодишњица две револуције није дала одговоре на питања, стара више од сто година. Како избећи стагнацију, после које увек долазе револуције и хаос, а у реалностима XXI века – скоро увек и туђинска управа? Како превазићи јаз између елита и народа, који је данас шири, него почетком прошлог века?

Како савладати раскрсницу вредности, како превазићи страх да се формулишу нова државна идеологија и нови светски пројекат? Не стоји ли иза тога бојазан од свађе са западним елитама? Да ли су оптимални – баш за Русију – републиканско политичко уређење, прихваћено 1917. године, а такође и социјално-економско уређење западног типа, прихваћено 1991-1993. године?

Одговора нема... Дискусија је гурнута под тепих – или је у најбољем случају препуштена политкоректним историчарима, који се обично плаше да повуку паралеле са садашњошћу и будућношћу, да извуку закључке за власт и друштво. Нажалост, грешке са почетка прошлог века се понављају. Чисто одбранаштво, одбрамбена свест, фиксација злогоком „стабилношћу” – увек су самоубиствени. Народ, који стоји у месту, неизбежно постаје плен грабљивица: примери Римске империје и садашње Западне Европе то очигледно демонстрирају.

Засад Русија – захваљујући Криму и новој улози на Блиском Истоку – тек помало компензује оно стратешко повлачење, које је почело у време Карипске кризе и завршило се готово потпуним губитком утицаја на догађаје у Кијеву, Харкову, Одеси.

Алтернативе Путину данас нема – иако већ сада треба трагати за лидерима, међу којима би се могао наћи не „именовани“, него баш изабрани, од народа прихваћени наследник. Узгред, док се на либералној страни упечатљиви лидери одавно приказују и рекламирају, конзервативно-патриотска страна очигледно заостаје – у многоме због уситњености и интрига.

Више од тога: земљи је потребан „стари нови Путин“. Способан не да „издржи“ четврти председнички мандат, већ да обезбеди нове продоре – пре свега у интелектуалној сфери, у области демографије (ту се ништа неће постићи без стварања нове „Русије породичних кућа“), у утицају на догађаје у Европи, укључујући Западној.

Проповедање Православља на Западу могло би да реши његове проблеме – како духовне, тако и световне. Да помогне повратку хришћанском разумевању карактера тамошњих друштава. Да обузда закулисне елите, које се боре против хришћанства. Да стави под знак питања моралну легитимност глобалне финансијско-економске архитектуре.

Православље није само „лична вера“. Оно има свој, јасно изражени у Светом Писму и Предању поглед на економију, културу, политику, државу, војску. Тај поглед треба ширити по читавом свету, чак иако он суштински противречи представама западних елита и оним политичко-правним конструкцијама, које су породили лажноименовано „просветитељство“ и „велике“ револуције тајних сила. Ради „православног продора“, неопходно је да се у Цркви чују сви гласови, а пре свега – глас Христа. А да калкулантство одступи пред пламеном вере – колико год он изгледао безумно за рационалисте и себичњаке.

Црквени живот 2017. године обележиле су сувише уопштена дискусија о стогодишњици трагедије – и врло

конкретне одлуке Архијерејског Сабора. Фактички је одбачен – уз снажне гласове „одоздо” – предлог новог катехизиса, који је био покушај либералне „кодификације” православне веронауке (у њему је било врло мало речено о есхатологији и баш ништа – о Божијој казни).

Фактички су одбачени и још либералнији документи прошлогодишњег „критског сабора”, које је одобрио Сабор 2016. године, али које су искритиковали богослови, пастири и православна јавност у целом свету. Ипак, још није решен проблем чланства у „Светском савету цркава”, у којем главну реч воде ултралиберали, који су у суштини изгубили право да буду називани хришћанима. Није превазиђена ни инерција екуменизма, који је одавно изгубио динамику и претворио се у остатак „детанта” 60-90-их година прошлог века.

Сада је неопходно обраћати се јасном, часном и нелицемерном речју целом свету, а посебно заблуделом Западу.

Изворник:

<https://www.km.ru/v-rossii/2017/12/21/vnutrennyaya-politika-v-rossii/816547-propoved-pravoslaviya-na-zapade-mogla-razr>

СЕРГЕЈ ГЛАЗЈЕВ:

КОЈА ИДЕОЛОГИЈА ЋЕ ПОДИЋИ РУСИЈУ?

11.1.2018.

СОЦИЈАЛИСТИЧКИ ПУТ ОТВАРА ПЕРСПЕКТИВУ
УКЉУЧИВАЊА НАШЕ ЗЕМЉЕ У ЈЕЗГРО НОВОГ СВЕТСКОГ
ПРИВРЕДНОГ СИСТЕМА

По окончању године, коју је обележила стогодишњица Октобарске социјалистичке револуције, може се направити биланс конкуренције идеја, које владају светом.

Ако под светом подразумевамо цело човечанство, онда као критеријум успеха у конкуренцији идеологија треба узети брзину социјално-економског развоја, која се мери индексима бруто друштвеног производа (БДП) и показатеља хуманог развоја (ПХР).

У последњих тридесет година, безусловни лидер по оба индекса је Кина, а безусловни аутсајдер – Украјина. Пре тридесет година, квалитет живота у Украјини је био за ред величине виши него у Кини, а данас је – три пута нижи.

Русија је све те године тапкала у месту, с муком се вративши на средњу дужину живота достигнуту у СССР, и то са знатно мање бројним становништвом лошијег здравственог стања и обимом производње са знатно мањом додатном вредношћу. **За то време остале земље су наставиле да се развијају, а већина њих нас је достигла и прстигла.** Русија је пала испод просечног нивоа и нашла се међу земљама трећег света.

Други свет земаља социјализма се после распада СССР смањило по територији, али узимајући у обзир соци-

јалистичку оријентацију не само Кине, него и Индије и земаља Индокине, постао је и апсолутно и релативно већи, како по хуманом развоју, тако и по БДП. Предњачећи по брзини социјално-економског развоја испред земаља првог света два-три пута, други свет ће за десет година доминирати на планети.

Први свет већ две деценије стагнира, безуспешно се борећи са растућим диспропорцијама. Иако је први свет прогутао простор СССР-а, свеопшта криза капитализма, о којој су волели да пишу совјетски политички економисти, није се прекинула. Два-три трилиона долара и милиони нових радника извезени из бивших социјалистичких земаља у западне корпорације, смо су одложили заоштравање те кризе, која данас добија апокалиптичке обресе.

Показало се да су били у праву они критичари тржишних реформи, који су упозоравали да ће прелазак из социјализма у капитализам Русију бацити на периферију, међу земље Латинске Америке и Африке. Али, показало се **да су у праву и аутори теорије конвергенције, који су предлагали спајање добрих елемената капиталистичког и социјалистичког система, уз одустајање од лоших.** Управо такву синтезу су остварили кинески комунисти, изградивши социјалистичку тржишну привреду. Питирим Сорокин је то пре пола века назвао интегралним системом, прогнозирајући крај, како совјетског социјализма, тако и америчког капитализма.

Интегрални ситем спаја централизовано планирање са тржишном конкуренцијом, државну својину у инфраструктурним и базним гранама са приватним предузетништвом у осталом делу привреде, социјалистичку идеологију са могућношћу личног богаћења. Дајући подршку предузетништву, држава га регулише тако, да задржава енергију приватног бизниса у кориту друштвених интереса. Држава интегрише делатност различитих друштвених група и струковних удружења тако, да резултат буде раст друштвеног благостања.

Ако је у капиталистичком систему главни критеријум привредне делатности профит, а у совјетском систему је

то био раст производње, у Кини је главни критеријум – побољшање квалитета живота становништва. Кинески систем државне регулативе је усмерен на раст инвестиција за развој производње потрошачких добара. Решавању тог задатка подређен је цео систем регулисања привреде, укључујући државни банкарски систем, који обезбеђује јефтиним дугорочним кредитима реализацију планова привредних субјеката за повећање обима и техничког нивоа производње. Ти планови се праве у сталном дијалогу државне власти, пословне и научне заједнице, у којем се стратешки циљеви постављени на политичком нивоу, реализују у приватним иницијативама кроз сложени систем директних и повратних веза, којим се стимулише стваралачка делатност и кажњава друштвена штета.

Три деценије Кина задржава прво место у свету по брзини социјално-економског развоја. То се постиже ефективним системом управљања, чији сви механизми раде хармонично захваљујући подршци већине становништва идеологији сталног раста друштвеног благостања. Све што противречи тој идеологији се одбацује, без обзира на догме ових или оних учења.

Тако се Денг Сјаопинг одрекао догматике научног комунизма, која је забрањивала најамни рад и акумулацију приватног капитала. Као резултат подизања приватног предузимаштва међу сеоским становништвом, почео је бурни раст пољопривредне производње, а земља је решила проблем снабдевања прехранбеним производима, који није успео да реши моћни Совјетски Савез. За разлику од совјетског руководства, КП Кине није насела ни на супротне догме либерално-демократске идеологије. Она је почела да гради тржишну економију, не одричући се од достигнућа социјализма. **Током прве деценије формирања тржишних механизма, приватно предузетништво се развијало на основи потпуне одговорности бизнисмена целокупном својом имовином.** Институту ограничене одговорности, помоћу којих је од руске државе отета већина имовине и исцеђено два трилиона долара изнетог капитала, у Кини су се појавили тек пошто су формиране моралне норме одговорног понашања у пословној

етици кинеског бизниса. Држава није бесплатно делила имовину, није дозвољавала финансијске спекулације, контролисала је прекограничне операције, а предузимачи су се богатали путем производње друштвено корисних производа.

За разлику од Русије, Кина не поштује догме Вашингтонског консензуса. Не намерава да укине валутну контролу и ограничења за прекограничне миграције капитала, неће напуштати државно кредитирање инвестиција, задржаће у државној својини базне привредне гране и контролу над формирањем цена основних роба. Кинези нису дозволили западним консултантима да их претворе у транзициону економију – они су изградили социјалистичку тржишну економију са кинеским специфичностима. Том дефиницијом, они су подвукли постојање различитих модела социјалистичког система, поново демонстрирајући стваралачки приступ управљању социјално-економским развојем. У том духу они граде и своје међународне економске везе. Стратегија „Један појас – један пут“, коју је прокламовао Си Ђинпинг, заснива се на заједничким инвестицијама у перспективне правце трговинско-економске сарадње и оријентисана је на комбиновање конкурентских предности у циљу узајамне користи. За разлику од вашингтонских финансијских одредби, које намећу свим земљама самоуништење државних граница и ограничења, пекиншке развојне одредбе предлажу финансирање заједничких инвестиција у заједничком интересу, без политичких условљавања.

Одбацивши догматизам, КП Кине је створила идеологију интегралног система, која спаја социјалистичке циљеве, слободу стваралачке самореализације личности у друштвено корисној стваралачкој делатности и патриотизам. Прележавши културну револуцију, она се ослободила радикализма, својственог основним идејним токовима прошлог века: комунизму, либерализму и нацизму.

Другим путем ка интегралном систему иде Индија, спајајући Гандијеве социјалистичке идеје, вредности демократије и националне интересе. На том путу, она је, као

и Кина, постигла убрзање социјално-економског развоја, избивши пре две године, на прво место у свету по прирасту БДП. Земље Индокине, које иду путем социјализма уз очување својих културних специфичности, такође показују високе стопе економског раста. Чак и афричке земље, које примењују у Кини разрађене методе управљања, показују убрзање економског раста. Као пример може да служи Етиопија, која се извлачи из немаштине са двоцифреним темпом прираста БДП.

У последње три деценије, историја је дала и обрнуте примере замене социјалистичке идеологије либертаријанском. Добро је познат концепт „Japan Incorporated”, који је истицао солидарни карактер јапанског социјално-економског система. Да није било либерализације његове економске политике, учињене 80-их година под притиском САД, Јапан би можда сачувао високе стопе економског раста. Исто то се може рећи за јужнокорејско економско чудо, заустављено аналогном либерализацијом економије под притиском ММФ-а 90-их година. И, коначно, чудо социјално-економског развоја СССР, после чијег распада се већина његових република одрекла социјалистичке идеологије у корист Вашингтонског консензуса, са по себе катастрофалним социјално-економским последицама. Треба памтити такође и послератно чудо обнове и раста СР Немачке, Француске, Аустрије, а такође и успешан развој скандинавских земаља, које су се руководиле социјалистичком идеологијом демократског типа.

У науци, као што је познато, пракса је критеријум истине. Исправност теорије мора бити потврђена експериментом. За последњих тридесет година, основне теорије у друштвеним наукама су прошле експерименталну проверу. Крах су претрпеле две основне догматске теорије, које су претендовале на коначну истину: научни комунизам и његов антипод – либертаријанство, укључујући његову савремену форму – Вашингтонски консензус. Из тога произилази да је курс наше земље у социјално-економској политици – погрешан. **Изведена после распада СССР, замена једне догматске идеологије другом, довела нас је у историјски ћорсокак.** Двадесетпетого-

дишње стојање у том ћорсокаку створило је мочвару, у чије благо тону сви покушаји нашег председника да земљу изведе из кризе.

Не може бити никаквог оправдања за економску политику, која је бацила најбогатију земљу на свету у жалосно стање трећег света. Не поседујући резерве нафте и гаса и будући многоструко иза СССР по нивоу научно-технолошког развоја, данас су Индија и Кина петоструко испред Русије по БДП и другим показатељима развоја научно-производног потенцијала. Ове године је средња плата у Кини постала већа него у Русији, у којој ниво продуктивности рада све више заостаје за најразвијенијим земљама. Спуштајући се све ниже на светској ранг-листи по нивоу социјално-економског развоја, Русија је при врху листе по показатељима социјално условљених болести, самоубиства, абортуса, а такође по брзини богаћења офшорних тајкуна. А основу њиховог богаћења не чине генерална открића нових технологија, које подижу ефективност и обим производње, већ присвајање елемената националног богатства: приватизација државне имовине, природна или административна рента.

Руско национално богатство приватизовала је мала група лица, и експлоатише га у циљу личног профита. **Повећање броја доларских милијардера у време пада реалног дохотка становништва у последње четири године, најочигледније сведочи о циљним оријентирима система управљања друштвено-економским развојем, који је код нас успостављен.** Покушаји шефа државе да их преокрене у правцу народних интереса, изазивају само имитацију бурне активности функционера, којима је у првом плану лично благостање. У одсуству државне идеологије, њено место заузима похлепа.

Како је мудро приметио сјајни петербуршки научник Данила Ланин, одсуство идеологије значи идеологију либертаријанства. Та идеологија одређује програм понашања владајуће елите. Ако главну вредност представља новац, тачније, његова количина, онда новац постаје и критеријум успеха, укључујући и државних руководилица. Очиг-

ледан пример остваривања те идеологије су фантастичне плате челника државних банака и корпорација, које они себи додељују без обзира на објективне резултате пословања. Ако је главни циљ лични приход, треба ли се чудити огромним бонусима директора компанија које послују са губитком? Праведности ради, треба рећи да се исто понашају и њихове колеге из приватног сектора.

Имитација извршавања својих обавеза, којом се прикрива злоупотреба службеног положаја у циљу личног богаћења, типично је понашање службених лица у постојећем систему управљања. Њен основни структурни елемент је „тим“ – сачињен по принципу колективне кривице, у ствари, за одржање власти у циљу богаћења организована криминална група. На свим нивоима управљања – од савета месне заједнице до савезних министарстава – виде се аналогне структуре. Треба ли се онда чудити највећим достигнућима тог модела управљања: губиташкој приватизацији највећег на свету имовинског комплекса, која се завршила банкротством државе пред пирамидом државних обвезница 1998, пуцањем мехура надуваног стотинама милијарди рубаља Централне банке под називом „Откриће“, изношењу трилиона долара у иностранство.

Покушаји борбе против разлагања управљачког система путем повећања броја контролних и органа принуде, само отежавају ситуацију. И ти органи се потчињавају владавини новца. И зато они улазе у симбиозу са бизнис-тимовима у власти, гонећи само системом колективне кривице незаштићене предузимаче. **Тако настаје зачарани круг: у привреди доминирају корупционашки кланови, за борбу против њих се стварају структуре контроле и принуде, које гуше слободне предузетнике гонећи их под заштиту, односно рекет тих истих кланова или их присиљавајући да напусте бизнис.** На врху те властно-привредне пирамиде стоје банкари, који су присвојили располагање државним новцем и заинтересовани су да тај новац буде скуп. Подигавши каматну стопу троструко више од рентабилности прерађивачке индустрије, они су постали господари при-

вреде, који решавају судбину предузећа која су постала платажно неспособна. Каматна омча, заједно са пореском стегом цеди сав доходак из реалног сектора привреде, који деградира због смањења инвестиција.

Центар света се у либертаријанској идеологији поклапа са местом концентрације новчаног богатства. Зато опседнути похлепом следбеници те идеологије стреме у Њујорк и Лондон, благовремено склањајући своје приходе у англосаксонску јурисдикцију. Спроведена по налогу председника Путина, кампања деофшоризације, довела је до тога да су се многи крупни руски бизнисмени преселили баш тамо. Новац је за њих највиша вредност и они иду за новцем тамо, где је култ новца доведен до апсолута. Ван сваке је сумње да ће већина оних, које последње америчке санкције доведу пред судбоносни избор: замрзавање рачуна или издаја Отаџбине, изабрати ово друго.

Реализација циљева социјално-економског развоја земље, које је формулисао председник Русије, није могућа без увођења јасне и свим грађанима разумљиве идеологије. У Русији та идеологија не може да не буде социјалистичка.

Као прво, без идеологије неће успети довођење система управљања социјално-економским развојем у склад са насušним захтевима, које је изнео шеф државе. То би било као да црвени командант командује Белом армијом. Путем репресије и специјалаца могу се неко време присиљавати несагласни потчињени да извршавају налоге, али без рада заснованог не на страху, него на савести, савремену интелектуалну економију је немогуће подићи.

Друго, без критеријума усклађености донесених одлука са интересима повећања друштвеног благостања, систем управљања ће бити лишен носећег стуба – одговорности државних чиновника и руководиоца државних корпорација за конкретне резултате свог рада. Систем управљања ће остајати корумпиран и неадекватан.

Треће, доминатна вредност у свести друштва је социјална правда. Ако систем управљања са њом није у складу, народ га неће сматрати легитимним. Народ ће се претварати да се потчињава, а чиновници ће се претварати да управљају. Такав систем свеопште имитације, може да створи привид народног јединства, али ће се оно распасти при првим искушењима. Тако се пре једног века срушила Руска империја, а пре четврт века – Совјетски Савез.

Четврто, социјалистички избор је прогресиван и отвара перспективу укључења Русије у језгро новог светског привредног система. Очувати либертаријанство под изговором одсуства званичне идеологије – значило би осудити себе на место на периферији и улогу краве музаре за америчку олигархију.

Пето, без идеологије која би објединила друштво и потчинила приватне интересе, укључујући интересе владајуће елите, општенародним интересима, не бисмо издржали светски хибридни рат, који је започет у тежњи да се сачува глобална хегемонија САД. Тешко да бисмо победили у претходном светском рату, да је совјетска Државна банка радила под методским руководством немачке Рајхсбанке, да се Госплан потчињавао рајхсминистарству за окупиране источне територије, да је Гебелс управљао издавањем совјетских новина, а Борман руководио изградњом партије.

Разуме се да социјалистичка идеологија мора да буде савремена. Пре свега – хумана, да произилази из неопходности поштовања људских права и слобода. Мора бити и патриотска, да држи на највишем месту националне интересе и да у складу са њима гради спољну политику. Она такође мора бити оријентисана на лидерство у социјално-економском развоју на основу нових технологија, то јест она мора бити технократска, прагматична и прогресивна.

Питање практичне примене те идеологије излази из оквира овог текста. Јасно је да поново створити КПСС није ни могуће, ни потребно. Носиоци идејних смислова у нашем друштву су наука и религија. **Пре више од десет година засновали смо идеју прогресивне социјално-**

конзервативне синтезе и разрадили програм социјалне правде и економског раста. Како ће изгледати спој традиционалних и модернизационих вредности, социјализма, хуманизма и патриотизма – зависи од практичног рада идеолога изградње државе. Важно је да се том раду приступи што пре. Без идеологије која би била у складу са народним погледом на свет, наш систем ће личити на басну Крилова „Квартет“ (мајмун, магарац, јарац и медвед се докопали музичких инструменат и нота, али не успевају да свирају, јер за то треба и знање и таленат – прим. прев.).

Изворник:

<http://www.km.ru/v-rossii/2018/01/10/ekonomicheskaya-situatsiya-v-rossii/817779-kakaya-ideologiya-podnimet-rossiyu>

9.4.2018.

Има разних послова. Неким се можете бавити само у стању донекле различитом од нормалног. Рецимо, трудбеник индустрије информисања, редов – испоручилац новости, то је, по правилу, човек са узбурканим мозгом, који стално као да је у грозници. Није ни чудо, јер бизнис у области информисања захтева журбу: сазнати пре осталих, брже од свих објавити, први прокоментарисати.

Узбуђење информатора се преноси на информисане. А узбуђенима њихова сопствена узбуђеност изгледа као мисаони процес и често га замењује. Отуда појмове за дуготрајну употребу, као што су „убеђења” и „принципи” из живота истискују једнократна „мишљења”. Отуда и потпуна нереалност прогноза, која, узгред, никога не погађа. То је цена брзине и свежине новости.

Мало ко је у стању да чује, уз заглушујући медијски фон, подсмешљиво ћутање судбине. Мало кога занима да постоје још и споре, масивне новости, које не долазе са површине живота, него из дубине. Оданде где се крећу и сударају геополитичке структуре и историјске епохе. Њихови смислови до нас долазе са закашњењем. Али никад није касно да их сазнамо.

14. година нашег века остаће запамћена по веома важним догађајима, који су свима познати и о којима је све речено (Мисли се на „Мајдан“ – од Запада организовани пуч у Украјини и његове последице. – Прим.прев.). Али најважнији од тадашњих догађаја нам се тек сада открива, и спора, дубинска новост о њему тек сада допире до наших ушију. Тај догађај је – свршетак епског путеше-

ствија Русије на Запад, окончање многобројних и бесплодних покушаја да постанемо део Западне цивилизације, да се ородимо са „добром породицом“ европских народа.

Од 14. године на даље, простире се ново време неодређене дужине, епоха 14+, у којој нам предстоји сто (двеста? триста?) година геополитичке усамљености.

Вестернизацију, коју је лакомислено започео Лажни Димитрије и одлучно наставио Петар Први, за четиристо година, испробали смо у свим видовима. Шта све није радила Русија, не би ли постала то Холандија, то Француска, то Америка, то Португалија. Којим све пречицама нисмо покушавали да се убацимо у Запад. Све идеје које су оданде долазиле и све потресе који су се тамо дешавали, наша елита је примала са огромним ентузијазмом, у великој мери, можда, непотребним.

Самодршци су се усрдно женили немицама, императорско племство и бирократија су се активно попуњавали „лутајућим странцима“. Али Европљани су се у Русији брзо и потпуно претварали у Русе, а Руси се никако нису европеизовали.

Руска армија се победоносно и жртвено борила у свим највећим ратовима Европе, која се на основу прикупљеног искуства може сматрати најсклонијом масовном насиљу и најкрволочнијом од свих континената. Велике победе и велике жртве доносиле су нам много западних територија, али не и пријатеље.

Ради европских вредности (у то време религиозно-монархистичких) Санкт-Петербург је био иницијатор и гарант Свете Алијансе три монархије. И савесно је испунио своју савезничку обавезу, када је требало спасавати Хабзбурге од мађарског устанка. А када се сама Русија нашла у тешком положају, спасена Аустрија, не само да није помогла, него се окренула против ње.

Затим су европске вредности замењене супротним, у Паризу и Берлину је у моду ушао Маркс. И неки житељи Симбирска и Јановке (Родна места Лењина и Троцког – Прим.прев.) су пожелели да све буде као у Паризу. Они су се тако бојали да не заостану за Западом, који је у то време

полудео за социјализмом. Толико су се бојали да ће светска револуција, коју као предводе европски и амерички радници, заобићи њихову „забит“.

Они су се трудили. А када су спласнуле буре класне борбе, створен незамисливо тешком муком, СССР је открио да се светска револуција није догодила и да западни свет није постао радничко-сељачки, него управо супротно, капиталистички. И да ће све јачи симптоми аутистичног социјализма морати да се пажљиво скривају иза гвоздене завесе.

Крајем прошлог века земљи је досадио „социјализам у једној земљи“ и она је опет замолила да је приме на Запад. Притом, неке се учинило да је величина битна: не можемо да станемо у

Европу јер смо сувише велики, застрашујуће огромни. Значи, треба смањити територију, становништво, економију, армију, амбицију – до размера неке тамо средњеевропске земље, и онда ће нас свакако примити међу своје. И смањили су. Поверовали су у Хајека исто онако свирепо, као некад у Маркса. Преполовили су демографски, индустријски, војни потенцијал. Опростили се од совјетских република, почели да се опраштају и од аутономних... Али ни таква, умањена и унижена Русија се није уклопила у заокрет на Запад.

На послетку, одлучено је да се умањивање и унижавање прекине, и да, шта више, затражимо своја права. И тако је оно што се десило 14. године постало неизбежно.

Уз спољашњу сличност руског и европског културног модела, они имају другачији софтвер и различите конекторе. Спојити их у један систем није суђено. И данас, када се прастара сумња претворила у очевидну чињеницу, зачули су се предлози – а како би било да се мало окренемо на другу страну, у Азију, на Исток.

Није потребно. А ево и зашто: Русија је тамо већ била.

Московска протоимперија се стварала у сложеном војно-политичком коворкингу са азијатском Ордом, коју су једни склони да називају јармом, а други савезом. Но,

био то јарам или савез, вољно или невољно, али источни вектор развоја је био изабран и испробан.

Чак и после Стајања на Угри, Руско Царство је настављало да суштински буде део Азије. Вешто је припојило источне земље. Претендовало је на наслеђе Византије, тог азијатског Рима. Налазило се под огромним утицајем моћних породица ординског порекла.

Врхунцем московског азијатства било је именовање за господара све Русије касимовског кана Симеона Бекбулатовича. Историчари, који су навикли да сматрају Ивана Грозног некаквим обериутом (Обериут – припадник групе ОБЕРИУ (Хармс, Заболоцки и др.), руских авангардних писаца и културних посленика, који су се залагали за револуцију и у уметности, промовисали поетику апсурда. – Прим.прев.) у капи Мономаха (Најстарија круна московских кнежева, симбол руског самодржавља. – Прим.прев.), приписују тај „испад” његовој природној духовитости.

Међутим, стварност је била озбиљнија. После Грозног се при двору формирала утицајна групација која се залагала да Симеон Бекбулатович заиста постане цар. Борис Годунов је био принуђен да захтева од бојара који су му се заклињали на верност да такође обећају да „цара Симеона Бекбулатовича и његову децу на царство неће штети”. То јест, држава се нашла на пола корака да пређе под власт покрштених Џингисида (Потомака Џингис-кана. – прим.прев.) и учврсти „источну” парадигму развоја.

Ипак, ни Бекбулатович, ни потомци ординског мурзе Годунови, нису имали будућност. Почела је пољско-козачка најезда, која је донела Москви нове царева са Запада. Уз сву ефемерност владавине Лажног Димитрија, који је много пре Петра огорчио бојаре европским манирима, и пољског краљевића Владислава, они су врло симболични. У њиховом светлу, смута се не доживљава толико као династичка, колико као цивилизацијска криза – Русија се одломила од Азије и почела да креће ка Европи.

И тако, Русија је четири века ишла на Исток и још четири века на Запад. Ни на једној страни није пустила корење. А оба пута су пређена. Сада ће нам бити потребне

идеологије трећег пута, трећег типа цивилизације, трећег света, трећег Рима...

Али ипак, ми тешко да смо трећа цивилизација. Пре ће бити – удвојена и двострука. Која је укључила и Исток, и Запад. И европска, и азијатска истовремено, и зато ни азијатска ни европска у потпуности.

Наша културна и геополитичка припадност подсећају на лутајући идентитет човека рођеног у мешовитом браку. Он је свуда рођак, а нигде није рођени. Свој међу туђима, туђ међу својима.

Који све друге разуме, али кога не разуме нико. Полутан, мелез, чужак некакав.

Русија је западно-источна земља-полутанка. Са њеном двоглавом државношћу, хибридном менталитетом, интерконтиненталном територијом, биполарном историјом, она је, како и следује полутанки – харизматична, талентована, лепа и усамљена.

Изузетне речи, које никада није изрекао Александар Трећи: „Русија има само два савезника – армију и флоту” је најлуциднија метафора геополитичке усамљености, коју је одавно требало прихватити као судбину. Списак савезника може, наравно, свако да прошири по свом укусу: радници и учитељи, нафта и гас, креативна каста и патриотски оријентисани ботови, генерал Мраз и архистратиг Михаил... То неће променити смисао: сами себи смо савезници.

Како ће изгледати усамљеност која нам предстоји? Као смрзавање скитнице на утрини? Или као срећна усамљеност лидера алфа-нације која предњачи пред свима, и пред којом „се склањају у страну и пропуштају је други народи и државе”? То од нас зависи.

Усамљеност не подразумева потпуну изолацију. Безгранична отвореност је такође немогућа. И једно и друго би било понављање грешака прошлости. А будућност има своје грешке, њој грешке прошлости не требају.

Русија ће, без сумње, трговати, привлачити инвестиције, размењивати знања, ратовати (и рат је вид општења),

учествовати у савезима, бити чланица у организацијама, конкурисати и сарађивати, изазивати страх и мржњу, знатижељу, симпатију, усхићење. Али сада без лажних циљева и самопорицања.

Биће тешко, често нас подсећа класика домаће поезије: „Около само трње, трње, трње... у п.м. кад ће већ једном звезде?!“

Биће занимљиво. А биће и звезда.

Изворник:

<http://www.globalaffairs.ru/global-processes/Odinochestvo-polukrovki-14-19477>

СЕРГЕЈ ГЛАЗЈЕВ:

КРАЈ АМЕРИЧКЕ ХЕГЕМОНИЈЕ И НАСТАНАК
ИНТЕГРАЛНОГ ПОРЕТКА

23.8.2018.

О ПУТИНУ, ТРАМПУ И СВЕТСКОЈ ЗАКУЛИСИ

Нема много стручњака који бар донекле могу да објасне потпуно необјашњиве ствари.

На пример – зашто руске банке дају „Европљанима” кредите под вишеструко повољнијим условима него руским бизнисменима? Зашто Централна банка извлачи из привреде 10 трилиона рубаља за 4 године, а гувернер Набиулина је убеђена да чини добро? Зашто се настављају валутне махинације космичких размера, а кажњавају се само приватни бизнисмени?

Један од таквих стручњака, људи који имају одговоре, је академик РАН, економиста и саветник председника Путина за питања регионалне економске интеграције Сергеј Глазјев. Нудимо вам забележено у сусрету академика са главним уредником „Аргумента недеље” Андрејем Углановим.

– Сергеје Јурјевичу, прошле недеље је председник Путин неочекивано и буквално наврат-нанос одлетео у Немачку. На тајни сусрет са немачким канцеларом Меркел. Јасно је да је у светској економији све кренуло наопачке. Јесу ли можда Путин и Меркел – нови ватрогасци?

– Јасно је као дан – свет се мења огромном брзином. И то пре свега под утицајем растуће агресивности САД, које теже да сачувају глобалну хегемонију кроз распиривање светског хибридног рата. Традиционално, њихов

главни удар је усмерен против Европе, јер је рат у Европи за Американце – увек, по мишљењу њихових историчара, „добар рат”. САД су се уздигле помоћу два светска рата у Европи, које су они испровоцирали заједно са Енглеском.

И, да не бисмо понављали грешке из прошлости, да не дозволимо англосаксонцима да нас увуку у нови рат у Европи, мора се водити дијалог са европским партнерима. Са Немачком и Аустријом – посебно. Не само зато што су оне двапут у прошлом веку започињале рат против нас, већ и због њихове кључне улоге у савременој Европској Унији. Не можемо по трећи пут нагазити на исте грабуље и дозволити да будемо увучени у нову светску катастрофу.

До недавно, Немачка није била самостална држава, налазила се под озбиљном контролом од стране Вашингтона. Немачке медије су контролисали Американци, њихове трупе су и сада тамо распоређене и немачке златне резерве се и даље чувају у САД. Ако би Немачка успела да задобије самосталност у спољној политици, ми бисмо добили врло озбиљног и стратешки важног партнера.

– Све време ми се по глави мота појам „светска закулиса”. Она као да је сасвим искочила из колосека. Нове америчке санкције укључују забрану уласка долара у Русију. Јел они то секу грану на којој седе после Другог светског рата?

– У вашару безумља, који видимо у Вашингтону и Лондону, постоји своја логика. Она се потчињава унутрашњим законитостима глобалног економског развоја. Оне су и довеле до тога да Америка губи лидерство. Ствар је у томе да постоје технолошки циклуси са полувековним периодом, повезани са „дугачким таласима Кондратјева”. Свака смена дугачког таласа – то је технолошка револуција, која доводи до појаве новог технолошког поретка. Тај процес прате врло озбиљни економски потреси: депресија у развијеним земљама, које се сударају са превеликом акумулацијом капитала у застарелим технологијама; формирање и пуцање финасијских мехурова; обезвређивање како новчаног, тако и интелектуалног ка-

питала; незапосленост и снижавање квалитета живота већине становништва.

То је врло опасан период, повезан са милитаризацијом привреда водећих земаља, трком у наоружавању, заштравањем глобалних противречности и растом војно-политичке напетости.

Упоредо са технолошким, постоје и институционални или управљачки циклуси са вековним периодом, повезани са сменом светских економских поредака. Та смена је у последње време увек била праћена светским ратовима, услед којих је долазило и до смене владајућих елита и доминантних земаља.

Иронија историјске закономерности се састоји у томе да светски рат покреће владајућа елита доминантне земље, а као његов резултат она ту своју хегемонију губи. Ослобађа се место за новог лидера, који израста на основу новог, напреднијег и ефикаснијег система управљања развојем привреде. Управо сада се одвија такав револуционарни период. Последњи пут се он догодио пре око 100 година, у периоду распада велике британске империје. Тадашњи светски привредни поредак смо називали колонијални. Велика Британија је била лидер у том свету, образац за остале са тачке гледишта организације индустрије, трговине, берзи, банкарског капитала. Британска империја, која је доминирала на морима, имала је два главна конкурента – Руску и Немачку империју у Евроазији.

Без обзира на два светска рата, у којима су Енглези успели да сударе два своја главна конкурента, Британска империја се срушила. Појавио се нови светски привредни поредак, који смо назвали империјални. Настала су два велика политичка система – совјетски и амерички, који су први пут захватили читав свет. То је светски привредни поредак великих организација: транснационалне корпорације на Западу, огромне привредне организације код нас. То је период индустријализације.

Али животни циклус и тог светског привредног поретка се завршава. После распада Совјетске империје,

чији институционални систем није издржао трку у наоружању, империјални поредак је задобио универзални карактер либералне глобализације у интересу америчке владајуће елите. Поседњих година постаје очигледан залазак тог система управљања светском привредом.

На њеној периферији ми посматрамо кинеско и индијско економско чудо, засновано на принципијелно новом систему управљања развојем привреде. Ту је присутан спој социјалистичких вредности, приватног предузетништва, државног планирања и тржишне самоорганизације.

За разлику од западног система управљања, који опслужује интересе финансијског капитала, у земљама Југоисточне Азије систем управљања потчињава финансијски капитал и приватни бизнис интересима друштва, регулишући тржиште и кретање новца у циљу раста друштвеног благостања.

Треба приметити да је главни инструмент финансирања економске експанзије империјалног светског привредног поретка постао такозвани декретни новац. Држава је научила да ствара новац од ничега. Емисија декретног, ничим обезбеђеног новца, постала је основ повећавања производних ресурса за ширење крупних индустријских система. Ни Совјетски Савез, ни САД, никада нису имали проблем несташице новца.

Они су га стварали онолико, колико је било неопходно за проширену репродукцију привреде. Било је, наравно, и падова у хиперинфлацију на почецима совјетске власти, а у послератним годинама у капиталистичким земљама, када је механизам емисије декретног новца стваран и када се нарушавала равнотежа између новчаног система и реалног сектора привреде. Али тамо, где је успевало да се организује управљање новцем, и он је ишао у развој реалног сектора привреде, дешавао се брзи економски раст.

Обратите пажњу да је први одговор водећих земаља на структурну кризу, која се заострила 2008. године, било оштро повећање емисије светских валута. Све оне су, овла-

давши до савршенства управљањем декретним новцем, на природан начин реаговале на сужавање могућности развоја – порастом новчане експанзије.

На пример, количина долара је за 10 година повећана 4.5 пута, а количина евра, јена, фунти се удвостручила од 2008. до 2018. године. То је потпуно природна реакција постојећег система управљања на структурну кризу – путем повећања инвестиција на рачун емисије декретног, ничим обезбеђеног новца.

Али тај систем управљања данас више не функционише. У Америци, без обзира што је количина долара увећана 4 пута, животни стандард не расте већ 30 година. Читави градови се претварају у рушевине, а тек сваки пети долар, који они емитују, доспева у реални сектор, док се све остало врти у финансијским шпекулацијама, које немају никакав ефекат на економски развој.

Паралелно се рађа нови систем управљања у Кини, где држава спаја план и тржиште, комбинује државну својину над кључним условима репродукције, као што су рудна богатства, финансије, инфраструктура, са приватним предузетништвом. Где држава регулише тржиште тако, како је нужно да би иницијатива приватног предузетништва радила у интересу друштва, на раст благостања људи.

За кинески систем управљања је најважније – повећање благостања народа. И подстиче се све што иде томе у прилог. Видимо величанствен пример приватних компанија, које освајају светска тржишта, а држава им помаже. И обрнуто, финансијски шпекуланти који су покушали дестабилизацију тржишта на Шангајској берзи – завршили су у затвору.

Сваки руководилац у Кини – од сеоског старешине до министра – подноси извештаје о расту инвестиција у економској сфери за коју је надлежан. Ми смо тај светски привредни поредак назвали, користећи термин Питирима Сорокина, који је још 60-их година XX века радио на теорији конвергенције – интегрални поредак. Држава се

у њему бави интегрисањем, то јест усаглашавањем интереса свих социјалних група.

То се данас дешава не само у Кини, него и у Индији, где је Уставом загарантован примат друштвених интереса над приватним. Па у Кореји, где држава координира све. У Јапану је чувени модел државе-корпорације, где се приватни бизнис налази у врло тесној усаглашености својих стратегија развоја са државом.

Америчка владајућа елита не може и не жели да призна, да САД губе хегемонију у свету. И тај објективни губитак лидерства их чини врло агресивним и врло опасним. То је један важан моменат. А ту је и други важан моменат. Чему уче америчке политичаре на универзитетима? Главна идеја њихових курсева политологије на основу сто година старих уџбеника је – да би се контролисао свет, мора се контролисати Русија и преко ње Средња Азија и Европа, ограничавати Кина.

Није случајно оштрица америчке агресије усмерена против нас. А у тој агресији им ништа не успева, они почињу да се нервирају, изводе самоубиствене пируете и заиста секу грану на којој седе. Ми више не можемо да користимо долар без ризика да ћемо изгубити новац. То је нажалост закономерни резултат и не треба мислити да ће све то некако престати, истопити се.

Што гора буде код њих ситуација, то ће њихова агресивност бити већа, добијати карактер конвулзија, агоније суперсиле, која је навикла да управља целим светом. То је врло опасна појава.

– Да, то је врло страшно. Какве нерве морају имати наши руководиоци?

– После краха Совјетског Савеза америчка владајућа елита је почела да саму себе уљуљукује разним теоријама о крају историје. Френсис Фукујама је написао књижицу, која им је нарочито прирасла срцу, о крају историје. О томе да је Америка заувек постала центар света. Формирала се светска америчка империја на челу са финансијском олигархијом, а све остало је – периферија. И то ће трајати

вечно. Има много таквих утопија. Била је тако и утопија Трећег рајха, и још неке.

Америчка владајућа елита је поверовала у то, јер су се после краха Совјетског Савеза две ипостаси империјалног привредног поретка слиле у једну. Преостао је светски привредни поредак либералне идеализације. Смисао политике, која се водила из Вашингтона преко Међународног монетарног фонда и светских банака, састојао се у томе, да буду уклоњене све државе, макар постојале само на папиру, са пута слободног америкоцентричног кретања по целом свету.

Главни финансијски непријатељ олигархије – то је држава, јер она мора да ограничи сведозвољеност крупног капитала. А крупни капитал – то није ситни, коме је неопходна заштита од стране државе. Крупни капитал се увек са државом налази у врло противречним односима. Уз то је америчка финансијска олигархија, која врши емисију долара, много јача од државе и управо она формира такозвану „дубоку државу“.

Треба рећи да се америчка владајућа олигархија односила према својој сопственој америчкој држави исто као и према свим другим државама – захтевала је беспоговорну потчињеност. Криза 2008. године је показала да су инсајдери, који су се налазили у епицентру те кризе, прошли без штетних последица. Али је 20 милиона Американаца изгубило свој хипотекарни новац и много пензионе штедње.

У САД је значајно опао животни стандард, многи пензионери су били принуђени да почну да раде. А људи са Вол стрита су дрско говорили Конгресу – па шта хоћете? Да, ми смо зарадили бонусе. Сви су изгубили, а они су на томе зарадили џиновске бонусе. Федералне резерве су штампале више од 15 трилиона долара да би спасле са собом повезане банке. А амерички Конгрес је морао да заћути – ништа са њима није могао да уради.

– То јест ајкуле са Вол стрита су искористиле прво своје, а онда су одлучиле да искористе све остале? Где се котрља овај свет?

– Док није било Трампа, председник Обама је водио ствари ка закључењу транскеанских партнерстава. Да су их САД потписале са Европском Унијом и са партнерима из Пацифичког региона изузев Кине, не би била добијена само зона слободне трговине, већ огромна територија, на којој би држава била просто анулирана са тачке гледишта заштите националних интереса.

Кључни елемент та два споразума била је одредба о томе, да је у случају спора између страног инвеститора и државе, инвеститор увек у праву. Да су ти споразуми ступили на снагу, више не би било националних држава са становишта заштите интереса друштва од самовоље светске олигархије. Трамп је ту ствар укинуо. То је значило крај целе завере, крај тенденције фомирања „универзалног света“, у коме постоји само крупни капитал.

– Да ли је он то свесно учинио или је просто тако испало?

– Он је желео власт. Можда и није био потпуно свестан шта ради са тачке гледишта преокретања читаве глобалне тенденције. Али он има своје бирачко тело – то су амерички радници, средња класа, обични људи који су осетили да све иде ка краху са становишта њихових интереса. Све што се сматрало примером америчког привредног чуда – градови Детроит, Њу Орлеанс, нашло се у рушевинама. Цео средњи индустријски појас – саме руине. Где је амерички сан?

Глобални систем доминације крупног капитала гуши све. И после распада Совјетског Савеза кренула је убрзана демонстрација свих института социјалне државе, који су штитили обичне људе. И овде су богаташи решили да коначно лише државу права гласа у спору са „страним инвеститорима“.

Могуће да тога није био потпуно свестан, али Трамп је зауставио тенденцију формирања униполарног света. Не зато што је он, како неки сматрају, на нашој страни. Не, то је његово бирачко тело захтевало промене. Тако да је сада Трампов главни политички противник – финансијска олигархија, груписана око Федералних резерви САД.

Они контролишу медије и у великој мери контролишу органе принуде. У унутарполитичкој борби уопште не дозвољавају Трампу да се размахне.

Апотеоза узвратног ударца по Трампу је такозвани „случај Скрипаља”. Управо је то постало изговор за нове лудачке америчке санкције.

Разговарао: Андреј Угланов

Изворник:

<http://argumenti.ru/politics/2018/08/583069>

11.2.2019.

О ТОМЕ, ШТА СЕ ОВДЕ УОПШТЕ ДЕШАВА

“Само нам се чини да имамо избора”. Поражавајуће по дубини и смелости речи. Изречене пре петнаест година, оне су данас заборављене и нико их не цитира. Али по законима психологије, оно што смо заборавили, утиче на нас много јаче, него оно што памтимо. Ове речи су, изашавши далеко изван граница контекста у ком су речене, постале први аксиом нове руске државности, на којем се темељи сва теорија и пракса актуелне политике.

Илузија избора је најважнија илузија, главни штос западног начина живота уопште и посебно западне демократије, која је већ одавно приврженија идејама Барнума него Клистена. Одрицање од те илузије у корист реализма предодређености, довео је наше друштво најпре до размишљања о својој, посебној, сувереној варијанти демократског развоја, а затим до потпуног губитка интереса за дискусије на тему каква треба да буде демократија и да ли је она уопште потребна.

Отворили су се путеви слободне изградње државе, одређени не увозним химерама, него логиком историјских процеса, баш оном „уметношћу могућег”. Немогући, противприродни и антиисторијски распад Русије је, макар и са закашњењем, одлучно заустављен. Урушивши се са нивоа СССР на ниво РФ, Русија је престала да се руши, почела је да се обнавља и вратила се у своје природно и једино могуће стање заједнице народа, која је

велика, растућа и сабира земље. Нескромна улога, додељена нашој држави у светској историји, не дозвољава силазак са сцене или положај статисте, не наговештава спокојство и одређује сложени карактер овдашње државности.

И ето – држава Русија се наставља, и сада је то држава новог типа, каквог још нисмо имали. Формирала се у целини средином 2000-их, засад је мало изучена, али су њена својеобразност и виталност очигледне. Стрестестови, које је она прошла и пролази, показују да ће управо такав, органски склопљен модел политичког устројства бити ефективно средство преживљавања и уздизања руске нације не само у годинама које су пред нама, него и у деценијама, а највероватније и у читавом столећу.

Руска историја познаје, дакле, четири основна модела државе, који условно могу бити везани са именима њихових твораца: држава Ивана Трећег (Велико кнежевство/Царство Московско и Све Русије, XV–XVII века); држава Петра Великог (Руска империја, XVIII–XIX века); Лењина држава (Совјетски Савез, XX век); Путинова држава (Руска Федерација, XXI век). Створене од стране људи „продужене воље”, да се изразимо у стилу Гумиљова, те велике политичке машине, смењујући једна другу, ремонтујући се и адаптирајући у ходу, из века у век су обезбеђивале руском свету упорно кретање навише.

Путинова велика политичка машина се тек захуктава и оспособљава за дуг, тежак и занимљив рад. Њено деловање пуном снагом је још далеко испред нас, тако да ће и после много година Русија још увек бити Путинова држава, слично као што се савремена Француска још увек назива Де Головом Петом републиком, Турска (иако су сада тамо на власти антикемалисти) се као и раније ослања на Ататуркову идеологију „Шест стрела”, а САД се до данас позивају на ликове и вредности полулегендарних „отаца-оснивача“.

Неопходно је разумевање, осмишљавање и описивање Путиновог система власти и уопште читавог комплекса идеја и димензија путинизма као идеологије будућности. Управо будућности, јер садашњи Путин тешко да је путиниста, исто тако као што на пример, Маркс није марксиста и уопште није сигурно да ли би пристао да то буде, да је сазнао шта је то. Али то се мора урадити ради свих оних, који нису Путин, а желели би да буду као он. Ради могућности преношења његових метода и приступа у времена која долазе.

Опис треба сачинити не у стилу две пропаганде – наше и противничке, већ језиком који ће и руским и антируским званичницима изгледати као умерено јеретички. Такав језик може постати прихватљив за довољно широку публику, што је и потребно, јер политички систем који је створен у Русији није погодан само за нашу домаћу будућност, већ има и значајан извозни потенцијал, а потражња за њим или његовим појединим компонентама већ постоји, његово искуство се изучава и делимично преноси, а подражавају га како владајуће, тако и опозиционе групе у многим земљама.

Страни политичари приписују Русији мешање у изборе и референдуме на целој планети. А у реалности, ствар је још озбиљнија – Русија се меша у њихове мозгове и они не знају шта да раде са сопственом промењеном свешћу. Откада се, после пропасти 90-их, наша земља одрекла идеолошких зајмова, почела да сама производи смисао и прешла у информациону контраофанзиву на Запад, европски и амерички експерти све чешће греше у прогнозама. Њих изненађује и разјарује паранормално расположење електората. Изгубљени, они су објавили најезду популизма.

Може се и тако рећи, ако се не уме боље.

Интерес странаца за руски политички алгоритам је разумљив – нема пророка у њиховим селима, а све што се данас са њима дешава, Русија је давно прорекла. Када су сви још били ван себе од глобализације и галамили о равном свету без граница, Москва је јасно под-

сетила да суверенитет и национални интереси имају значај. Тада су нас многи оптуживали за „наивну“ везаност за старине, које су као давно изашле из моде. Учили су нас да се не треба држати вредности XIX века, већ треба храбро закорачити у XXI век, у којем као неће бити никаквих суверених нација и националних држава. Ипак, у XXI веку је испало по нашем. Енглески Брегзит, амерички „#грејтегејн“, антимиграционо ограђивање Европе – само су прве тачке дугачког списка свеприсутних манифестација деглобализације, ресуверенизације и национализма.

Када су на сваком ћошку прослављали интернет као неприкосновени простор ничим ограничене слободе, у коме као сви могу све и где су као сви једнаки, управо из Русије се зачуло отрежњујуће питање заглупљеном човечанству: „А ко смо ми у светској паучини – пауци или муве?“ И сада су се сви бацили да размрсе Мрежу, чак и најслободољубивије бирократије, и да хватају Фејсбук у саучесништву страним мешањима. Некада слободни виртуелни простор, изрекламиран као прототип наступајућег раја, освојиле су и разграничиле сајберполиција и сајберкриминал, сајбервојске и сајбершпијуни, сајбертерористи и сајберморалисти.

Када хегемонију „хегемона“ нико није оспоравао, када се велики амерички сан о господарењу светом скоро остварио и многим се привиђао крај историје са завршном напоменом „народи се не чују“, у тишини која је наступила одједном се проломио Минхенски говор. Говор је тада деловао дисидентски, а данас сви оно што је у њему речено виде као нешто што се подразумева – Америком су сви незадовољни, па и сами Американци.

Не тако давно малопознати термин *derin devlet* из турског политичког речника, распространили су амерички медији у облику енглеског превода *deep state*, а одатле се појавио и у нашим средствима информисања. На нашем језику је тако добијена „дубока“ или „дубинска држава“. Термин означава скривену иза спољашњих, изложених за јавност демократских институција сурову,

апсолутно недемократску мрежну организацију реалне власти структура безбедности. Механизам, који у пракси делује помоћу насиља, корупције и манипулације и скривен је дубоко испод површине грађанског друштва, које на речима (лицемерно или простодушно) осуђује манипулацију, корупцију и насиље.

Откривши унутар себе непријатну „дубоку државу”, Американци се нису посебно изненадили, јер су о њеном постојању дуго нагађали. Ако постоје deep net и dark net, зашто не би постојала deep state или чак dark state? Из дубина и помрчина те нејавне и непрокламоване власти испливавају тамо произведене за широке масе блиставе фатаморгане демократије – илузија избора, осећање слободе, осећај супериорности и сл.

Неповерење и завист, које демократија користи као приоритетне изворе социјалне енергије, проузрокују апсолутизацију критике и повишење нивоа узбуђености. Хејтери, тролови и њима блиски зли ботови образовали су вриштећу већину, истиснувши са доминантних позиција са којих је некада диктирала сасвим другачији тон – поштовану средњу класу.

У добре намере јавних политичара сада нико не верује, њима завиде и зато их сматрају људима порочним, перфидним, а често и правим нитковима. Познате политографске серије, од „Боса” до „Куле од карата” приказују натуралистичке слике мутне свакодневице естаблишмента.

Ниткову се не сме дозволити да оде предалеко из простог разлога што је он нитков. А ако су свуда околу (претпоставимо) само ниткови, за задржавање ниткова морају се искористити такође ниткови. Клин се клином, а подлац подлацом избија... Постоји широки избор подлаца и компликована правила, која служе да резултат њихове међусобне борбе буде мање-више нерешен. Тако се ствара благородни систем контроле и равнотеже моћи (checks and balances) – динамичка равнотежа нискости, баланс похлепе, хармонија подлости. Ако се ипак неко заигра и понаша дисхармонично, увек будна дубока

држава хита у помоћ и невидљивом руком одвлачи преступника на дно.

Ничег страшног у предложеном опису западне демократије у суштини нема – довољно је посматрати ствари из мало другачијег угла и неће нам бити страшне. Али ипак, талог остаје и западни грађанин почиње да се сумњичаво осврће у потрази за другачијим примерима и начинима постојања. И види Русију.

Наш систем, као и уопште све наше, не изгледа елегантније, али изгледа поштеније. И мада за многе реч „поштеније” није синоним за реч „боље”, она није лишена привлачности.

Држава се код нас не дели на дубоку и спољашњу, већ је изграђена као целина, од свих својих делова и спољних манифестација. Најбруталнији делови њеног безбедносног костура налазе се директно на фасади, нескривени било каквим архитектонским украсима. А бирократија, чак и када вас вара, чини то не превише пажљиво, као да полази од тога да је „свима све јасно”.

Висока унутрашња напетост, повезана са контролом огромних нехомогених територија, и стално пребивање у жару геополитичке борбе, чине војно-полицијске функције државе најважнијим и одлучујућим. Њих традиционално не скривају, већ обратно, приказују их, јер Русијом никада нису управљали трговци (готово никад – изузеци су неколико месеци 1917. године и неколико година током 90-их), који војни позив сматрају нижим од трговачког, и њихови сапутници либерали, чије се учење гради на одрицању од свега имало „полицијског”. Није дакле било онога ко би украшавао истину илузијама, стидљиво гурајући у други план и скривајући дубље иманентно својство сваке државе – да буде оруђе одбране и напада.

Дубоке државе у Русији нема, сва држава је видљива, али зато постоји дубоки народ.

На блиставој површини сија се елита, која из века у век активно (треба јој то признати) увлачи народ у неке своје активности – партијске конгресе, ратове, изборе,

економске експерименте. Народ у тим активностима учествује, али мало на дистанци, не показујући се на површини и живећи у својој дубини сасвим другим животом. Два национална живота – површински и дубоки, понекад се живе у супротним смеровима, понекад у истим, али се никада не сливају у један.

Дубоки народ увек о себи води рачуна, недостижан за социолошка истраживања, агитацију, претње и друге методе проучавања и утицаја. Разумевање ко је он, шта мисли и шта хоће, често долази изненада и касно, и не онима, који могу нешто да учине.

Неки из друштвених наука покушавају да одреде, да ли је дубоки народ једнак становништву или је само његов део, а ако је тако, колики део? У разним епохама са њим су идентификовали час сељаке, час пролетере, час безпартијце, час хипстере, час оне на државном буџету. Њега су „тражили”, у њега су „ишли”. Звали су га богоносцем, и обратно. Понекад су закључивали да је он измишљен и у стварности не постоји, започињали су неке галопирајуће реформе не обазирјући се на њега, али би убрзо разбили о њега главу и дошли до закључка да „нешто ипак постоји”. Он се не једном повлачио под притиском својих или туђих освајача, али се увек враћао.

Својом џиновском супермасом дубоки народ ствара неодољиву силу културне гравитације, која уједињује нацију и привлачи (прикива) ка земљи (родној земљи) елиту, која с времена на време покушава да космополитски лебди.

Народност, шта год да то значи, претходи државности, предодређује њену форму, ограничава фантазије теоретичара, принуђава практичаре на одређене поступке. Она моћно привлачи и у њу се неизбежно сливају све политичке трајекторије, без изузетка. Почети у Русији може се од било чега – од конзервативизма, од социјализма, од либерализма, али се завршити мора приближно увек истим. То јест оним, што заиста и постоји.

Способност да се чује и разуме народ, да се види у потпуности, у свој дубини, и да се у складу са тим делује

– јесте уникално и главно преимућство Путинове државе. Она је адекватна народу и са њим је у складу, а то значи да није подложна рушилачким проптерећењима супротних токова историје. Због тога, она је ефективна и дугувечна.

У новом систему су све институције подређене основном задатку – дијалогу са поверењем и узајамном дејству врховног владара са грађанима. Различите гране власти се концентришу у личности лидера и смтрају се не вредношћу по себи, него само у мери у којој обезбеђују везу са њим. Осим њих, заобилазећи формалне структуре и елитне групе, делују неформални начини комуникације. А када глупост, заосталост или корупција стварају сметње у линијама везе између људи, предузимају се енергичне мере да се „чујност” обнови.

Преузете са Запада политичке институције са много нивоа, код нас се понекад сматрају донекле ритуалним, створеним пре свега зато да би код нас било „као свуда” и да особености наше политичке културе суседима не „боду очи”, да их не љуте и не плаше. Оне су као одећа за излазак, у њој се иде у госте, а код куће смо у домаћем, свако за себе зна, у чему.

У суштини друштво има поверење само у прво лице. Да ли се ту ради о поносу народа којег никад нико није покорио, или о жељи да се прокрче путеви правде, или о нечем другом, тешко је рећи, али то је чињеница и притом није нова. Ново је то да држава ту чињеницу не игнорише, води о њој рачуна и од ње полази у свом деловању.

Сувише бисмо ово упростили свођењем на „веру у доброг цара”. Дубоки народ уопште није наиван и тешко да добродушност сматра царском врлином. Пре би се могло рећи да он о исправном владару мисли оно што је Ајнштајн рекао о Богу: „Оштроуман, али није злонамеран”.

Савремени модел руске државе почиње од поверења и на поверењу се одржава. У томе је његова суштинска разлика од западног модела, који култивише неповерење и критику. И у томе је његова снага.

Наша нова држава ће у новом веку имати дугу и славну историју. Она се неће сломити. Деловаће по своме, освајати и задржавати највиша места у првој лиги геополитичке борбе. Са тиме ће пре или касније морати да се помире сви они, који захтевају да Русија „промени понашање”. Јер само им се чини да имају избора.

Изворник:

http://www.ng.ru/ideas/2019-02-11/5_7503_surkov.html

СЕРГЕЈ ГЛАЗЈЕВ:

О ЛИНДОНУ ЛАРУШУ

20.2.2019.

ВЕЛИКИ МИСЛИЛАЦ ДАНАШЊИЦЕ

У спомен Линдона Ларуша (1922-2019)

Напустио нас је Линдон Ларуш — титан мисли, човек са невероватним енциклопедијским знањима, великом душом и љубављу према човечанству.

Заувек ће остати у нашем сећању као пламени борац за срећну будућност човечанства, засновану на реализацији принципа физичке економије – реалистичког усмерења економске мисли, чији је циљ стварање материјалних богатстава и услова за социјално-економски развој.

Насупрот данас доминантном, у интересу светске финансијске олигархије, либертаријанском усмерењу мејн-стрима економске идеологије, Линдон Ларуш је протезирао стварну економску науку у интересу развоја производних снага човечанства. Његова концепција евро-азијског моста развоја од Западне Европе до руског Далеког Истока, и даље, до Аљаске и САД, могла би да постане реална алтернатива садашњем хибридном светском рату. Ларуш је предвидео русофобску агресију америчке владајуће елите и упозоравао је на њене погубне последице, инсистирајући на широкој међународној сарадњи у стварању трансконтиненталних коридора развоја.

Ларуш је предвидео неизбежно наступање глобалне финансијске кризе много година пре него што је до ње дошло. Чувени Ларушов дијаграм, који показује растући јаз између обима реалне производње и финансијских шпе-

кулација, постао је озбиљно упозорење за све мислеће економисте. Али, показало се да не само у Русији, него и у САД „нико није пророк у свом селу“. Уместо признања, Ларуш је био прогоњен од стране америчке финансијске олигархије, која га је чак послала у затвор на основу лажних оптужби.

Сећам се како ме је један од руководиоца Брукинг института шапатом убеђивао да не контактирам са Ларушем, да не бих покварио своју репутацију. Као човек који је допутовао у САД на научни форум о питањима развоја демократских институција на постсовјетском простору, био сам шокиран. Од тада сам почео да пажљиво читам Ларушеве публикације и да посећујем конференције које је он организовао. И морам да признам да су његова иступања често била зрак светлости у мрачном царству лажи и лицемерја, које је овладало друштвеном свешћу „прогресивног“ човечанства.

Часопис EIR који је издавао Ларуш, постао је водич кроз тамне коридоре западне владајуће елите, који открива скривене механизме антиљудске политике светске финансијске олигархије. Пратећи изворе њеног стварања од времена пљачке Византијске империје, он описује вечну борбу са светским злом, оваплоћеним у олигархијским клановима западног капитализма. Многе рецидиве расизма, нацизма и фашизма, религиозног екстремизма, које видимо у данашњем свету, немогуће је објаснити без Ларушевих истраживања, која поражавају својом историјском дубином.

Ларуш је уживао огромно поштовање у експертској заједници многих земаља света. Сретао сам његове следбенике у Индији, Латинској Америци, Кини, Африци и наравно, у Европи и ЗНД. Ваљало би сачувати ту међународну експертску заједницу, окриљену и надахнуту идејама Линдона Ларуша. Оне се данас материјализују у новом поретку светске привреде, који сам назвао интегралним и који уједињује интерес народа различитих земаља за хармонични развој човечанства.

Изворник:

http://zavtra.ru/blogs/larush_glaz_ev

19.6.2019.

Пре тачно сто година је представник тадашње британске елите, научник, политичар, оксфордски професор Хелфорд Џон Макиндер постао Врховни комесар Антанте у војном побуном захваћеној Украјини.

Налазећи се у штабу генерала Дењикина, он се бавио обезбеђивањем Белој армији финансијске и војно-техничке помоћи од стране Велике Британије, или да се изразимо језиком „мајдана” – „делио је слаткише” за борбу са бољшевизмом.

У то време је у Лондону објављено његово друго дело из области геополитике, са карактеристичним насловом „Демократски идеали и реалност”. У том раду је Макиндер разрадио теорију Хартленда, то јест „земље – срца”.

Управо тада је зазвучала његова чувена формула: „Ко контролише Источну Европу, тај контролише Хартленд. Ко контролише Хартленд, тај командује Светским острвом. Ко контролише Светско острво, тај влада светом.”

Овде се мора приметити да се Хартленд географски поклапа са границама Велике Русије: Руске империје, СССР.

У Макиндеровим терминима, Хартленд окружују територије „унутрашњег полумесеца”, који се простира од Западне Европе преко Блиског и Средњег Истока, до Индије и Кине. Та основна континентална конструкција има и спољшњу област – такозвану периферију, у коју

спадају Британија, Африка, Океанија, Јапан, Аустралија и обе Америке.

Видовити Макиндер је објавио скори крај „колумбовске епохе” – дела светске историје у којем су доминирале поморске државе и поморска трговина. По Макиндеру, развој трансконтиненталних комуникација ће окончати господство острвских држава и створиће нову економску и политичку реалност у свету.

А какве везе са тим има ШОС, питаћете.

Ево какве: пре неколико дана су се у Бишкеку окупили лидери Русије, Кине, Индије, као и Ирана, Белорусије, Узбекистана, Пакистана, Казахстана, Таџикистана, Авганистана, Киргизије и Монголије. На наше очи се убрзано ствара нови евроазијски поредак, гради се политички костур Великог континенталног савеза у који ће у будућности неизбежно ући Немачка, Турска и друге земље Западне и Источне Европе.

Да, да... а ући ће и Украјина.

То није далека будућност!

Време окупације Европе се завршава.

Симптоми тога су свуда унаоколо.

САД и Британија откачињу сисаљке и пакују кофере. Већ сутра ће они овде затварати своје базе, повлачити војне контингенте, евакуисати агенте утицаја са породицама. Догодиће се и давно предсказани залазак долара. То је неизбежно. Тај процес се може успорити, али се не може зауставити.

Евроазијско пролеће је близу! Али, није све ружичасто.

Одлазак САД са континента и рушење колонијалних финансијских модела управљања ће створити хаос. Јер, на Светском острву живи много народа, у својим границама се гура близу стотину држава. А уз то, прекоокеански „партнери” су, због своје пиратске суштине, склони да уништавају све што није под њиховом влашћу.

Пошто су кроз сву своју историју користили технологије контролисаног хаоса, они су свакако способни да

створе неконтролисани хаос. Управо стога је потребно преузети ослабљене нити америчког утицаја на простор и потенцијале Евроазије и створити својеврсне континенталне Уједињене нације.

Управо ШОС је ембрион такве структуре.

У недрима баш те организације се припрема концепција „Сазвежђа центара”, као доктрина развоја највећег од свих континената планете.

ШОС је интересна структура. Њени званични језици су руски и кинески. Имена држава на таблицама у сали за састанке су написана прво на руском, а испод кинеским писмом. Шефови држава иступају по редоследу одређеном руском азбуком.

На овом самиту већина говорника је говорила на руском. О чему су говорили?

Говорили су о узајамном поверењу, о узајамној користи, о равноправности, о неопходности узајамних консултација о кључним питањима, о поштовању разноврсности култура и традиција. О томе да се мора напуштати долар и повећавати обим трговине у националним валутама.

Нешто важно: за време самита кинески лидер се срео са иранским председником и изјавио да ће Кина јачати односе са Ираном „у сваком случају”.

Нешто веома важно: на самиту су започети преговори о стварању заједничког информационог простора, о сарадњи у медијској сфери и информационим технологијама.

И то је кључна тачка, јер ће се битка за Евроазију одвијати у области термина, смисла и ликова. И сукоб ће бити жесток, као никада раније.

Немогуће је победити унутар система, којим управља противник. Немогуће је извојевати победу на туђем терену и по туђим правилима (која се, уз то, непрестано мењају).

Почетак суверене информационе политике, разрада њеног техничког и идеолошког обезбеђења, ствар је изузетно важна и ургентна.

Оставити без напајања глобалне англосаксонске медије, ишчупати кобри отровни зуб – то је питање безбедности и питање будућности!

Питањима великих инфраструктурних пројекта, који утичу на привреду и геополитику нашег суперрегиона, на самиту ШОС је посвећено мање времена, али то не значи да им није посвећена пажња.

“Географски разум” континента рукама кинеских радника сваког дана и сваког минута провлачи по врлетима Евроазије гасоводе и нафтоводе, друмске и железничке магистрале.

Из Синкјанг-Ујгурског аутономног региона Кине, преко Казахстана гради се железничка трансверзала до Туркестано-Сибирске пруге, а од ње – ка Транссибирској.

Из Урумчија (Кина) почела је изградња пруге преко Алма Ате, Бишкека, Ташкента, Самарканда, Ашхабада до Техерана.

Теретни возови се преко Хајратонског моста већ крећу из Кине у Авганистан.

Завршена је железничка магистрала која иде од западне границе Кине преко Исламабада и Лахореа до луке Карачи.

Сви потенцијали савремене Кине ангажвани су на модернизацији лука и аеродрома, нафтовода, гасовода и далековода.

Кинеска куповина луке Пиреј у Грчкој и њена моментална модернизација сведоче о убрзаном уласку геоекономских интереса Кине у Европу.

А Русија? Каква је улога Москве у тој великој просторној архитектури?

Док Кина, као огромна свилена буба оплиће својим нитима сву површину земље, Русија кује непробојни ракетни штит Евроазије, ствара фантастичне типове оружја и претвара Светско острво у неповредиву оклоп-

њачу, способну да одбије сваки атак на мир и слободу континента.

Такви су актуелни трендови и геополитичке прилике!

Изворник:

<https://www.e-news.pro/mnenie-i-analitika/283753-sammit-shos-i-serdce-mira-andrey-fefelov.html>

28.6.2019.

Пре сто година, 28. јуна 1919, потписан је Версајски мировни уговор, којим је званично окончан Први светски рат.

Версајски уговор, пљачкашки и понижавајући по свом карактеру, није могао да успостави трајан мир у Европи. Уговором је утемељен версајско-вашиingtonски систем са светском доминацијом САД, Велике Британије, Француске и Јапана. Резултат „Версајског диктата” био је нови светски рат.

Версајски уговор је имао 440 чланова, груписаних у 15 поглавља. Потписале су га водеће државе-победнице (Француска, Енглеска, САД, Италија и Јапан) са својим савезницима са једне стране, и Немачка, која је изгубила рат – са друге. Русију на Париску мировну конференцију, на којој су разрађене одредбе уговора, нису звали. Кина, која је учествовала у раду конференције, споразум није потписала.

САД су накнадно одбиле да ратификују Версајски споразум, јер нису хтеле да себи везују руке условима рада у Лиги нација, чији је статут делимично усаглашен у Версају.

Американци су зато 1921. закључили са Немачком свој уговор, практично идентичан Версајском, али без чланова о Лиги нација и одговорности Немачке за изазивање светског рата.

Версајски споразум је прокламовао војни пораз Немачке и светске промене у корист победничких сила.

Немачка колонијална империја је ликвидирана, а границе у Европи су радикално промењене. Највише штете од тога су имале Немачка и Русија.

Створен је Версајски систем, којим је озваничен нови светски поредак са доминацијом Енглеске, САД и Француске. Немачка је проглашена одговорном за изазивање светског рата и обавезана да плати огромне репарације. Привреда Немачке је доведена у зависни положај, а њене оружане снаге су смањене до минимума.

Версајски мир је био дискриминациони и отимачки. Он није донео мир Европи, већ је створио предуслове за нови велики рат. У Немачкој је доживљен као „највеће национално понижење“.

Версај је постао основа за развој реваншизма и будућу победу нациста у Немачкој. Совјетски Савез је одбио да призна „Версајски диктат“.

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ – РАТ ЗАПАДА ПРОТИВ РУСИЈЕ

Господари Запада су 1914. одлучили да је дошло време за коначно решење „руског питања“. Све је било припремљено и чак испробано у рату са Јапаном, када су Јапанци били „топовско месо“ Запада (генерална проба за светски рат), а стварни организатори рата су били Енглеска, Француска и САД.

А сада су за главну ударну снагу Запада – убицу Русије, изабрали немачки свет – Немачку и Аустро-Угарску.

Провереним методом, путем провокације на Балкану, газде из Лондона, Париза и Вашингтона су судариле Русе са Немцима. А притом су разрадили лукаву комбинацију, у којој су стварни непријатељи Русије – Лондон и Париз, наступали као тобожњи савезници Петрограда. Русија је била део Антанте – савеза оних, који су увукли Русе у рат и имали за главни циљ – уништење благородног и лаковерног „савезника“.

Немачку су такође обманули, тајно јој обећавајући да Енглеска неће ратовати. Господари Енглеске и САД,

„финансијска интернационала”, одстрањивали су тако конкурента унутар западног света – немачки свет. Планирали су да Немачку такође разоре, опљачкају и потчине англо-саксонцима.

Иста судбина је била намењена и Аустро-Угарској и Отоманској империји (која је била језгро тадашњег муслиманског света).

Била је то проверена стара стратегија – „подели (завади), па владај”. Газде Енглеске и САД су сукобиле два своја снажна конкурента, очекујући тренутак када ће снажни да ослабе и да буду дотучени.

Слабом, по замисли господара Лондона, Париза и Вашингтона, требало је да постане Русија. Тако се доцније и догодило. Услед низа фундаменталних унутрашњих противречности, Руска империја се срушила. Као што је и планирано. А грабљиви западни „савезници” су се одмах бацили на Русију, плачкајући је и цепајући на комаде.

Глобална мафија је већ прослављала победу и делила богатства Русије. Британија је распоређивала своје трупе са циљем откидања Руског Севера, Средње Азије и Кавказа. САД су уз помоћ чехословачких легионера окупирале Далеки Исток и Сибир. Јапан је такође претендовао на Далеки Исток, Приамурје, Камчатку, Сахалин, као и на руску имовину у Кини. Француска је градила плацдарм на Југу Русије, у Севастопољу и Одеси. Све је било спремно за тоталну окупацију и потпуну поделу Русије. Руску цивилизацију и Русе су хтели да избришу из историје.

Неочекивано, реализацију свих западних планова су спречили руски комунисти – бољшевици. Иако је у редовима револуционара у почетку постојала „пета колона” – револуционари-интернационалисти, троцкисти-свердловци, агенти Запада, који су спроводили мисију уништења Русије. Ипак, међу бољшевицима су се нашли истински државотворни патриоти, који су веровали у „светлу будућност”. Њихов лидер је постао Јосиф Стаљин.

Почела је борба патриотског крила са антируским, интернационалним. То је довело до тога да су црвени пар-

тизани и Црвена Армија „замолили“ западне интервенционисте да се чисте из Русије.

Почео је препород руске цивилизације и руске државности у облику СССР.

ИТАЛИЈА И ЈАПАН СУ БИЛИ МАРГИНАЛИЗОВАНИ

Версајско-вашингтонски систем је грађен на рушевинама немачког света (Немачке и Аустро-Угарске) и Русије. Нови светски поредак је требало да доведе до хегемоније господара Енглеске, Француске и САД (Јапан и Италија су маргинализовани). И зато је Париска конференција постала тријумф лажи.

За почетак, победници су обманули побеђене Немце. При закључењу примирја од Берлина је захтевано да врати Алзас и Лорену, да преда ратну морнарицу, да разоружа и демобилише армију, да преда пограничне тврђаве итд.

Сматрало се да ће то бити основа за мировни споразум. Немачка се разоружала и била је у грозници – у њој је почела револуција. На исти начин су поступили са Аустро-Угарском, Бугарском и Турском.

А затим су у Паризу пред поражене изнели још теже, понижавајуће захтеве. Нека трпе поражени! Немци су били незадовољни, али нису имали куд. Само су немачки морнари одговорили на понижење.

Немачка флота под командом адмирала фон Ројтера је била интернирана у енглеској бази Скапа-Флоу. Сазнавши за услове примирја, Немци су потопили своје бродове, да не би пали у руке непријатељу.

Немачку су смањили у корист Француске, Данске, Пољске и Чехословачке. Данциг су прогласили за „слободни град“, а Мемел (Клајпеду) су ставили под контролу победника, да би га касније предали Литванији. Сарска област је стављена под управу Лиге нација, а Француска је добила власништво над рудницима угља.

Немачки део леве обале Рајне и трака десне обале ширине 50 км су били демилитаризовани, а леву обалу

Рајне су окупирале трупе савезника. Немачку колонијалну империју су одузели и поделили међу победницима: немачке колоније у Африци су предате Енглеској, Француској, Белгији, Португалији и Јужноафричкој Унији, на Тихом океану – Јапану, Аустралији и Новом Зеланду. Немачка се одрекла свих права и привилегија у Кини, а њена имања је преузео Јапан.

Немачка је проглашена одговорном за распиривање рата и одређено јој је да плати огромне репарације – 132 милијарде марака у злату. Очигледно је да Немачка није могла да исплати толику суму. Њена привреда је стављена под контролу победника.

Као залог, Французи су окупирали део немачке територије. Немачко тржиште је било отворено за робу држава-победница. Килски канал, Елба, Одра, Неман и Дунав су проглашени слободним за пловидбу. Саобраћај на рекама је стављен под контролу међународних комисија.

Војна моћ Немачке је уништена. Њена армија је сведена на 100 хиљада војника, а забрањено јој је да има ратну морнарицу и ратно ваздухопловство, тенкове, подморнице. Обавезно служење војске је укинута. Генералштаб и војна академија су распуштени и забрањени.

Војна производња је радикално смањена, а производња оружја (по строго контролисаном списку) је била могућа само под контролом победника. Већина утврђења су морала бити разоружана и срушена.

На тај начин, Немачка је остала без одбране. Не само Енглеска и Француска – велике војне силе, него су и Пољска и Чехословачка биле јаче од Немачке.

ЛУДЕНДОРФ ПОБЕГАО У ШВЕДСКУ, ПА СЕ ВРАТИО
И ПОДРЖАО ХИТЛЕРА

Пошто је објављено да је за рат крива кајзеровска Немачка, па да се то не би поновило, наметнута је „демократија“ западног типа. Резултат тога био је невиђени

раст корупције и пљачке; земљу су пљачкали и домаћи спекуланти и пљачкаши, и иностранци – британски, амерички.

Версајски споразум је предвиђао да Виљему II и ратним злочинцима суди војни суд. Ипак, оптужбе за зверства на окупираним територијама су убрзо заборављене. Виљем је пребегао у Холандију, а тамошња влада је одбила да га изручи. Лудендорф је пребегао у Шведску, а када је све утихнуло, вратио се у домовину, постао десничар и подржавао Хитлера.

Имајући велики ауторитет, постао је посланик Рајхстага и развијао теорију „о ударцу ножем у леђа” Немачке. Стекао је толику популарност, да је 1925. изабран за председника Немачке (а касније су га наговорили да власт преда Хитлеру).

Унутар Антанте „старији партнери” су потиснули млађе. Млађи савезници нису имали право гласа, за њих су све одлучивале велике силе – Енглеска, Француска, САД и Италија. А притом је унутар „велике четворке” стварно деловала „тројка”. Енглеска, САД и Француска су ограничиле апетите Италије и Јапана.

Италија, коју су наговорили да ратује на страни Антанте и која је буквално искрварила у том рату, добила је само мали комадић територије Аустро-Угарске, иако је претендовала на више. Ранија обећања Италији савезници су „заборавили”.

Јапан, који је претендовао на хегемонију у Азији, почели су да потискују у Кини, као и на Пацифику. По овим питањима одржана је посебна Вашингтонска конференција.

У Кини је проглашена политика „отворених врата”, која је била у интересу снажнијих западних економија, па је Јапан губио економску утакмицу. А унутар „тројке” је постојала и „двојка” – Американци и Британци су у потаји радили против Француске. Притом, Американци и Британци нису заборављали да интригирају једни против других.

Србија, која је поднела огромна страдања од рата и окупације, била је богато награђена. Београду су дали Хрватску, Словенију, Македонију, Босну и Херцеговину. Србију су ујединили са Црном Гором. Створена је Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, касније Југославија. Снови српских патриота су остварени.

ГРЦИ И ЈЕРМЕНИ ДОБИЛИ ТЕРИТОРИЈЕ,
АЛИ СУ ИХ ТУРЦИ ПОРАЗИЛИ

Румунију су за прелазак на страну Антанте такође наградили. Букурешту су дали мађарску Трансилванију и руску Бесарабију (Молдавију). Узрок такве великодушности је био очигледан: Југославија и Румунија су постајале клијенти Француске и Британије на Балкану.

Са истим циљем награђене су и Пољска и Чехословачка, што је створило озбиљне националне, територијалне и економске противречности у центру Европе.

Отоманску империју су распарчали. Блиски Исток су међу собом поделили Французи и Британци. Енглези су преузели контролу над Ираком, Арабијским полуострвом, Палестином, Јорданом, као и над Персијом и њеним нафтним богатствима. Французи су добили Сирију и Либан.

У Константинопољу су се утврдили Французи. Европски део Турске и запад Мале Азије су дозволили да окупирају Грци. Део територије је дат Јерменији.

Истина, Турци нису дуго трпели толико понижење. Они су се окупили око Мустафе Кемала и започели рат за обнову земље. Резултат је био да су Французи срамно побегли, а Јермени и Грци су били разбијени. Турска је успела да обнови део својих позиција.

Западне силе су планирале да распарчају и Русију. Започеле су интервенцију. Ипак, бољшевици су однели победу у грађанском рату и разбили беле, националисте и банде зелених. Западни интервенционисти су били приморани на бегство из Русије.

У комунистичкој партији се учврстило патриотско крило на челу са Стаљином. Оно је пресекло западну окупацију, пљачкање земље и предавање њених богатстава у облику концесија странцима. Почела је постепена обнова Русије, сада у форми Совјетског Савеза.

САД нису ништа узеле за себе. Вашингтон је планирао да добије много више – контролу над планетом. По америчким пројектима је формирана „светска влада” – Лига нација. Главну улогу у њој је требало да игра Америка.

САД су у току рата постале водећа финансијска и економска сила, претварајући се из дужника у светског кредитора. Водеће европске силе – Енглеска, Француска и Немачка, сада су биле амерички дужници. На реду је било да се економска супремација допуни политичком.

Ради тога, у светској јавности је наметана идеја да су за рат са свим његовим ужасима криви заостали режими и „недовољна демократичност” европских земаља. Лига нација је требало да се бави учвршћивањем „демократије”, како би се предупредио велики рат у будућности. Разумљиво је да су учитељи и контролори „демократије” постајали Американци.

Ипак, да се наметне амерички поредак свету после Првог светског рата није успело. Засметала је Совјетска Русија. А ни у Америци већина народа није разумела ту идеју. Ето, ратовали смо и гинули, а сви добици су припали Енглезима и Французима? Резултат је био да Сенат није ратификовао Версајски споразум, а Вилсон је изгубио изборе.

На тај начин, САД нису успеле да после Првог светског рата постану „газда” међу западним силама. Највећи добитак је припао Енглеској, која је заузела најбоље немачке колоније и ресурсима богате територије Блиског Истока.

Британска колонијална империја је достигла свој максимум. Енглеска и Француска су управљале у Лиги нација. Французи су привремено постали лидери у Европи, узевши под своју заштиту Пољаке, Румуне, Чехе и Србе. Париз је на кратко постао „светска престоница”.

Версајски систем је створио темеље за будући Други светски рат.

Запад није успео да реши „Руско питање“. Русија је поново почела да јача, предложила је свету совјетски пројекат будућности човечанства, који је био алтернатива западном. А нови светски рат су осмислили и припремили они исти господари Запада, који су осмислили и припремили Први светски рат.

И поново су Немачку претворили у „ударну песницу“ Запада против Русије. Притом, Вашингтон је планирао да оконча слабљење Француске и Енглеске и да постане лидер западног света. Стога су англоамеричке банкарске куће почеле да потхрањују новцем немачке нацисте и њиховог фирера, и да кредитима обнављају немачку војну моћ.

Изворник:

<https://topwar.ru/159512-pervaja-mirovaja-vojna-vojna-zapada-protiv-rossii.html>

НИКИТА БОНДАРЈЕВ:

“НЕ, ХВАЛА, ДРАГИ ДЕМОКРАТИ!” – ОТВОРЕНО ПИСМО
СРПСКИМ ПРИЈАТЕЉИМА

26.9.2019.

Дошао је крај септембра и у Србији се полако буди опозиција. У центру Београда су викендом опет масовни протести, али да би се протестанти успалили до нивоа из марта-априла, када се десио упад у РТС, биће потребно, по нашој процени, око месец дана. Притом, Србију ће 20. октобра посетити руски премијер Дмитриј Медведев.

До његове посете, дизгини ће бити притегнути. Дакле, уздизање протеста на ниво „упад у РТС” може се очекивати негде 25-26. октобра.

Са обнављањем протеста, поново су се зачуле замерке на рачун руских балканиста од стране наших српских колега. Зашто, кажу нам они, подржавате Вучића, зар не видите шта он ради са Србијом, зар не разумете да су му дани одбројани?

Из потребе да одговорим српским колегама родио се овај текст, који није толико чланак, колико је отворено писмо. Не знам шта бих осећао према Александру Вучићу да сам Србин и да живим у Србији. Али, пошто сам Рус и живим у Русији, ја све лидере других држава оцењујем по једном истом кључу. Најважније, а вероватно и једино за мене важно питање је – да ли су они добри за Русију или нису?

То јест, Виктор Орбан је за Русију неоспорно добар, иако у Мађарској, благо речено, нису сви са њиме одушевљени. Тачније, мађарско друштво је у односу према Орбану

исто тако подељено и поларизовано, као и српско у односу према Вучићу.

С друге стране је, рецимо, бугарски премијер Бојко Борисов за Русију безусловно лош. Иако су у самој Бугарској присталице Путина и присталице Борисова често једни те исти људи – љубитељи „чврсте руке“.

Ето, по таквим критеријумима ја оцењујем Вучића.

Најважније достигнуће Александра Вучића за мене је у томе што је током његове владавине русофилство у Србији постало мејнстрим. Критика Русије и Владимира Путина у Србији је данас једнака политичком самоубиству.

Чак и системски либерали, за које је главни оријентир био и увек ће бити амерички Стејт Департмент, принуђени су да се, говорећи о нашој земљи, изражавају заобилазно и неутрално. Директну критику Русије себи дозвољавају само кроз истрошени „екстремни демократи“, који већ много година не могу да пређу цензус...

На моју срећу и на несрећу српских противника Вучића, ја имам добро памћење. Одлично се сећам да је пре седам година све било другачије. А већ колико је лоше било 2008. године – страшно ми је и да се присетим.

Ево вам конкретног примера, баш из 2008. године.

Један руски добротворни фонд православне оријентације је организовао манифестацију у Београду, уз путовање на Косово потом. Домаћин у Србији била је организација православних студената Правног факултета Београдског универзитета. За организовање манифестације постојала је сагласност Универзитета.

Ујутру ми, чланови руске делегације, долазимо у конференцијску салу факултета, где је све требало да се одигра и затичемо тамо општи неред и конфузију. Показало се да је неко у току ноћи онеспособио све микрофоне у тој сали. Са свих је одшрафио део без којег они не могу да раде, и однео.

Претходне вечери је све било у реду, а током ноћи су све микрофоне покварили.

Технички сарадници на питање „ко је то могао да уради?“ смркнуто гледају у под и ћуте. На крају, неко доноси са суседног факултета два микрофона који раде.

Конференција почиње са пола сата закашњења, а после још пола сата у целој згради нестаје струја. И опет се не зна ко је крив.

То је случај из времена када је на власти у Србији била прозападна Демократска странка на челу са Борисом Тадићем. Градоначелник Београда је био Драган Ђилас. Министар иностраних послова – Вук Јеремић. Амбасадор Србије у Црној Гори – Зоран Лутовац. Политички директор МСП – Борко Стефановић.

Данас су ти људи главни руководиоци и усмеривачи српске опозиције (осим самог Тадића, који се неколико пута појавио на протестима, али је био извиждан). При том, они су сада на челу својих нових партија и покрета, осим Лутовца, који је на челу „старе добре“ ДС.

Практично једини од лидера протеста, који нема везе са Демократском странком је председник десно-конзервативног покрета Двери Бошко Обрадовић.

Иако, не баш једини, У редовима опозиције се налази и једна врло живописна персона – глумац Сергеј Трифуновић. Он је познат не само по својим улогама на филму (једно од последњих достигнућа му је некрофилски меки порњић „Српски филм“), него и по свом Твитеру, где је активан под ником „Серж Трифо“.

На Твитеру он пише апсолутно неадекватне ствари, типа „мало су нас Американци бомбардовали 1999, требало је више“. А затим се дуго и неуверљиво извињава. И тај лик има свој политички пројекат под називом Покрет слободних грађана.

И, кога ми од њих предлагате да заволим и подржим, ви критичари Вучића? Људе из номенклатуре ДС, под чијом влашћу се реч „русофил“ у Србији изговарала шапатом, а руским гостима су се искључивали микрофони? Потпуно неадекватног Трифуновића?

Бошка Обрадовића сам ценио док није из своје партије протерао најдоследније противнике вестернизације Србије, Срђана Нога и Зорана Радојичића – њих у Москви знају сви који нису равнодушни према Србији. Сада је Обрадовић постао исти онакав инвентар америчке амбасаде, као рецимо неки Лутовац.

Можете ми противречити овако: Русија у верзији из 2008. године и у верзији из 2019. су веома различите земље.

Ћилас, Јеремић, Стефановић и Лутовац су са нама 2008. године разговарали са висине, јер у Русији нису видели самосталну велику силу, а данас више тако не смеју.

Шта да се ради – Русија се за последњих десет година заиста променила, али се није променило лице русофобије. Погледајте, на пример, бугарског премијера Борисова. То је баш то лице!

Пре пар недеља Борисов је прогласио за руског шпијуна лидера националног покрета „Русофили Бугарске“ Николаја Малинова. Николај је сада у кућном притвору, његови рачуни су замрзнути и прети му казна од 15 година робије.

Објасните ми, шта ће сметати „старим демократама“, љубимцима Стејт Департамента САД, Ћиласу и Јеремићу, у случају њиховог доласка на власт, да ставе у кућни притвор мог пријатеља и русофила Срђана Нога исто онако, као што је Борисов притворио мог пријатеља Николаја Малинова?

При свему томе, мој однос према самом Вучићу се није променио.

Пре три године сам објавио чланак о „Александру са два лица“, који је у Србији изазвао праву буру. На српском се чланак појавио у две варијанте – прво у скраћеној, а затим у потпунијој, што је у принципу и логично – два лица, два превода.

Скраћену верзију су нападали као про-вучићевску, а потпунију – као анти-вучићевску.

Преводиоци су чак и моје презиме транскрибовали различито: у једном случају сам био „Бондарјев“, а у другом

„Бондарјов”. Све је добило и смешне димензије – критичари првог текста су писали у коментарима: „тај руски аналитичар пише неке глупости, ево вам одличан чланак човека који стварно разуме ситуацију” и ставили линк мога текста број 2.

У том фамозном тексту ја сам окарактерисао Вучића као искреног русофила, али не увек и у свему доследног – као „викенд-русофила”. Као човека који хоће да се свиђа и Русији и Западу, који хоће да седи на свим могућим геополитичким столицама. Али, чланак се завршавао констатацијом да Русија нема никог бољег од Вучића. Не само у Србији, не само на Балкану, него у целој Европи.

Да ли је Милош Земан дао своју децу (или унукe) у школу при руској амбасади? Да ли је Виктор Орбан у зрелим годинама научио руски језик? А Вучић је све то урадио управо да би се приближио земљи коју воли.

Русофиле боље од Вучића треба пажљиво и стрпљиво одгајати, још док су сасвим млади, љуљати и хранити, помагати им да стекну добро образовање и остваре политичку каријеру, а ако треба и – помало спонзорисати њихову промоцију и предизборне кампање. Тако то раде Американци и тога се не стиде. Тако ће, пре или касније, научити да ради и Русија.

А Александра Вучића нико није изабрао ни гајио. Он је, што би се рекло, самоникао. И сад му пребацивати да његово русофилство има недостатке – ствар је апсолутно бесмислена. Што је никло, то је никло. „Be thankful for what you got” – као у старој америчкој песми. А у слободном преводу – хвала и на томе!

У току сам са сложеним и више пута мењаним односом Вучића према питању Косова. Знам и ко је Ана Брнабић и каква јој је сексуална оријентација. Познат ми је и веома спорни пројекат мини-хидроелектрана, које могу нанети велику штету екологији Србије. Знам и какве ружне облике поприма урбанизација Београда. И уопште, знам много тога о Вучићу.

Знам и такве ствари, које ви, драги српски пријатељи, можда и не знате. Али, праведности ради, да сам Србин и

да живим у Србији, нашао бих неко рго да узвратим на свако ваше contra.

Не допада вам се политика Вучића према Косову? Али вам се допада кампања за повлачење признања Косова од стране земаља трећег света? Сваки пут, када нека нова банана република објави да не признаје и није признавала Косово, ви аплаудирате. Зар хоћете да кажете да Вучић нема ништа са тим и да је то све лична заслуга шефа МСП Дачића?

А изградња нових дугачких аутострада вам се допада? Или у томе нема Вучићевог доприноса? А зашто онда нису грађене у време западног љубимца Тадића?

Београд се убрзано модернизује, а та форсирана урбанизација понекад делује застрашујуће, као уосталом и у Москви. Али, са друге стране, такав број иностраних туриста, међу којима и руских, ја у српској престоници не памтим. Разуме се да је много туриста за град увек добро – то су нови ресторани и хотели, нова радна места. Отварају се нове фабрике, па се чак и за смедеревску железару, за коју је изгледало да ником није потребна, нашао инвеститор.

РЖД гради у Србији нове пруге, а Гаспром гради гасовод (иако бугарски премијер Борисов систематски саботира свој део тог великог пројекта).

Да, потписан је уговор о логистичкој подршци са НАТО, одржавају се заједнички маневри са северноатлантским пактом – то је истина и нећемо се правити као да тога нема. С друге стране, купују се велике количине наоружања у Русији, на парадама Војске Србије учествују руске јединице, над Београдом своје летачке акробације изводе „Стрижи”, а на трибини стоји Путин.

Извините, опет сам се вратио причи о русофилству. Ипак, ја нисам Србин. И за мене је најважније да док је Српска напредна странка на власти – русофиле у Србији неће хапсити, а културна, научна и економска сарадња наших земаља ће јачати. Помислите само – сада се у свим српским биоскопима приказују руски филмови! То не само

да није било деведесетих и после двехиљадите, то није било ни у време социјализма...

А „савезу бивших”, што је данас српска опозиција, ја не могу да верујем. Не искључујем да се у редовима опозиције могу појавити лидери новог типа, неки пристојни и достојни поштовања људи, који немају везе са кабинетом Бориса Тадића и Демократском странком. Али, засад их не видим.

Српској опозицији, која није ништа друго него мало реберендирана Демократска странка, упућујем стихове Висоцког: „Не, хвала, драги демократи. Само чај”. У смислу да немам намеру да се са њима братимим. „Нек сами у своме уживају”, као што је певао исти аутор.

Изворник:

<https://balkanist.ru/net-rebyata-demokraty-otkrytoe-pismo-serbskim-druzyam/>

6.12.2019.

Истину треба говорити, јер се млађе покољење не сећа, а старије се сећа, али не разуме. И ја сада знам много више него што сам знао деведесетих година, када су нестали велика Југославија и велики Совјетски Савез. Узроке напада НАТО на Југославију сада разумем потпуно другачије него пре двадесет година. Јавно мњење у Русији и Србији ни сада потпуно не разуме шта стоји иза покушаја да се направи раскол у православљу, да се РПЦ и СПЦ поделе.

Односи Србије и Русије у 20. веку умногоме су предоређивали развој догађаја у Европи.

До данас нико није одговорио: зашто је приликом убиства краља Александра у Марсеју, убијен и министар спољних послова Француске Барту, а није га убио терориста већ жандарм. Случајност или не?

Да ли је распад Совјетског Савеза закономерни процес или је био део ширег стратешког плана по коме државе које имају самосталну позицију треба да нестану са карте света?

Смем да тврдим: Други светски рат у Европи био је рат против – Словена!

Када нам говоре да је рат почео 1. септембра 1939. нападом Немачке на Пољску, тако говоре они који за рат хоће да окриве Немачку и Совјетски Савез.

Други светски рат је почео две године раније, 1937, нападом Јапана и његових савезника на Кину.

Чак је и у Европи рат почео раније, 1938, када је Немачка напала Чехословачку, у чему су јој помагале Француска, Велика Британија и Италија.

Треба да се замислимо зашто до данас не постоји ни један датум када бисмо обележавали дан геноцида над Словенима. Управо су Словени – Руси, Срби, Белоруси, Украјинци и Пољаци били главне жртве рата у Европи. Ја не поричем геноцид Јевреја у рату, али се рат не сме свести само на њихову трагедију. Они нису били главни актери тог рата. Сами Јевреји нас питају: „Зашто Словени не кажу `А ми? Зашто су наше жртве заборављене?`”.

Да бисмо разумели шта се догађало у Другом светском рату, хајде да размотримо шта се дешавало крајем 20. века на територији Србије и Русије. И да се замислимо над процесом који се већ 50 година одиграва у целом свету, а којег се тек понекад сете као глобалног проблема човечанства.

Знамо да је држава као социјална појава политичка форма управљања друштвом. У другој половини 20. века се појавила сила која је рекла да државе више нису потребне, као ни народи са својим традицијама и културом. Потребна је – радна снага.

Појавио се нови фактор људске историје, који можемо назвати транснационалним корпорацијама. Управо оне се данас труде да уместо држава управљају човечанством. Али, постоји једна принципијелна разлика између управљања државом и управљања транснационалним корпорацијама.

Свака држава, било демократска или диктаторска, власт је унутар народа или друштва, са особеностима тог народа или друштва, његове културе и његовог духа.

Управљање транснационалним корпорацијама, нарочито у случају оних најбитнијих – финансијских, почива на томе да те карактеристике, те особености народа, нису битне. Потребан је само механизам да би се обезбедио профит. Социјална сфера није потребна, а о духовности да и не говоримо.

Власт транснационалних корпорација се постепено формирала. Она је никла из недара капиталистичког друштва, његовог космополитског погледа на свет, где нема патриотизма и националних особености већ је важно бити грађанин света. Први објективни противници такве „климе” биле су социјалистичке земље и зато је било потребно да се те земље униште, или да се бар уништи социјализам у њима.

Као други, били су они који су предлагали алтернативу и капитализму и социјализму, у првом реду Југославија и Либија. Зато што су и Срби и некада совјетски људи, а данас кажемо становници Русије, и Либијци иступали за социјалну правду. А транснационалне корпорације су, да би освојиле цео свет, кренуле од капиталистичких земаља. Пре свега САД.

Борба државе и транснационалних корпорација резултирала је убиством председника Кенедија, а касније импичментом Никсона. После тога су оне задобиле САД.

Када говоримо о 1999. години – није Европа, већ су силе ван ње, које су њоме управљале, хтеле да на Југославији покажу шта ће бити са онима који се са тиме не слажу.

Политички лидери страних држава, укључујући и оне у САД, који су хтели да ометају тај процес, просто су испадали са списка живих. Сећате се да је бивши директор ЦИА Вилијам Колби тврдио да су САД изазвале упад Ирака у Кувајт. О томе је говорила и бивша америчка амбасадорка у Ираку.

Када је амбасадорка то потврдила, она је умрла, а Вилијам Колби се месец дана касније удавио. Несрећни случај.

Сећате се како је директор ММФ, када је критиковао Вашингтонски консензус, убрзо после тога био оптужен за силовање собарице, иако се то касније није потврдило, чак се испоставило да – ако је неко и силовао собарицу – то није био он. Али се може замислити какав је утицај то имало на репутацију чиновника таквог светског ранга. Тако да удар који је покушао да нанесе Вашингтонском консензусу није успео.

Један од главних задатака бомбардовања Југославије је био да се не допусти уједињавање Европе и да се одложи појављивање евра.Тај циљ је остварен.

Али, нису се само у томе састојали проблеми које су доживљавале Србија и Русија.

Почетком 20. века увидело се да шансу да имају будућност имају православни народи и муслимани, а да скоро немају шансе народи који припадају западној цивилизацији.

Зашто ово тврдим?

Развој човечанства подразумева нужне промене. Али ко је рекао да су промене обавезно значе напредак. Промена може бити и деградација. Западна цивилизација данас убрзано иде путем деградације. Човечанство је живо док је жива његова колективна душа. Као и код сваког народа који има своју колективну душу.

У западном систему моралних координата, колективне душе већ скоро и да нема. Судбоносну улогу је одиграла епоха Просветитељства и над последицама тога треба да се замислимо.

Шта се десило?

Мислиоци тога времена су уклонили Бога из моралног координатног система и на његово место су ставили човека. То је представљено као достигнуће социјалне мисли. Али, какаве су последице тог достигнућа које се одразило тек кроз следеће генерације? Ако су у центру моралног система религиозне идеје, као што је то случај у Хришћанству, Исламу и Будизму, онда су у центру оваквог система максиме које су неизбрисиве и које се морају поштовати. Овде уврштавам и Јудаизам како бисте схватили да се ради о било којој врсти верујућих људи, независно од религија.

А шта се десило када је речено да све зависи од човека? Ако у хришћанским заповестима као сакрална вредност стоји породица као љубави мужа и жене, када је све то избрисано, речено је да је брак правни однос прво мушкарца и жене, а онда и два људска бића независно од

њиховог пола. Тако смо добили једнополне породице које имају права као и нормалне.

Ако знамо да је Бог створио човека по своме лику и подобију, и ако је та лепота мушкарца или жене у току многих векова била услов за нека висока осећања и стремљења, данас тога више нема.

Ако су раније у Русији и Србији постојале школе за најуспешније ђаке, – математичке, хемијске, историјске школе, да би се покренуо и убрзао напредак, данас су ти најбољи ђаци препуштени сами себи. Говори нам се да треба да се посветимо инвалидима, несрећнима. Треба. Али због тога не треба од срећних правити несрећне.

Данас је Савет Европе постао ђавољи инструмент.

Ако је раније постојало породично васпитање, данас се захтева да дете у свакој породици потказује свог оца или мајку. А када то уради, онда се породица руши. Дете се узима из породице и смешта се у дечију установу. О каквом ту породичном васпитању можемо да причамо? Верујући људи у западном свету схватају тај проблем.

Зато се први пут у историји човечанства, у јануару 2016. одиграо сусрет Римског Папе и Патријарха Московског и целе Русије, после кога је издато заједничко саопштење, а у њему се не говори о Европи, већ да се у читавим регионима ради на уништавању Хришћанства, породице, брака и да треба предузети неке мере.

И тако смо дошли до питања зашто се руше СПЦ и РПЦ. Зашто се труде да одвоје православце из Украјине од Русије или православце из Црне Горе од Србије? То је стари принцип – завади па владај, узми душу људима и онда ће бити лакше да се тим људима управља.

И последње питање које се тиче транснационалних корпорација је зашто су успели да освоје управљање у свету?

Управо крајем 20. века су почеле да се развијају офшор зоне. За веома кратак временски период, за време живота једне генерације, националне елите многих друштва су се предале саблазни потрошачког друштва и

кренуле да нагомилавају новчана средства и да их крију да њихов народ не може да их пронађе. Управо кроз офшор зоне транснационални финансијски капитал је преузео националне елите многих држава Европе и целог света. Али, на срећу, то су социјални процеси, а они су сложени. У њима увек постоје противречне тенденције.

Државе су на прелазу из 20. у 21. век кроз поновну реорганизацију своје структуре покушале да се избеаве од власти транснационалних корпорација. То је било боље тамо где је друштво сачувало своју националну самосвест. Много горе је испало тамо где тога није било или тамо где је друштво покушало да се раствори у глобалном друштву. Као код нас кад је Горбачов покушао да гради заједничку европску кућу.

Сетимо се данас да је главна војна сила у нашем делу планете НАТО пакт, а он је само један од огранака транснационалне управе. Онда су многи лидери почели да постављају питање – зашто ми у Европи немамо своје војне снаге, као што је то урадио Макрон, јер су свесни да данас у Европи не постоји војна сила која би парирала НАТО-у.

Путин, све док се бавио ремонтом земље коју је наследио од Јељцина, није се по тим питањима оглашавао, све до Минхена. У наступу у Минхену је изјавио да државе, укључујући и Русију, имају право на своје националне интересе и да имају право да штите те националне интересе, што ће и Русија чинити.

Док се Србија беспоговорно саглашавала са одвајањем Црне Горе, док је своје грађане испоручивала Хагу, према њој су се односили равнодушно. Нису чак ни обраћали пажњу на њу. А чим су се у Србији појавиле снаге које су рекле да Срби такође имају право на одбрану и право на самостални развој, и за које православље представља стуб морала и културе, почели су проблеми и почело је утеривање Србије у НАТО или ЕУ, док не буде касно.

Обратите пажњу да су председник Русије Путин, председник Србије Вучић и председник САД Трамп данас принуђени да буду савезници јер се боре против уништа-

вања читавих народа од стране транснационалних корпорација.

Погледајте само на САД, зашто су око Трампа организоване ове ђавоље игре?

Он је дошао на дужност председника као антикризни менаџер и рекао – ја ћу у САД да развијам привреду, пољопривреду, нећу да их развијам у Кини. У остваривању тих својих обећања учинио је много. А ко му се супротставља? Ко стоји иза клана Клинтонских?

Ако је Трамп Америка потребна због Америке саме, онда је његовим противницима Америка потребна за светску диктатуру. То су сасвим другачији циљеви, то су глобалне амбиције, ради којих су они спремни да униште и саму Америку.

Убеђен сам, ако би ме сад Трамп чуо, да би се веома зачудио. И његови потези су заиста потивречни. У његовом тиму има представника различитих структура. Али темељи његове политике су у поруци европским земљама – ако хоћете НАТО, онда морате за њега и да платите; као и у ставу о америчком капиталу, који треба да се врати у Америку, да се тамо граде фабрике, иако је јасно да је јефтина радна снага у Азији.

На крају, завршна теза коју бих хтео да вам предложим. Када говоримо о покушајима држава да се супротставе транснационалним корпорацијама – један од облика супротстављања су свакако интеграције, то јест обједињавања различитих држава.

Зашто су САД биле против стварања јаке ЕУ? Зато што су знале да би то била јака наддржава која би сама решавала своја питања и сама се бринула о својим интересима. Зато им није било у интересу да таква заједница настане и опстане. Онда се десио Брегзит.

А зашто се десио Брегзит? Зато што Велика Британија одавно није у европском систему вредности, већ је део северноамеричког система вредности.

Када су Совјетски Савез разрушили, пре свега изнутра, захваљујући деловању пете колоне која је прво

узела власт у Комунистичкој партији, а затим у Совјетском Савезу, сви су постали независни.

Лично сам сведок да је већина држава првих година после тога чекала позив. Говорили су у себи – сад смо се избавили тог Горбачова, хајде, Москво, позови, па да видимо како да се окупимо и да живимо заједно. Али, они тај позив нису дочекали.

Када је 1996. почело уједињавање Белорусије и Русије, иницијатива је потекла од Белорусије. У Москви су се од тога уплашили и чинили су све да се то избегне. То су биле исте оне снаге које су 1999. учиниле све да Русија не притекне у помоћ Југославији. То су били остатци тима Грбачова, који су се само преселили код Јељцина и они неолиберални агенти Запада који данас сметају да направимо велики помак ка уједињењу.

Тек 2000. се појавила Евроазијска Економска Заједница, за тај корак сам изузетно захвалан Путину, јер је то био одлучан корак напред ка интеграцији постсовјетског простора. Сада знате да постоји Евроазијски Економски Савез.

Као правник вам могу рећи да то није корак напред, већ скок уназад у поређењу са Евроазијском Економском Заједницом. То је фикција интеграције.

И тек сада када је Путин на место министра за интеграције Евроазијског Економског Савеза поставио Глазјева, када се дешава преформатирање читавог тима, јавља ми се нада да су могући реални кораци напред.

И стварање БРИКС-а и Шангајке организације за сарадњу су покушај држава да напипају могуће облике сарадње у супротстављању транснационалним корпорацијама у управљању човечанством.

Посебна мисија, по мом мишљењу, негде тамо на небу је предодређена за словенске народе. Словенски народи могу да разједине Исток и Запад или са друге стране, могу да их обједине и обезбеде њихово јединство. Посебну мисију имају три словенске земље, Белорусија, Русија и Србија. Мислим да и сами знате одговор на питање зашто?

Јер су се Западни Словени већ предали западном координатном систему, ушли су у НАТО и у систем који је непријатељски њима самима, прихватили су цивилизацијски систем који им је туђ.

Јужни Словени или иду тим истим путем – сада не говорим о Србији, говорим о осталима: Хрватској, БиХ, Црној Гори, Бугарској и Македонији – или се налазе у процратији, стању крајње изнемоглости, као народи.

Када ми кажу нека и Србија уђе у ЕУ као Бугарска, па ће све бити у реду, ја им кажем да погледају пажљиво шта се сада дешава у Бугарској.

Када су Бугари, због својих националних интереса, решили да дозволе транзит руског гаса, добили су ударац по глави. Рекли су им да све субвенције које су добили, морају да врате. И да не могу сами да развијају пољопривреду како желе јер су постали део јединственог механизма којим се управља из Брисела.

А када су друштвени делатници иступили са идејом да треба развијати пријатељске односе са Русијом, да треба укинути санкције Русији и да треба изаћи из НАТО, онда су лидере тог покрета одмах окривили за шпијунажу, покренули су против њих поступке за кривична дела, ухапсили их и сада се води истрага. Показали су им ко је газда у кући.

Када моји бугарски пријатељи кажу да су и председник и председник парламента осудили те догађаје, ја их онда питам а зашто се кривични процеси настављају. А они одговарају – па, због тужилаштва. А коме је тужилаштво потчињено? Амбасадору САД. Не ни председнику ни парламенту. Таква им је данас реалност.

Тако да осим Србије, Русије и Белорусије, ако узмемо у обзир да се у Украјини тренутно дешава грађански рат, нема ни једне друге словенске земље која би могла да иступи као окупљач осталих. Окупљач у очувању националне културе и православног духа.

Можда ћете рећи да сам максималиста. Или да сам уопште некакав романтик. Нећу то ни да поричем.

Сматрам да данас, пред овим светским претњама, морамо да збијамо редове, да се окупљамо. И да заједно одговарамо на изазове нашег времена. И сматрам да је реалност стварање међудржавног савеза Русије, Белорусије и Србије. То није само реалност већ и неопходност. Да би престали да вас уцењују: ако нећете у ЕУ, онда ћете бити парија, а и сви суседи ће бити против вас.

Постоји трећа варијанта. Да се заједно саберу оне словенске земље које су већ сад на то спремне. А убеђен сам да ће Украјина оздравити и такође ући у тај савез. И тада, ако будемо деловали заједно, бранећи једни друге свиме чиме располажемо, помажући се међусобно у развоју привреде, културе, технологије. Тада ћемо моћи да парирамо било којим транснационалним уценама.

А ако још у ЕУ победи здрав разум, код њих који могу и треба да буду наши партнери, па ако здрав разум победи и у Вашингтону, онда ћемо моћи да зауставимо уништење људског у човеку.

У западном систему су већ спремни да роботима дају држављанство. Можете ли да замислите савремене машине са грађанским правима? И где ће стићи човечанство ако прихватимо да је држављанство само техничко питање. За то није неопходно бити човек који поседује самосвест.

Али хоћу да завршим оптимистички.

Некада давно, имао сам у Стразбургу разговор са генералним секретаром Савета Европе госпођом Катрин Лалимијер. Она је напуштала дужност. За мене је то такође био последњи пут у Стразбург. После тога сам престао тамо да путујем и тамо сам слао једног од својих помоћника. И, она ми каже: господине Бабурин, ја се плашим да ћете ви доћи на власт у Русији. На то сам јој одговорио: Катрин, нисте у праву, ви треба да се надате да ћемо ми доћи на власт. Јер када председник Русије Јељцин каже да Русије треба да гледа на Запад, то је само део истине – то је поглед изнад Европе, само на САД. А ако ми дођемо на власт, ми ћемо се пре свега трудити да изградимо добре

односе са својим најближим суседима, а не са тамо неким далеким Вашингтонима и Њујорцима.

Данашње руководство Русије чини много у том правцу и зато сам склон да многе грешке владе Русије опраштам, јер стратешки исправним путем иду напред.

Убеђен сам да многи проблеми у нашим билатералним односима потичу отуда што српски руководиоци понекад не могу у Москви да добију одговор шта заправо Русија хоће. Тај одговор чекају и у Донбасу, Луганску, Кијеву, Астани и у другим престоницама постсовјетских држава. А Русија тек сад почиње да сагледава одговор на то питање.

Усуђујем се да изразим наду да ћемо у најскорије време сазнати део тог одговора – шта Русија хоће, Русија и Белорусија.

А ја сањам да се у Бриселу, Паризу, Лондону и Вашингтону сваког јутра буде са питањем: шта хоће Белорусија, Русија и Србија. И да до увече већ ураде оно што хоће Белорусија, Русија и Србија.

(Моја редакција неауторизованог текста предавања одржаног 16.12.2019. у Кући Крсмановића у Београду у организацији Института за политичке студије. За консекутивни превод и стенограм хвала Стефану Милошевићу и Диани Милошевић)

18.1.2020.

Не може се разумети супротстављеност Запада и Русије, ако се не схвати суштина тог антагонизма. Дубоког антагонизма, који је у самој сржи две супротстављене цивилизације. Корени тих разлика налазе се, пре свега, у религиозном погледу на свет, који формира стереотипе понашања тих цивилизацијских заједница, укључујући и понашање политичара.

Управо је папизам, који се отргао од хришћанске цивилизације, родио Запад, односно претворио (једно од значења латинске речи – *reformatio*) народе бивше Западне Римске Империје – у Европу (или шире – у Запад), као свет утемељен на рационализму и хуманизму.

И као што је исправно Николај Данилевски критиковао крајње шематизован историјски процес Владимира Соловјова, Исток није увек био супротстављен Западу. У Старом свету нису постојали ни Запад ни Европа. Постојао је само Исток. Египат, Вавилон, Грчка, па чак и Рим, нису били ни Европа ни Запад.

Запад се појавио као последица религиозне еманципације (прекида зависности) од Православног Истока. А затим је у својој историји Запад перманентно настављао унутар себе даљње реформационе расколе у погледима на свет.

И тако је католички реформизам, као реакцију, изазвао протестантски реформизам. Црквену саборност Православног Истока римокатолицизам је у свом развоју еманциповао до апсолутизма једног човека – папе, а про-

тестантизам је проширио апсолутизацију једног човека на сваког појединца, који је и постао „обоготворена“ мера свих ствари у савременом хуманизму.

Управо та европска псеудорелигиозност, са разноврсним одступањима од Хришћанске истине, створила је између нас и њих практично непрелазну линију неразумевања и супротстављања...

Изворник:

http://mihail-smolin.vkrugudruzei.ru/x/blog/post/rossiya_i_zapad-_mezhdu_nami_propast

ИГОР ПАНАРИН:

ОПЕРАЦИЈА COVID-19 ЈЕ ПОКУШАЈ СВРГАВАЊА
ПУТИНА, ТРАМПА И СИЈА

12.4.2020.

- Познати политолог о томе зашто се војници НАТО-а не плаше коронавируса и хоће ли Кремљ довршити Путинов лево-конзервативни заокрет
- „Кривотворени су наводи да је Путин не само био болестан, већ и да је побегао из Москве. Иста шема дезинформација коришћена је против Стаљина 1941. године: Немци су се приближавали главном граду, а генералисимус је наводно нестао, напустивши земљу „, каже Игор Панарин, професор, доктор политичких наука. Панарин је у интервјуу за „BUSINESS Online“ говорио и о томе ко су амерички ветерани обавештајних служби оптужени за израду биолошког оружја и каква се тешка борба развила у глобалној и руској елити на позадини пандемије.

„АКТИВНО КОРИШЋЕЊЕ БИОЛОШКОГ ОРУЖЈА
ПРОТИВ ЧИТАВОГ ЧОВЕЧАНСТВА
ЈЕ СЛУЧАЈ АПСОЛУТНО БЕЗ ПРЕСЕДАНА“

– Игоре Николајевичу, Ви већ неколико недеља на Вашем видео каналу „Светска политика“ анализирате ситуацију са коронавирусом. Какав је Ваш лични утисак: да ли је то вирус природног или вештачког порекла?

– С тим у вези, читам и пратим различита гледишта, али моја верзија је да је COVID-2019, наравно, биолошко

оружје. Или, како се у медијима још назива, бактериолошко или само био-оружје. Нажалост, у то практично не сумњам. Има вештачко порекло, као и сав овај информативни талас, који је подигнут око њега.

– Али у овом случају кога сматрате могућим творцима коронавируса као биолошког оружја? Који су директни знаци, докази?

– Рецимо, VeteransToday, сајт ветерана америчке војске и ветерана обавештајних служби (не само он, али он је у томе најсистематичнији) ову верзију заступа већ дуже време. Штавише, овај портал наводи документе да је развој COVID-2019 завршен 2015. године. Један од центара у коме су биле смештене тајне лабораторије био је у Северној Каролини, други на Харварду, а трећи у Арканзасу. Према америчким ветеранима обавештајних служби, експерименти за тестирање новог биооружја спроведени су у Великој Британији (укључујући Универзитет у Кембриџу), где их је финансирала Фондација Била Гејтса, као и у Аустралији и Канади. Штавише, тестирање неких компоненти је извршено у биолошким лабораторијама у Грузији и Украјини. Како извор каже, слично се највероватније догодило и на Институту за вирусологију у Вухану, који је финансирао Сорос, а где се касније појавио епицентар заразе. Иако је питање да ли је баш тамо био епицентар? Постоје докази да је један од америчких лекара патио од коронавируса у новембру 2019. године, а то се догодило у Сједињеним Државама пре него што су открили ову инфекцију у Кини.

(Цитат Veterans Today: „... Постоје значајни директни докази да је ова пандемија COVID-2019 била биолошко оружје које је постављено, пре свега против Кине и Ирана, али „се окренуло“ против својих твораца. Сви стручњаци за биолошки рат кажу да су традиционално стратеги били скептични према биолошком рату управо зато што има тенденцију да „се окрене“ против својих твораца“ – прим.ред.).

– Па ипак, ко може бити наручилац тако великог посла?

– Као што се сматра – бивши шеф Мајкрософта и један од најбогатијих људи на планети (а од 2009. до 2016. – најбогатији, према Форбсу) Бил Гејтс и такозвани филантроп Џорџ Сорош. Имајте на уму да је Гејтс велики пријатељ америчке Демократске странке и главни спонзор клана Клинтонских. Поред тога, оно што ја зовем „дубока држава“ са центром у Лондону уско је повезано са обојицом. Још у јануару 2020. изнео сам верзију да се „седиште“ (ако могу тако рећи) ове игре налази у британском граду Солсберију, који нам је остао у тужном сећању и позвао сам да тамо буде послата међународна инспекција.

– Али шта је са извештајима да се принц Чарлс заразио коронавирусом? И да је премијер Борис Џонсон био неко време на интензивној нези?

– Сматрам то дезинформацијама и одвраћањем пажње са Британаца. Не верујем у истинитост ових лекарских извештаја. Штавише, Џонсон се, како британски новинари радо извештавају, већ добро опоравља. Што се тиче циља игре коју је покренула „дубока држава“ – а ово није ни мање ни више него ударац по целом свету, а то се, наравно, никада раније није догодило. Мора се рећи да је таква активна употреба биолошког оружја против читавог човечанства апсолутно случај без прецедана.

У коментарима на мом видео каналу Светска политика, који водим на Јутјубу, Италијани су ми написали да су запослени у Фондацији Била и Мелинде Гејтс (створеној наводно да се подигне ниво здравства у целом свету) организовали у многим италијанским градовима у јесен 2019. вакцинисање против грипа, а управо у тим градовима дошло је до највише обољевања и умирања. Иако мислим да не треба веровати свему ономе што се прича. Долази чак и до тога да људи спаљују мрежне одашиљаче, јер сумњају да они преносе инфекцију. Британију је сада захватило ово „спаљивање вештица“.

Тешко ми је то коментарисати – сви смо постали превише нервозни, па чак и у Русији. Иако, ми и даље изгледамо прилично мирно у односу на већи део света.

„У ИТАЛИЈУ ЈЕ УНЕТ СНАЖАН ВИРУС УЗ ПОМОЋ
ТЕРОРИСТИЧКЕ МРЕЖЕ „ГЛАДИО“

– Испред пандемије коронавируса, по свету се креће пандемија страха од нове инфекције. И то многе погађа много више од самог вируса.

– То је врло важан моменат: данас, коришћењем биолошког оружја, све није исцрпљено, већ све то прати моћна кампања дезинформација, која ствара човечанству психолошке, а не грипозне проблеме. Истовремено, и енглески и италијански статистичари и аналитичари сведоче: смртност у Италији и Великој Британији ове је године чак мања него прошле године, па се ништа катастрофално не догађа. Међутим, ниво опасности преувеличан је за ред величине! Дакле, ово је такође опсежни друштвени експеримент, али већ на пољу дезинформација и лажирања. Неко ружно врши притисак на читаву Стару Европу са свом њеном преданошћу људским правима: НАТО трупе доведене су у скоро све европске земље (наводно у вези са будућим вежбама великих размера). Али Европски парламент, који лако се веома узбуди када у Москви растерају демонстрације од две хиљаде демонстраната, из неког разлога о томе ћути – то никоме не смета. То је такође занимљив фактор.

Нажалост, морам признати да се велика већина руских медија подударе са глобалистичким трендом: они су такође укључени у ескалацију ситуације.

– Сасвим тачно, добили смо неку врсту армагедона онлајн – и на ТВ-у и на Интернету. Нигде се не можете сакрити од низа негативних информација које нас запљускују: људи су затворени у своје куће, а једино средство њихове комуникације – гацети, друштвене мреже и инстант месинџери – такође су препуне порука о COVID-19.

– Сами судите: прошле године је од грипа у свету умрло 650 хиљада људи (за поређење: у време интервјуа је у свету забележено око 97 хиљада смртних случајева од коронавируса – **прим.ред.**). Да ли је неко увео сулуде новчане казне, порезе и рестриктивне мере у вези са овом прошлом годином? А сада у Италији новчане казне од пет хиљада евра, у Француској – око четири хиљаде евра, а у Шпанији могу достићи и 600 хиљада. Многим Европљанима ово изгледа као ружан сан. Штавише, како је приметио наш лекар Мјасников, стопа смртности од COVID-19 не прелази 4–5 процената. Зашто је онда постављена тако моћна информативна кампања, упоредо са агресивним нападом на људска права – на слободу кретања и тако даље? Не заборавимо: у Русији, Москви, чак и на самом почетку карантина, покушано је увођење дигиталних пропусница...

– Па, у Казању је овај покушај о коме говорите био успешан. Постоји чак и посебни веб сајт који издаје дигиталне пропуснице.

– Од понедељка и престоница, као што знате, прелази на режим пропусница (као што је изјавио градоначелник Москве Сергеј Собјанин, у престоници ће бити уведене пропуснице за путовање на посао од 13. априла, али тада ће се режим поопштрити све до контроле кретања унутар сваког округа – **прим.ред.**). То су очигледни промашаји, пошто степен претње очигледно није у складу са предузетим мерама. Да, пандемија се мора лечити, против ње се мора борити, али здрав разум не сме бити заборављен. Доналд Трамп је тачно подсетио на број смртних случајева у саобраћајним несрећама у Сједињеним Државама: неколико година та се трагична бројка не спушта испод 40 хиљада људи годишње. Али нико не забрањује аутомобиле по том основу!

У том контексту, приметне су већ поменуте вежбе НАТО-а под називом „Бранилац Европе“, (Defender Europe 2020). Упркос свим карантинским ограничењима, Defender Europe 2020 – највећа вежба у историји НАТО-а на европском тлу, која предвиђа пребацивање 40.000 војника – није

отказана! Команданти ових маневара су само мало смањили њихов обим. Најзанимљивије је да се НАТО, према плану, креће кроз најзараженије центре у Немачкој – Минхен, Баден-Виртемберг и Хамбург. Поставља се питање: да ли се они уопште узбуђују због могућности заразе?

– А зашто се не узбуђују?

– Постоји претпоставка да су војници НАТО-а већ вакцинисани против COVID-19 и других бојевих вируса. Успут, према информацијама које су 3. априла објавили Veterans Today, број бојевих вируса може достићи 89, а развијени су пре свега у Кембриџу, који спонзорише и Бил Гејтс. Постоји такође разлог да се верује да су, када се коронавирус појавио на територији НР Кине, запослени западних специјалних служби које су га тамо применили, већ имали вакцину против њега. Ово је врло важан моменат: вакцина од COVID-19 можда већ постоји!

Као што су ме информисали италијански патриоти, бојеви вирус коришћен је у пет земаља: у Кини, Ирану, Италији, Француској и Немачкој. А већ у Шпанију доведен је преко Француске и Италије. То су вируси различитих модела: најмоћнији је радио у Италији, други најмоћнији у Ирану, трећи у Кини, итд. Што се тиче Русије, у тој смо се ситуацији понашали веома исправно: одмах смо се затворили према Кини, па се ни један наш човек није разболео од кинеске варијанте вируса.

– И то упркос чињеници да је до недавно у Русији било веома много Кинеза.

– Заиста их је био огроман број! Али мере које је предузела влада Михаила Мишустина су биле правовремене. Међутим, након тога уследио је ударац преко Европе и тако је вирус ипак стигао на нашу територију. Ако погледамо заражене у Русији, посебно први талас, неће бити тешко приметити да су већина њих богаташи. Многи су се вратили у главни град из Куршевела (скијашки центар у Француској – прим.прев.). Отуда сумња да су у Куршевелу заражени намерно. Јасно је да не говоримо само о туристима, већ пре свега о онима који имају некретнине у ино-

странству или сопствени бизнис. Покушали су да заразе Русију преко њене вољене западне цивилизације. Имајте на уму да се само од 20. до 27. марта, према званичним подацима, 160 хиљада руских држављана вратило у Москву из иностранства. А Сергеј Собјанин генерално наводи цифру од милион људи који су били у иностранству током последњих месец дана. Да ли сте успели да проверите сваког од њих? Сумњам у то, иако се ради о главним ризичним групама.

– Симптоматично је да је лавовски део заражених стигао у Русију из Куршевела. Ово сугерише како се „Клинтонисти” односе према својима. Руски „Куршевелци” можда нису тако битни, али су ипак део глобалне елите.

– Да, ово управо карактерише Клинтонисте и њихов однос према људима. Али ми смо са своје стране дужни да помажемо тим људима, јер су они руски држављани.

Међутим, по мом мишљењу, федерални комуникациони центар за борбу против коронавируса, на чије чело је Мишустин именовано једног од потпредседника владе, не ради ефикасно. Током састанака које Владимир Путин редовно одржава, известили су га: 80 процената заражених COVID-19 дошло је из иностранства, а још 20 процената су углавном они који су били са њима у контакту.

– Ако је најмоћнији вирус донесен у Италију, ко је и како то могао да уради?

– Према мојим подацима, „Гладио”, тајна терористичка мрежа НАТО пакта је то урадила. Сами натовци, упркос чињеници да је скоро цела Италија у пандемији, мирно се крећу по земљи. Русија помаже Италијанима – мислим да је било врло исправно што смо послали наш тим епидемиолога и вирусолога у Италију уз подршку војних јединица за радијацијску, хемијску и биолошку одбрану. Морамо да узмемо узорке италијанског вируса, да се уверимо шта се тамо дешава у стварности, као и да испунимо директан задатак гашења извора заразе у земљи у којој традиционално имамо пуно туриста и пословних веза. Та одлука је била апсолутно исправна као и слање наших стручњака у Србију.

Што се тиче „Гладио” ... Након завршетка Другог светског рата, у британској обавештајној служби МИ-6 деловала је управа за специјалне операције – у ствари терористичка администрација. Чини ми се да је управо ова канцеларија, заједно са агентом Винстона Черчила, Вилијамом Донованом, шефом америчког одељења за стратешке службе, створила посебну терористичку структуру у Западној Европи и САД, како је објашњено, за случај рата са Совјетским Савезом. Њихови секундарни циљеви су били да спрече комунистичке партије да преузму власт у Италији и Француској. Поред тога, изводили су терористичке акције на Западу, а потом их приписивали комунистима и КГБ-у СССР-а.

Италијани су ми написали да је коронавирус у Италији дистрибуирала иста та мрежа „Гладио”. Пре тога, највећи терористички напад који су Италијани повезали са „Гладиом” била је експлозија на железничкој станици у Болоњи 1980. године, када је 85 људи погинуло, а 200 рањено. Неки стручњаци тврде да су и Ал-Каида и „Исламска Држава” и неке друге забрањене организације такође НАТО терористичке мреже, али само створене унутар исламског света.

Италија је изабрана за полигон за употребу снажног бојевог вируса из више разлога, међу којима није на последњем месту присуство великог броја НАТО база, као и добре могућности за организовање овог циничног експеримента.

“УБАЦИВАНИ СУ ФЕЈКОВИ ДА СЕ ПУТИН РАЗБОЛЕО
И ПОБЕГАО ИЗ МОСКВЕ – КАО ПРОТИВ СТАЉИНА
1941. ГОДИНЕ”

– Шта је циљ индиректног био-утицаја на Русију?

– Постоји неколико циљева. Једн од главних је отказивање народног гласања о изменама Устава, заказаног за 22. април. То је, као што знамо, успело – гласање је одложено са отвореним датумом. Други циљ је пореметити масовну прославу 75. годишњице Велике победе, примом-

рати власти да откажу војну параду и поворку „Бесмртни пук“. Можемо рећи да је главни ударац пао на те планове – уосталом, прославе су замишљене уз учешће шефова многих држава, то је требао бити наш тријумф. На крају, не знам са како ће све бити 9. маја, али већ је јасно: грандиозне прославе с великим бројем почасних гостију тешко да ће бити. И што је најсимптоматичније: тема 75. годишњице Велике победе потпуно је нестала из свих руских медија, укључујући и државне канале – о њој се практично не говори! Ово је поражавајуће! Тек недавно су почеле да се појављују клизе неке изјаве ТВ водитеља, готово узгредне. Изузеци су канали Звезда и Спас, али то очигледно није довољно. И истовремено, имајте на уму, земља је већ трећу недељу приморана да буде испред телевизора.

Људи из 108 земаља су претплаћени на мој видео канал. Дакле, из Украјине ми пишу да канал Интер, повезан са бизнисменом Дмитријем Фирташом, сваког јутра извештава који је град или место Црвена армија ослободила тог дана 1945. године. Имамо ли ми нешто тако? Нема ни звука на руским државним каналима! Мислим да ово показује готово у потпуности спољно управљање руским медијима, укључујући канале државне телевизије. У исто време, велики ток „деза“ и фејкова се уливао у наш информациони простор – кроз медије Михаила Ходорковског и сличне, и све су то одмах цитирали руски медији. И практично није било реакција оних који би требало да надгледају све то. Чак је и лажна наредба о наводној припреми за слање трупа у Москву, са потписом министра одбране, демантована тек након недељу дана! За то време, информације су се прошириле друштвеним мрежама и медијима и само погоршале панику.

– Зашто је ово постало могуће?

– Мислим да је део руске елите деловао и наставља да делује у савезу са спољним играчима – са Британцима и другима. У складу с тим, заиста бих желео да знам који део. Чини ми се да се игра на страни непријатеља почела врло оштро осећати крајем марта, али Путин је то издржао, иако је на њега извршен огроман притисак.

Дошло је до тога да су одређени Телеграм канали, иза којих стоје снаге веома утицајне у Руској Федерацији, захтевали да руски председник поднесе оставку.

– Или су написали да се Путин, разговарајући са главним лекаром болнице Комунарка, разболео од коронавируса ...

– Да, писали су о томе. Чињеница да Путиново здравље више не омогућава да влада државом. „Коме ће власт прећи?“ – патетично су клицали анонимуси. Гледао сам те Телеграм канале и замишљам ко стоји иза њих – често су то врло озбиљни владини службеници. Жестока борба унутар елита развила се, посебно након што је Валентина Терешкова у Државној думи изашла са предлогом да се због уставних промена анулирају председнички мандати Владимира Путина. У ствари, одмах након тога уследио је жесток напад дезинформација на Владимира Владимировича са циљем да га уздрма и натера да одустане од те одлуке. Лажи су бацане тако да Путин није био само болестан, већ је побегао из Москве и лечен је било у Валдају или у Сочију. Потпуно иста дезинформациона шема коришћена је против Стаљина 1941. године: Немци су се приближавали Москви, а генералисимус је наводно нестао, нестао из престонице и земљу је препустио судбини. Али Путин је међу својим кругом нашао људе на које се могао ослонити и са неколико видео порука показао је да држи ситуацију под контролом.

Трећи информативни ударац су покушали преко Бориса Џонсона. Када се проширила вест да је COVID-19 откривен у британској краљевској породици и да је сам Џонсон болестан и тражи некога на кога би могао да пренесе своја овлашћења, неки аналитичари су брзо извели паралеле са Путином. А како ће бити код нас? Шта ћемо радити у истој ситуацији?

Међутим, Владимир Путин показао је свима да је још у форми: осим низа видеоконференција с гувернерима и предузећима војно-индустријског комплекса, одржао је и низ директних радних састанака, а то је био одговор онима који га притискају и споља и изнутра. По мом мишљењу

борба је сада прешла у одлучујућу фазу. Али руског лидера је подржао телефонски разговор с Доналдом Трупмом, који је још једном потврдио да су њихова становишта о главним питањима блиска. По мом мишљењу, савез Путина и Трупма сведочи да би лондонски глобалисти требало да буду поражени.

– Али неки социолози тврде да је предлог Терешкове за „анулирање“ у друштву доживљен углавном негативно.

– Да, неки су на то реаговали негативно, а код мене је изатвало – пуну подршку. Зашто? „Анулирање“ уопште не значи да ће Владимир Путин 2024. године прећи на још један председнички мандат. До тада је остало три до четири године – има ли смисла сада о томе уопште говорити? Али, сама могућност таквог избора даје стабилност руској политичкој структури. Након коронавирусне хистерије, неизбежно ћемо се пробудити у другачијем свету, економски пад приметитиће се не само код нас, већ и у Европи и у Кини. Потпуно је нејасно да ли ће Си Ђинпинг као вођа НР Кине преживети у овој ситуацији. Или ће глобални антируски либерали доћи на власт у Поднебесној? Да, и шта ће се догодити са Трупмом – хоће ли остати председник? Мислим да би у тренутној неизвесности, смена Путина била сасвим недопустива.

Ако се ситуација стабилизује и буде повољна у односу на нас, одлука о 2024. години може се донети с већом јасноћом и лакоћом него сада.

„АКО БИ САДА УМЕСТО ВЛАДЕ МИШУСТИНА БИЛА СТАРА
ВЛАДА МЕДВЕДЕВА, ЗЕМЉА БИ ДОЖИВЕЛА КОЛАПС“

– Колико су важни амандмани на Устав Руске Федерације, с обзиром на то да се, по вашем мишљењу, око њих одвијала тако озбиљна борба?

– Могу рећи да сам један од ретких политолога који је подржао именовање Михаила Мишустина за премијера. Многи други стручњаци (нећемо их именовати) били су склонији да веровују да је Мишустин привремена фигура,

створена да скрене пажњу итд. Међутим, по мом мишљењу, Путин се, именованем Михаила Владимировича, одлучио на историјски корак. Замислите: када би на месту Мишустинове владе сада била стара влада Дмитрија Медведева! Земља би сигурно доживела потпуни колапс – економије, друштвеног живота итд.

Комплекс амандмана који ће бити усвојени 22. априла, ја зовем лево-конзервативни заокрет. Зашто? Окренимо се опет лику Михаила Мишустина. Овај човек је дуги низ година финансијски подржавао манастир Серафима Саровског у Дивејеву и није се тиме хвалио. А 15. јануара, када је шеф државе најавио именовање новог премијера, то је, према православном календару, био само дан светог Серафима Саровског! Због тога су неки свештеници изјавили да је овај светитељ (којег је канонизовао цар Николај II) – небески заштитник садашњег шефа владе.

Мишустин је редовно учествовао на састанцима о изради уставних амандмана, од којих један укључује, као што знамо, увођење појма Бога у Устав Руске Федерације. Ово је веома важно. Друго: социјална примања грађана су такође фиксирана. Један од проблема савремене Русије је језива, растућа раслојеност између богатих и сиромашних. Ова стратификација је значајнија него у Европи и САД-у и опасна је. Сада је тај проблем умањен, пригушен.

Још једна важна тачка. За Русију је питање транзита власти увек изгледало врло болно. И то не само за Стаљина, већ и за царска времена, почевши од Петра I, Павла I, па и раније.

– Па, функционисао је други принцип – наследни.

– Ипак, имамо пуно примера негативног транзита, када је власт прешла у погрешне руке. Овде је Владимир Путин раније започео контраигру у јануару 2020. године, чиме је спречио дестабилизацију, која је, по мом мишљењу, била планирана за март. Заузврат, наш стратешки противник припремио је три ствари. Прва је НАТО вежба Defender Europe 2020 са концентрацијом снага савеза на европским границама Русије. Обично ми на то узвраћају: да, шта је тих 20-40 хиљада бораца, то није ништа! Да, то је

ништа ако ћемо им парирати. А ако то не намеравају и ако је неки део елите спреман да да сасвим другачију команду? Па, друга поента је, наравно, биовируси из разних географских тачака. Трећа тачка: потпуно бесна информативна кампања око коронавируса, истовремено уперена против Путина. Фактори које сам навео нису се случајно поклопили – неко је све ово припремао! Али руски вођа је предњачио: почео је своју игру још у јануару именовањем Мишустина.

Наравно, лево-конзервативни заокрет руске политике не одговара глобалистичком Лондону и финансијским круговима који стоје иза њега. Стога се сада приближавамо одлучујућој фази конфронтације.

„ОПЕРАЦИЈА COVID-19 ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СВРГНЕ ТРИ СВЕТСКА ЛИДЕРА: ПУТИНА, ТРАМПА И СИ ЂИНГПИНГА“

– Али Русија није главни циљ рата са коронавирусом. До данас је најугроженија земља Италија, где је више од 18 хиљада људи већ умрло. У којој земљи је дошао други најјачи ударац?

– У Ирану. Број заражених тамо је премашио 66 хиљада, више од 4 хиљаде људи је умрло (подаци од 10. априла). Случајно, командант Исламске револуционарне гарде Хусеин Салами рекао је почетком марта да је то прави „биолошки напад“ који су Сједињене Државе предузеле против Кине и Ирана. „Данас земља води биолошку битку“, рекао је тада Салами. „Али и данас ћемо победити у борби против вируса.“ „САД би требало да знају да ће им се вирус вратити ако се то догоди!“

У овом случају, подсетимо се да се инфекција у Ирану почела ширити из града Кома – а то није само свети шиитски град, духовни и административни главни град, већ и место које се налази у непосредној близини нуклеарних постројења Исламске Републике. Дакле, место за напад није изабрано случајно. Слично је и у Кини. Шта је Вухан? Ово је град прве кинеске револуције – након Вучанског устанка који се тамо догодио 1911. године, пала

је династија Цин. А под Мао Цедунгом то је било средиште „културне револуције“, где је било посебно много хунвеибина. Треће, ово је значајна саобраћајна раскрсница: ваздушна, железничка и речна (тамо тече река Јангџе). Тако су и у Ирану и у Кини изабрани за циљне градови који су од великог значаја за њихове државе.

Верујем да у односу на Кину није постојала ни мање ни више него идеја збацивања Си Ђинпинга. Генерално, ако говоримо о операцији COVID-19 као сложености, онда би она, поред дестабилизације света, требало да доведе до свргавања три светска лидера: Владимира Путина, Доналда Трампа и Си Ђинпинга. То је, игра против тријумвирата, против три конкретна политичка режима.

Први ударац је пао на Си Ђинпинга, али он није имао времена да се на прави начин припреми. Према мојим информацијама, за 3- 5. марта је планирано заседање парламента, на којем је Си Ђинпинг планирао да разреши садашњу владу и предузме велику прочишћавање кинеске елите од либерала и тзв. „комсомолаца“. Али није имао времена да то уради. У новембру 2019. у Кини су забележени први случајеви COVID-19, а између 20. и 30. јануара догодила се снажна епидемија, испровоцирана споља. Заражени су се појавили буквално у свим регионима и покрајинама Кине. Након тога, 24. фебруара, одлучено је да се одложи састанак конгреса депутата Народне Републике Кине.

– А колико су снажни кинески „комсомолци“? Многи о њима говоре негативно, мада нема ништа срамотно бити родом из нижих слојева и све постићи сам. Ти људи су Кинези. Или их контролише неко споља?

– У Кини се лидером „Комсомол-а“ сматра тренутни шеф владе Ли Кеђианг и он има довољно присталица. Моје је гледиште: „комсомолска“ кохорта НР Кине повезана је са лондонским глобалистима. Ово је врста интерне неформалне партије – попут Клинтонита у САД-у или системских либерала, сислиба у Руској Федерацији, који доминирају нашим финансијским и економским блоком.

Међутим, њихова доминација више није безусловна. За разлику од свог пријатеља Си Ђинпинга, Владимир Путин успео је да започне прочишћавање елите, а то је успео у спасоносном јануару, разрешавајући владу Дмитрија Медведева. У новом кабинету, поред самог Мишустина, постоје и врло јаки „государственици“, међу њима је и први потпредседник владе Андреј Белоусов. Узгред, он је једини из финансијског и економског блока безусловно признао присаједињење Крима, а остали су били изузетно опрезни у својим изјавама. Снажно подржавам његово именовање и сматрам тандем Мишустин-Белоусов веома јаким. Верујем да њихови напори у тренутним тешким условима одржавају стабилност руске економију, нема брзог раста цена, а сви најједноставнији потребни производи – брашно, шећер, тестенина, кромпир и други – налазе се у продавницама. Неке робе су, у првим данима највећег узбуђења, нестале са раfoва, али паника је прошла, а нестацице нису у изгледу.

Мишустин је генерално веома ефикасан, он је вешт организатор. Остале кључне личности у Путиновом окружењу укључују министра одбране Сергеја Шојгуа, секретара Савета безбедности Николаја Патрушева, директора ФСБ-а Александра Бортникова и псковског митрополита Тихона (Шевкунова). То су људи који се безусловно могу сматрати кључним у Путиновом тиму.

Осим јануарског кадровског чишћења, у марту смо успели да извршимо нафтни контраудар ...

– Мислите на излазак Русије из нафтног споразума са ОПЕК?

– Да, и мислим да је то исправна одлука.

– А чињеница да су цене по барелу тада пале на 13-15 долара?

– Али сада су већ порасле: сирова нафта Брент тргује се са 36 долара по барелу, а нови споразуми за смањење производње нафте већ су постигнути. У условима ових колебања цена, ми ћемо издржати, а они – наши конкуренти – тешко. Мислим не само на Саудијце, већ и на Сједињене Државе. Раније је Трамп имао све разлоге да се

поноси својим достигнућима: за три године отворио је 7 милиона нових радних места и смањио незапосленост. Следећег новембра 45. председник Сједињених Држава имао је 80 посто шанси за победу на следећим председничким изборима. Џо Бајден и Берни Сандерс изгледали су смешно. И изненада, криза изазвана коронавирусом, Трамп поново има 4 милиона незапослених. Сада су шансе домаћина Беле куће значајно смањене.

Чини ми се да се био-оружје користи и унутар Сједињених Држава – можемо рећи да је ово шеста мета, осим Италије, Ирана, Кине, Француске и Немачке. Према *Veterans Today*, „амерички талибани“ (како су их назвали) намерно шире вирусе у Сједињеним Државама. Локални циљ је, понављам, срушити Доналда Трампа.

Имајте на уму да се у Русији COVID-19 још увек не шири таквом брзином. Прва два случаја инфекције коронавирусом забележена су крајем јануара. Ипак, епидемија још увек није успела да обухвати све руске регионе, а у неким од њих, хвала Богу, броја заражених се не мери ни десетинама, већ јединицама. Односно, ширење заразе широм земље (а наша је, наравно, велика – то је неспорно) прилично је мало. Италија је имала 7 дана, а Кина 10 да их у потпуности покрије пандемија.

„НАСТАВЉА СЕ ТАКМИЧЕЊЕ ИЗМЕЂУ ДВА МОДЕЛА РАЗВОЈА ЧОВЕЧАНСТВА – РУСКОГ И БРИТАНСКОГ „

– Зашто су Путин, Трамп и Си Ђинпинг, како кажете, били нападнути? У контексту геополитике они су конкуренти, а не савезници. Или се видела могућност неке врсте савеза конзервативних светских лидера?

– Претпостављам да би комуникација ове три вође требало да постепено води ка „новој Јалти“ – слично као на Јалтанској конференцији у фебруару 1945. године. А то би се могло догодити врло брзо – по мојој верзији, најуспешнији тренутак за такве преговоре могао би бити јун ове године, а Београд би био најприкладније место. Зашто Београд? То би било дубоко симболично. У главном граду

Србије је једини споменик цару Николају II на свету. Да, последњи руски цар имао је много слабости. Лично га критикујем због чињенице да се у јануару 1917. године није усудио да предузме хитне мере и кадровско чишћење – за разлику од Путина који је благовремено донео одлуке у јануару 2020. године. Али под Николом Последњим изграђена је Транссибирска железница – 9 хиљада километара железничких пруга, веома важних за будуће царство. Руско становништво је повећано за 60 милиона – која се друга влада може похвалити са тим? Али главна ствар је да је на иницијативу руског цара сазвана прва мировна хашка конференција 1899. која је изнела концепт мирног развоја човечанства. Конференција је отворена на рођендан Николаја Александровича – такав је био предлог данске краљице, која је ценила заслуге Романова у свом сазиву. Понудили смо свет без сукоба и рата. Русија је била практично самозадовољна, њено становништво је расло, развијала се економија. То није одговарало Британцима, који су понудили свој пут у рат. Лондон је учинио све да дође до Првог светског рата, што је резултирало падом Отоманске, Руске, Немачке и Аустроугарске империје. Затим је уследио Други светски рат – као наставак истог пута.

У ствари, такмичење између ова два модела људског развоја наставља се и данас. Један од њих се може назвати „руски пут“, а други – „британски пут“. Стога би циљ могућег сусрета Путина, Трампа и Си Ђинпинга био да се спречи још један светски рат, који се може одвијати и у врућем облику и у облику био-рата (који се догодио у овом тренутку). Ово је прво. Друга ствар око које би се три светска лидера требало да сложе је ликвидација НАТО блока као агресивне структуре. Треће, стварање новог модела света који би могао да се изрази на евроазијском континенту, укључујући геополитичку унију Немачке, Аустрије, Италије, Русије и Белорусије (ја то називам ГИА-Русија). Друга вероватна алијанса је Балканска конфедерација са центром у Београду. Затим „Франконија“ – Француска, Белгија, Шпанија, Шкотска. На северу – условна „Хансеатска лига“ – Скандинавија и балтичке земље. Па, Енглеска и Холандија – такође би могле да формирају

савез. Плус ариански простор – Турска, Иран, Ирак, Катар, Саудијска Арабија, УАЕ, Бахреин. А на Блиском Истоку – Асирија (Сирија, Либан, Јордан, Кипар, Палестина) итд. Све то је потребно како би се Британији у потпуности укинула могућност да икада организује било какав рат.

Наравно, ово није ништа друго до мој предлог, моја хипотеза о новој слици свиета како би се Путин, Трамп и Си Ђинпинг могли да састану. Не тако давно, 16. децембра 2019. године, у Катару (Доха) је одржана међународна конференција на којој сам и ја имао прилику да учествујем. Ниво конференције био је прилично висок – присуствовали су јој заменик генералног секретара УН-а, шефови држава, неколико хиљада гостију из 104 земље. На овом догађају изразио сам идеју о потреби троструког састанка и нисам наишао ни на какво одбацивање нити приговор. Али ово је платформа за дискусију и постоје разне идеје.

– Колико ће ефикасно Трамп да одолева? Чини се да се он налази у најугроженијем положају.

– Доналд Трамп, по мојој процени, сјајно одолева. Подсетимо се како је година почела – атентатом на иранског генерала Касема Сулејманија 3. јануара. Ово је отворило директан пут ка великим сукобима великих размера, али хитни пут Владимира Путина у Дамаск 7. јануара и његов сусрет с Башаром Асадом, верујем, спријечили су рат. Било је веома ризично, али Путин је то урадио. Највероватније, уклањање Сулејманија обављено је без Трамповог знања, али из очигледних разлога он то није могао јавно рећи. Међутим, погледајте шта се сада дешава: то готово не примећујете иза димне завесе коронавируса, али Американци напуштају Ирак, све базе су практично празне. Ово је велики догађај. Међутим, ова тема се слабо покрива у медијима, барем у руским.

Да, Трамп је издржао ударац и није ушао у рат, али колико га је то коштало? Према неким извештајима, 2. фебруара 2020. требало је да се изврши покушај атентата на америчког председника на Флориди, у владиној резиденцији. Ипак, ово је спречено. Моја лична верзија је да је Трумпова обавештајна структура превентивно уништила

два авиона ЦИА-е заједно с терористима: један се наводно срушио у Авганистану, а други у Ираку. Пуковник ЦИА-е Мајкл Д'Андреа, познат по имену Ајатолах Мајк, који је водио целу операцију за елиминацију Сулејманија у Багдаду, очигледно је убијен заједно са њима.

Ако су неке конспиролошке процене тачне, тада у априлу САД планирају ухапсити глобалне клинтоните, педофиле итд. Уз пут, ФЕД-у може бити нанесен разорни ударац путем његове национализације. Ово би требало значајно да ослаби позицију Трампових противника.

„ПОСЛЕ ПУЦЊАВЕ НА ЛУБЈАНКИ, ПУТИН СЕ ОДЛУЧИО НА
КАРДИНАЛНЕ ПРОМЕНЕ У СТРУКТУРИ ДРЖАВЕ“

– Ко су они, противници Трумпа? Ви их зовете Клинтонити, либерали или „дубока држава“. Шта се крије иза свих ових појмова?

– Средиште дубоке државе је Лондон. У рукама ових људи налазе се три велика инструмента. Прва је најдубља држава Сједињених Држава; њен политички „кров“ је Бил Клинтон и његова „породица“, финансијски, економски и делом идеолошки блок су Џорџ Сорос и Бил Гејтс, а моћни блок је дио ЦИА-е и Министарства одбране (али не у потпуности). Америчку дубоку државу створили су Винстон Черчил и Вилијам Донован, тадашњи вођа америчке ОСС, након Другог светског рата. Други алат је ФЕД, америчка Федералне резерве, а трећи су глобални медији, укључујући и оне у Русији. Позивам руске телевизијске канале да приказују филмове о Великом Отаџбинском рату, али само јуче је један од федералних канала провео цео дан вртећи филмове о Џемсу Бонду. Моји претплатници ми пишу да, на пример, у Јапану гледаоци очекују и историјске и патриотске филмове од своје телевизије, а тамо – Бондиана, исто као и наша. Успут, на моје разочарање, RT канал – Russia Today – све више игра на страни глобалиста, у глобалистичком тренду. Информација о Русији нема више од 8–9 процената и то углавном у негативном формату.

Сећате ли се пуцњаве на Лубјанки 19. децембра 2019? Догодило се то истог дана када и Путинова велика конференција за штампу и уочи Дана Чекиста (који се слави 20. децембра). Голим оком се видело да се ради о нападу на руске специјалне службе и лично на Путина. Па шта? RT даје 19 извештаја на енглеском са лица места. А када се недељу дана касније у САД-у догоде два изузетна догађаја – пуцњава у цркви, и напад на синагогу и рабинову кућу, исти канал емитује шест пута мање сторија.

Није случајно што су се 19. децембра код зграде ФСБ-а појавили либерали свих боја који су емитовали оно што се догађало путем интернета, много пута преувеличујући инцидент и појачавајући панику (до те мере као да су зграду на Лубјанки освојили непознати људи). Иако, да није било акције наше контраобавештајне службе, напад на зграду ФСБ-а могао би бити много већи. Дакле, либерали су, у ствари, емитовали оно што је требало, по нечијим плановима, да се догоди, али то се није догодило, због одговарајуће реакције. Скоро сам уверен да је након овог инцидента Владимир Путин проценио обим провокације и одлучио да изврши фундаменталне промене у структури државе које су уследиле у јануару. Започео је, као што рекох, левоконзервативни заокрет, заправо понављајући Трамп у одређеној мери.

– Да ли уопште постоји алтернатива глобалним медијима? Поред Трампа и „Твитера“ и америчког телевизијског канала Фокс Њуз, тешко је присјетити се било чега другог.

– Занимљив пример: након телефонског разговора Путина и Трумпа, 1. априла, руски авион Ан-124 са теретом за помоћ у борби против коронавируса слетео је на аеродром у Њујорку, конструктивно је известио само један амерички телевизијски канал, Фокс Њуз. И ниједан од многих америчких медија! Али то се већ зна. Доналд Трамп ради у ситуацији када је 92 одсто медијских извештаја о њему негативно, а само 8 одсто је неутрално или подржавајуће.

– Шта је ваша прогноза: да ли ће карантинске мере бити укинуте до 9. маја? Да ли ћемо победити коронавирус, бар за 75. годишњицу Велике победе?

– Сада се предлажу предлози за одлагање прослава до 24. јуна – у част прве Параде победе коју је тог дана одржао Јосип Стаљин. Не искључујем да се 24. јуна могу организирати прославе – бар неке од њих. Али подсетимо се да је 7. новембра 1941., под много тежим условима, Стаљин организовао војну параду. Како јавља Сергеј Шојгу, међу руским војним особљем нико није заражен коронавирусом. Дакле, парада може и треба да се одржи. И време је да се патриотске теме врате барем у државне канале и медије блиске држави. То ће ублажити ситуацију и преокренути негативни ток информација који се и даље прелива преко нас: поруке не о оздрављеним, него о мртвима итд. Ово је очигледно притисак на психу људи који су сада код куће, у самоизолацији.

Међутим, по мом дубоком уверењу, већ смо прешли кључну тачку кризе. Наравно, да Путин није предузео одлучне мере у јануару, онда би у марту Русија ушла у страхан период дестабилизације.

Говорио сам о тријумвирату Путин – Трамп – Си Ђинпинг. Дакле, у овом тројцу је, по мом мишљењу, вођа руски председник. Потпуно је неприхватљиво да га повучете сада или чак после 2020. године из игре. Нова конструкција света тек почиње да се обликује, и морамо свима нама дати времена да уђемо у будућност са најмање губитака за Русију.

Валериј Бересњов

Изворник:

<https://www.business-gazeta.ru/article/464732>

СЕРГЕЈ ГЛАЗЈЕВ:

ПОЗИЦИЈЕ САД, РУСИЈЕ, КИНЕ И ИНДИЈЕ
У АКТУЕЛНОЈ КРИЗИ

25.4.2020.

Руски економиста и политичар, члан колегијума (министар) за основне правце интеграције и макроекономију Евроазијске економске комисије, академик Руске академије наука Сергеј Глазјев говорио је у великом интервјуу за YouTube канал "RT на руском" о својој визији посткоронавирусне стварности у свету, недостацима глобалног финансијског система и предностима кинеског и индијског економског модела.

– Како видите будућност руских и светских финансија после карантина?

– Сигуран сам да карантин неће дуго трајати. Кина је из њега већ изашла, а постепено излазе и европске земље. Неке земље га нису ни уводиле. Први шок, повезан са страхом од непознате опасности, полако нестаје.

Владе су научиле да раде у ручном режиму, што је веома важно за редистрибуцију ресурса у областима које су потребне за јавну безбедност. У начелу су ове мере у кратком року дале добар подстицај стварању нових индустријских предузећа за управљање економским развојем, као што је, а што је за нас посебно важно, директно управљање кредитима.

До сада су се монетарне власти држале по страни: као, то је посао владе који се бави економским проблемима, а Централна банка би требало да осигура само макроекономску стабилност. Као резултат тога, није било ни стабилности, ни економског развоја.

Сада, напokon, влада и Централна банка почињу да раде заједно. Ово је веома важно, јер постаје јасно да без

кредита у савременој економији није могуће решити ниједан развојни проблем. Значај здравствене заштите нагло је порастао, што је такође веома важно. Повећани су захтеви људи у погледу међусобне дисциплине.

И уопште, чини ми се да ће овај шок, који нас учи новим условима функционисања економије и друштва, дати позитиван импулс. Али под условом да карантин ускоро буде укинут. Сигуран сам да ће он бити укинут, јер смо прикупили довољно статистичких података, који сугеришу да смисао карантинских мера није толико у спречавању инфекције, колико у смањењу стопе заразе. Јер ако се сви истовремено разболе, јасно је да медицински капацитети у било којој земљи, па и у Америци, где 20% БДП-а одлази на здравство, неће моћи да се носе. И овај проблем је решен. Стога, постепено, све земље почињу да напуштају карантин и самоизолацију, и обнављају оне врсте економске активности које доносе највећу друштвену корист, раде на обнављању економије и стварању нових тачака развоја.

Питање колико ће земље ефикасно излазити из карантина је веома важно. Мислим да ће Сједињене Државе бити данас у најтежој ситуацији, где истовремено имамо финансијске турбуленције, панику и конвулзивне радње владе, без икаквог озбиљног плана, на принципу „напунићемо то новцем“. Неповерење према Америци расте, посебно у вези с недавним изјавама да Кину треба позвати на одговорност, и алузијама да сада треба Кини да испоставимо велики рачун, са становишта председника Трампа.

– Колико је дубока глобална економска криза данас? Шта је променио коронавирус?

– Па, генерално, за кризу кажу да је она структурална. Очигледно је да је повезана са технолошком револуцијом, а такве револуције се дешавају једном у 50 година. Заправо, све што данас потреса свет у погледу цена нафте, увођења информационих технологија – све је то било потпуно предвидиво. Још једна ствар је да је овај шок, који се догодио у вези са пандемијом, још више повећао по-

тражњу за технологијама која је већ експоненцијално расла.

Технолошка страна ове кризе је отприлике иста структурална револуција у привреди повезана са технолошким напретком каква је била она у 70-80-им годинама прошлог века. Такве револуције су аналогне промени таласа Кондратјева, увек их прате дуге депресије и потребно је време док се капитал, ослобођајући се од застарелих технологија, концентрише у финансијском сектору у року од 5-10 година и формира финансијске балоне.

Све ово изгледа као турбуленција, као депресија са становишта реалног сектора, попут неке финансијализације економије, јер се у овом периоду дешава много више обрта у финансијском сектору него у реалном. Али на крају, финансијски мехури пукну, преостали капитал прелази у технолошке путање новог типа и започиње растући талас Кондратјева. Овај процес траје већ око 15 година, у овом прелазном року, и у принципу видимо да се нова технологија, која чини основу нове технолошке структуре, брзо развија.

То су биоинжињеријске технологије, које су сада у великој потражњи у вези са покушајима производње нових вакцина, то су наравно, информационе и комуникационе технологије, на које данас сви убрзано прелазимо, то су нанотехнологије, које нам омогућавају да дизајнирамо све ове минијатурне и високопродуктивне електронске биоинжињеријске ствари, то су адитивне технологије које нам омогућавају да без човековог учешћа направимо велики број производа. И, наравно, дигиталне технологије о којима данас сви говоре. И ту је све мање или више јасно.

Али још један процес, који код многих изазива велику забринутост, па чак и апокалиптична предвиђања, повезан је са очекивањем да ће нас уобичајене институције економске организације, на које смо навикли да се ослањамо и које ће нас, као што сматрају стручњаци који верују у тржишни фундаментализам, извести из криза у посткризну будућносту. У недостатку јасних објашњења, чак су и смислили назив „Нова стварност“.

То је процес који је, ако узмемо историјску аналогију, сличан ономе што се догодило током Велике депресије, када је дошло до промене у системима управљања. А систем управљања који је покренуо економију у 19. веку, био је заснован на приватним породичним капиталистичким предузећима и одликовао се безобзирном експлоатацијом радне снаге, економијом европских колонијалних империја, које су увећавале благостање својих грађана који су се бавили приватним бизнисом због неједнаке прерасподеле националног дохотка из колонија у корист метропола.

Овај колонијални светски поредак почео је да пуца по свим шавовима још за време Првог светског рата, после којег су се готово све колонијалне империје срушиле, осим Велике Британије. Она се одржала још 10 година, јер су Британци веровали да су Први светски рат окончали у свом интересу и да су остварили светску доминацију. Али дошла је криза, Велика депресија, и Британска империја је покушала да се огради од свих осталих, посебно од Сједињених Држава, али, на крају, ти покушаји да се одржи глобална доминација резултирали су мирењем са фашизмом, кошмаром Другог светског рата, након чега се свет драматично променио.

Оно што се сада историјски догађа налик је времену 30-40-их година – стари светски поредак више не функционише, оне институције које су обезбеђивале економски раст су издахнуле и почиње формирање новог светске економске структуре, то јест новог система институција који ће обезбедити даљи друштвено-економски развој.

У прошлом веку, овај процес је имао катастрофални карактер. У два светска рата погинуло је више од сто милиона људи, дошло је до огромних разарања. Као резултат ових ратова, свет је био другачије организован, формирана су два глобална система: совјетски са вертикално интегрисаним министарствима – производним удружењима у којима су радиле стотине хиљада људи, покривајући 1/3 света. И амерички – са транснационалним корпорацијама, које су биле исти дивови као и совјетска

министарства, и такође су организовале обнову економије у другој трећини света.

Оба система су имали недостатке, али имали су и предности које су омогућиле организовање рада стотина хиљада људи у дугим производним ланцима огромног броја роба, укључујући и широк спектар робе широке потрошње, па је тако настао појам „потрошачког друштва“, а затим се појавио и концепт „социјалне државе“, као глобални феномен у различитим облицима. Широм света средњошколско образовање је постало стандард, а права радника су заштићена. Уопште, обликован је модел света који знамо. Пре ове катаклизме свет је био потпуно другачији.

Сада пролазимо кроз исту такву трансформацију: стари модел не функционише, економски систем који је функционисање светске економије након рата дефинисао као два политичка система, од 1991. године претворио се у један политички систем – изгледало је тако. А у тренду либералне глобализације, који је прогутао цео свет, претпостављало се да је за сва времена створен универзални модел, где међународни капитал одређује економски развој не само корпорација, већ и земаља.

Догма је била отварање граница за кретање међународног капитала, па је и код нас, на пример, постао доминантан став да ће страни инвеститори доћи и све организовати, изградити нове погоне и спровести модернизацију. То је био веома наиван поглед на свет, јер људи који су се бавили овом идеологијом нису разумели да је међународни капитал у овом систему углавном амерички и европски капитал.

Најважнији елемент, или, могло би се рећи, мотор ове старе, одлазеће глобалне економске структуре, била је способност издавања светског новца, што данас раде у огромним размерама америчка Федералне резерве и Европска централна банка. И Банка Јапана такође данас избацује огромне суме новца како би подржала економске активности, а цела ова машина вртела се на таквој трансмисији. Сада, у ситуацији када се догодио још један колапс,

видимо да је западни финансијски систем у турбулентном стању од почетка 2000-их година.

Сваких 80 година долази до финансијског колапса и сваки од њих је јачи од претходног.

– Да ли је руска влада требало да усвоји пакет анти-кризних мера пре коронавируса?

– Имамо све потребне алате. Због чињенице да су на иницијативу нашег председника донети закон о стратешком планирању, закон о индустријској политици и уведени посебни инвестициони уговори – покренути су механизми рефинансирања комерцијалних банака за конкретне циљеве. За сад су формулисана само два циља – мала и средња предузећа и финансирање пројеката уз гаранције владе.

Али да би сви ови разноврсни алати радили, важно је да их ујединимо у заједнички систем фокусиран на раст производње, раст инвестиција и на тај начин створимо неку врсту индикативног планирања, где ће држава заједно са бизнисом планирати развој економије у обећавајућим правцима за развој нових технологија. И за то ће монетарне власти створити дугорочне кредите, који ће помоћу посебних инструмената рефинансирања ићи у специјалне инвестиционе уговоре.

Овде, реч „специјалне“ значи да је све усмерено: циљани уговори, за које ће бизнис одговорати у смислу раста производње и развоја нових технологија, а држава ће бити одговорна у погледу стабилности макроекономских услова, пореског система, доступности кредита, стварајући услове неопходне за повећање производње.

– Да ли су старе методе супротстављања паду глобалне економије ефикасне?

– Систем управљања, који је омогућавао економски раст у другој половини 20. века, функционисао је на следећи начин: Федералне резерве и друге централне банке емитовале су новац који је имао глобалну солвентност. Тај новац су првенствено користиле владе, али је истовремено тим новцем формиран механизам рефинанси-

рања за велике транснационалне корпорације. Корпорације повезане са центром емисије одувек су имале могућност неограниченог кредитирања. Па, рецимо, пре увођења евра, све националне банке европских земаља издавале су новац за потребе корпорација. Односно, штампали су своју националну валуту, узимајући менице корпорација као залог.

Емисија новца ишла је директно на финансирање корпоративног сектора, која је путем комерцијалних банака могла да добије било који износ новца уз одговарајући залог. А ова монетарна експанзија претварала се у производњу, односно новац је материјализован у производњи добара и услуга.

Након кризе 2008, овај механизам је почео да прави озбиљне пропусте. Прво, постало је јасно да су већина великих комерцијалних банака, у ствари, велики финансијски балони, дивовске финансијске пирамиде деривата, које су већ уочи 2008, достигле квадрилион долара. Радило се о ничим обезбеђеној финансијској шпекулацији која је подстакнута емисијом новца, односно све више новца се емитовало, али је тај новац ишао првенствено на надувавање финансијских балона.

Према нашим проценама, отприлике сваки пети долар који је штампан од 2008. године отишао је у реални сектор. Већина је отишла на надувавање финансијских балона. Отприлике иста ствар догодила се у Европи. Сви знају приче о Грчкој, Италији, Шпанији. Све су то локални балони дугова, који су потхрањивани емисијом новца, јер је Европска централна банка на крају откупила све ове обавезе проблематичних влада.

Дакле, први шок који је овај систем доживео 2008. године, реагујући оштрим повећањем монетарне емисије у корист банака. Статистички подаци из америчког Конгреса, а не знам колико су поуздани, показују да је тада око 16 трилиона долара бачено у подршку 20 системски важних банака, а које уопште журиле да тај новац уложе у реални сектор. Пре свега, реструктурирале су своје дугове, рефинансирале и затворили рупе. Тада се ситуација ста-

билизовала на 10 година, они су тај новац вратили, а сада се све понавља, и нема сумње да колапс финансијских балона, који се опет догађа на америчком тржишту, неће бити компензован на другачији начин у односу на сферу производње. Једина промена коју видимо је драстично смањење крајње потражње.

– Ко и даље надувава финансијске балоне?

– У почетку су се балони распрснули, потом су се поново надували, а данас је обим деривата на финансијском тржишту приближно исти као и пре. Након пропасти овог финансијског тржишта, изгубљено је око 15 трилиона долара актива – то су огромни губици за људе који су ту држали своју уштеђевину.

Долази до редистрибуције – када се балон поново надува, то не значи да новац добијају они који су га изгубили. Никако. Они који су изгубили, изгубили су заувек. Балон се надувава у корист оних који су ближи центру емисије новца. Ово је веома корумпиран и шпекулативни систем, који није усмерен на раст производње, ни на побољшање благостања грађана, већ на богаћење финансијске олигархије.

Они финансијски олигархијски кланови који се налазе поред Феда и, заправо, управљају Федом као акционарским друштвом, увек су први примаоци емисије новца у таквим кризним ситуацијама.

Ако је у уобичајеној ситуацији држава главни прималац новчане емисије, током кризе инјекције новца иду не само путем државног канала. Инфузије иду онима који су ближи штампарији. Грубо говорећи, финансијска олигархија штампа новац за себе.

Остали који немају новца, губе своје активе, не могу да их подрже новим кредитима, банкротирају и њихова имовина иде онима који имају новац. Свака финансијска криза је редистрибуција богатства на апсолутно гигантском нивоу, али поента ових манипулација финансијским системом није у финансирању инвестиција или проширивању производње, већ у редистрибуцији богатства у корист оних који су ближи центру финансијске емисије.

Овај амерички систем је сада практично превазиђен. Више не обезбеђује економски раст који је био почетком овог века или у другој половини прошлог века. Отприлике 20-25 година реални приходи становништва САД не расту, односно систем са становишта реалне економије, ради „у празно“, доносећи профит онима који су приватизовали штампарију новца.

У Кини видимо формирање фундаментално другачијег система који комбинује тржишне механизме и стратешко планирање, при чему држава у потпуности контролише кретање новца. Емисију новца не одређује финансијска олигархија, већ државна банка. Али балона има свуда, нема савршеног система. Међутим, морам рећи да је кинески систем управљања економским развојем данас за ред величине ефикаснији од америчког. Ефикаснији је и од оног који је био у Совјетском Савезу.

Изгледа да узима у обзир недостатке који су били карактеристични за совјетску директивну економију и ову олигархијску западну економију. Узима их у обзир у смислу да користи тржишне механизме у сврху повећања инвестиција, за раст производње у интересу побољшања благостања људи.

Односно, кинески систем управљања регулише тржишне односе на такав начин да пословање функционише у интересу повећања благостања друштва. То се врши кроз веома сложен систем регулисања привредне активности, где држава, пре свега, одржава стратешко планирање и сугерише бизнису у којим областима може да добије подршку. Друго, држава у потпуности контролише кружење новца, новчане токове. Све банке су у државном власништву и све раде на повећању инвестиција.

Генерално, цео систем управљања задужен је за раст инвестиција. Било који функционер у кинеском систему – у корпоративном сектору, општинској администрацији и централној влади – рачуна се повећаним улагањима. Стога стопа акумулације у Кини достиже 45% бруто производа. То не постоји нигде више на свету. У Америци је 20 пута мање.

И врло је важно да се сва емисија новца која се у Кини спроводи кроз државни банкарски систем фокусира на финансирање инвестиција, а не на финансијске балоне. Они се повремено појављују, али појављују се на основу раста одређене материјалне имовине или актива. На пример, балони на тржишту некретнина се појаве када се изгради више него што људи могу да купе.

Иза овог балона не стоје деривати, као што је то случај у Америци, који уопште ничим нису обезбеђени, не изведене хартије од вредности, већ реална имовина за којом нема довољно потражње. Искуство показује да након што се ови балони уруше и вредност те имовине падне, они се укључују у економски промет. „Градови духова”, разглашени у познатој књизи америчког новинара, данас су насељени.

Ефикасност кинеског система је врло јасно видљива у погледу монетизације. У Кини је данас ниво монетизације привреде већи него у Америци, скоро 1,5 пута. Тамо је новчана маса 200% БДП-а. Сва ова огромна новчана маса одржава се у контурама реалног сектора, не улази у финансијске балоне деривата. Систем регулише новчане токове на начин да су они усмерени у финансирање репродукције економије, у реални сектор.

– Може ли се Русија спасити од кризе? Где су границе наше зависности?

– Зависни смо онолико колико сами желимо да будемо зависни. Постоји много алата за управљање економским развојем који вам омогућавају да се самостално развијате и мање зависите од турбуленција на страним тржиштима. Наравно, и сада је наш финансијски систем на периферији америчког система. Већина финансијских шпекулација је у интересу нерезидената, а наше финансијско тржиште постало је апсолутно отворено тржиште за било какве шпекулативне нападе. Догурали смо дотле да смо потпуно зависни од расположења страних финансијских шпекуланата, који раде шта хоће на нашем тржишту.

Док је ситуација била мање или више стабилна, шпекуланти су на наше тржиште долазили углавном из Америке – упркос санкцијама против Русије, јер ова ограничења се нису односила на шпекулативни капитал. Већину операција на руском девизном финансијском тржишту, и пре санкција и сада, изводе структуре повезане са џиновским америчким хеџ фондовима. Они долазе на руско тржиште јер наше монетарне власти вештачки одржавају високу каматну стопу, која је око три пута виша него што би требало да буде у погледу основних карактеристика нашег девизног и финансијског тржишта. То се ради како би се ови шпекуланти задржали. Верује се да ће, ако почну да напуштају наше тржиште, курс рубље почети да пада.

Али проблем је у томе што када се догоди криза у центру финансијског система и тамо се сруши вредност свих актива, финансијски работи који раде на тржишту користећи алгоритме који су уграђени у њих почињу да повлаче новац са периферије. Да би исплатили своје обавезе, они имају задатак да одбаце постојеће активе и пронађу новац тамо где има мање дугорочних обавеза. Њихов интерес код нас је само краткорочно-шпекулативни. Стога, без обзира какву каматну стопу и профитабилност имамо, кад год се финансијски колапс догоди у центру система, у Америци шпекуланти (данас то нису играчи на берзи, већ работи) делују у складу са аутоматским алгоритмима. Њихов алгоритам функционише тако да морају да прикупе новац са оних делова тржишта који су им дугорочно мање вредни, да би спасли положај својих власника у центру система.

Стога смо се 2008. и 2009. године, и сада суочили са масовним одласком страних шпекуланата са нашег тржишта. То код нас изазива дестабилизацију, утиче на понуду и потражњу на девизном тржишту. На крају, то подстиче колапс наше валуте. Штавише, мора се схватити да су шпекуланти који раде на нашем тржишту својим алгоритмима везани за цене нафте. Због тога, када се цена нафте руши, њихови алгоритми делују баш овако. Односно

то аутоматски значи да прелазе из рубаља у доларе и оријентишу се на снижење курса рубље.

Ми, у принципу, разумемо логику ових активности, а да бисмо се заштитили од таквих финансијских шокова, Централна банка је давно требало да створи баријеру између руског финансијског валутног тржишта и светског тржишта, тако да се шпекуланти не могу кад се њима свиди да повлаче новац са нашег тржишта. Постоји много механизма за то. То нису само валутне интервенције, о којима се говори као да су тобоже једини начин, а они агенти који раде у интересу иностраних шпекуланата нас убеђују да се то не сме спречавити, јер ћемо потрошити све резерве. Иако се заправо девизне резерве стварају само са једном сврхом: у циљу стабилизације курса осталих резерви.

Тржишна економија нема цену, потребне су вам резерве да бисте одржали стабилан курс валута. Имамо велике резерве, има их више од обима монетарне основе наше привреде. Стога Централна банка може интервенцијама одржати стабилност рубље, али интервенцијама се девизне резерве топе. То изазива забринутост, а да би овај систем ефикасније функционисао, морају се применити и друге методе.

Шпекуланти се највише плаше временског кашњења између одлуке о куповини и продаји девиза и саме трансакције. Роботи раде брзином стотина операција у секунди, а када дође до временског кашњења између операције и испоруке новца, од рецимо две недеље, онда сви ови алгоритми не раде.

То јест, ако уведемо временски размак између шпекулативног захтева за куповином валуте и продаје, ови алгоритми који подгревају тржиште не делују. Поред тога, постоје методе које препоручују међународне финансијске институције за борбу против прања новца. Ако имамо сумњиву трансакцију... А свака шпекулативна трансакција је са моје тачке гледишта сумњива, јер је једна ствар када робу купујете увозом или продајете девизне приходе од извоза – јасно је одакле новац долази.

А ако само купујете и продајете валуту,тада се поставља питање порекла овог новца.

Ево омиљене теме данас: да бисте наше олигархе на Западу послали на једно место, као што знате, поставља се питање: одакле вам новац? Зашто наша Централна банка не поставља шпекулантима питање: одакле вам новац? Пролазимо кроз поступак провере законитости порекла новца. Чак иако је све легално, ипак постоји време које блокира шпекулативни напад.

Конечно, порез на шпекулативне операције, познат је већ двадесет година, и повезан је са препоруком Тобина, класика теорије новца. Он је математички доказивао да главни циљ монетарних власти треба да буде стварање услова за максимизацију инвестиционе активности. То би требало да буде посао централних банака.

Циљ број један је стварање услова за раст инвестиција. И све остало – стабилност валуте, стабилност цена, банкарске регулативе – све би требало да буде усмерено на раст инвестиционе активности. Да би срушио шпекулативне, узнемирујуће механизме, Тобин је предложио увођење пореза на шпекулативне операције.

Можемо увести у најједноставнијем облику порез, од на пример 0,1% на шпекулативне трансакције куповине и продаје девиза не у сврху увоза-извоза, већ у сврху шпекулативног повлачења новца у иностранство. Овај порез би нам дао око 30 милијарди рубаља, које бисмо могли да употребимо баш – за развој вакцина.

– Како оцењујете понашање Централне банке у условима кризе?

– Здрав разум је коначно превагнуо. Већ сам рекао да повећање каматне стопе неће утицати на међународне финансијске шпекуланте који се већ алгоритамски баве повлачењем новца из Русије у вези са финансијским колапсом у Америци. То јест, без обзира какву каматну стопу направимо, макар и 100%, то неће утицати на финансијске роботе, који су програмирани да повуку новац са периферије у ситуацији финансијског колапса у центру. Тако да би повећање каматне стопе била велика глупост, што би

коначно закочило све процесе кредитирања у нашој економији.

Заправо, с тим смо се већ суочили 2014. године, када је Централна банка направила стратешку грешку. Она је истовремено најавила пливајући курс рубље и изјавила да ће каматном стопом регулисати понуду и потражњу на тржишту новца. Као резултат тога, добили смо ступор у целом економском систему и дестабилизацију курса рубље. Његов нагли пад је изазвао инфлаторни талас, против кога смо се три године борили високим каматама.

Цена те борбе било је скоро потпуно обустављање финансирања инвестиција. Обим инвестиционих кредита у портфељима наших водећих комерцијалних банака опао је на 5%, односно једноставно су престале да се баве кредитирањем инвестиција. Као резултат тога, добили смо дугу вештачки створену депресију, у којој се и даље налазимо. Због ове политике Централне банке – подизања каматне стопе и пливајућег курса рубље – производња нам је била мања за око 25 трилиона рубаља. Толико је коштала та стратешка грешка Централне банке.

Напомињем да 1998. године, када смо такође имали финансијски шок везан дефолт у плаћању државних облигација и нагли пад курса рубље, јер су и тада страни шпекуланти напустили тржиште, Герашченко није подизао каматне стопе. А реални сектор добио је прилику да драматично повећа кредитирање обртног капитала, што је на фону девалвације рубље и повећане конкурентности наше робе омогућило да се индустријска производња нагло повећа.

Стопа раста наше индустријске производње у другој половини 1998. и почетком 1999. године била је приближно 20%. Али то имајући у виду непрестани пад током деведесетих. Односно, предузећа су имала капацитете које су могла да ангажују и спроведу веома масивну кампању супституције увоза, која је била кредитирана на рачун ниских каматних стопа.

Сада је ситуација у ствари аналогна, удео слободних капацитета у индустрији је више од 40%. То јест, можемо

повећати производњу за 40% ако ће бити кредита за обртна средства и, наравно, требало би да постоји потражња. Овде је све повезано. Али разлог због којег већ 5 година стагнирамо је тај што високе каматне стопе нису омогућавале предузећима да запосле производне капацитете, није било довољно сопствених средстава, кредити су били неизмерно скупи, а као резултат тога није дошло до повећања производње, што значи да није дошло је до раста прихода и раста потражње. Ово је ланац који нас је стално вукао надоле.

Треба нам позитивна повратна спрега. Због тога је сада врло важно да одржимо ниску каматну стопу, врло је важно да новац оде тамо где постоје могућности за повећање производње и одржавање запослености, повећање прихода становништва. Овде је, наравно, улога монетарних власти веома велика.

Данас је неопходно укључити оне посебне механизме рефинансирања који су развијени у последњих петнаест година и који омогућавају организовање циљаног кредитирања малих и средњих предузећа по повлашћеним стопама од 2-3%. Комерцијалне банке су потпуно способне да се баве овим циљаним кредитирањем, а Централна банка би требало да им обезбеди кредитна средства кроз такав посебан инструмент за рефинансирање малих и средњих предузећа.

– Шта очекује светску економију ако крене путем упрошћених решења?

– Светска економија, као што смо већ рекли, пролази кроз структурну трансформацију. С једне стране, видимо финансијски колапс у Сједињеним Државама и конвулзивне покушаје америчких власти да напуне економију новцем кршењем свих замисливих пропорција финансијске стабилности. Односно, ово је већ панична реакција која иде путем најупрошћенијих решења. Наштампати 4 трилиона долара и убацити у систем, половину поделити становништву, половину дати бизнису, а даље ћемо да видимо.

С друге стране је Кина која, упркос паду у првом кварталу, данас уверено излази из кризе. Тамо ће модел управљања и развоја економије, који је Кину 30 година гурао напред са највишим стопама раста у свету, сигурно успети да врло брзо повећа свој замах и врати се стопама раста које су биле пре кризе. На рачун, пре свега, домаћег тржишта и убрзане примене програма „Један појас – један пут“ који кинеске инвестиције усмерава дуж свих евроазијских контура репродукције глобалне економије, а које су везане за кинеско тржиште.

– Има ли кинеска економија чега да се плаши?

– Наравно, пад прихода и потражње у САД негативно утиче на кинески извоз. То смо већ видели прошле године, али свеједно, све док пандемија није све парализовала, Кина је задржала добру стопу економског раста, иако је америчко тржиште било делимично затворено. Морам рећи да је у задњих 10 година, одмах након глобалне финансијске кризе 2008. године, Кина кренула ка ширењу домаћег тржишта и, као што знате, сада је ниво плата, куповна моћ по становнику у Кини већ виша него у Русији. Ова позитивна повратна спрега и даље делује. Не сумњам да ће систем управљања и развоја кинеске економије сада веома ефикасно функционисати.

Други такав модел, који комбинује тржишне механизме и државно стратешко планирање, укључујући монетарну циркулацију, је Индија која је последњих година заузела прво место у свету по стопи раста. Ова два модела, ми називамо интегрисаним системом управљања по термину Питирима Сорокина, или интегрисаном светским привредним системом, обједињује различите слојеве друштва око једног задатка – раста благостања људи. Читав систем мотивисања приватног бизниса – давање кредита, регулисање потражње и порески систем – сав је изграђен на овом задатку: раст производње ради повећања потрошње и нивоа благостања.

И наредних 20-30 година светског раста ће бити у троуглу Кина – Индија – Југоисточна Азија. Ту је центар глобалног економски развоја и морамо настојати да

будемо што ближи том центру. Морамо се изоловати од нестабилности коју данас ствара амерички финансијски систем и вратити у наш систем управљања исте елементе стабилизације дугорочног планирања које смо некада имали, а који се сада успешно примењују у Кини и Индији.

Ни Кина ни Индија немају слободан проток капитала преко границе. Систем функционише по принципу цуцле: позивамо све стране инвеститоре да дођу, али да изађу из наше земље могу само по пропусницама. Или плаћате порез на шпекулативни доходак или доказујете законитост порекла новца, али на овај или онај начин, повлачење капитала је могуће ако сте поштено стекли свој профит.

Али овако потресати тржиште, као код нас – данас су дошли, сутра отишли, надували валутни балон, а затим га пробили и однели супер- профит – то не би смело да се дешава. Стога морамо увести механизам валутне регулације који ће блокирати шпекулативне нападе из иностранства.

Наша друга зона рањивости су цене нафте. Они се такође формирају, као што смо видели, у односима између Сједињених Држава и земаља Персијског залива. ОПЕК, наравно, игра велику стабилизујућу улогу, али механизам је, како се испоставило, врло крхак. И баш као пре 50 година, 70-их, цене нафте су се срушиле јер је њихов регулаторни систем, који функционише на глобалном тржишту, у основи одређен потражњом нафте, а све изван потражње је финансијска шпекулација.

Прелаз на нове технологије прати оштар пад потрошње енергије: више неће бити потребно сагоревати онолико нафте и гаса као раније, па је потребно развијати петрохемију. Не можете се више ослањати на извоз нафте, јер је овај ресурс постао врло шпекулативно рањив.

Да би се прешло са извоза нафте на производњу нафтне и гасне хемије и извоз готових производа уместо сирове нафте, потребна су велика улагања. То захтева стабилан курс валута и стабилне цене за ту исту нафту. Стога се морамо пребацити на наш систем цена, како бисмо се удаљили од фокусирања на цене нафте на за-

падним берзама, јер Кина постаје наш главни потрошач нафте, а дугорочно и гаса. Огромно тржиште угљоводоника је и Индија.

У нашем је заједничком интересу да постигнемо стабилан механизам за одређивање цена. Он би требало да буде довољан за велику добит извозом угљоводоника као ненадокнадивих ресурса, али да истовремено будемо осигурани од оштрих флукуација.

Морамо да изградимо сопствени монетарни и финансијски систем, који ће обезбедити стабилност курса рубље, створити услове да рубља буде најмање регионална резервна валута. Имамо све могућности за то, јер су свима потребни наши ресурси. Ако их продајемо за рубље, створићемо значајан рубаљски сегмент светског тржишта.

На овом тржишту морамо да створимо сопствене механизме цена и, наравно, створимо флексибилне механизме за кредитирање економског развоја. Оно што се данас ради са становишта стварања механизма за преференцијално кредитирање малих и средњих предузећа, инвестиције и подршке предузећима која производе производе који су друштву неопходни – све то не треба посматрати као краткорочну меру, већ као сегмент дугорочне економске политике. А инструменти потребни потребни да би овај систем функционисао већ су створени.

Већ сам помињао: посебни инструменти за рефинансирање су повољни кредити које Централна банка преко комерцијалних банака даје малим и средњим предузећима, извозницима, претварајући их у извозне кредите за повећање извозне производње.

Изворник:

<https://realnoevremya.ru/articles/172908-sergey-glazev-o-mirovom-ekonomicheskom-krizise>

ЈЕВГЕНИЈ БАРАНОВ:

---

20 ГОДИНА ОД ПРВЕ ИНАУГУРАЦИЈЕ ВЛАДИМИРА
ПУТИНА

7.5.2020.

Ове недеље се обележава 20. годишњица прве инаугурације Владимира Путина за председника. Било је то 7. маја 2000. У то време је само постојање земље било угрожено. Током две деценије, Русија је поново постала моћна држава, са којом се поново у свету рачуна и која је у стању да реши најтеже задатке и превазиђе све препреке.

Дајте држави 20 година мира, унутрашњег и спољног, и нећете препознати Русију, рекао је једном приликом Петар Столипин. 20 година које су прошле од прве инаугурације председника Путина не могу се назвати мирнима изнутра или споља. Ипак, Русију није могуће препознати.

„Ако историјски проценимо активности појединаца који су променили историју развоја својих држава, онда су све започеле у изузетно тешком периоду развоја своје државе, па је и Владимир Путин добио посебно тежак период, када су се одвијали деструктивни процеси распада Руске Федерације, када су Северни Кавказ притискали терористи, у августу је почео други чеченски рат, колапс и рушење привреде, велики проблеми повезани са националним елитама, са олигарсима „, рекао је шеф катедре за политологију и социологију Руског економског универзитета „Плеханов”, Андреј Кошкин.

Дагестан, август 1999. Локални успеси војске у одбијању напада бојовника из Чеченије и сузбијању жаришта локалног бандитског подземља у основи не решавају ништа. Земља је на ивици катастрофе. У случају било каквог неуспеха, центрифугални процес се више не може

зауставити. Путин, као шеф владе, лети у ратну зону. Његов задатак је да покаже војсци, а са њима и целој држави, да од данас, први пут након много година, у Русији постоји особа која је спремна да преузме потпуну одговорност за своје одлуке и развој ситуације, без обзира колико је она тада изгледала непредвидиво.

Мај 2000. Потпуни крај непријатељстава у Чеченији још је далеко. Путин, изабран за председника у марту, полаже заклетву. Јединство Русије у овом тренутку се ослања буквално на часну реч. Једини начин да се очува држава јесте хитно постизање јасног рада целокупног система управљања у земљи.

„Ако кренемо редом, онда је прва храбра одлука била она о увођењу опуномоћених представника председника, које ће се бавити довођењем регионалних законодавстава у јединствен систем. То сада изгледа као ситница, да постоје опуномоћени представници, свеједно да ли их има или нема, али у то време је то била револуција. Морам рећи да смо у тада имали царине на границама између неких региона. У Савету Федерације су сенатора и гувернери радили шта су хтели „,“ каже Павел Данилин, директор Центра за политичку анализу.

Два председничка мандата претворила су територију, обојену на карту једном бојом, у јединствену и одрживу државу. Реформа система односа центра и региона, стварање федералних округа, промена принципа за формирање Савета Федерације.

Крајем 2004. године промењен је статус више административно-територијалних јединица у Русији. Путин је наслеђене олигархијске групе уклонио са власти. Њихова огромна богатства су прво опорезована, а контрола стратешких индустрија почела се враћати у руке државе.

„Проблеме из 2003. године памте само професионални економисти. Сви су били апсолутно сигурни да земља ове године неће имати довољно финансијских средстава да исплати своје иностране дугове и Русија ће опет бити приморана објави дефолт. Економска политика председника, усмерена је на јачање улоге државе, имала је за

циљ успостављање јединственог пореског система, пре свега. Јасноћа правила о спољној трговини, посебно за велика предузећа. И, морам рећи да су одмах после афере Јукос порески приходи од нафте и гаса порасли за 300%. Добровољни приходи. Односно, престали су да врше утају пореза”, каже Павел Данилин.

Као резултат тога, до 2008. године процес изградње вертикале власти је генерално завршен. Једном земљом је владао један председник, а Русија је коначно могла да пређе са режима самоодржања на режим развоја.

„Тај спољнополитички и унутрашњеполитички курс, који је пре 20 година изабрао председник Путин, и који је, наравно, бивао коригован, али је притом у многим темељним опредељењима остајао непромењен, ипак је пре свега обезбедио осам година динамичног економског развоја. А затим, иако у тешкој ситуацији, ипак и макроекономску и другу стабилизацију, и, наравно, јачање, озбиљно јачања безбедности земље, обезбеђивање наших спољнополитичких позиција и тако даље „, рекао је Сергеј Беспалов, водећи научни сарадник Руске академије народне привреде и државне службе при Председнику Руске Федерације.

Како се земља јачала изнутра, њена спољна рањивост је постајала све већа. На безбедносној конференцији у Минхену 2007, Путин је упозорио Запад да Русија више не намерава да се мири са занемаривањем својих интереса. Као одговор, већ следеће године, били смо приморани да прођемо тест озбиљности наших намера.

Грузијске снаге нападају Јужну Осетију и наше мировне снаге тамо присутне. Тест смо тада положили, али он је уз одлучност и спремност државе показао читу неадекватност наших Оружаних снага за нове изазове који су се сада пред њима појавили.

„Од 2008. године започела је заиста активна фаза војне реформе, реформе оружаних снага, а до 2014. године, у време кримске операције, током које су специјалне снаге играле, као што знате, одређену улогу, постало је јасно да су наше оружане снаге успешно подигнуте на нови ниво,

али тек сиријска кампања је постала заиста озбиљна демонстрација нових способности руске војске” – примећује Сергеј Беспалов.

Поновно уједињење Крима са Русијом постало је могуће, пре свега, захваљујући вољи самих становника Крима и одлучности председника. „Фини људи“ тада су само бранили резултате демократске воље грађана, запрепаствивчи свет невиђеном оперативношћу, кохерентношћу и јасноћом деловања.

Сирија је, међутим, јасно показала колики је пут Русија прешла у последњих 15 година. Ако смо 2000. године тешко излазили на крај са бандама терориста на Кавказу, онда су у 2015. години наше оружане снаге успешно решавале за друге недостижне борбене задатке далеко изван граница земље. Крајем прошле године посматрач америчке публикације Блумберг овако је описао спољнополитичке резултате Путинових 20 година на власти: „Под Путином је Русија делимично обновила геополитичку моћ коју је имао Совјетски Савез, иритирајући већину од 29 земаља НАТО-а. Путин има једну врло изванредну и изненађујућу карактеристику: шири глобални утицај Русије малим снагама и средствима. „

„Неће бити могуће договорити се о било чему са Русијом на насилнички начин“, био је Путинов одговор на било какве покушаје уцена. Једнострано повлачење САД-а из Уговора о противракетној одбрани и имплементација ових система, упркос поновљеним упозорењима Москве, неочекивано је довело до развоја нове крстареће ракете на нуклеарни погон, која може да заобиђе системе противракетне одбране. Супермодерни системи: балистички комплекс Сармат, надзвучне ракете Циркон, Кинжал и Авангард, ласерски комплекс Пересвет и беспилотна подморница Посејдон – све је то већ учинило Русију технолошким лидером у области наоружања.

„Упркос томе што нам је војни буџет неупоредиво мањи од САД, где је 739 милијарди долара, а ми се уклапамо у 61,5, ми имамо високо мобилне оружане снаге обезбеђене високотехнолошким оружјем. Осим тога, морам да

кажем да смо током читаве историје Совјетског Савеза заостајали за Западом у развоју високотехнолошког оружја, а у време хладног рата, заостајање је било око пет година, а данас су наше оружје и војна опрема супериорнији од оружја других држава и представљају пример економски развијеним земљама Запада, које су веровале да је њихову војну технологију немогуће надмашити“, – каже Андреј Кошкин.

Претпоставка да ће санкције срушити планове Владимира Путина показала се погрешном. Русија, која је успела да изађе на крај са последицама глобалне финансијске кризе 2008. године, као резултат низа благовремених одлука које су власти донеле, показала је још већу стабилност 2014. године. Системска борба против корупције показала је земљи и свету да од сада у Русији више нема недодирљивих, ни међу губернаторима или министрима. Национални пројекти усмерени на уклањање застоја у најважнијим областима, истовремено су повећали престиж таквих професија као што су официри, лекари и наставници. Као резултат тога, Русија је приступила 20. годишњици Путинове владавине, спремна за нову фазу развоја – за консолидацију социјалне оријентације државе, изменама Устава у складу са тим.

У баш у том часу – нови ударац. Криза изазвана пандемијом суочила је земљу с избором који је су неки у њено име био учинили на самом почетку 90-их: економија или живот људи. Тада су изабрали погрешно, а ми и даље осећамо последице тог избора. У обраћању народу у прошлу среду, Владимир Путин је јасно рекао: једини могући избор је спасавање живота.

„Подсетимо се врло кратке, свега неколико страница, али упечатљиве и потресне, до суза, приче Џека Лондона, Закон живота „ У њој се говори о томе да је племе напуштало своје старе људе, који су им постали терет. Деца су им давала мало хране и одлазила, остављајући родитеље да их поједу звери, да умру. И стари отац, остављен сам код ватре, веровао је и надао се до краја да ће се његови синови вратити. Можете ли чак и на тренутак да замис-

лите да бисмо могли поступити са нашим родитељима, са бакама и дедама, као у овој причи? Никада у то нећу поверовати. То није наш генетски код. Ми смо од својих предака учили нешто потпуно другачије. Са вредностима узајамне помоћи, узајамне користи, солидарности, Русија је живела хиљаду година. Оне су и данас главни стуб наше државности. Понављам још једном: за нас су сада најважнији људи, њихов живот. Другачији избор је за наш народ неприхватљив. Сигуран сам да тако мисли, и по савести поступа апсолутна већина вас. Сачуваћемо и спасити људе. А све остало ће доћи потом. Сигурно ћемо све поправити и надокнадити „, рекао је председник.

„То се може описати изреком – не ради како сам рекао, него ради као ја. То је власт поштовања, власт личног примера. Свих ових 20 година, од рата на Кавказу до недавне посете болници „Комунарка“, наш председник показује да је он прави морални вођа нације „, рекао је Михаил Кузнетсов, председник Општеруског народног фронта.

Као национални лидер, Путин је јасно ставио до знања да би у тренутној ситуацији још један неморални избор у корист такозваног „спасења економије“ прецртао пут свег даљег развоја земље. Јер неправедни социјално-економски систем заснован на безусловном приоритету материјалног над моралним много је већа претња будућности Русије од било ког економског губитка изазваног епидемијом.

Изворник:

https://www.1tv.ru/news/2020-05-03/385157-7_maya_ishpolnitsya_20_let_so_dnya_pervoy_inauguratsii_vladimira_putina_na_post_prezidenta

<https://youtu.be/8FasE4YKZ-0>

ГЕНАДИЈ ЗЈУГАНОВ:

ПРАВОСЛАВЉЕ ЈЕ ТЕМЕЉ РУСКЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ И
СОЦИЈАЛИЗМА

14.5.2020.

СВЕТСКО РУСКО ПИТАЊЕ

1990. године у Русији је било више од 120 милиона Руса, а данас их је 10 милиона мање. Још 25 милиона Руса је тада живело ван Руске Федерације. Њихов број у последњих 30 година такође је смањен за 10 милиона. Двадесет-милионско смањење народа – то су жртве упоредиве са онима које смо поднели током Великог Отаџбинског рата!

Време нам оштро намеће питање преживљавања, односно очувања грађанског мира и наше државности.

У наше време, за земљу у којој су 80% становништва етнички Руси, најважнији елемент националне политике мора бити програм спасавања самобитне руске цивилизације и препорода Руса као кичме Отаџбине.

Непоновљивост и снага руског света је у томе што је он тежио да у себи уједини управо најбоље особине Истока и Запада, што је израстао из стапања високе духовности, привржености традиционалним вредностима и колективизму и иновативног мишљења, стремљења научним и културним висинама.

Колективизам, државност, самодовољност руске државе, тежња ка оваплоћењу највиших идеала правде и братства – то су фундаменталне вредности руске цивилизације. Управо су оне предодредиле онај историјски резултат о којем је говорио религиозни

философ Николај Берђајев: „Руски народ створио је најмоћнију државу на свету, највећу империју. Русија се доследно и упорно сабирала од времена Ивана Калите и достигла је величину која потреса машту свих народа света.”

Русија као уникална цивилизација и као највећа држава главни је историјски резултат активности руског народа. А то је и стална мета наших спољних и унутрашњих непријатеља – и у прошлости и у садашњости. Мета – не само геополитичка и економска, него и духовна, за њих непријатељска у културном и моралном смислу. Циљајући на њу, они циљају на сам руски народ. А то значи и на целу светску цивилизацију, јер сам живот доказује да би без руског доприноса светска Историја била суштински другачија.

Империја коју су створили Руси је једина у светској историји, створена не освајањем, пљачком и истребљењем других народа, већ савезничким уједињавањем са њима, по правилу, на добровољној основи. Руси су на том путу морали да прибегавају оружју само кад су под своју заштиту узимали народе који су склопили савез са њима и тако им помогли да се одбране од освајача, који су претили да их униште.

“Бићемо први који ће свету објавити да не желимо да остваримо свој процват гушењем идентитета и националности других, већ му стремимо кроз најслободније и најбратскије свејединство”, записао је 1877. године у свом „Пишчевом дневнику” велики прозни писац и публициста Фјодор Достојевски. Ратни подвизи нашег народа и братско уједињење којим је наш народ створио Руску Империју и Совјетски Савез у потпуности су доказали исправност ових речи.

Из века у век наша држава је била главна препрека свима који су тежили светској доминацији. О Русију су се неизбежно спотицали сви претенденти на глобалну власт и поробљавање човечанства: од Батуа и Тамерлана, до Наполеона и Хитлера. После Великог Отаџбинског рата наша држава је стала на пут америчкој господи, која свету доноси електронско ropство – у ствари „ажу-

рирану“ верзију фашизма, смућкану од неолибералних социјало-економских и геополитичких теорија. Совјетски Савез је спречавао њихов смртоносни тријумф све до часа када су СССР и светски социјалистички систем били подвргнути издајничком разбијању.

РУСКИ КОРЕНИ СОЦИЈАЛИЗМА

Исправно разумевање руске историје у целини и њеног епохалног совјетског периода немогуће је без схватања да социјалистичка идеја има своје корене у хришћанству. У јеванђелској проповеди милосрђа, једнакости, правде, одрицања од материјалног богатства, неприхватања лажни и експлоатације. **Изворно утемељење социјалистичког погледа на свет је управо у вери, чијим прихватањем су се Руси коначно оформили као уједињена нација.** И ступили на пут доследног духовног, културног, државотворног и политичког стваралаштва.

Крајем 10. века, уочи прихватања хришћанства од стране Руса, започео је раскол на западну римокатоличку и источну православну цркву. Та конфесионална подела никако није била повезана у првом реду са обредним разликама, као што неки историчари и пропагандисти покушавају да нас убеди. Она је носила дубоке разлике у погледу на свет и у вредностима.

Западно хришћанство, које се усредредило на сјај спољашњих ритуала и бирократско конструисање папске хијерархије, је у суштини одбацило идеале на којима почива јеванђелско учење: **саборност, милосрђе, бригу о сиромашним и унесрећеним, одбацивање идеологије зеленаштва, коју је Христ жигосао.** А протестантизам, који се отцепио од римске цркве средином прошлог миленијума и проширио се у англосаксонском свету и на северу континенталне Европе, у потпуности се свео на проповедање екстремног индивидуализма и озлоглашене супериорности „изабраних“. Он је потпуно раскинуо са основама хришћанске вере и поставио темељ капиталистичке идеологије, прогласивши вапијућу друштвену неједнакост

„Божијим промислом“, а гомилање материјалног богатства – највишом врлином.

Руски народ је од почетка изабрао православље, које је успело да сачува истински дух хришћанства, и да остане на задатом моралном нивоу. И да за векове векова сачува приврженост саборности, чије су јединствено оваплоћење у вековима постали колективизам и солидарност совјетског друштва.

Противници комуниста активно користе две „раскингавајуће“ тезе у својој лажној пропаганди. Прва од њих састоји се у томе да је болшевичка партија, доласком на власт, наводно заменила хришћанску идеју и симболе својим, присилно истискујући из свести друштва духовне постулате и смислове, замењујући их политичким и социјалним. Друга оптужба коју нам подмећу наши противници је да идеологија комуниста наводно и сама носи карактер религиозног обожавања њених симбола и највећих политичких личности.

Али истина је да је идеја остварена у совјетском друштву сједињавање темељних хришћанских вредности, које су у складу са вечном тежњом човечанства ка праведности, са политичком праксом која има за циљ да ту тежњу претвори у реалност. Не треба говорити о нескладу социјализма са хришћанством, већ о **историјски закономерној еволуцији народне свести, погледа на свет и морала, укореењених у православљу, ка њиховој политичкој и друштвеној реализацији. А та релизација је могућа само у друштву социјалне правде, у социјалистичкој држави.**

С тим у вези, појава Стаљиновог лика у главном храму Оружаних снага, саграђеном поводом 75. годишњице Победи у Кубинки код Москве, делује дубоко симболично. Она је изазвала негодовање неких познатих функционера који су у суштини претворили антикомунизам у своју професију. Али њиховом покушају распривања хистерије, дали су достојан одговор часни и принципијелни представници Цркве. Тако је протојереј Леонид Калињин, шеф стручног савета Руске Православне Цркве

за црквену уметност, архитектуру и рестаурацију, објашњавајући зашто никада не би пристао да нареди уклањање лика вође совјетске државе – победнице из храма, с правом изјавио: „Немам права ни овлашћења да цепам странице из Књиге Историје”.

Узгред, познато је да се лик Генералисимуса већ дуго појављује на такозваним неканонским иконама – као што је, на пример, Стаљинов састанак са Блаженом Матрјоном Московском. То је слободна воља православног руског народа на почетку 21. века.

Не можемо а да се не сетимо и састанка Стаљина у септембру 1943. са митрополитима Руске Православне Цркве. Тај састанак је имао велики историјски значај и допринео је још већем јачању националног јединства у суровим ратним годинама.

Основи политичке идеологије комуниста нису први пут формулисани у Русији. Маркс и Енгелс су их прокламовали у „Манифесту Комунистичке партије”. **Али су их управо наша земља и руски народ прихватили не само као идеологију, већ и као националну идеју. Они су за то су били припремљени кроз векове свог развоја. Управо у томе је један од кључних разлога зашто је социјализам први пут победио баш на тлу Русије.** За ову победу било је потребно, у социјалном и у смислу погледа на свет тло, које је Достојевски у свом већ поменутом „Пишчевом дневнику“ више од четири деценије пре Октобарске револуције, овако описао: „Највиша и најкарактеристичнија особина нашег народа – то је осећање правде и жеђ за правдом.”

То је оно што социјалистичку идеју чини посебно блиском руском свету. То је оно што предодређује својствену искреним присталицама социјализма приврженост најважнијим вредностима: једнакости, скромности, колективизму, љубави према ближњима, одговорности за земљу и стање у друштву, схваћеној као лична одговорност. Код правих комуниста, код доследних бораца за социјализам, та приврженост је заиста слична религиозној. Што је и постало залог за колосална совјетска достигнућа.

Без тога не би били могући ни Велика Победа 1945, ни изванредна социјална и економска достигнућа Земље Совјета, ни продор наше Државе у космос.

Социјализам и Совјетска власт постали су за Русију нови историјски облик вековне руске идеје, не само очувањем, већ и првим претварањем у дело онога што је у њој најважније: алтруизам, колективизам, жеђ за правдом, спремност на жртвено служење у име виших идеала. Све је то у непомирљивој супротности са капитализмом и не може се помирити са њим, чинећи га неспојивим са руском цивилизацијом.

РУСИЈА НА ПРАГУ БУЂЕЊА

Средња дужина живота се од 1929. до 1955. повећала за 23 године. Становништво Русије се повећало за 40 милиона. Пре свега, захваљујући брзом повећању броја Руса. И то упркос ужасним губицима, које смо претрпели током Великог Отаџбинског рата, који је однео 27 милиона живота совјетских грађана, од којих је 20 милиона припадало руском народу.

Такав колосални економски и социјални скок, који је Совјетска земља остварила за мање од три деценије, није знала ни једна држава у историји човечанства, и ни један систем, осим социјализма. У основи овог гигантског успеха била су три најважнија фактора: **мудро стратешко планирање, огромне државне инвестиције у развој и правична расподела националног дохотка у интересу државе и грађана. А то значи – у интересу руског народа, који у држави чини апсолутну већину.**

Данас би модел обнове требало да се састоји пре свега у повратку финансијске и производне базе у руке државе и народа. **Само ако отргнемо финансијски систем и стратешки најважније гране од контроле баснословно богате олигархије, моћи ћемо да их ставимо у функцију убрзаног развоја, обезбеђивања технолошког продора и економске независности Државе.**

1987. године СССР је стварао петину светске индустријске производње, док је удео данашње Русије готово 10 пута мањи. У нашој земљи, по становнику, производило се 4,5 пута више индустријских производа од светског просека. Док је у САД стопа раста националног дохотка била око 3% годишње, у СССР је она била већа од 4%. По стопи раста индустријске производње средином осамдесетих били смо двоструко бољи од Америке: 5,3% према 2,6%. У то време смо били испред њих и по дужини живота.

Ово је један од главних разлога зашто совјетску идеју и совјетску историју толико мрзе професионални антикомунисти, за чију је велику већину и сам руски народ дубоко туђ и према њему се непријатељски односе. **Довољно је проанализирати садржину пропагандних иступања антисовјета и делатност оних који упорно нападају нашу прошлост, па да се уверимо: сви они су истовремено и русофоби.**

Препород Русије је наш судбоносни задатак. Од сваког од нас се очекује да то схвати. За победничко кретање напред потребно је чврсто тло под ногама. Али оно може постојати само у земљи за коју је свето поштовање историје и државотворног народа, који је њен духовни, социјални и демографски стожер.

1812. пруски војсковођа и војни теоретичар Карл Клаузевиц је привремено прешао у службу Русије. Бескрајно је презирао Наполеона, чезнуо за његовим падом и хтео је да лично помогне Русији када јој је Наполеонова армија упутила изазов. Пошто је изблиза упознао нашу земљу, руске војнике, генерале и представнике власти, Клаузевиц је закључио: „Русија није земља коју је могуће освојити, то јест окупирати; у сваком случају то нису у стању савремене европске државе. Таква земља може бити поражена само унутрашњом слабошћу и дејством унутрашњег раздора.”

Истинитост тог закључка је у потпуности потврдила историја.

Руска држава је расла и јачала док је имала снаге да иде путем самобитног развоја, да чува своју уникалну цивилизацију, да иде својим историјским путем. Чак и позајмљујући, када је то неопходно, најбоља достигнућа својих суседа, али не мешајући се са њима. Не дозвољавајући доминацију туђих идеја и вредности у душама и умовима својих људи.

Развој ситуације у свету и унутар наше земље доказује да је неолиберална политика, која се код нас спроводи, а коју су Запад и његови намесници у старту креирали као антируску и русофобску, потпуно превазиђена и близу је коначног краха.

Комунисти и сви патриоти морају активно да бране руску историју, руску културу, руску душу. Јер је главни удар рушилаца наше Државе усмерен управо на њих. И у овом сложенем времену, ми смо дужни да будемо не само партија народне власти и социјалне правде, већ и партија националног спаса.

Управо је совјетска цивилизација почетком 20. века успела да понуди човечанству највећи социјалистички пројекат светског поретка, заснован на законима социјалне правде, хуманизма и равноправности. У биткама са војскама Антанте и Хитлеровим хордама она је показала целом свету своју исправност и снагу. И стварну супериорност над капитализмом, који се неминовно дегенерише у фашизам и политички бандитизам.

Тежња транснационалног капитала да на превару сахрани социјалистички пројекат показала се узалудном. Данас се човечанство, измучено кризом и разочарано капитализмом, поново окреће на страну социјализма. У првим редовима тог процеса, као и пре једног века, мора се наћи руски свет, у чијој свести су социјалистичка стремљења најдубље укорењена. И не може их сузбити никакав отпор светске и руске политичке и финансијске „елите“.

Немачки филозоф Валтер Шубарт, који је напустио Немачку после доласка нациста и који је искрено пошто-

вао наш народ, 1938. године се у својој књизи „Европа и душа Истока“ овако изразио о руском човеку: „Он не покушава да претвори свог ближњег у своје оруђе. У томе је суштина руске идеје братства. То и јесте јеванђеље будућности... Задатак Русије је да врати душу човеку. Управо Русија поседује оне снаге које је Европа изгубила или разрушила у себи... Само Русија је у стању да удахне душу људском роду, који гине од властољубља огрезао у материјални бизнис.”

Јасно је да су се овде имали у виду историјски процеси који су се одвијали у свету пошто је социјализам упутио изазов идеологији згртања новца, пљачке и експлоатације. Они процеси у чијем се средишту нашао руски народ и сви народи наше Државе. И у средишту којих се, убеђен сам, морају опет наћи.

Историја, чији су најзначајнији аспекти осветљени новом снагом на фону драматичних догађаја нашег времена, дозвољава нам да тврдимо: истински руски човек не може да не буде присталица социјализма. А истински присталица социјализма, без обзира којем народу припада, не може да не осећа шрема Русима поштовање, захвалност и љубав.

Када су у Смутно време страни освајачи пировали у Кремљу, патријарх Гермоген, који није признао самозванце и окупаторе, био је бачен у тамницу. Али чак и тамо, лишен воде и хране, није престајао да дозива: „Устајте, руски људи!” Чули су га, дошли су одреди Мињина и Пожарског и земља је била спасена. И данас је тај позив актуелан. Ако он стигне до свести нашег народа, Русија ће се устати и удаљити се од историјског понора. И 21. век ће бити век препорода наше Државе.

Основа идеологије, која ће утрти пут ка препороду, мора да буде савремена руска идеја, способна да уједини све народе земље у име заједничког интереса и заједничког добра. Идеја, која се ослања на социјализам и хиљадугодишње духовне, патриотске вредности.

КОМЕНТАР ПРИРЕЂИВАЧА

“Русија је посебна цивилизација”, омиљена је теза савремених руских патриота, којима припадају и Путин и Зјуганов. Свој најновији допринос разради те тезе, председник ЦК КПРФ Генадиј Зјуганов, који је и доктор филозофских наука, дао је у веома опширном чланку – манифесту „Руски стожер Државе”. Овде доносимо знатно скраћену верзију овог текста, у коју смо издвојили и за руског и за српског читаоца најзначајније теоријске ставове. Већ на први поглед, из тих ставова се запажа да КПРФ није КПСС, већ дубоко руска партија која извлачи битне закључке из најновије руске (и српске) историје. Са целином Зјугановљевог текста (у руском оригиналу), читалац се може упознати на адреси:

<https://kprf.ru/party-live/cknews/194458.html>

14.5.2020.

I ДЕО. ПОРЕЂЕЊЕ КАПИТАЛИЗМА И СОЦИЈАЛИЗМА

I.

Шта је главни грех човечанства (овде реч „главни“ значи највећи утицај овог греха на живот савременог човека)?

На то питање постоји сасвим одређен светоотачки одговор – то је мамонизам, тј. тежња ка новцу, ка богаћењу, подређеност мамону, признавање њега као Бога уместо Христа. Можда се неки неће сложити с тим, али ипак је одговор у име Цркве још у IV веку дао велики светитељ Јован Златоусти. Штавише, дао га је не само кроз појединачне цитате, већ читавим својим учењем. И занимљиво је да су то први приметили руски богослови. 1907. године, када је прослављена 1500. годишњица смрти Златоустог, објавили смо низ чланака посвећених разумевању богословског наслеђа великог светитеља. Многи аутори су били изненађени приметивши невероватну приврженост светитеља темама иметка. Тако је познати руски богослов И.В. Попов, сада канонизован као свети мученик, написао: „Св. Јован Златоусти ни о чему није говорио тако много и тако често, као о богатству и сиромаштву“ /1:54/. Ово признање вреди много. Јер Златоусти је познат пре свега као светитељ, који је задивљујуће дубоко спознао грех и који је, као нико други, умео да речима опише грех. А чињеница да је за великог светитеља питање власништва тема „број један“ изузетно је важна. И сви који су упознати са Златоустим, не по тенденциозно истргнутим фрагментима из његових дела (којих може бити неколико

хиљада!), већ са потпуним Златоустим, сложиће се са закључком Попова. У раду /2/ дат је значајан избор исказа Златустог на ту тему.

Али шта је то грех мамонизма? Ако се уведе нова реч, потребно ју је прецизно дефинисати. Пре свега, истичемо да мамонизам није идентичан среброљубљу. Похлепа, среброљубље – све су то лични греси, који су заједно са другима укључени у класични монашки списак. Мамонизам је много страшнији. Он је друштвени грех. А то кардинално мења ситуацију. Ако су лични греси проблем појединачне душе и борба против њих своди се на личну промену сопствене свести, онда је друштвени грех много сложенија појава. Његов носилац је цело друштво.

Наравно, лични грех среброљубља (као посебна врста егоизма) је примарни, али цела поента је у томе што он улази у све друштвене институције, као да га друштво апсорбује и цело се зарази мамонизмом. Људи постају таоци друштвеног система, и тај систем захвата све: и богате и сиромашне, и похлепне и скромне. Само једне, заведене богатством, систем уздиже и ставља на врх пирамиде живота (али их неприметно лишава Царства). А друге, који се супротстављају систему (нажалост, они су мањина), систем тлачи и чини њихов живот у друштву мучно тешким.

Како назвати тај сатанистички систем? Древни подвижници су приказивали страшног демона – мамона, који опчињава људе и постаје у њиховој свести бог. У ствари, не опчињава их моћна зла аждаја, већ систем, друштвени систем (изграђен, наравно, по упутству демона), и зато је логично тај зли систем назвати мамоном (а управо то фактички и чини Златоуст). Стога у овом чланку ми користимо следећи низ појмова:

- среброљубље је лични грех људске душе;
- мамон је друштвени систем који настоји да људе потчини богатству и новцу;

– мамонизам је друштвени грех, који се израва у потчињавању мамону, како друштвених институција, тако и појединаца.

Мамон је снажан и свиреп. Он сиромашне чини сиромашнијима, а богате – богатијима; мамон само умножава неправду. Ради увлачења у своје мреже, он најшире користи методу искушења, не силом, већ завођењем – уосталом, грех је веома привлачан за палог човека. И за новац он даје све – и материјално и духовно: удобност и лакоћу живота, престиж, власт, љубав, пријатељство, покорност – све, баш све. Као резултат тога, моћ новца се издиже на сакрални, божански ниво, људи почињу да га обожавају као бога, заклањајући њиме истинског Бога-Христа. Мамон је фактички себи подредио читаво друштво: људе, медије, културу, науку, војску, економију, чак и религију. Новац, који је предвиђен да буде мера рада, он је претворио у меру богатства, деформишући његову природу. Он нагони људе да се боре један против другог, а не да сарађују, стварајући конкуренцију, која често поприма најмонструозније облике. Ето шта мамон чини са људима.

У историји човечанства, мамон је као друштвена снага у свим периодима био моћан. Али због чињенице да раније економски односи нису били тако развијени као сада – производња је углавном имала натурални карактер – његов утицај био је нешто мање уочљив, иако је у свим периодима историје мамонизам био главни грех човечанства. Али у савремено доба, мамон је успео да победи у потпуности, што је створило посебан друштвени систем – капитализам – ту зрелу и бесрамно-безобзирну фазу развоја мамонизма.

Одржавање и развој капитализма обезбеђује његова идеологија заснована на рационалном материјализму, индивидуализму, личном успеху и вери у свемоћ новца. Све те вредности су грешне и варљиве, али су привлачне за пало човечанство. Капитализам се заснива на греху и води у погибел, али они који су пали у његову сферу утицаја то не виде, јер се лажност циљева заклања вештом про-

пагандом која негативно приказује као позитивно. Они који запажају велику стабилност капитализма морају да схвате да је та стабилност резултат експлоатације људске грешности.

II.

Наравно, милостиви Бог жели да човечанство победи мамонизам, и да се ослободи власти мамона; Он је строго упозоравао људе: „Не можете служити Богу и мамону“ (Мт. 6.24). Али како се борити против мамона?

Ту се појединачни подвиг показао немоћним – могуће је (иако тешко) из своје сопствене душе искоренити среброљубље. Али мамон ће, као друштвени грех, као систем живота друштва, остати непоколебан. А очекивати да ће одједном сви људи у себи остварити тај подвиг и да ће систем као резултат тога нестати сам од себе – безнадежно је. Према томе, једини начин победе над мамоном је да се греховни друштвени систем замени другим, супротним мамону. Разуме се, човек то не може сам – потребна му је Божја помоћ.

И човечанство је одавно развило такав друштвени систем – то је систем заснован на друштвеној својини, социјализам (и у његовој највишој фази – комунизам). Дакле, долазимо до дефиниције: социјализам је друштвени систем који поставља брану мамону уз помоћ друштвене својине. Заправо, ефикасност социјализма се мери степеном супротстављања мамону.

Чини се да је немогуће потпуно победити мамона – за то је потребно створити друштво светих. Мамон ће преко својих следбеника (никада се не сме заборавити да су људи склони паду) и даље покушавати да сачува своје позиције. Али створити брану против мамона, уништити оне друштвене институције на којима он паразитира, могуће је и неопходно. Социјализам то и чини. Којим средствима? Пре свега, друштвеном својином, која затвара врата приватном гомилању богатства. Приватном – значи непоштеном. Јер је неоспорно доказано да вођење робне производње коришћењем најамних радника води ка не-

зарађеном приходу власника средстава за производњу („вишак вредности“). Друштвена својина укида овај извор богаћења.

Али ствар није само у томе. Друштвена својина пројављује највиши тип друштвених односа. Тај тип је осветљен у Новом завету и зато Богом подржан. То је толико важно да захтева засебно разматрање.

III.

Као што је познато, у Делима апостолским је описано како је створена и како је живела прва хришћанска заједница у Јерусалиму. Тамо су, после Христове четрдесетодневне проповеди о Царству Божјем (Дап. 1.3) и после примања Светога Духа, апостоли одлучили да остваре оно чему их је Христос учио, и они су организовали заједницу верника засновану на хришћанској љубави. Али оно што је карактеристично – живот заједнице био је заснован на строгом комунизму. А то значи да је од самог почетка постављена снажна брана против мамона, који је, природно, хтео да разруши дела апостола. А да је таква брана била неопходна, показује тужна прича о Ананији и Сапфири. Тај брачни пар није био у стању да живи по апостолским правилима, због чега је жестоко кажњен од Бога. Тај инцидент јасно потврђује Христову забрану: „не можете служити Богу и мамону“. Ту компромиса не може бити: Ананија и Сапфира су почели да служе мамону, а озбиљност казне је зато да њихов пример не би био саблазан за друге.

Дакле, видимо да комунизам није изум револуционара; он је од Христа и реализовали су га апостоли, Христови ученици. Комунизам није био само средство за одржавање највишег духовног нивоа заједнице, већ ју је и штитио од погубног утицаја мамона.

Идеологија социјализма заснива се на колективизму, који је, достизањем одређеног нивоа љубави и солидарности у друштву, у стању да одржава тај ниво, дајући стабилност целом социјалистичком друштву. Идеологије социјализма и капитализма су две принципијелно

алтернативне позиције у животу људи. Њихова конфронтација је пресудна за судбину човечанства. У чланку /3/ овај аутор детаљно разматра ове идеологије у њиховом поређењу.

IV.

Настављајући поређење социјализма и капитализма, обратимо пажњу на једну важну околност. Дајући човеку дивне поклоне, социјализам за узврат од њега захтева виши ниво морала. Да бисмо овој тврдњи дали одређенији садржај, уводимо једну важну меру – ниво пада (НП). Уопште узев, НП је наша удаљеност од Божје замисли, удаљеност од идеала на духовно- моралној оси. Нажалост, све у овом створеном свету носи печат пада, и питање је само колико је та удаљеност велика. Разуме се, само Бог може објективно измерити пад. Али и човек, будући да је икона и подобје Божје, такође може, иако грубо (због свога пада), дати своју процену. Приметимо да се може употребити и појам супротан НП – висина. Што је већи пад, то је мања висина. НП је за друштво најважнија карактеристика и зато ћемо га стално примењивати.

Приметимо да се, како у односу на човека, тако и на друштво, не може рећи да је њихов пад сталан и непроменљив. Напротив, он може да се мења, и то у великој мери. Човек је био разбојник и – постао је светац. Исто тако и друштво – рани хришћани, живећи најпре према законима старозаветног друштва, препуним куповине и продаје, новца и освете („око за око и зуб за зуб“), почели су да живе у Јерусалимској заједници у братству и љубави, укључујући у имовинским односима. Ово је друштво било морално на неупоредиво вишем нивоу од старозаветног, што потврђује случај Ананије и Сапфире, не могавших да се отргну из старог друштва и пређу у ново.

Враћајући се социјализму и капитализму, нећемо погрешити ако кажемо да је социјализам у наведеном морално-духовном смислу виши од капитализма. Јер социјализам је заснован на колективистичкој идеологији, а капитализам на сопственичкој. Заправо, овај закључак

очигледно следи из претходног, па се на њему нећемо дуго задржавати.

Друга теза је мање очигледна и подељена је у два дела. Прво: социјализам је виши од средњег НП рачунатог за цело човечанство. Сматра се да се људски пад у просеку није много променио од првобитног греха, иако многи покушавају да докажу да постоји морални напредак човечанства. Аутор мисли другачије и стога средњи људски НП узима за константу. И друго, капитализам је нижи од овог средњег НП. Јер капитализам, као што смо већ утврдили, живи и развија се на рачун греха – јер грех се добро продаје, и зато је капитализму корисно да подстиче и подржава грех. Авај, човек посеже за свим грешним и неприметно упада у мрежу мамона.

На тај начин, видимо силазно степениште: горњи степен је социјализам; следећи наниже је средњи људски НП; најзад, доњи степен је капитализам. Одавде је виталност капитализма поново јасна – он је виталан грехом. А сложеност изградње социјализма и обезбеђења његове стабилности је такође јасна. Ту сама чињеница постојања друштвене својине није довољна – неопходна је стална борба против тенденција ка импотенцији или трансформацији у тоталитаризам.

V.

Коначно, размотримо социјализам и капитализам са становишта идеологије. Идеологија је комплекс идеја које подржавају овакво или онакво уређење друштва (које може бити чак и непостојеће). Идеологија би првенствено морала да одражава најважније (са тачке гледишта хришћанина) моменте човековог постојања: – 1) однос према Богу и 2) став према земаљском битију, изражене у борби против главног греха човечанства. Тако се добијају две дилеме:

- вера у Бога (Б) – атеизам (А);
- борба против мамонизма помоћу друштвене својине (Д) – позитиван (или формално неутралан) однос према мамонизму (М).

У складу са тим, добијају се четири варијанте:

– БД (Бог-Друштвена својина) је позиција која нам је завештана у Јеванђељу;

– БМ (Бог-мамона) је покушај спајања Бога и мамона, забрањен од стране Христа („не можете служити Богу и мамону“);

– АД (Атеизам-Друштвена својина) – тако је СССР покушавао да живи;

– АМ (Атеизам-мамона) – тако живи капитализам (јер формално не негирајући Бога, капитализам уместо Њега обожава мамона).

Овај приступ је близак ономе који је предложио А.Г. Кирдјашкин /4/. Приметимо да су друга и трећа варијанта контрадикторне, и зато оне на крају доводе до неизбежног краха. Прву варијанту фактички предлаже концепција Православног социјализма, коју аутор подржава у бројним чланцима /5/.

Уосталом, ово су само најпрелиминарније скице за осмишљавање феномена мамонизма. Али проблем је толико озбиљан да га је потребно свеобухватно размотрити, чиме би требало да се бави хришћанска социологија – наука која, код нас нажалост, никако да стане на ноге. Хришћанска социологија мора да се бави свим питањима која се односе на хришћанско осмишљавање друштва, и наравно, пре свега, проблемом мамонизма, јер је друштвена суштина овог греха одавно откривена. Али, како се испоставило, такав социјални поглед на ствари није у традицији ортодоксног православља, и зато многи несрећни богослови једноставно негирају постојање такве науке. Али нису у праву, јер разматрање проблема на нивоу само личног греха, тј. среброљубља, не води разумевању суштине мамонизма. Само осмишљавање мамонизма као друштвеног система може открити сву опасност овог главног греха човечанства.

У следећим чланцима овог циклуса размотрићемо ситуацију са превазилажењем мамонизма у најзначајнијим за православног човека конкретним случајевима – Визан-

тији и Русији у њене три ипостаси: царској, совјетској и постсовјетској.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Попов И.В. Святой Иоанна Златоуст и его враги. – Сергиев Посад, 1908. – С. 95.
- [2] Николай Сомин. Обижать заставляет любостязание. Учение -св. Иоанна Златоуста о богатстве, бедности, собственности и милостыне. – М.: Современная музыка. 2014. – 262 с.
- [3] Николай Сомин. Глубинный выбор (Заметки по психологии собственности).
http://chri-soc.narod.ru/glubinniy_vibor.htm
- [4] Кирдяшкин А.Г. Миссия русского народа и либерализм.
http://chri-soc.narod.ru/kir_missia_russkogo_naroda.htm
- [5] Сомин Н. В. Православный социализм как русская идея. М., 2014. 316 с.

II ДЕО. ВИЗАНТИЈА

I.

Грех потчињавања човечанства мамону је пре свега друштвени феномен. Налази се на граници између теологије и социологије. У Византијској империји теологија је била развијена у највишем степену. Међутим, социологија као комплекс идеја за осмишљавање друштва није била створена. Постоје бар два разлога за то.

Главни разлог је оријентација византијске теологије на монашко доживљавање света. Монаштво се појавило у IV веку, када је народ империје грунуо да се уписује у хришћане, када је хришћанство постало државна религија. Тада су неки прави хришћани, видевши да је ниво новојављених хришћана постао много нижи, да су у миру многи, многи прихватили православље, али је мамон остао у њиховим срцима, и немајући снаге да ту ситуацију промене, почели су да напуштају друштво и одлазе на пуста места, где су се у тишини и самоћи подвизавали у молитвама и аскетским

вежбама. И неизбежно је теологија монаха одражавала њихов специфичан положај добровољних друштвених одметника – јер је монах од речи „монос“, што значи „један“. И није чудно што у њиховим делима друштва у којем човек неизбежно живи, као да нема, или се оно погрдно назива мир, који је скуп грехова и од којег се треба одвраћати, да би се човек сам суочио са Богом. Штавише, „мир“ је препознат само као привремено уточиште душе, на чије устројство не треба обраћати пажњу, а сва нада се мора пренети на стицање вечног Царства. Тиме као да се признаје да је преобразити свет – нешто безнадежно; боље је оставити га онаквим какав јесте и сву пажњу пренети на устројство своје душе. У оквиру таквог погледа на свет, који заправо негира вредност света, само постављање питања о стварању социологије, која изучава друштвене појаве, постаје бесмислено.

Наравно, не оспоравамо значај и ефективност византијског аскетизма – он је открио и осмислио за хрићанина врло важан моменат личног устројства душе. Али мора се констатовати да су читаве наслаге друштвених грехова умакле пажњи византијске теологије. А то значи да се мамонизам у том случају и није могао сагледати као друштвени феномен. И заиста, у оквиру монашког аскетизма, цела ужасна опасност од мамонизма свела се на лични грех среброљубља, грех за монаха неприхватљив, али не и најтежи (гордост је много гора).

II.

Али, било би погрешно рећи да у Византији уопште није било друштвених наука. Грци су ценили своју државу и због тога су се тамо политичке науке прилично активно развијале. На овом пољу они су постигли значајне успехе, створивши мудру теорију о „симфонији“ цркве и државе. Али на усавршавање социјалног поретка, и црква и држава су извршиле незнатан утицај. Али, идимо редом.

Пре свега, Византинци себе уопште нису називали „Византинцима“ (мада ћемо, ради краткоће, ми то и даље радити). Назив „Византија“ је новотворина европских ис-

торичара XVI-XVII века. Сами становници су своју земљу називали Ромејска империја, а себе – Ромејима, тј. Римљанима, наследницима велике Римске империје. И заиста је Рим имао огроман утицај на државну структуру Ромеја. То је такође била империја, којом је владао император (василеус). И њоме се управљало законима који су већином били копија закона Римске империје. Али Рим је био са економског становишта мамонистичка држава. Иако је са становишта општеприхваћене класификације, Рим био робовласничка држава, за нас су и робовласништво и феудализам и капитализам мамонистичке формације – то су, да тако кажемо, кораци мамона у освајању света.

Византија је, без сумње, такође била мамонистичка држава, наслеђујући од Рима и социјални систем, и економски и правни. Мамон је владао у Византији у свим периодима њеног постојања – од IV до XV века. И његов јарам је тешко притискао радне људе, сељацима и занатлијама. Али не може се рећи да је држава била забринута због тога. Њен задатак је био да наплати што више пореза од становништва и смисли нове реквизите за то (као и сада). Иако су понекад Василевси примењивали своју власт (на пример, Роман Лакапин, 934. или Василије II Бугароубица 996.), али углавном у циљу ограничавања диктата локалних феудалаца („дината“) и преусмеравања тока пореза у центар.

А осим тога, Ромеји су волели своју државу, устројену од самог Бога, што значи – на најбољи начин. Друштвени систем био је фиксиран у римском праву, које су и држава и црква у потпуности прихватиле.

Као резултат тога, Византинци нису видели неопходност за осмишљавањем друштва; о друштву не треба размишљати – треба га само чувати и одржавати. Стога социологија у Византији никада није створена. Следствено томе, Византинци нису дошли ни до разумевања мамонизма као друштвеног система.

Истина, није све баш тако једноставно. Овај закључак је исправан тек на самом крају, као резултат супротстављања различитих позиција. Али ако пажљиво погледамо

историју византијске теологије, видећемо озбиљну борбу мишљења, коју је корисно овде бар укратко осветлити.

III.

У раној цркви преовладавало је устројство цркве у облику хришћанских заједница, од којих је свака поштвала комунистичке принципе живота све до заједничке имовине. Такво устројство је штитило цркву од маонизма, који је господарио у свету изван хришћанских заједница. На овакву организацију цркве пресудно је утицала најранија јерусалимска ранохришћанска заједница која је тада заправо представљала целу цркву. Јерусалимску заједницу, која је исповедала строги комунизам, организовали су апостоли, без сумње следећи Христова упутства – јер се непосредно пре њеног успостављања Христос јављао ученицима, „јављајући им се четрдесет дана и говорећи о Царству Божијему „ (Дап. 1:3). Међу онима који су подржали такво устројство, нашао се дуги низ светих црквених писаца и проповедника: Јован Златоусти, Кипријан Картагински, Василије Велики, Григорије Богослов, Амвросије Милански. Стога ову тачку гледишта називамо „светоотачком“.

Међутим, већ у III веку појавио се и други поглед на ствари, који су исповедали богати хришћани који нису желели да дају своје богатство у комуно. То је сасвим јасно изложио Климент Александријски у делу „Ко ће од богатих бити спасен?“ /1/. Суштина новог погледа била је у тврдњи да приватна имовина, ма колико велика била, не штети хришћанину, уколико она њиме не влада, не претвори га у маоновог роба. У супротном, од имовине се ваља ослободити. Будући да је у историји православља ова доктрина однела превагу (не само на Истоку, него и на Западу), ми је ради краткоће, називамо „општеприхваћеном“. Ово гледиште, које је, мора се рећи, компромисно, више није захтевало комунистички живот у хришћанским заједницама, пребацујући борбу са маоном на личност – хоће ли она изаћи на крај са искушењем среброљубља или не.

Следећа оштра промена догодила се у вези са променом статуса цркве – у IV веку, она је постала државна. Наравно да је су тада у цркву кренуле из мира огромне масе људи, који су желели да по имовинском питању све остане по старом, на принципима мамонизма. Стари чланови цркве су на то различито реаговали. Једни су почели да потпуно напуштају свет, постајући монаси. А други, остајући у друштву, окренули су се неофитима са оптужујућим проповедама. Задржаћемо се на погледима најупечатљивијег проповедника тог времена – Јована Златоустог.

IV.

Свети Јован Златоусти је толико је познат да га није потребно представљати. Као што смо указали у првом чланку, имовинска тема била је код Златоустог тема број један. Зашто? Па зато што је велики светитељ, који се специјализовао у познавању грехова, сматрао мамонизам, тј. тежњу ка поседовању богатства, најопаснијим грехом. Шта је он рекао?

Прво, Златоусти неуморно подсећа на универзалност тог греха. Ево неколико карактеристичних цитата из мноштва аналогних:

„О, среброљубље! Све се свело на новац – зато се све и пореметило! Ако неко неког теши, сети се новца; ако га сматра несрећним, разлог је опет у новцу. Само о томе и говоре, ко је богат, а ко је сиромашан. Намерава ли неко да ступи у војну службу, жели ли да ступи у брак, планира ли да се неком уметношћу бави или нешто друго да предузме – неће приступити остварењу своје намере, док се не увери да ће му то донети велику зараду“ /VII: 885-886/.

„Среброљубље је разгневило целу васељену; све је гурнуло у хаос“ /VIII: 270/.

„Невоља је у томе што се зло повећало до те мере да је (врлина непоседовања) очигледно постала немогућа – и да се уопште не верује да би је ма ко следио“ /VIII:441/.

„Ова болест (крађа и похлепа – Н.С.) обухватила је целу васељену, загосподарила душама свих, и заиста, велика је моћ мамона!“ /VIII:509/.

„Колико дуго ћемо волети новац? Нећу престати да вичем против њега, јер је он узрок сваког зла. Када ћемо заситити ту незаситу страст? Шта је привлачно код злата? Запрепашћен сам тиме (...) Одакле је та болест ушла у васељену? Ко може да је у потпуности искорени? Која реч може да порази и потпуно убије ову жестоку звер? Та страст је проникла чак и у срца људи који су били благочестиви“ /XI:560/.

„Шта је узрок свега тога? Љубав према новцу, демонска страст среброљубља, та неизлечива болест, неугасиви пламен, снага која је покорила целу весељену“ /III:431/.

„Сила, која је покорила сву васељену“ – светитељ више не подучава, већ горко тугује. И приметимо, то се говори крајем IV века, у Византији, где је потпуно победило православље! То значи да је чак и тада, као и сада, друштво било нездраво, а тада га је, као и сада, свег заробио мамон. Заиста мамонизам је најмасовнији, а то значи и најстрашнији грех.

Мамон, по Златоустом, је заиста страшан:

„Дакле, кажите ми, да ли вам се богатство чини пожељним и високоцењеним, јер у вама потхрањује најниже страсти, омогућава гневу да се оствари, надувава балоне болесног честољубља до огромних размера и побуђује вас на гордост?“ /XII:556/.

„Нема ничег горег од безумне страсти (за богатством – Н.С.), која чак везује за ствари које доносе само горчину и никакву корист“ /X:105/

„велика штета за тебе биће у томе што ћеш бити залепљен за земаљско, бићеш роб уместо слободан, отпашћеш од небеског, нећеш бити у стању да размишљаш о узвишеном, него само о новцу, о каматама, о дуговима, о профиту и о гнусним подвалама. Шта може бити бедније од тога? Такав човек пада у ропство, теже од ропства сваког роба, и што је погубније од свега, самовољно одба-

цује племенитост и слободу својствену сваком човеку. Колико год да ти се говори, имајући ум прикован за богатство, ти не можеш да чујеш ништа корисно за себе. Али као пас у брлогу, везан за бригу о новцу јаче но ланцима, бацаш се на сваког ко ти прилази – бринеш само да своје благо сачуваш за друге. Шта може бити бедније од тога?“ /VII:236/.

„Богатство је незахвални бегунац, непомирљиви убица, неукротива звер, стена, стрма са свих страна, подводни гребен, непрестано у таласима, море, којим владају безбројни ветрови, тиранин, који сурово влада, властелин, бруталнији од сваког варварина, неумољиви непријатељ, који никада не прекида непријатељство према ономе ко га поседује“ /VII:243/.

Како се одупрети мамону? По Златоустом, на личном нивоу, спасење се састоји у давању свога иметка сиромашнима, свођењу својих прохтева на неопходни минимум. А на друштвеном нивоу, светитељ предлаже да следимо пример Јерусалимске заједнице. Јер управо је такав комунистички начин живота Златоусти сматрао одговарајућим Божјем промислу:

„Али није ли зло да један влада оним што припада Господу и што се један користи заједничким добрима? Није ли Божја земља и њено испуњење? Зато, ако наша блага припадају заједничком Владики, онда она једнако припадају и нашим ближњим: оно што припада Владики, припада свима...“ „Дакле, нама је намењено пре опште, него посебно, власништво над стварима, и оно је више сагласно са самом природом“ /XI:705/.

О животу у Јерусалимској заједници Златоусти говори оваквим одушевљеним речима:

„Било је то анђеоско друштво, јер ништа нису звали својим (...) Да ли сте видели успех благочестивости? Одрицали су се од имовине и радовали су се, и велика је била њихова радост, јер су добијена блага била већа. Нико није богохулио, нико није био порочан, нико није завидео, није било непријатељства, није било гордости, није било презрења, сви су као деца примали поуке, сви су били рас-

положени као новорођени (...) Није било хладне речи: моје и твоје; због тога је радост била за трпезом. Нико није мислио да једе своје; нико (није мислио) да једе туђе, мада и то изгледа као загонетка. Они нису сматрали туђим оно што припада браћи, јер је то било Господње; нису га сматрали ни својим, већ – да припада браћи“ /IX:73/.

“И апостоли с великом силом даваху свједочанство о васкрсењу Господа Исуса Христа, и благодат велика бјеше на свима њима.” (Дап. 4.33). И добро је речено: **благодат бјеше на свима**, јер је благодат у томе да нико није био сиромашан, то јест, од велике усрдности давалаца, нико није био у беди. Нису давали један део, а други остављали себи; и (дајући) све, нису сматрали својим. Они су из себе изагнали неједнакост и живели у великом изобиљу, притом, чинили су то са великом чашћу.“ /IX:113/.

Приметимо, да је саму реч „мамон“ Златоусти разумео као друштвену силу, моћну да масовно плени људе и присиљава их да раде за њу, тј. разумео га је управо као друштвени грех, којем је неопходно супротставити се и на личном и на друштвеном нивоу. Ово није далеко од заснивања праве хришћанске социологије. Али...

Али велики светитељ је ухапшен и послат у изгнанство, одакле се није вратио. Штавише, школа егзегезе Светог писма коју је створио Златоусти, која је обраћала главну пажњу на моралне последице владања имовином, била је уништена након смрти Златоустог. Епископ Паладије, биограф Златоустог, наводи готово стотину имена епископа и презвитера, следбеника великог светитеља, који су били убијени, утамничени и послати у изгнанство. Па иако је сам Златоусти био убрзо канонизован, његови погледи, иако не јавно, почели су да се искривљују до супротного. Већ у V-VI веку почели су да се утврђују погледи идентични концепту Климента Александријског. Тако, Теодорит Кирски, говорећи да су сиромашни и богати потребни једни другима, покушава да оправда поделу на богате и сиромашне. Монашка литература (на пример, чувена „Лествица“) тумачи имовинску тему чисто на плану личног греха или личне врлине у оквиру антитезе среб-

рољубље – непоседовање, не дотичући се социјалних питања. На пример, аутор из XII века, Јефимије Зигабен у предговору свог познатог дела обећава да ће Јеванђеље протумачити „на основу нашег оца Јована Златоустог“. Међутим, у стварности, уз помоћ недоречености и преформулисања, он ствара нешто потпуно супротно Златоустом: он одбацује све моралне проповеди светитеља, у којима Златоусти у основи и даје своју имовинску концепцију. Поред тога, он једноставно брише већину мисли светитеља, остављајући само оне које одговарају Клименту Александријском, попут „поделити вишак сиромашнима“, „овим речима Христос осуђује не богатство, већ зависност од њега“.

Укратко, у борби између светоотачког погледа са „општеприхваћеним“, овај други је победио, а надаље „општеприхваћено“ тумачење имовинске теме постаје непоцељиво. Зашто се тако догодило? Ствар је у томе да се „општеприхваћени“ поглед на друштвену структуру црквених заједница показао као врло еластичан – може се прилагодити и аскетском монаху који тежи ка потпуном непоседовању, и благочестивом мирјанину, и богатом спонзору. А сем тога, ово гледиште је потпуно у складу са ставовима тадашњег друштва, које је чврсто стајало на принципима приватне својине.

Међутим, треба напоменути да је у касној Византији постојао свети отац који је отишао још даље од Јована Златоустог. Његово име је Симеон Нови Богослов (X–XI) /5/. Он је написао:

„Стога, онај ко раздели сав новац који је прикупио, не треба за то да добије награду, већ га пре треба кривити за чињеницу што је до тада друге неправедно лишавао тог новца. Штавише, он је крив и за губитак живота оних који су за то време умрли од глади и жеђи. Јер он их је могао хранити, али их није хранио, већ је закопао у земљу оно што припада сиромашнима, остављајући их да насилно умру од хладноће и глади. У ствари, он је убица свих оних које је могао нахранити.“

То чак надмашује ригоризам светог Јована. Чак и ако богати разда све своје имање, он остаје убица оних које је могао да нахрани, али није. На тај начин, по према преподобном Симеону, да би се богати спасио, он не треба само да разда сав свој иметак, већ и да се каје до саме смрти у свој усрдности.

Али, нажалост, Симеон Нови Богослов у то време је био потпуно усамљен у свом покушају да размишља у духу Златоустог. Његово мишљење више није могло да измени „општеприхваћену“ доктрину, која је до тог времена постала званична доктрина цркве.

V.

У IX веку византијска теологија је пренета на руско тло. Притом, пренета је у потпуности, укључујући и „општеприхваћену“ доктрину о својини. Међутим, руски менталитет се показао као суштински различит од грчког, па су већ у XIX веку најдубљи руски мислиоци почели да изражавају критичке погледе на византијско друштво. То су били А. С. Хомјаков и В. С. Соловјев.

Хомјаков, наш велики хришћански теолог и философ, говори ове непријатне речи:

„Хришћанство је живело у Грчкој, али Грчка није живела у хришћанству. Дуго је од живог извора вере империја добијала снагу, готово невероватну, за отпор спољним непријатељима; дуго се ово изнемогло тело борило са притиском северних варвара, јужних ратних фанатика и дивљих племена централне Азије; али се није могло уздићи и ојачати за нови живот, зато што упорни остаци антике нису били у стању да приме пуноћу хришћанског учења“ /1:49-50/

А ево шта он каже о византијском друштву:

„По целом друштву се шири карактер отуђености људи једних од других; себичност и тежња ка приватним користима постали су карактеристична црта Грка. Грађанин је, заборављајући отаџбину, живео ради користи и честољубља; хришћанин је, заборављајући човечанство,

молио само за лично спасење душе; држава је, изгубивши своју светост, престала да оличава моралну мисао; црква је, изгубивши свако активно дејство и чувајући само мртву чистоту догмата, изгубила свест живе снаге и памћање свог узвишеног циља. Наставила је да тугује са човеком, да га теши, удаљава од пролазног света; али се више није сећала да јој је поручено да изгради зграду целог човечанства. Таква је била Грчка, такво је било њено хришћанство, када је Бог одлучио да пренесе семе живота и истине на наш Север. Византијско свештенство није могло да развије у Русији зачетке грађанског живота, о којима нису знали ни у својој земљи. Заволевши најпре манастире, као што рекох, невољно, Грчка је дошла пред нас са својим предрасудама, са љубављу према аскетизму, позивајући људе да се покају и усавршавају, трпећи друштво, али не благосиљајући га, покоравајући се држави тамо где је била, али не градећи је тамо где је није било” /1:50-51/.

Соловјев је још изричитији:

„Читав систем хришћанске Византије представља непомирљиви раскол: с једне стране, видимо овде цркву као носиоца божанских елемената и истине Христове, а са друге стране – полупаганско друштво и државу засновану на римском праву. Не само да није било унутрашње кохезије између ове две стране, већ није било ни тежње да се оне доведу у сагласно јединство“ /2:99-100/.

„Грађански систем Византије је грешио у томе што је заједно са божанским принципом озаконио људски принцип, *неусаглашен* са првим, а монаси су грешили у томе што су сасвим укинули људски принцип, док се хришћанска истина састоји управо у *усаглашавању* оба принципа“ /2:101/.

„Византијска трансформација Римске империје, коју је започео Константин Велики, проширио Теодосије и која је добила коначни облик под Јустинијаном, резултирала је хришћанском државом само по имену. Закони, институције и делом јавни морал – све је то задржало поједине одлике старог паганства.

Ропство је и даље постојало као легални институт; а одмазда за злочине (посебно за политички недоличне радње), предвиђена законом, одликовала се рафинираном окрутношћу“ /3:245/.

„Развојили су религиозно друштво од секуларног друштва: прво су затворили у манастире, а forum су оставили паганским страстима и законима. Несторијански дуализам, осуђен у теологији, постао је сам темељ византијског живота“ /3:262/.

„Ова дубока противречност између исповеданог православља и практиковане јереси био је почетак смрти за византијску империју. У томе је прави разлог њене пропасти. Било је праведно да она пропадне, а праведно је било и то што је настрадала од руке Ислама. Ислам – то је доследно и искрено византијство, ослобођено свих унутрашњих противречности. Он представља отворену и потпуну реакцију источног духа против хришћанства, систем, у коме је догма уско повезана са законима живота, у коме се појединачно веровање налази у потпуном складу са политичким и друштвеним системом“ /3:263/.

Теми пада Византије Соловјев се враћао више пута:

„...у Византији... није постављен никакав виши задатак везан за живот друштва и за државну делатност. Несавршенство је свуда присутно, и Византија је настрадала, наравно, не зато што је била несавршена, већ зато што није желела да се усавршава“ /4:564/.

„Појединачне појаве нечовечности и разврата, ма колико биле бројне и уобичајене, саме по себи нису биле довољна основа за коначни пад Византије. Али потпуно ћемо разумети тај пад, ако обратимо пажњу на следећу околност. Током читаве чисто византијске историје (то јест, од одлучног одвајања источног хришћанског света од западног – било да то датирамо са XI или већ са IX веком) не може да се укаже ни на једну јавну активност, ни на једну општу меру владе, која би била усмерена на било какво значајно побољшање друштвених односа у моралном смислу, било какво унапређење правног стања у складу са захтевима безусловне истине, било какво уна-

пређење друштвеног живота унутар царства или у његовим спољним односима – једном речју, овде нећемо пронаћи ништа на чему би се могли приметити макар и слаби трагови вишег духа који покреће светску историју. Нека су и злодела и разузданост неких људи били уравнотежени добрим делима других и молитвама светих монаха, ипак ова потпуна и свеопшта равнодушност према *историјском чињењу добра*, извршавају воље Божје у колективном животу људи – ничим се није уравнотежавала нити искупљивала“ /4:564-565/

„Показавши се безнадежно неспособном за своју високу сврху – да буде хришћанско царство – Византија је губила унутрашњи разлог свог постојања“ /4:565/.

Соловјев је сматрао да је Бог поставио изградњу хришћанског друштва као националну идеју Византије. Међутим, без обзира на стварање храмовног хришћанства и његово сједињење кроз „симфонију“ са државом, интегрално хришћанско друштво није створено. А разлог је, по његовом мишљењу, у томе што није извршена истинска христијанизација друштвених односа, која се остали полупагански.

Православни верници прихватају источну теологију доживљавају као несумњиву, неоспорну истину. И је заиста тако. На истоку је развијена догматика хришћанства, разрађена је аскетика, створена литургија. Ипак, у области моралне теологије тако нешто се не може са поузданошћу рећи. Јер управо је у Византији, почев од V века, и управо од стране византијских теолога, измењена парадигма односа цркве према имовинском питању од светоотачке концепције на „општеприхваћену“. То је био корак наниже на моралној лествици, јер је фактички од принципа БД, тј. Бог-Друштвена својина (видети део V првог чланка овог циклуса) дошло је до помака ка принципу БМ (Бог-мамон).

И то се догодило на Истоку већ у V веку – раније него код католика (у Католичкој цркви је до XIII века преовладало учење да је друштвена својина изнад приватне). Ипак, касније, већ у 20. веку, у смислу отпадништва, като-

лици су „прешли у вођство“ и коначно пали на позицију формуле БМ (то се догодило у понтификату Јована Павла II). Што се тиче протестантизма, он је дошао на свет са концепцијом свете приватне својине, па дакле и са принципом БМ.

Шта се догађало у Руској цркви, која је после пропасти Византије фактички одређивала живот православља – то питање ћемо се постарати да размотримо у закључном чланку овог циклуса.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Хомяков А.С. О старом и новом. // О старом и новом. Статје и очерки. М.: „Современник“. – с. 41-55.
- [2] Соловьев В.С. Великий спор и христианская политика. // Сочинения в двух томах. Т. 1. – М.: Правда. 1989. – с. 59-167.
- [3] Соловьев В.С. Россия и Вселенская Церковь. Минск. Харвест, 1999. – с. 234-524.
- [4] Соловьев В.С. Византизм и Россия //Сочинения в двух томах. Т. 2. М.: „Правда“, 1989. – С.562-601.
- [5] Протодиакон Владимир Василик. Социальные взгляды преп. Симеона Нового Богослова
https://ruskline.ru/analitika/2011/02/24/socialnye_vzglyady_pr_ep_simeona_novogo_bogoslova

III ДЕО. РУСИЈА – ЦАРСКА, СОВЈЕТСКА И ПОСТСОВЈЕТСКА

I.

Руска цивилизација је битно другачија од грчке (византијске), и зато се питање односа Руса према мамонизму показало као много важније и много трагичније.

Мора се рећи да су се у западном свету, углавном католичком, такође активно бавили проблемима праведне економије и уопште правилне структуре друштва. Светски су позната дела „Утопија“ Томаса Мореа и „Град Сунца“ Кампанеле. У тим радовима се заснива идеја нове организације друштва засноване на синтези религије и кому-

нистичког живота. Иако Бог није одбачен, већ је стављен у први план, таква идеологија била је супротна ставу католичке цркве, јер је она приватно власништво сматрала неопходним темељем друштва и одбаћивала је социјализам и комунизам. Озбиљна конфронтација између идеологија довела је до тога да је на крају религијска компонента истиснута из учења социјалиста. То се јасно може видети из последњег најпопуларнијег социјалистичког учења – марксизма, где је хришћанска религија проглашена „опијумом за народ“ (или тачније, „опијумом народа“).

Социјалистичка идеологија је доспела у Русију у другој половини XIX века у већ атеистичкој верзији, али је и у таквом облику стекла огромну популарност. Са њеним доласком у Русију у нашим богословским часописима појавили су се бројни чланци против социјализма /1/. Штавише, аутори су тамо проналазили само „сатанизам“ и инсистирали на томе да је атеизам социјализма органски – да долази из суштине социјалистичке идеје (што, наравно, није тачно). Истовремено, вршена је апологија приватне својине и капитализма. Али све је то само ојачало револуционарни покрет.

Неколико речи о револуционарима. У православној литератури је уобичајено да се они приказују као демони из пакла. Али, у суштини, то је била типична руска појава – борба за правду. Револуционари су добро знали да друштвени систем треба променити, али да неће бити дозвољено да се то уради мирно. Зато мора да се делује силом, чак и ако је то против заповести „не убиј“. Чистоћа њихових намера и спремност на жртвовање су несумњиви. Али њихова правда нестаје када је замени жеђ да се све решава помоћу револвера. А такође када започне ругање вери. Али управо томе их је водила логика борбе мањине против већине.

Заиста, погледајмо њихову идеологију: она се у првој апроксимацији изражава „формулом“ АД (Атеизам и Друштвена својина), а идеологија њихових противника конзервативаца – управо супротном: БМ (Бог и мамон).

Авај, свака од страна је била само делимично у праву – јер једина исправна „формула“, како смо објаснили у првом чланку, је БД (Бог и Друштвена својина). Али друштвене снаге биле су подељене по другој линији... Стога је сукоб био неизбежан и био је бескомпромисан. Револуционари су победили и Русија је ушла у нови период свог постојања.

II.

Без обзира на привидну хаотичност историјских догађаја, у њима увек треба настојати да се прочита Божја воља. Она се по правилу изражава и у Божјем Суду и у Божјем благослову, који историју изводи на нову стазу. Божји Суд после Октобарске револуције види се у кажњавању свих основних сила старе Русије.

Руски народ је био кажњен жалостима и друштвеним катаклизмама за богоодступништво. Није тајна да је последње године пре револуције карактерисао значајан пад вере. Зато и атеизам револуционара није изгледао народу као нешто неприхватљиво.

Руска власт је кажњена због погрешне оријентације ка развоју капитализма, која се спроводила од 1861. То је за Русију био пут у ћорсокак, и Господ није дозволио да се то оствари.

Најзад, црква није кажњена због догматских јереси, већ због погрешне моралне позиције (БМ), коју је она предлагала руском друштву. Црква не само да се није борила против мамонизма, већ и није у њему видела грех. Као, има богатих, а има и сиромашних; богати треба да дарују, а сиромашни да благодаре. Права идила – на речима, наравно. А на делу, људски пад водио је богате до још већег богаћења, сиромашне до даљег сиромашења, а цео капиталистички систем је ту неједнакост претварао у озакоњену стварност. И све је то црква освећивала. На речима, црква је признавала „општеприхваћену“ доктрину (а не, не дај Боже – Златоустову). А на делу се тежило што скоријој победи капитализма. Добро је позната епизода када се, одмах након абдикације Николаја II, црква заклела на

верност буржоаској привременој влади и објавила „Посланицу Светог синода“, у којој је позвала све православне да „верују“ новој влади. Укратко, Црква је тада стала на страну богатих, а Христос је увек био на страни сиромашних.

Революционарима је Господ подарио победу. Јер је видео да они предлажу једини исправан приступ борби против мамонизма – рушење мамонског система и изградњу новог друштва које поставља препреку овом злу. И без обзира на то што су бољшевици у принципу били атеисти. Јер су као резултат, морални темељи совјетског система били ближи Христу него лукави морал од цркве освећеног капитализма. Тако се догодило да је реални покушај да се човек ишчупа из канџи мамона био ближи Богу него формално поштовање Бога без љубави према већини људи (тј. сиромашним). Ближи – али привремено (о томе ћемо још говорити).

III.

Бољшевици су интуитивно схватали да је социјализам – високозахтевни систем. А то схватање је дошло одмах после неуспеха директног увођења комунизма 1918-1919. у предузећима. Показало се да су људи потпуно неспремни, да човеков пад није нестао, без обзира на промену друштвених односа. Бољшевици су схватили још једну ствар – да је само религиозни социјализам стабилан, јер се не креће по површини, већ се дубоко усађује у срца и душе. Стога су почели да идеологији „АД“ придају својства квазирелигије. Ми, људи из СССР-а, добро знамо како је „светост“ придавана делима Марка и Енгелса, нових револуционарних „светаца“, парадима, конгресима, сахранама, у покушају да се њима насилно замене хришћански обичаји.

Можда баш зато, а можда и зато што је, иако у својеврсним одломцима, али је ипак одражавала вечне јеванђељске вредности (и то упркос свом атеизму), совјетска идеологија је функционисала: људи су веровали у њену истину и чинили славне подвиге, при чему не само у материјалној области, већ и у душевно-менталној – совј-

етска уметност је створила изузетну плејаду уметника, писаца, сликара. Али највећа победа совјетске идеологије остварена је у Великом отаџбинском рату, па о томе треба више и рећи.

Подвиг совјетског народа у Великом отаџбинском рату је изузетан феномен у светској историји. Никада раније у размерама стотина милиона, људи нису испољили такво јединство, такву одлучност да се победи, такав масовни хероизам. Ту било које речи дивљења и захвалности изгледају недовољне. Али на рачун чега је овај највећи супер-подвиг био извршен? На рачун јединства народа на основу социјалистичке идеологије. Наш народ се борио не само за Русију, већ за Совјетску Русију. Уосталом, слоган са којим су умирали наши војници – „За Домовину! За Стаљина!“, значио је да се народ бори за своју домовину и за совјетски систем, који се персонификовао у лику Стаљина. На ниво виши од од Победе 1945, руски дух се више није подизао. Брза обнова земље и стварање нуклеарног штита, чини се, отварали су СССР-у сјајне перспективе. Али догодило се другачије ...

IV.

Стаљин је умро (убијен), Хрушчов приграбио власт, и од тог тренутка земља полако почиње да креће низбрдо. Идеологија која је људе водила у одсудну битку пре десетак година, сада почиње да бледи. Шта је разлог за то?

Може се наводити много историјских, политичких и других световних разлога, али главни разлог лежи у одвајању идеологије од Бога. Темељни недостатак марксистичке идеологије од момента њеног настанка, био је њен атеизам, порицање Бога као више силе која човека благослови на истину, правду. Истина је са Богом; човек, као икона и подобје Божје, светли само одраженом истином. Зато и идеологија, ако ју је створио човек, може да укључи у себе само делимичну истину. Таква делимична, ограничена истина била је и у марксистичкој идеологији, али сачувати ту истину од вулгаризације може се само ослоном на Бога. А тог ослонца није било.

И зато, када је земља ушла у период мира, пала људска свест је почела да умртвљује совјетску идеологију, да прави од ње догму, мумију и да на томе прави каријеру. С друге стране, почели су да се појављују њени критичари, тајни и јавни. Увече су, по кућама, почеле да се изговарају речи „култ личности“, „тоталитаризам“, „ГУЛАГ“ и сличне, из дисидентског лексикона. Тамо је истине (у вишем смислу), било много мање, али се то урезивало у људску свест која је пала. То се наставило и јачало, за време Хрушчова и раног Брежњева.

А већ за време касног Брежњева колапс идеологије је почео да се претвара у промену принципа друштвене својине – оне основе на којој се заправо и градила борба против доминације мамона. Појавила се сива економија, многи партијски конвертити су желели не само да управљају производњом, већ и да буду власници фабрика. А када је на власт дошао Горбачов, са циљем да сруши совјетски систем одозго, ти љубитељи приватне својине су постали буржоазија и преузели власт. Велика држава није била само опљачкана, него је разваљена много страшније, него што је планирао Хитлер.

Истина, ипак, мамон није успео да оствари коначну победу. У страшним 90-им, када нису исплаћиване плате, када су инжењери и научници преживљавали, продајући свој веш на пијаци, када су се медији надметали у лагању и пљувању на СССР, наш народ је издржао и сачувао, ако не совјетски систем, онда само постојање Русије. Она сада, иако је капиталистичка, иако је зависна од господара новца, иако је ружна и сиромашна, ипак живи. А шта ће даље бити са Русијом, само Бог зна.

V.

А наша православна црква? Како се она односи према греху мамонизма? И посебно, према савременом оваплоћењу тог греха у лику капитализма? Покушајмо да утврдимо.

Ако питате читаоце да ли су на проповеди у храму чули осуду мамонизма, сигурно ћете добити негативан

одговор. Наша црква познаје среброљубље као лични грех, познаје мамона као паганског бога богатства, познаје економију као нешто етички неутрално и чак часно; али мамонизам, као друштвени грех укључивања људи у ужасан систем потчињености богатству, не зна; и ствар није у самој речи (можете узети неку другу), него у појму. Али среброљубље и мамонизам су две различите ствари. Среброљубље (похлепа) је лични грех везаности за богатство. За њега носи одговорност конкретни човек. Мамонизам је друштвени грех. То је грех који је ушао у друштво (разуме се, кривицом грешних људи) и тамо се укоренио. Људи умиру и рађају се нови, али мамонизам хиљадама година мучи људе који живе у друштву. Одговорна за њега није једна особа, већ цело друштво. А разлог за то незнање је јасно видљив: одрицање учења о друштву. На речи „хришћанска социологија”, православни слегну раменима, а живахнији и интелигентнији међу њима ће рећи: „то није у православној традицији, свети оци о томе нису говорили. Значи да је то јерес, сатанизам“. Али друштвених грехова је море – и шта сад? Црква за њих не зна и не би требало да зна? „Да“, наставља интелигенција, „Све ми је дозвољено, али све не користи“(1. Кор. 6:12). „Све нас то удаљава од циља хришћанског живота – спасења душе“. И свештеници ће потврдити: „било шта, само не политика!“ На тај начин, мамонизам, најтежи грех човечанства, остаје изван видног поља православне цркве.

Ситуација је следећа. Формално, наша црква сада исповеда „општеприхваћену“ доктрину. Документ који је црква усвојила пре 20 година, „Основе социјалне концепције Руске православне цркве“, у духу компромиса карактеристичног за „општеприхваћену“ доктрину, каже: „Државна, друштвена, корпоративна, приватна и мешовити облици својине су у различитим земљама различито укореењени током историјског развоја. Црква не даје предност ниједном од тих облика“ /2:36/. Али каснији документи нам показују да је црква фактички већ прешла на позиције формуле „БМ”, настојећи да не критикује мамонизам. А разлог за то је банално прост – црква је постала зависна управо од људи везаних за мамона, који сада фи-

нансирају цркву! Одувек је тако било у Русији – богати су даривали цркву у нади да ће Бог видети њихову жртву и опростити им грехе. Тако и сада – црква, посебно у великим градовима, зависи од приватних спонзора и притом свих врста – и дубоко православних, а и не особито. Црква се толико навикла на њих да више не може да их одбије, а и не жели.

Све ово аутор каже без икаквог подсмеха, а са болом у души. Како то? Да ли се црква, позвана да осуди грех, на чудесан начин не противи најзлобнијем људском греху и прећутно га одобрава? Али ако је тако, онда ће борба против грехова личити на вађење воде из бунара решетом.

И треба посебно нагласити да ствар овде уопште није у среброљубљу наших свештеника. Напротив, већина њих су – сиромашни. Ствар је у томе да црква не види проблем у доминацији мамона, који је захватио читаво друштво и обogaљује људске душе. Црква о томе ћути, али људи не ћуте. Они постепено увиђају и разумеју, да су ступивши у капитализам, загазили у смрдљиву мочвару, која покушава да све и свја одвуче у пакао. И видевши тако лојалан однос цркве према овој страшној појави, они све више и више губе поверење у цркву – „Ако, дакле, у неправедном богатству вјерни не бисте, ко ће вам повјерити истинско?“ (Лк. 16.11).

И неће бити оправдања пред Богом у незнању – све донедавно сви смо прошли кроз ово. Уосталом, историја непријатно сведочи да је управо за грех подршке мамонизму, који је црква себи дозволила пре револуције, Бог цркву казнио у совјетско време – кажњена је тешким прогоном (више о томе у /3/). Нажалост, још није дошло до адекватног разумевања ове чињенице у црквеним круговима. Црква је споља просто попустила пред силом, али изнутра је остала са својим увреженим мишљењем (да само приватно власништво може бити основа живота у свету). И сада све остаје по старом: грех мамонизма црква и даље одбија да види.

Ипак, надамо се да је то само дуготрајно искушење, које ће наша црква на крају крајева превазићи.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Н.В. Сомин. Спор о социализме в Русской церкви (по публикациям конца XIX – начала XX вв.) http://chri-soc.narod.ru/Spor_soc.htm

[2] Основы социальной концепции Русской Православной Церкви. М.: 2000. – 88 с.

[3] Николай Сомин. „По грехам нашим”. О причинах гонений на Церковь в XX веке.
http://chri-soc.narod.ru/po_greham_nashim.htm

Изорник:

https://ruskline.ru/analitika/2020/04/30/glavnyi_greh_sovremennogo_chelovechestva

https://ruskline.ru/analitika/2020/05/06/glavnyi_greh_sovremennogo_chelovechestva

https://ruskline.ru/analitika/2020/05/14/glavnyi_greh_sovremennogo_chelovechestva

17.6.2020.

ДУХОВНО-МОРАЛНЕ ВРЕДНОСТИ ДРУШТВА
КАО ОСНОВА СУВЕРЕНИТЕТА ДРЖАВЕ

Усвајање амандмана на Устав Руске Федерације отвара нову страницу у историји руске државе. Промене усмерене на заштиту основних породичних вредности, историјске истине, јачање духовног и моралног васпитања, државну подршку и заштиту културе као јединственог наслеђа многонационалног руског народа, јачање основа социјалне државе – догађај су од огромног значаја за одређивање циљева и даљих путева развоја наше земље.

Управо духовно-моралне вредности су основа погледа на свет, делују као водич за живот, међусобно разумевање људи и основ су за формирање стереотипа и модела понашања човека у друштву.

Питање какве су нам вредности потребне, по правилу се поставља када друштво и држава треба да донесу одлуку о избору путева даљег развоја.

Тема вредности појавила се на посебан начин у контексту широке расправе о амандманима на Основни Закон земље и у години 75. годишњице Велике Победе. Запад је на ове догађаје одговорио активирањем информационо-пропагандних кампања, које су имале за циљ да фалсификују светску и домаћу историју, умање вредност Победе и нанесу још један ударац по систему традиционалних руских духовно-моралних вредности.

Упркос огромним напорима наших прекоокеанских „партнера“ да разбију систем вредности у Русији који су формирала покољења наших предака, тај систем је сачувао своје основне квалитативне карактеристике.

Општа представа о укупности традиционалних руских духовно-моралних вредности је на максимално лаконски (и свакако не на исцрпан) начин, изнета у Стратегији националне безбедности Руске Федерације. Ту се наводе приоритет духовног над материјалним, заштита људског живота, људских права и слобода, породица, стваралачки рад, служење Отаџбини, моралне норме, хуманизам, милосрђе, праведност, узајамна помоћ, колективизам, историјско јединство народа Русије, континуитет историје наше Домовине.

Подједнако важан списак духовно-моралних вредности дат је у Стратегији развоја васпитања у Руској Федерацији за период до 2025. године. Тамо се истичу следеће вредности: човекољубље, праведност, част, савест, слобода, лично достојанство, вера у добро и тежња ка испуњењу моралног дуга пред самим собом, својом породицом и својом Отаџбином.

Систем традиционалних руских вредности, који се формирао вековима, делује као духовно-морални темељ нашег друштва. Тај систем је био у основи светске историјске победе совјетског народа у Великом Отаџбинском рату 1941-1945. Управо тај темељ нам омогућава очување и јачање суверенитета и изградњу будућности, упркос свим сложеностима и противречностима историјског развоја. Наша земља је буквално мучеништвом изградила своје вредности, а сада је главни задатак будућих генерација да их сачува и умножи.

Вредности нашег многонационалног и вишеконфесионалног друштва треба штитити од агресивног промовисања неолибералних вредности, које су у много чему супротне самој суштини нашег погледа на свет и активно се намећу од стране наших геополитичких противника у борби за утицај на развој цивилизације и своју доминацију у свету.

Видимо да они и даље настоје да униште заједнички дом многонационалне породице руских народа и да умање вредност традиционалних духовно-моралних оријентира као основе културног, духовног, политичког и, у крајњем исходу, државног суверенитета.

Несумњиво, основне вредности као идеални циљеви и квалитети друштва у многоме се поклапају код већине народа. Не постоји нико ко се не би залагао за праведност, безбедност или благостање.

Вредности, које нису својствене нашем руском друштву, а доминантне су у иностраној култури, ми, по правилу, означавамо појмом „западне вредности“.

Осим тога, многи представници старије и средње генерације памте појам, који је широко коришћен у годинама такозване „перестројке“ и у периоду формирања нове Русије – „општељудске вредности“.

Не негирајући постојање вредности заједничких за човечанство, наглашавам да је у то време реализација „концепције општељудских вредности“, с једне стране, учинила „Западни свет“, који је претходно био „затворен“ за већину становништва наше земље, ближим и разумљивијим, а са друге стране, омогућила је пропаганду социјалних и моралних поставки, које се нису увек подударале са традиционалним домаћим вредностима.

“Западне” вредности, које се последњих деценија све чешће представљају као „универзалне“, јер су у том облику уграђене у званичне документе Европске Уније, постале су распрострањени клише.

Да бисте добили представу о њиховом садржају и значењу, важно је погледати историју њиховог тумачења у званичним документима Европске уније.

Тако, преамбула Уговора о Европској Унији (Мастрихт, 7. фебруара 1992) говори о „културном, религијском и хуманитарном наслеђу Европе, на основу којег су формиране универзалне вредности неприкосновених и неотуђивих људских права, слободе, демократије, једнакости и владавине закона“. Уговор подвлачи и тврдњу да

је „Европска Унија заснована на вредностима поштовања људског достојанства, слободе, демократије, једнакости, владавине закона и поштовања људских права, укључујући и права припадника мањина. Те вредности су заједничке у друштву у којем доминира различитост мишљења, толеранција, праведност, солидарност и једнакост између жена и мушкараца.”

Треба напоменути да су се неке европске вредности, на пример, осмочасовни радни дан, једнакост жена и мушкараца, изборно право за жене, оствариле само захваљујући догађајима из 1917. године у Русији. Штавише, жене су добиле једнакост у бирачком праву, на пример, у Француској 1944, у Швајцарској 1971, а у Португалији – тек 1974. године.

Нажалост, стварни живот показује да су громогласне званичне одредбе о „универзалним“ вредностима данас у многоме само мртво слово на папиру, јер се од момента усвајања ових норми у западном свету убрзано одвијао процес преласка на неолиберални модел развоја.

На Западу су плански деградирани такви основни појмови као што су породица, мајка и отац, мушкарац и жена. Уместо њих вештачки наметнути појмови, као што су „родитељ 1“ и „родитељ 2“ формирали су, због своје неприродности са чисто биолошког аспекта, основу за цивилизацијски конфликт у самом западноевропском друштву.

Штавише, ове норме су у супротности са најфундаменталнијом суштином хришћанства, ислама, јудаизма и других религија и једноставно су за њих непријатељске.

У социјалној сфери неолиберализам намеће индивидуализам, егоизам, култ уживања, неограничени конзумеризам, апсолутизује слободу било каквог изражавања. Притом, и на самом Западу многи не подржавају такве анти-вредности.

Примера има мноштво. Сетимо се само масовних протеста у Француској против легализације истополних бракова у јануару 2013. године. Тада је на улице Париза изашло више од 300 хиљада људи. Гласање у француској

Националној скупштини, о предлогу закона „Брак за све”, потпуно је поделило парламент (од 565 оних који су гласали, 225 је било против). Имајући у виду ниво поларизације француског друштва у тим данима, намеће се питање: да ли су ове вредности заиста „универзалне“ или их неко ипак вештачки намеће?

Пандемија COVID-19 је најочигледније оголила све негативне последице наметања нових западних вредности, пре свега продубљивање разједињености, равнодушности и изгубљености пред лицем непосредне опасности.

Све се то догађа на фону још једног процеса, о коме је на Западу прећутно забрањено говорити. Одвија се убрзано разарање средње класе, која је управо она конзервативна већина, која обезбеђује очување традиционалних вредности.

Катализатор ове појаве била је геополитичка катастрофа повезана са распадом СССР-а, јер је ликвидација главног идеолошког противника у потпуности развезала руке западне неолибералне елите. Потреба за решавањем идеолошког задатка који је претходно додељен средњој класи нестала је, јер је променама у нашој земљи свака демонстрација „предности” западног начина живота изгубила смисао.

Уништење средње класе, упоредо са заоштравањем миграционе ситуације, са своје стране, подстакло је оживљавање пећинског национализма, који фактички подстичу САД и водеће земље „уједињене” Европе, као на примеру Украјине.

Десничарске и националистичке странке узгајају се и у самој Европи. А између осталог, нове западне вредности које су изазвале тортуру у затворима у Авганистану и заливу Гуантанамо, постале су подстицај за одбијање службе војске и одбране своје домовине. Одлучно одбијање појединих земаља да прихвате ове вредности често доводи до санкција против читавих нација. Читава ранија конструкција традиционалних западних вредности претрпела је тако дубоке промене да скуп њених тренутних „универзалних“ норми фактички нема ништа заједничко

са старим, нама познатијим, системом вредности европске цивилизације.

И није више у питању замена једних вредности неким другим. Мора се говорити о настанку новог идеолошког система, који је, на крају крајева, усмерен на уништење свих традиционалних верских и духовно-моралних вредности као основе културног и политичког суверенитета земаља и народа.

Нове западне вредности претвориле су се у наметање човеку туђег погледа на свет. Западни идеолози постављају читаве државе и народе пред избор – или ћете прихватити „универзалне вредности“ или ће ваше вредности бити проглашене за погрешне, неморалне.

На тај начин, сваки покушај да се стандардизују руске или друге вредности усклађивањем са званично усвојеним „универзалним“ је облик социокултурне агресије усмерене на уништење традиционалних система вредности у овој или оној држави.

У условима дигитализације савременог друштва, на фону деградације система међународних односа и међународне безбедности, колективни Запад тежи да усади неолибералне догме у свест руских грађана и наших сународника широм света, нападајући не само традиционалне руске духовно-моралне вредности, већ и оне вредности, које су заиста заједничке за човечанство, поткопавајући тако саме темеље држава. У исто време, активно се користе идеолошке формулације типа „сукоб цивилизација“.

Ништа мање деструктиван био је и утицај ових норми на систем међународне безбедности. Замена норми међународног права правом јачег, који огњем и мачем намеће „слободу и демократију“ тамо где их у таквом западном смислу не може бити по дефиницији из историјских, религиозних, етнолошких и других разлога, већ је довела до трагедије Ирака, Сирије и Либије. Посебно срамна страница историје за све земље НАТО-а било је и заувек ће остати варварско бомбардовање Југославије.

Офанзива се води на „свим фронтovima” овог „хибридног” рата. Правац главног удара изабран је тако да деградира традиције разних народа који су се формирале вековима, њихове језике, веру и историјско памћење генерација. Многонационални руски народ такве норме и вредности ни под којим условима не може прихватити.

У овом контексту, изузетно је важно питање какву алтернативу Русија нуди свету.

За разлику од запада, Русија у суштини нуди нови цивилизацијски избор, чији садржај укључује равноправност, праведност, немешање у унутрашње ствари, одсуство менторског тона и било каквих предуслова за обострано корисну сарадњу.

Русија предлаже уздизање националног суверенитета, укључујући културни и духовно-морални, у статус највеће вредности и основе за будућу изградњу људске цивилизације. Нема сумње да ће број опредељених за такав избор у свету расти, стварајући све повољније услове за обезбеђивање развоја и просперитета различитих држава и народа.

Изворник:

<https://rg.ru/2020/06/17/nuzhny-li-rossii-universalnye-cennosti.html>

АЛЕКСАНДАР ДУГИН:

МОНОПОЛ НА ИСТИНУ И ОДСУСТВО СУВЕРЕНОГ
ЛОГОСА

3.9.2020.

Држава се понаша као да има монопол над истином. И то чини свака држава, чак и ако то сама на све могуће начине негира (у том случају, монопол је пренет на неку наднационалну структуру). У средњем веку се то отворено признавало и означавало посебним термином – *auctoritas*, што је истовремено подразумевало и непорециви ауторитет у области знања и постојање државне моћи довољно јаке да поткрепи тај ауторитет.

Применимо сада тај принцип, који је апсолутно тачан, без обзира да ли се прокламује или скрива, на нашу државу. И ту нам већ постаје непријатно. Ако руска владајућа класа има монопол над истином, а она се понаша као да га има, онда би то требало да се бар у нечему манифестује. То јест, владајућој елити је сасвим могуће, и више од тога, неопходно – упорно постављати питање: шта је (по вама) истина?

И да видите само шта ће онда бити...

Одмах ће постати очигледно да власти нешто крију. И следећи корак: постаће јасно да оне о томе уопште никада нису размишљале и да се нису ни најмање потрудиле да трагају за том истином (на коју имају безусловни монопол који произилази из саме природе власти).

И ту долазимо до објашњења читавог низа тешких тренутака савремене Русије. Русија заиста има одређену количину суверенитета коју је Путин борбом повратио после 90-их или је изнова створио. Али тај суверенитет

има технички, ресурсни и материјални карактер. На нивоу истине – епистемологије, идеја, нормативних структура мишљења – постоји огромна празнина. Сасвим је очигледно да савремена Русија нема интелектуални суверенитет, нити разумљив суверени Логос.

И пошто је то тако, кад год је потребно донети фундаменталну (а не практичну или техничку) одлуку, темељи се траже у нечему спољашњем – оној инстанци која претендује да поседује истину на глобалном нивоу. И зато често имамо осећај да су у Русији од 90-их институције спољне управе остале нетакнуте и да земљом још увек управљају неке друге инстанце, а не постојеће структуре власти.

Наша власт има монопол над оним што ни сама не зна. А када се отвара питање истине, она се по том питању обраћа онима који инсистирају да је знају – либералима и глобалистима. И мада се то не догађа сувише често (због тога што се за истину код нас нико особито не интересује), у одређеним – критичним ситуацијама – управо то се дешава.

Изворник: <https://www.geopolitica.ru/article/monopoliya-na-istinu-i-otsutstvie-suverennogo-logosa>

СЕРГЕЈ ГАВРИЛОВ:

ТРЕБА НАМ ЗАЈЕДНИЧКИ ОДГОВОР НА СТРАШНЕ
ИЗАЗОВЕ

9.10.2020.

ПОСЛАНИК ДРЖАВНЕ ДУМЕ СЕРГЕЈ ГАВРИЛОВ
ЈЕ ПРОКОМЕНТАРИСАО ПАПИНУ ИЗЈАВУ
О КРАХУ КАПИТАЛИЗМА

Јуче је председник Одбора Државне думе за развој грађанског друштва и питања друштвених и верских организација, председник Интерпарламентарне скупштине православља Сергеј Гаврилов рекао за РИА Новости да изјаве папе Франциска о неефикасности тржишног капитализма изазивају „приличан интерес“.

Ватикан је 4. октобра објавио нову енциклику папе Франциска *Fratelli tutti* („Сви смо браћа“) – главни документ о друштвено-политичким, моралним и верским питањима. Трећа понтификова енциклика састоји се од осам поглавља у којима се он бави глобалним проблемима: социјалном неправдом, незапосленошћу, неједнакошћу, сиромаштвом, насиљем над женама, трговином људима и људским органима. Папа посебно примећује да се тржишни капитализам дискредитовао током пандемије коронавируса и показао своју неспособност да реши проблеме важне за човечанство.

„Понтифик потпуно исправно, промишљено и одговорно поставља у својој енциклици питања о кризи капитализма и његовој неспособности да реши најоштрије проблеме човечанства, посебно у модерно доба, усред раширеног коронавируса, енергетске кризе, кризе емиг-

рације и раста екстремизма. Али ово није прва изјава Ватикана о тим питањима“, рекао је Гаврилов.

„На жалост“, приметио је, „ове речи папе Римског Европа, Стари, па и Нови свет не чују. Његово мишљење о незапослености, раслојавању људи, сиромаштву и патњи обичних људи до њих не допире“.

Према његовом мишљењу, „то је због чињенице да је Стари свет изгубио органске моралне темеље, подстицаје за свој развој. Задатак обнављања правде, хуманости, правичне расподеле јавних добара, стваралачког односа према човеку, раду, превазилажења отуђења човека од духовних темеља његовог развоја, од резултата његовог рада, од средстава за производњу, не може се решити само економским средствима „.

„По нашем мишљењу“, наставио је Сергеј Гаврилов, „неопходно је окренути се искуству изворне Цркве – Руске Православне Цркве, Русије, словенског, руског света и моделу који нуди Интерпарламентарна скупштина православља. Тај модел је заснован на чињеници да су слобода, развој човечанства, превазилажење капиталистичких оруђа могући само моралним усавршавањем, духовном обновом, обнављањем значаја наших вредности, вером у Бога, спасењем душе, третирањем породице као мале Цркве, бригом о ближњем, љубављу према ближњем. То ће нам омогућити да у потпуности развијемо своје хришћанско схватање слободе „.

„И само у том случају, развој система саморегулације, развој планских принципа у економији, прерасподела јавних добара, бесплатно образовање и здравство, креативан став према раду промениће прилично катастрофалан пут развоја људске цивилизације и садашње кризе капитализма, о којој говори понтифик, подразумевајући под њом кризу униполарног монополистичког света, у којем транснационалне корпорације, са седиштем углавном у Старом и Новом свету, диктирају човечанству не само стандарде понашања, не само индивидуализам потрошње, већ и разградњу морала „, рекао је Гаврилов.

Он верује да ће „духовност, морал, наши идеали, братство, правда, слобода, солидарност, засновани на духовним темељима наше Мајке – Руске Православне Цркве, омогућити човечанству да пронађе пут у будућност. И ми верујемо у тај пут. Молимо се за то. И уверени смо да ће законодавци из целог света моћи заједнички да дођу до заједничког решења, заједничког одговора на страшне изазове нашег времена „.

„Понтификат је током кризе више пута изјавио да су могућности капитализма исцрпљене. Пропала је не само теорија „слободног тржишта“, већ и тренутна пракса монополизовања управљања макроекономским процесима великих државних монопола и покушај изградње униполарног света, који није могућ без оружаног мешања у унутрашње ствари независних држава „, рекао је Сергеј Гаврилов.

Он је изразио жаљење што „изјаве Ватикана често прођу незапажено код главних актера светске политике“. По Гаврилову, требало би да постоји механизам који би мишљење главних верских вођа учинио основом за промене у политици, а посебно када су у питању проблеми масовних катастрофа, незапослености, раста сиромаштва и раслојавања у друштву, што доводи до заостравања противречности на верској и националној основи.

„То је веома опасно. Стога сматрамо да је у потрази за излазом из ћорсокака у који је Европа себе сатерала, неопходно Ватикан схватити озбиљније „, рекао је руски посланик.

У Европи, сматра Сергеј Гаврилов, нису сачуване основе за солидарно друштво које ће превазићи сиромаштво и социјалне сукобе. „Праведност и хармонија су оно што је потребно савременом свету. Русија има велико искуство изградње праведног друштва, наша земља је најспособнија да формулише одговор на савремене изазове, јер у њеним темељима су колективизам, солидарност, слобода „, – рекао је он.

Интерпарламентарна скупштина православља такође покушава да примени ове стандарде, који, према Гаври-

лову, „могу да формирају нови модел међудржавних односа, ослобођен од мешања, агресије и гушења људских права“.

Према његовим речима, понтифик предлаже повратак већ више пута декларисаним идеалима хришћанског социјализма са механизмима мера социјалне подршке, ограниченог коришћења јавне својине и централизоване расподеле добара. „У условима опште кризе економског модела, погоршане кризом сировина, дигиталним друштвом које избацује људе са тржишта рада и пандемијом, поставља се питање обнављања таквих институција као што су синдикати и социјалистичке партије. На несрећу, криза је толико дубока да се не може решити само на ове начине; потребна је коренита ревизија темеља економске политике која би требало да задовољи интересе, пре свега, већине запослених „, закључио је саговорник агенције.

Изворник:

https://ruskline.ru/news_rl/2020/10/09/nuzhen_obwii_otvet_strashnym_vyzovam_sovremennosti

23.11.2020.

СВЕТСКА ПЕРЕСТРОЈКА ЈЕ ИЗГЛЕДА НЕИЗБЕЖНА
КАО И ОНА ГОРБАЧОВЉЕВА ИЗ 1986...

Док сте ви проводили свој викенд на свој начин, лидери двадесет водећих земаља света су одржали свој редовни самит у онлајн режиму. Обично се они окупљају, разговарају, решавају проблеме у кулоарима – овог пута ништа од свега тога. Формално је домаћин била Саудијска Арабија, али Zoom зато и јесте Zoom – домаћини су имали мало прилике да заблистају гостопримством. И спорова је било мало. Лидери су углавном били сагласни међу собом. Главни несагласни – Наранџасти Монструм илити председник Трамп – могао би да гурне песницу у иглене уши брзог воза, али њему није било до њих. Он је био загнурен у своју битку за Белу кућу на судским инстанцама, а у слободно време је играо голф.

Зато су лидери Г20 успели су да постигну консензус таквих размера, какав је некад био могућ само на састанцима Варшавског пакта. Укратко: желе да нас вакцинишу, а затим, да се не бисмо опустили, укључиће режим борбе против глобалног отопљавања.

Сећате ли се да је пре пандемије била нека Грета? Е, па ето, Грета ће се вратити чим сви будемо боцнути. Имајте на уму да се значајан део човечанства, укључујући и Русе, овог програма не плаши, задовољни су – треба се само вакцинисати, а треба и спасити планету од загревања, тако да је све у реду.

Председник Путин је у свом говору на Г20 подвукао да су главна опасност за свет незапосленост, сиромаштво и економска депресија без преседана. Али други говорници су остављали утисак као да су задовољни садашњом ситуацијом, укључујући пандемију, јер нам она омогућава да све обновимо.

Пожелио сам да им посаветујем да поједу лимун. То им, наравно, неће помоћи против ковида, али ће им бар избрисати блажени осмех којим кажу да сада, коначно, можемо све да изградимо изнова и боље него пре.

У говорима су звучала предсказања да овај вирус није последњи – биће још пандемија, и од њих нас све спасавају само вакцине. За вакцине треба платити, и захтеви за много милијарди долара или евра су звучали у многим говорима. Али најгласније – у говорима представника Европске Уније.

Ни представници СЗО нису заборављали своју тему: они су обећали нови талас COVID-19 у јануару, а затим и следећи – и тако док цела планета не буде вакцинисана. Да би подстакли сиромашне земље, лидери су декларисали олакшице у враћању дугова и испоруку вакцина народима који за то немају пара. За њих ће платити земље, које за то имају пара.

Кинески лидер Си предложио је увођење QR-кодова у целом свету, како без њих људи не би могли да неодговорно лутају по планети. Нико се није супротставио, али га нико није ни јавно подржао.

А Европљани нису заборавили слоган нове Глобалне Перестројке – Build Back Better! Односно, све ћемо престројити, поново изградити, али боље, инклузивно, зелено, одрживо.

Нажалост, то значи и „много скупље”, али о томе на форуму нису говорили. Јер досад је најкрупнији допринос борби са глобалним загревањем био распад СССР, због кога је емисија угљен диоксида пала за 10%. А сада су циљеви још грандиознији. Стегнуће нам каишеве у austerity режиму, који се изражава у радикалном паду животног стандарда.

Могуће је да је становништво планете са тим сагласно, судећи по лидерима. Али, с друге стране, неће лидери стезати каишеве.

На ранијим форумима, Трамп је стално негирао потребу борбе против загревања, али овог пута је и он о томе заћутао. А Џо Бајден, се већ обавезао да ће вратити Америку у СЗО и Париски споразум о клими.

Тако да светска перестројка изгледа неизбежна као и она Горбачовљева из 1986. године, а незадовољнима и дисидентима је већ припремљено место Нине Андрејеве и њеног „Не могу да одступим од принципа“ – на маргинама историје.

Амерички председник Трамп је на сесији Г20 о екологији критиковао Париски споразум о клими.

Самит је позвао на даљу дигитализацију, на прекогранично кретање информација, на комбиновање образовања на даљину са обичним. Детаљна декларација о томе је била јавно усаглашена пре самита и лидери су је само потврдили. У њој је садржано и потврђивање претходне, мартовске декларације, која је започела победоносни поход карантина по свету.

Наравно, самит није доносио обавезујуће одлуке – само декларативне, али и оне су биле детаљне и недвосмислене. Вакцинација, стална борба са пандемијама, која глатко прелази у борбу са отопљавањем, праћена QR-кодovima на глобалном нивоу (што је засад само кинеска иницијатива).

Договорили су се лидери и да јачају СТО (САД ће се, под Бајденом, и тамо вратити) и да теже стварању јединственог светског пореског система. Није заборављен ни ММФ – он ће бити центар напора за координацију криптовалута, у односу на земље-дужнике, банке и друге финансијске организације. Неки аналитичари су очекивали и одустајање од долара као резервне валуте, али засад о томе нема ни говора.

Сви осећају да је човечанство направило велики корак ка свом јединству. Не знам како би на то реаговао

Иван Јефремов и треба ли се томе радовати, али у сваком случају декларације о јединству су усвајане и раније, на пример при оснивању Лиге народа и УН, а онда су неслагања постајала доминантна. Неслагање је опасна ствар и доводи до ратова, али једнодушност може бити још опаснија, ако стручњаци буду доносили одлуке, које су раније доносили народи и њихови руководиоци.

Изворник:

<https://russian.rt.com/opinion/805829-shamir-lidery-g20-sammit>

26.11.2020.

ОДБРАМБЕНА ТРАДИЦИЈА ЈЕ НЕУМЕСНА У ДАНАШЊЕМ СВЕТУ

Дуго сам двоумио да ли да објавим овај чланак. Испао је болно тврд. Али криза на много нивоа која се шири у свету – економска, за многе цивилизацијска, и која ће довести до смене режима и елита, убеђује нас: морамо да говоримо директно. Живимо у ратном стању – засад без милиона директних жртава. А – рат је рат.

Задржаћу се најпре на идеолошкој подршци руске политике.

Код нас се много тога ради исправно. Русија чврсто брани своје интересе и своју истину. У том смислу и ону о смислу и значају Велике Победе. Раскринкавају се нове бесне кампање, које су у моралном смислу често свињарије, које нашој земљи намеће губитник у историјској утакмици – Запад. Он користи ресурсе преостале из времена његове доминације и покушава да води очајничку позадинску битку у економији (трговински рат САД против Кине, санкције против Русије и десетина других земаља) и на информативном пољу (пропагандни рат против Русије и Кине).

Али руска страна пати од важне слабости. Ми се стално правдамо, играјући на тај начин, наметнуту игру. По навици, наслеђеној од претходног „хладног рата” и тадашње доминације Запада, Западу посвећујемо превише пажње. Али, ми већ одавно не губимо. Ми одавно нисмо

ни сиромашни ни неслободни. Ипак, наша дефанзивност је и даље ту.

То што смо у идејној сфери у одбрани, сасвим је у складу са руском стратешком традицијом – пре него што смо победили, оставили смо Москву Наполеону, узвраћали смо Хитлеру до Волге. А од кога се сада бранимо? Од пигмеја у поређењу са тим чудовиштима! Одбрамбена традиција је неумесна у садашњем свету и води губитку храбрости и у елити и у друштву. А без храбрости у Русији нема победе.

Немамо ни позитивну идеологију, нову руску идеју. А без таквих идеја, све велике силе пропадају или престају то да буду. Свет је препун њихових гробова или рушевина.

У међувремену, као резултат пропасти старог комунизма и актуелног краха „демократског либерализма“, у свету се створио идеолошки вакуум за чије попуњавање се интензивира борба. Кини је тешко да га попуни. Кинеска култура је болно специфична, и „неразумљива“ је за већину других цивилизација. (Иако настојати да се она разуме, као и Исток у целини, постаје веома неопходно.)

Уместо либерализма и комунизма, у свету се сукобљавају два идеолошка тренда.

Један су – назовимо их условно „националисти“, или пак „конзервативци“, односно „нормални“. Њихове су паролe – очување суверенитета држава и народа, националног идентитета, одбрана националних интереса и културе.

Они чине огромну већину, посебно у Азији, која је у успону, има их много у САД и европским земљама. Али недавно они су се бранили од доминантне либералне „политичке коректности“.

Други су – условни транснационалисти, то јест либерали. Иако не иступају за истински либерализам, односно слободу, ипак су покушали да наметну полутоталитарну, унифицирану идеологију. Они су сада у мањини, која је све мања.

Они поседују моћне, иако све слабије, позиције у светском економском систему, створеном у Бретон-Вудсу и проширене после 1991. године на цео свет. И веома јаке, акумулиране током протеклих неколико векова – у информативно-културној сфери, можда главном одбрамбеном бастиону Запада.

У прилог транснационалистима иде и околност да је у условима дуготрајног мира створеног нуклеарним оружјем и одсуства стреса карактеристичног за читаву историју човечанства, у условима неопходности борбе за оно што је заиста насушно – живот, хлеб, своју културу, своје место под сунцем – домовину, промењена свест значајног дела западних (и малог броја незападних, укључујући и наша) друштва и елита. Сличне промене претходиле су паду Римске империје, Млетачке републике крајем 18. века и катастрофи Кине у 18-19. веку. У савременом свету шире се сурогат идеологије, вредности и модели понашања – демократија као религија, ЛГБТ, Ме Too, феминизам (не сме се мешати са правима жена), Black Lives Matter и даље по списку.

Ове моделе понашања и вредности подстичу владајуће транснационалне елите јер они одвраћају пажњу од нерешених и нерешивих проблема – безизлазности и неправедности постојећег модела капитализма, атомизују друштва, замењују природне вредности и осећања и доприносе претварању човека у робота са програмираним реакцијама. У суштини, ради се о дехуманизацији човека и човечанства. Те моделе они покушавају да извозе, како би ослабили конкурентске земље и друштва, да би одвојили народе од њихове историје, традиције, од самих себе.

Овај извоз изазива негативну реакцију условно „нормалних“, који су у свету огромна већина. Али они нису идејно организовани и немају лидера. И баш зато не треба да размишљамо о томе како да се оправдамо због одсуства геј-парада, већ да покушамо да станемо на чело новог хуманизма – очувања човекове суштине и мисије – да служи породици, друштву, својој земљи, свету, Богу. То су вред-

ности свих цивилизација и религија, осим оне која се назива либералном.

Изузетно је велика и повећава се претња глобалним ратом. А Русија је главни хранилац света. Управо ми војно-политичким одвраћањем затварамо пут онима који покрећу ратове. Када је због своје војне, моралне и политичке слабости Русија прекинула активно задржавање, уследило је групно силовање остатака Југославије од стране натоваца, агресије на Ирак и Либију.

Али ми не капитализујемо ово своје реално достигнуће, не водимо активну политику мира, спасења света, не помажемо идејно себи и човечанству да се смањи претња глобалним ратом.

Зар су нам оружане снаге потребне само ради одвраћања „потенцијалних агресора“ или очувања суверенитета или је то ипак и у првом реду за очување највише вредности – мира за себе и друге? Ја мислим да је тако. Али зашто онда о томе не говоримо себи и свету, обезбеђујући заслужени ауторитет и самопоштовање? А о додатној јавној подршци за одбрамбене трошкове да и не говоримо, а што није сувишно у ситуацији економске кризе.

Одузевши САД и Западу војну супериорност, на чијој основи се заснивала њихова петстогодишња доминација у политици, економији и култури, ми смо ослободили свет, створили услове да народи и државе слободно бирају свој пут. Дали смо им могућност да почну да стичу праведан удео у светском БНП. Раније су све то Европљани, а затим и Американци, пумпали себи, ослањајући се на своју доминацију. А ми стидљиво одбацујемо оптужбе за милитаризам, агресивност, не кажемо да смо ми народ и земља – ослободилаца, не само од потомака разних цингисканова, наполеона, хитлера, већ и од западног или неолибералног „јарма“.

А посебно је питање – зашто држава, која је нето извозница чистог ваздуха и воде скромно ћути у ћошку у вези еколошких питања. По свему судећи, по навици смо у дефанзиви у односу на делимично разумну, али умногосте вапијуће себичну „зелену“ агенду, коју предлаже

Запад. Међутим, ми можемо и морамо да дајемо тон и у међународној еколошкој политици, предлажући концепцију, која је корисна за све.

Зар ми не знамо да је демократија – начин управљања споља удобан за већину, али неефикасан у кризним условима? И да је он увек страдао у таквим условима? Зар не видимо чему воде и водиће формалне демократске процедуре у сиромашним државама? Одговори су око нас – Украјина, Јерменија, Белорусија, Киргизија и многе друге земље. А њихов број ће расти у условима глобалне економске кризе, подстакнуте пандемијом.

Ауторитарност није панацеја и може да води до стагнације и пропасти. Ми то знамо. Али демократија у сиромашним етнички сложеним друштвима готово нужно доводи до деградације. Па чак и до крви.

Зар себе сматрамо морално једнаким или чак инфериорним у односу на комшије у европској цивилизацији који су огрезли у лажи и неуспехе? Или ми, коначно, признајемо да смо оно што смо историјски били и јесмо – евроазијска, и можда чак цивилизација над цивилизацијама?

Закључак је очигледан – неопходно је узвратити ударац. Окретање другог образа је бесмислено. Тим пре – онима који су у дубокој цивилизацијској кризи. Морамо престати да водимо одбрамбене битке са историјским губитницима, и морамо ући у нови, све више незападни свет, освајајући повољне, а често и водеће идејне и политичке позиције које нам тај свет нуди.

Предложићу само неке идеје за такву офанзивну, окренуту будућности и нипошто агресивну политику.

Ми смо народ победника.

Ми бранимо суверенитет и идентитет, слободу избора културног, политичког, економског пута за све земље. Ми смо за слободу земаља и народа против хегемонизма у политици и економији и универзализма у култури и идејној сфери.

Ми смо интернационалистички народ и не можемо бити другачији, с обзиром на нашу историју. Дубоко нам је туђ сваки расизам.

Ми поштујемо лични интимни избор сваког човека. Али ми хоћемо да се човечанство развија, да се рађају деца, ми смо против претварања људи у манкурте – робове који се не сећају своје историје, сродника и пола. Ми смо за то да човек настави да следи своју највишу предодређеност – да служи својој породици, друштву, земљи, свету, Богу, ако у њега верује.

Ми смо народ женствених и врло снажних жена које су више пута спасиле земљу у њеној тешкој историји. И ми смо народ снажних и одважних људи, спремних да заштите слабе.

Морамо да кренемо у нови свет, не одричући се старог, који нас вуче уназад, већ предлажући себе Евроазији и свима као лидера нормалних, националних, суверених, мирољубивих. Прочитавши ово, многи ће рећи – ми још нисмо сасвим такви. Али ми смо такви много више од свих других и морамо ићи напред, јачајући оно најбоље у себи и привачећи тиме друге.

Изворник:

<https://rg.ru/2020/11/26/sergej-karaganov-oboronitelnaia-tradiciia-neumestna-v-nyneshnem-mire.html>

ЈЕЛЕНА ПАЊИНА:

ИМА ЛИ РУСИЈА МЕКУ МОЋ?

3.12.2020.

Зашто за седам година није било могуће претворити Донбас у наш излог за остатак Украјине? Зашто штампа редовно извештава да су украјински олигарси из окружења Јануковича враћени у тамошње пословне шеме? Зашто Русија седам година није могла да одлучи да призна ЛДНР, него људе осуђује на гранатирање и неизвесност?

О томе у ауторској колумни за ПолитНавигатор пише Јелена Пањина, депутат Државне Думе Руске Федерације и директор Института РУССТРАТ.

Сва ова питања уопште нису празна: политика према Донбасу претворила се у прилично затворену сферу, где се мењају куратори, а у народу расте разочарање и умор. Изненада се појављују стари ликови из Јануковичевог филма и почињу да претендују на утицај. Чини се да све иде некако по инерцији и да је препуштено на милост и немилост конкурентским утицајним групама.

Недавно је слање луганског трамваја на отпад изазвало у јавности велики одјек. На Интернету се примећује невероватна радост због тога на украјинским друштвеним мрежама и збуњеност становника Луганска. На крају крајева, трамвај је симбол града, његове историје. Чак и у опкољеном Лењинграду постојао је трамвај, а то је био знак да је град жив.

Можда је трамвај у Луганску дотрајао. Али зашто нико није разумео какав политички значај има трамвај за Луганск који је на првој линији фронта? И за оно што називају „Руским свет“, тамо где покушавају да га униште?

Замена јефтиног еколошког градског трамваја приватним минибусима и аутобусима је политичка грешка локалне власти. То није најбољи начин за оптимизацију градског саобраћајног система. Ако је у Луганску било целисходно да се обнове трамваји, Русија је у томе могла да помогне. То не само да би била помоћ градском саобраћају, већ би и у Руској Федерацији и у ЛДНР наишло на одобравање.

Руска спољна политика у блиском иностранству (овако у Русији зову земље бившег СССР – прим. прев.) понекад пати или од прекомерне великодушности или од претераног прагматизма. Политика према Донбасу је постала сувише пасивна. Ово је још један геополитички ресурс који се не сме протраћити.

Преговори о судбини ЛДНР могу трајати годинама, али тамо је већ одрасла нова генерација младих људи, која је пуна скептицизма и у ЛДНР не види будућност за себе. Они одлазе, с тим да се никад не врате у Донбас – неки у Русију, а неки у Украјину.

Ко ће, како и чиме попунити настали вакуум? И да ли Русија може да дозволи пузајућу деградацију Донбаса без адекватне процене размера геополитичке штете од таквог сценарија? Ако неко верује да је главно мерило успеха Русије укидање санкција ако се Донбас врати у Украјину и сматра да ће Јануковичеви људи бити поуздани савезници, онда је то грешка.

Украјински олигарси – то је дијагноза; они никада неће бити поуздани савезници. Донбас неће примити у Украјину без тоталног уништења целокупне руске инфраструктуре, а санкције никада неће бити укинуте, јер ће постати јасно да су ефикасне.

Без обзира како се развијала судбина Донбаса, он мора бити реално интегрисан у руску економију, јер је

фактички део њеног духовног простора. Донбас је лакмус тест наше меке моћи. Ако негде уопште и буде њеног резултата, онда ће то прво бити Донбас.

Изворник:

<https://www.politnavigator.net/est-li-u-rossii-myagkaya-sila-posmotrite-na-donbass.html>

ВЈАЧЕСЛАВ САЉНИКОВ:

СУЛТАН ПРОТИВ ЈЕРЕСИЈАРХА: ИЗРИЦАЊЕ ПРЕСУДЕ?

9.12.2020.

ЦАРИГРАДСКА ПАТРИЈАРШИЈА И ЦИА СУ АКТИВНИ
УЧЕСНИЦИ У ПОКУШАЈУ АТЕНТАТА НА ТУРСКОГ
ПРЕДСЕДНИКА ЕРДОГАНА И ДРЖАВНОГ УДАРА

Као што сам већ писао, Реџеп Ердоган, преко њему блиских медија, највећих турских новина „Aydinlik”, „Nyetert”, „Dha”, „Cumhuriyet” и других издања води кампању највећих размера за раскринкавање цариградског патријарха Вартоломеја. Информациони повод за то била је посета Истанбулу и патријарху Вартоломеју америчког државног секретара Помпеа, против које је под антиамеричким слоганом „Доле Фанар – светионик америчког империјализма у Истанбулу“, усмереном против ЦИА и Цариградске Патријаршије организовала „Турска омладинска лига”, која подржава Ердогана.

Текстови чланака, објављени у поменутих новинама оповргавају тврдњу да је Ердоган одбио да се састане са Помпеом јер се оријентисао на Бајдена. У поменутих чланцима детаљно се описују чињенице о издаји Трампа од стране Вартоломеја и његовог „амбасадора у САД“ Елпидофора, кроз њихово вишемесечно понизно приклањање пред Бајденом, цитирају се јасне Бајденове изјаве о намери смењивања власти у Турској, објављују се чињенице о подршци и од стране Бајдена и од стране Цариградске патријаршије Фетули Гулену, кога Бајден намерава да врати у Турску на власт – и когнитивну и политичку: чињенице о вишегодишњој сарадњи патријарха Вартоломеја са Гуленом, е-маил преписка пуномоћ-

ника патријарха Вартоломеја и архиепископа Елпидофора протопрезвитера Александра Карлуциса са високим званцима у САД, у којој он брани тог злочинца, представљајући га као великог, светлог и невиног човека... Чланци наводе чињенице о томе како је Карлуцис Гулену, уз помоћ официра ЦИА, чија се имена наводе, обезбедио дозволу боравка у САД.

То јест, Цариградска патријаршија и ЦИА су активни учесници у покушају атентата на турског председника Ердогана и државног удара. Чланци детаљно и са чињеницама описују историју спајање Цариградске патријаршије са ЦИА, почев од свргавања, смештаја у лудницу и убиства цариградског патријарха Максима, лојалног Руској Цркви, и инсталирања на његово место десантираног из САД патријарха Атинагоре (Спиру), закључно са чињеницама о раду за ЦИА Вартоломеја и Елпидофора.

У ствари, Цариградска Патријаршија је престала да буде православна након смрти патријарха Јоакима Трећег, пријатеља руског цара Николаја Другог, који је заједно са волинским архиепископом Антонијем (Храповицким) организовао велико „руско пролеће“ у Галицији и Подкарпатској Русији, и борио се са унијатским „украјинством“.

Јоакима је наследио британски штићеник Мелетије Метаксакис, који је преласком на нови календар поделио православни свет. Он је објавио православљу, а посебно Руској цркви, прави рат – подржао је обновитељски и украјински аутокефалистички раскол у СССР-у, покушао је да свргне светог патријарха Тихона. Тада је митрополит Антоније (Храповицки) изрекао своју историјску пресуду Цариградској патријаршији: „Банда јеретика је заузела Фанар“.

Патријарх Максим је био компромисна фигура, али је био лојалан православљу, и због тога су га људи ЦИА прогласили лудим, свргли и убили – њима ни тада ни сада нису били потребни компромиси. Заправо, 1948. године Цариградска Патријаршија је предата из руку британских тајних служби америчким.

Како се подвлачи у чланцима, срастање Грчке архиепископије Цариградске Патријаршије у САД са ЦИА доводи до одласка верника. Саопштава се да је ЦИА сменила митополита Димитрија (Тракателиса) и на његово место довела архиепископа Елпидофора. Димитрије је разумео да је архиепископија Цариградске Патријаршије у САД, коју је створио агент британских тајних служби, патријарх Мелетије Метаксакис, од почетка била расколничка, јер је створена на канонској територији Руске цркве, која је 1970. године својој америчкој Митрополији дала канонску аутокефалију, након чега је митрополија постала Православна Црква у Америци. Димитрије је желео да се придружи канонској Православној Цркви у Америци заједно са читавом Грчком архиепископијом, због чега га је ЦИА и казнила.

Али он и даље има присталице које погађа цинизам и потпуна индиферентност архиепископа Елпидофора према учењу Православне Цркве, а посебно његова доктрина о улози Цариградске Патријаршије као аналога Бога Оца и „првог без премца“ у православном свету. Са становишта православне веронауке, та доктрина је јерес и они православни верници, који су остали у Грчкој архиепископији то разумеју.

У чланцима се фактографски описују структуре Цариградске Патријаршије у САД и посебно институција „архоната“, односно лобиста, међу којима су званично Џо Бајден и Горбачов, уз детаљне описе веза између архоната и ЦИА.

Стварање „ПЦУ“ („Православне цркве Украјине“) се описује чињеницама као специјална операција ЦИА и подробно се цитирају одлуке Лозанске конференције, према којима цариградски патријарх сме да остане у Турској само под условом потпуног немешања у политику, што је он грубо прекршио и, према закону, мора да буде депортован из Турске. Он не само да у њој има „анти-рејтинг“, већ је он, како аутори доказују са чињеницама у рукама, активни учесник Гуленове завере и, према томе, непријатељ Турске.

Ове ставове у највећим турским медијима и кључној пропредседничкој омладинској организацији Турске треба

сматрати сигналом од самог Ердогана. Сигнал о томе да, остварујући свој „неоосмански империјални пројекат“, он види да је у САД, а посебно под Бајденом, осуђен. Гулен, патријарх Вартоломеј, архиепископ Елпидофор и ЦИА су у ниском старту. Ердоган схвата да је „немогуће ратовати на два фронта“ и јасно ставља до знања да је, упркос постојећим неслагањима, спреман да преговара са Русијом о читавом спектру питања, укључујући верско-политичка. Конкретно, то би могла бити помоћ Руској Цркви у отварању Егзархата у Турској уместо Цариградске патријаршије, непријатељске према Турској и Русији, и осујећивање планова Вартоломеја и нове молдавске председнице Санду, да Руску Цркву избаце из Молдавије, а пре свега из туркофонске православне Гагаузије.

Уопште, упркос свим разликама и противречностима интереса Русије и Турске, интереси „Трећег Рима“ и „новог Османског султаната“ у Гагаузији се поклапају након доласка на власт у Кишињеву штићенице Сороша и Бајдена, присталице ЛГБТ Маје Санду, која је непријатељ, како руског Тираспоља, којег је основао Суворов, тако и туркофонског православног гагаузског Комрата. У овој ситуацији и Москва и Анкара су подједнако заинтересоване за федерализацију Молдавије и минимизирање председничке власти у њој, за стицање пуноправног државног, међународно признатог статуса и Придњестровске Молдавске Републике и Републике Гагаузије.

Изузетно је опасна за Ердогана ситуација у којој Цариградска патријаршија намеће своје „покровитељство“, односно регрутовање од стране ЦИА и Гулена, Гагауза, како у самој Гагаузији, где се Цариградска Патријаршија ангажује, тако и у самој Турској, где је за врбовање стотина хиљада Гагауза Цариградска Патријаршија поставила купљеног издајника гагаузског народа о. Виктора Капушу.

У таквој ситуацији Ердоган би сасвим могао бити заинтересован за замену Цариградске Патријаршије, непријатељске према Анкари и Москви, Руском Православном Црквом у Турској. Егзархат Руске Цркве у Турској могао би тада бити само почетак. Руска Црква би могла да руко-

положи легалну епископију Турске Православне Цркве основане под Ататурком. Да би се православни Гагаузи спасили од „кривославне“ Цариградске патријаршије, требало би максимално искористити искуство православне татарске заједнице Московске Патријаршије.

Чини се да Ердоган све то разуме, с обзиром да опет и опет преко својих медија шири офанзиву против „банде јеретика, која је заузела Фанар“. Новине „Ајдинлик“ пишу о расколу у Грчкој архиепископији САД, о томе да присталице православног архиепископа Димитрија (Тракателиса), кога су свргнули јересијарси Вартоломеј и Елпидофор, не намеравају да их трпе. Чланак детаљно описује историју преврата Вартоломеја и Елпидофора против Димитрија и наводи да су присталице архиепископа Димитрија, који се противе јереси Вартоломеја и Елпидофора, отвориле веб сајт Helleniscore, на којем је објављена детаљна историја завере Вартоломеја и Елпидофора против архиепископа Димитрија, његовог незаконитог свргавања и гажења православља од стране Вартоломеја и Елпидофора. Чланак такође описује злокобну улогу Гуленовог саборца Карлуциса.

Чланак у турским новинама детаљно описује и „томос“ „ПЦУ“, а саму „ПЦУ“ карактерише као структуру која је потпуно подређена Цариградској Патријаршији, па је, према томе, непријатељ Турске и Ердогана у Украјини, меша се у његове односе са Кијевом, а Вартоломеј је „мајмун ЦИА“. Детаљно се цитира увреда и отворена јерес Вартоломеја о Блаженејшем митрополиту Кијевском и све Украјине Онуфрију, и цитирају се речи Вартоломеја, који је Блаженејшег митрополита Онуфрија назвао „грађанином са пребивалиштем у Кијеву“. Негирање статуса, достојанства, апостолског прејемства Блаженејшег митрополита Онуфрија, према учењу Цркве, неопростиви је грех хуле на Духа Светога, који чини Вартоломеј, који је прогласио „кијевским митрополитом Епифанијем“ грађанина Думенка, који нема достојанство и апостолско прејемство.

Овај чланак такође детаљно описује и чињеницу да расколничка „ПЦУ“ Цариградске Патријаршије пуца по

шавовима. Шеф „Кијевске Патријаршије“ Филарет (Денисенко), који је у њу и формално укључен, и захваљујући коме је створена „ПЦУ“, неповратно је и бескомпромисно разочаран потчињавањем „ПЦУ“ Цариградској Патријаршији и укидањем „Кијевске Патријаршије“ коју су контролисали он и ЦИА власти у Кијеву. Такође се помиње како су Филаретови активисти учествовали, заједно са верницима Украјинске Православне Цркве, у масовној протестној акцији у центру Кијева против јересијарха Вартоломеја 3. децембра, када су многи православни хришћани држали плакате који су одражавали суштину ствари: „Вартоломеј је мајмун Вашингтона“ и захтевали да се Вартоломеј анатемише...

„Ајдинлик“ у свом чланку резимира чињеницу да „електронска екуменска патријаршија“, како је названа Цариградска Патријаршија, не само да крши одлуке Лозанске конференције и газии међународно право, већ се меша у унутрашње ствари других држава и распирује верски рат у Украјини у интересу САД и Грчке и тиме подрива односе Турске, Украјине и других држава са којима Турска одржава односе и, према томе, више се не сме налазити на територији Турске. Звучи као пресуда...

Изворник:

https://ruskline.ru/news_rl/2020/12/09/sultan_protiv_eresia_rha_vynesenie_prigovora

ИГОР ПШЕНИЧНИКОВ:

БАЈДЕН – ОД ВЛАСТИ НОВЦА ДО ВЛАСТИ
НАД ЉУДИМА

18.12.2020.

„КРАЈ ИСТОРИЈЕ“: У БЕЛУ КУЋУ ДОЛАЗЕ ФИЛОЗОФСКО-РЕЛИГИОЗНИ ДОКТРИНАРИ, КОЈИ ЋЕ СНАГОМ НОВЦА И ОРУЖЈА НАМЕТАТИ СВОЈУ ВОЉУ ПО ЦЕЛОМ СВЕТУ

После избора, по чијим резултатима је Џо Бајден, по свему судећи, незаконито проглашен за победника, актуелни председник Доналд Трамп даје једну историјску изјаву за другом. Само помислите: шеф државе говори о одржаним изборима као о „масовној превари“, коју су починиле демократе. У интервјуу за Fox News, он је подвукао да „ако републиканци дозволе да се то догоди“, Американци „никада више неће видети другог републиканца изабраног у овој земљи у Сенат, Представнички дом или за председника“. Наравно да је Трамп ексцентричан лик. Али не до тог степена да би свесно јавно лагао на штету своје земље и, што је важније, на штету сопствене репутације. Изгледа да он зна о чему говори. Амерички либерални естаблишмент, његова видљива врхушка у лицу Демократске странке, борио се на живот и смрт да се не понови „грешка“ из 2016. године, када се победнички марш светског глобализма оклизуо на Трампа. Али најстрашније је то, што ће „вашингтонска мочвара“ ту битку сада водити нон-стоп.

Глобалистички либерални естаблишмент, посебно амерички, био је озбиљно уплашен, када је Трамп победио на изборима 2016. године. Све протекле четири године, америчка „дубока држава“ се трудила да спречи понав-

љање таквог пеха. А „на терену”, у Европи и широм света, либералне „елите”, гледајући у амерички либерални естаблишмент као у свог кормилара, молиле су се за Трампов пораз, што је било видљиво из бројних публикација у водећим светским медијима.

Заправо, овогодишњи избори су били избори са унапред познатим резултатом. И то не зато што је већина Американаца за Бајдена и његов програм. Већ зато што ни у најстрашнијем сну амерички либерални естаблишмент није могао да прихвати Трампов други мандат. Он је био унапред осуђен на пораз – стварни или намештен – независно од истинске воље већине Американаца.

Нису Трампа демонизовали све четири године у главним америчким медијима, који су део тог естаблишмента, да би му дозволили да поново постане председник САД. Нису узалуд Трампа исмевали и понижавали на новинским ступцима водећи европски медији, који заступају интересе европске владајуће „елите” у лику бриселске бирократије и глобалиста, који седе у кабинетима националних влада. Управо зато су скоро сви европски политичари одмах честитали Бајдену на „победи”. Зашто оклевати? Треба унапред изјавити лојалност ономе коме је америчка „дубока држава” доделила улогу „победника” над Трампом.

Карактеристична је реакција на Бајденову „победу” из НАТО-а, главне војне песнице либералног глобализма. Трампов предстојећи одлазак из Беле куће у јануару „ствара осећај свеопштег олакшања у Алијанси, чији је опстанак доведен у сумњу током последње четири године. Победа демократе Џоа Бајдена види се као прилика да се удахне нови живот НАТО-у „, пише један од водећих европских листова.

Сада ће колективни Запад и, пре свега, амерички естаблишмент неуморно радити на томе да се ноћна мора Трамповог председниковања не понови. Тачније, чак не ни Трампа као таквог, већ било које особе, која претендује на Белу кућу, ако не испуњава критеријуме глобализма и која, стога, може да заустави његово победничко освајање

света. Зато Трамп и говори да републиканац никада више неће бити изабран за председника. Јасно је да Трамп не мисли толико на члана Републиканске странке САД, колико на било ког политичара-традиционалисту, који штити националне интересе САД и традиционалне вредности и који се не клања либералном глобализму као религији. На крају, и сам Трамп је таман толико републиканац колико и ренесансни песник. Он само није либерал и није глобалиста, и као такав је ближи републиканцима.

Либерална идеја у свом садашњем тумачењу од стране западне „елите“, не може да нема глобалну пројекцију. То је сада врло агресивна религија, која претендује на светску доминацију својих следбеника кроз власништво над већином кључних средстава за производњу, енергетских и других природних ресурса, и кроз контролу над светским новчаним токовима. И, наравно, кроз контролу водећих светских медија, преко којих се свакодневно испира мозак људима на свим континентима.

Ако је веровати Трампу (а нема разлога да му то не верујемо), сада смо сведоци освете, уз помоћ подвале, снага које су за свог теоретичара изабрале Френсиса Фукујаму. А како би се и могло без теоријске, филозофске основе? Тај „апостол“ либерализма је у свом извиканом чланку „Крај историје?“ (1989) и књизи која је уследила „Крај историје и последњи човек“ (The End of History and the Last Man, 1992) прогласио либерални капитализам за последњу друштвено-економску формацију у људској историји. Према Фукујами, либерализам је једина за живот способна идеологија, на којој ће се и заснивати последњи облик управљања, а других више неће ни бити.

Трампова победа на изборима 2016. године и његова каснија председничка политика пољуљали су Фукујамин теоретски „темељ“ и, према томе, довели у сумњу „једини исправан“ пут, којим амерички естаблишмент жели да води остатак човечанства, мада, не као равноправне чланове будућег друштва новог светског поретка, већ као стадо оваца, од којих се захтева безусловно поклоњење

новој религији и њеним жрецима, то јест америчком либералном естаблишменту.

Сада ћемо, изгледа, посматрати како Бајден и финансијско-индустријска „елита“ САД која стоји иза њега – тај исти либерални естаблишмент, који је и „дубока држава“ – упорно доказују да је Трамп био непријатна случајност, ексцес. И да је у ствари историја света дошла до свог краја и свет не треба да очекује ништа друго осим политичке и економске глобализације – наравно, под вођством САД.

Да ли је Трамп непријатни ексцес? Ево шта је у јануару 2017. у часопису Project Syndicate писао познати амерички економиста Џозеф Штиглиц: „Растућа неједнакост, неправедан политички систем, влада која иступа тобоже у име народа, али делује у интересу елите од финансијске кризе 2008. године – све то је створило идеалне услове за таквог кандидата, какав је Доналд Трамп. Амерички лидери, који нису успели да правилно организују процес глобализације, морају сами себе да криве што долази нова ера... Трамп није случајност. Ми смо га на својим раменима донели на власт“.

Постоје све основе да сматрамо да са Бајденом као председником, свет очекује кудикамо гори сценарио на војном плану. САД ће заштравати односе са Русијом и са свим другим земљама које се не уклапају у свет глобалног лидерства Сједињених Држава, изграђеног на универзалном, фактички религиозном прихватању либералног глобализма као јединог исправног модела света.

Посебна опасност је у томе што снаге које стоје иза Бајдена не теже само јачању своје светске доминације, што би се могло и разумети, узимајући у обзир чињеницу да су они власници новца и да су занесени својом гордошћу. Честа је појава да човек, који је постао веома богат, у одређеном тренутку више није задовољан власништвом над новцем и имовином, већ почиње да жели више – власт над људима. Али овде имамо посла, понављам, са религиозном вером, која је у суштини дубоко антихришћанска. Она не прихвата и све друге традиционалне религије. То

је култ великог новца, само новца и ничег осим новца. У том култу нема човека.

И све приче либерала о људским правима и слободама, своде се само на слободу сексуалне изопачености, на слободу да се прихвати хегемонија либерала и одбаци све остало. Да је реч о истинској слободи, на пример, политичкој, колико би Бајден реално добио гласова? Либерална идеологија, која предлаже својим присталицама потпуну слободу од свега и, пре свега, од „буђавих“ традиционалних вредности и морала, намећући „вредности“ сексуалних мањина нормалној већини и захтевајући да их прихвате као своје, на крају води човечанство у изумирање или у најмању руку, у драстично смањење броја људи. На добробит одабране „елите“, која се спрема да живи вечно. У Белу кућу долазе филозофско-религиозни доктринари, који ће снагом новца и оружја наметати своју „веру“ широм света. И постоји опасност да са њима заиста може доћи и „крај историје“. Ако им се не супротставимо.

Изворник:

<https://zvezdaweekly.ru/news/202012151455-vjjz.html>

ЈЕЛЕНА ГУСКОВА:

ПРИПАДА ЛИ БУДУЋНОСТ СЛОВЕНИМА?

22.12.2020.

*(Иступање на међународној конференцији
„Источнословенска цивилизација – трагање за
јединством”)*

Данашња Европа је полигон великог експеримента. На једном не много великом и ограниченом простору, под истим кровом и по истим правилима, покушавају да живе народи неједнаког нивоа развоја, различитих култура, вероисповести, менталитета, са различитим односом према својој историји. Словени заузимају значајно место међу европским народима – они живе у Белорусији, Босни и Херцеговини, Бугарској, Македонији, Пољској, Русији, Словачкој, Словенији, Србији, Украјини, Хрватској, Црној Гори, Чешкој. Куда су усмерени вектори њиховог развоја? Може ли се у савременим условима говорити о јединству словенских народа или бар о тенденцији ка јединству?

Више деценија у недавној историји Словени су се налазили у другачијем систему политичких координата него други европски народи. Географски и политички, они су били у истом простору, где су се историјске, етничке, културне, па чак и религиозне разлике нивелирале идеолошким задацима, заједничким политичким интересима и циљевима. Говорити о словенској повезаности у тим условима је било лако. Стаљин је одмах после рата чак говорио о неопходности стварања савеза словенских народа [1].

Словенски народи Балкана – то су Срби (Црногорци), Хрвати, Македонци, Словенци, Бошњаци. Различите су им религије, али заједничка историја, различите културе, али

заједнички корени. Они формално после 1948. нису били у социјалистичком лагеру, али Срби и Македонци су увек били привржени Русији, православљу.

А како је било у историји? У историји, по правилу, није било јединства, али оно се понекад појављивало, када су пред њима стајали тешки задаци, на пример 1918. (преживљавање, очување идентитета, територије, језика) и 1941-1945. (радило се о спасавању земље од фашизма).

Период од кризе 1990-их до данас, показао је да је нејединство словенског света – важна карактеристика савремених односа у друштву о коме ми данас говоримо.

1. Извлачећи закључке из кризе на територији бивше Југославије, можемо покушати да одговоримо на питање: шта смета јединству?

2. Активност Запада, који се умешао и контролисао развој кризе. Зашто су се у жижи свих збивања нашле мала Србија и још минијатурнија Црна Гора? Један од важних задатака, који је формулисао Бжежински још 1978, био је да се не допусти зближавање Југославије, и пре свега, Србије, са СССР. Међу многим задацима које је Запад решавао у току те кризе, било је разбијање могућег зближавања словенских, а посебно православних, народа – раздробити словенски православни простор.

3. Одсуство лидера покрета.

– на Балкану су уништили Србију као лидера идеје словенског јединства;

– уништили су идеју јединства – југословенство;

4. Одсуство сопствене стратегије словенских земаља, неспособност да се процени ситуација, одреде сопствени интереси, предвиде последице догађаја.

5. Припадност словенских народа различитим религијама. Посебна улога Ватикана.

Сам по себи, проблем јединства има много компонента, које су уједно и дилеме при одређивању задатака и приоритета (ко да се уједињује и на ком нивоу):

– племенско јединство – свих Словена,

- јединство по принципу религије – само православно, али онда ће у ту групу ући и несловени,
- јединство по географском положају, али источни и јужни Словени имају заједничке интересе,
- јединство само православних Словена, међу којима источни Словени чине већину.

У постсоцијалистичком периоду слободног пливања у светским политичким и економским водама, у условима нових могућности интеграције у европску породицу, Словени у бившим социјалистичким земљама су почели да као никада раније **истичу особености** историјског, религиозног, духовног и културног живота својих народа, мање од свега обраћајући пажњу на словенство. Опадање заинтересованости за словенску идеју је постало приметно. Међу Словенима су се појавиле линије разграничења. Најпре је вододелница почела да се указује у религиозном и географском координатном систему. 90-их година је унутар словенске групе јасно успостављена подела, пре свега на западне (Пољска, Чешка, Словачка), јужне (Босна и Херцеговина, Бугарска, Македонија, Словенија, Србија, Хрватска, Црна Гора) и источне (Русија, Украјина, Белорусија) Словене.

Управо тада су **западни Словени** цивилизовано решили своје проблеме и стали на пут интеграције у европске структуре, не присећајући се својих словенских корена.

Источни Словени су потонули у сиромаштво, невеште реформе, корупцију и друге несреће.

У **јужној групи Словена** се јасно издвојило **југословенство** (Словени на територији бивше Југославије). Југословени су 90-их година доживели тешка искушења – међусобне ратове, свађе, непријатељства, разбијање на мале етничке групе. Управо у то време у југословенској групи долази до поделе, условно говорећи, на западне (Словенија и Хрватска) и југоисточне (Србија, Црна Гора, Македонија) Југословене. Притом, код западних Југословена на Балкану се појављује склоност ка традиционалним западним вредностима. А важан заједнички фактор за њих

је римокатолицизам. А југоисточни Југословени, православни, током кризе су више тежили ка Русији и источним Словенима.

У веома измешаној републици – Босни и Херцеговини, до поделе је такође дошло по религиозном критеријуму, на три различито оријентисана дела – исламски, католички и православни. Тако је настала **још једна словенска група – исламске вероисповести.**

До почетка XXI века, подела Словена на католичку, православну и малу муслиманску групу, постала је врло изразита, а разлике између њих, у сфери политичких идеја и економског развоја, постале су веома уочљиве.

На тај начин, од краја XX века, ми посматрамо неколико процеса – дробљење некада јединственог словенског простора, а такође прегруписавање уједињене европске куће, у коју су се улили неки словенски народи. Притом су предност добиле католичке земље. Са становишта западноевропске цивилизације, међу Словенима су постојале привилеговане земље и народи „друге категорије”, међу којима су већином православни. Тај процес је посебно јасно видљив на примеру Србије. Некада најјачи део Југословена, Срби су данас разбацани у неколико држава, ослабљени политички, економски, територијално.

Процес дробљења словенског простора није завршен. Он се јасно види у догађајима на Косову и Метохији, Босни и Херцеговини, Македонији, Србији, Украјини, Белорусији. Притом, међународне организације нису увек играле позитивну улогу у тим процесима. Њихову делатност су карактерисали двоструки стандарди према субјектима у конфликту, кршење међународног права, коришћење оружане силе против нефлексибилних и непослушних Словена. Крупни примери негативног понашања у односу на неке словенске народе су делатности Баден-терове комисије (1991), Лондонске конференције (1992), преговарачког процеса у Рамбујеу (1999), Међународног трибунала за бившу Југославију у Хагу итд. До данашњег дана од јединства југословенских народа на Балкану није остало ни трага.

На Балкану су присутни: политичка нестабилност; губитак дела политичког суверенитета; тешки односи титуларних нација и националних мањина; непоштовање људских права; нерешен проблем избеглица; споро спровођење економских реформи; зависност економског развоја од дотација; нерегулисан статус држава; ширење криминала по читавом региону и друго. И све се то дешава под патронатом САД, НАТО, ЕУ. Управо они носе одговорност за дробљење словенског простора, за подршку супротстављених праваца развоја словенских држава, за низак економски ниво и политику русофобије.

Без обзира на изабране различите путеве политичког развоја, у свакој словенској земљи су остале и снаге, које теже очувању словенског идентитета. Практично у свим земљама су обновљене и делују словенске организације. У Белорусији је то Белоруски словенски комитет, у Бугарској фонд „Славјане“, код Лужичких Срба друштво „Домовина“, у Пољској „Пољски народни савез“, у Словачкој „Друштво словенске узајамности“, у Словенији друштво „Триглав“, у Украјини – Словенска партија, у Чешкој – Словенска унија, у Србији – друштва „Свеслав“, „Словенски сабор“. Многе од њих улазе у Међународни савез „Свесловенски сабор“, који је на међународној конференцији, посвећеној 50-годишњици Београдског словенског конгреса, постао правни наследник Свесловенског комитета [2].

У Прагу је 1998, после 50-годишњег прекида, одржан Седми међународни словенски конгрес, посвећен 150-годишњици Првог словенског конгреса из 1848. Тада је створен Међународни словенски комитет и национални словенски комитети у свим словенским државама. За време НАТО агресије против Југославије, Словенски комитет је основао Међународни словенски трибунал. Одржана су четири заседања трибунала: 14. децембра 1999. у Јарослављу, 23. јануара 2000. у Кијеву, 23. марта 2000. у Београду и 4. јуна 2000. у Берлину. За ратне злочине оптужени су Бил Клинтон, Медлин Олбрајт, Хавијер Солана, Тони Блер, Весли Кларк и други. Следећи важан догађај био је Конгрес словенских народа Белорусије, Русије и Украјине, одржан 1-2. јуна 2001. у Москви.

Последњих година се појачала тенденција словенског заједништва, а појавио се и лидер међу Словенима. То је поново Русија. Још много треба урадити, али већ данас велику улогу играју Међународни фонд словенске писмености и културе и активности које он организује, међу којима и Дан словенске писмености и културе. Озбиљан научни ослонац словенског покрета је Институт словенологије Руске академије наука.

1991-1992. године у Лењинграду и Москви одржана су три конгреса Словенског сабора. На последњем од њих учествовало је 897 делегата из 134 организације Русије, Украјине, Белорусије, прибалтичких земаља, Казахстана, Молдавије, Пољске, Словачке, Србије, Бугарске, Канаде, САД, Француске и Црне Горе.

Међу словенима је веома популаран Међународни филмски фестивал словенских и православних народа „Златни витез”. Сваке године, уметници из словенских и других земаља се окупљају на Међународном фестивалу уметности „Словенски базар”. Велики допринос зближавању Словена даје и Државна академија словенске културе (факултет у Москви – прим. прев.). У више земаља су основани словенски универзитети [3]. Својим стваралаштвом, талентом, младалачком енергијом, жаром, чистотом, искреношћу и несебичношћу студенти ненаметљиво плету венац словенског јединства и сарадње. Ако се тиме бави омладина и има резултате, онда и словенски народи имају будућност и постоји шанса да очувамо наш словенски род.

Осетивши оживљавање идеје словенског јединства, САД су започеле агресивну активност против главног стуба те идеје – Русије. Догађаји у Украјини и Белорусији – то је удар на Русију. И први пут за последњих 25 година, Русија је, чини ми се, почела да постаје свесна своје мисије. Нико у Европи се не супротставља процесима глобализације, осим Русије. Са њом, раме уз раме, стоји Белорусија. А на Балкану последњим снагама одолева Србија. Као што видимо, Русија нема другог пута, осим да се поново бори

и победи непријатеља, који се устремио на покорвање целе планете.

Прелаз од раздробљености ка уједињењу захтева озбиљне напоре, посебно у савременим условима, када се томе противе САД, европске земље и НАТО. Али важно је да се таква тенденција појавила. За Русију не постоји други пут, зато што су само словенски народи способни да спасу свет од насиља, бездуховности и поробљавања.

КОЈИ СУ НАШИ ЦИЉЕВИ?

– Штитити словенски простор у његовом језичком, културном, традиционалном јединству, учинити га безопасним по Русију, и по могућности, савезничким.

– Не дозволити да у Русији и Белорусији буду примењене методе смене власти, примењене у Југославији и Србији.

– Не дозволити „американизацију“ и „ватиканизацију“, уз распиривање русофобије, простора насељеног православним Југословенима.

– Не дозволити ширење војне контроле НАТО на целу територију бивше Југославије; не дозволити формирање војних база у Србији и Црној Гори.

– Обновити поверење југословенских народа према Русији.

Данас, када идеја словенског јединства још није постала приоритетна за руководства словенских земаља, посебно је важно уложити огромне напоре у разраду програма заснивања неопходности јединства, као и у конкретне активности. Појачано радити у свим правцима:

- парламентарна сарадња,
- сарадња у области културе, науке, образовања,
- црквена сарадња,
- економска сарадња,
- сарадња друштвених организација итд.

РУСИЈА И БАЛКАН – ШТА ДА СЕ РАДИ?

Најважније: Русија мора да има **стратегију** спољне политике на Балкану.

У дугорочној стратегији Русије по питању Балкана морају јасно бити дефинисани интереси наше земље по следећим питањима:

– Сарадња са свима, а подршка Србима, Црногорцима, Македонцима?

– Да ли смо за јединство или нејединство словенских територија? За одвајање од Србије Косова, Санџака, Војводине?

– Да ли смо за размештање војних база НАТО на територији поменутих земаља?

– Да ли смо за јачање утицаја Ватикана и римокатоличке цркве у том региону?

– Дефинисати однос према Хашком трибуналу и његовим пресудама.

Тактика укључује различите облике рада.

1. Разрадити и почети са остваривањем јединствене стратегије економске сарадње са балканским земљама, учешћа у приватизацији и инвестицијама, претећи западне партнере у њиховој експанзији на привреду Југославије. Пружити тој стратегији државну подршку.

2. Покушати да се блокира „војна динамика“ НАТО на Балкану.

3. Супротставити се створеној пракси насилног разбијања јединства територије и државног суверенитета.

4. Супротставити се даљем распарчавању Србије, Црне Горе, Македоније, БиХ. Лакше је радити са једном државом, него са мини-територијама.

5. Не мењати позицију Русије о Косову.

6. Појачати сарадњу помесних православних цркава.

7. Разрадити и реализовати програм парламентарне сарадње са земљама региона.

8. Створити руски радио и ТВ на српском језику за Србију, Црну Гору, Македонију, БиХ.

9. На ТВ припремити дугорочни програм снимања специјалних емисија о историјским везама Русије, Србије, Црне Горе, Македоније, о култури, традицијама српског, црногорског, македонског, бугарског народа, организовати на ТВ „округле столове“ научника о проблемима Балкана, повећати број југословенских филмова на ТВ, износити истину о кризи 1991-2000. на Балкану, репортаже из Србије учинити редовним итд.

10. Користити механизме народне дипломатије – сарадњу школа, факултета, организовање такмичења...

[1]

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D1%EB%E0%E2%FF%ED%EE%F4%E8%EB%FC%F1%F2%E2%EE>

[2]

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D1%EB%E0%E2%FF%ED%EE%F4%E8%EB%FC%F1%F2%E2%EE>

[3]

Там же.

Изворник:

<http://www.voskres.ru/bratstvo/gusykova.htm>

22.12.2020.

*(Иступање на међународној конференцији
„Источнословенска цивилизација – трагање за
јединством”)*

Почећу са главним тезама:

1. Пут у будућност иде само кроз јачање морала у друштву, до те мере да и држава мора бити морална.

2. Источнословенска цивилизација постоји и, чак и пролазећи кроз најтежу кризу последњих деценија, наставља да се развија.

3. Формула Источнословенске или Руске цивилизације у XXI веку мора да укључи пет међусобно повезаних делова: државно јединство Белоруса, Великоруса и Малоруса, који чине основу руске нације, јачање од предака наслеђених духовно-моралних традиција у култури, протекционизам у економији, праведност у праву, власт Совјета и слободу погледа на свет у политици.

Дефинишимо сада појмове Рус, Белорус, Великорус, Украјинац (Малорус), Источнословенска и Руска цивилизација.

Нажалост, руски законодавац се у уставној реформи Руске Федерације 2020. године није усудио да понови став председника Руске Федерације Владимира Путина, формулисан указом Председника Руске Федерације од 6. децембра 2018. бр. 703 „О изменама Стратегије државне националне политике Руске Федерације за период до 2025. године“. Председник је тада у правни и политички простор увео појам руске нације, коју је дефинисао као многона-

ционални народ Руске Федерације [1]. Цивилизацијски прилично тачно и правно коректно.

Уверен сам да је у народну свест источнословенских народа неопходно вратити категорију руске нације, која обједињава Белорусе, Великоруске и Украјинце (Малорусе), обухватајући читав многонационални народ наше земље. Управо због тога су за мене појмови Источнословенске, Источнохришћанске и Руске цивилизације идентични.

Државне форме Источнословенске или Руске цивилизације биле су Руска империја и Совјетски Савез. Оне се биле државно оформљени цивилизацијски савез словенских, туркофонских, угрофинских, кавкаских и других племена, обједињених православном културом, руским језиком и заједничком историјом.

Русија, коју оправдано називају микромоделом света [2], је самостална, а можда и најдревнија, цивилизација планете. Она је систем који делује као духовно-морални уједначивач читаве људске заједнице система. У њеној динамици треба сагледавати као геополитички процес самоопредељења јединствене руске нације, који се већ много векова развија на просторима Евроазије.

Издавајући у људском друштву 21 цивилизацију, Арнолд Тојнби је разматрао православно-хришћанску цивилизацију у Византији и на Балкану одвојено од православно-хришћанске цивилизације у Русији [3]. Он је признавао значај националног прилагођавања византијског система духовно-моралних вредности руском националном карактеру, чињеницу да се Русија као део светске незападне већине човечанства [4] одликовала и одликује доминацијом у политичком режиму и народној самосвести самодржавности власти и централизма.

Руска православна традиција супротставља се европском либерализму и неолиберализму и стога се и сматра ортодоксном. Хришћанске вредности Словенског света (а за већину словенских држава – то су православне вредности) остају, упркос свим друштвеним потресима у прошлом веку, основа морала и културе друштва у нашим

државама. Само та чињеница је дозволила словенским народима да сачувају свој национални идентитет у околностима јачања процеса глобализације. Не правни механизми и етничке особености, не социјално-економски успеси или неуспеси, већ духовне и моралне основе које повезују друштво.

Другачији су елементи и смислови у западној цивилизацији. Свјатејши Патријарх Кирил је позвао да се формулише савремени идеал социјалне правде (праведно – значи морално, нагласио је Патријарх), да се на нови начин осмисли руска идеја, да се спозна онај лик Русије, бранећи који је наша земља и ступила у вредносни и геополитички сукоб са Западом. Патријарх је сложио пет кључних елемената Руске цивилизације из пет епоха наше историје: вера – Древна Русија, Света Русија: доминанта светости и висине људског духа; државност – Руска империја „од океана до океана“; праведност – револуција 1917: тежња људи ка праведности; солидарност – совјетско време: подвиг народа у рату и у миру; достојанство – то је већ нова, постсовјетска Русија [5].

Сада је Источнословенска (Руска) цивилизација, као и остале људске цивилизације, у глобалној духовно-моралној кризи. Такозвана пандемија коронавируса је део те кризе. „Дугачки рат може мало ко да издржи, а да душевно не попусти – горко је писао Освалд Шпенглер, – а дугачки мир не може нико“ [6]. Можда је управо самозадовољство мирним животом планете у XX веку – после ужаса Хирошимае и Нагасакија – и довело до прерастања nihilističkog анархизма – порицања државе – у моралну сведозвољеност европских неолиберала, у порицање духовног система координата, у брисање разлика између добра и зла. Митрополит Црногорско-приморски Амфилохије је чак нагласио: „Садашња евро-америчка цивилизација је више антихришћанска него болшевизам“ [7].

Западну Европу, а другим речима, романско-германски свет, увек је плашила, како је наглашавао угледни бугарски научник Стефан Бобчев, снага Русије као највеће словенске силе [8]. Николај Данилевски је чак изједнача-

вао Руску и Свесловенску цивилизацију [9]. Свест о заједничком идентитету словенских народа одређена је не само објективним показатељима као што су генетско сродство, заједнички историјски корени, језик, митологија, већ и заједничком културном и цивилизацијском парадигмом [10].

Хришћанство полази од разумевања вредности као апсолутног добра које има значај у сваком случају и за сваки субјекат. Хришћанске вредности се не свде на библијске постулате, оне су се оформиле као апсолутни целивити систем. Као што је рекао Свјатејши Патријарх Московски и целе Русије Кирил, „ позвани смо да се у својим тежњама и жељама за себе и своје ближње, одвојимо од земаљског и материјалног, од тренутног и пролазног. Али не зато да бисмо се удаљили од стварности и не примећивали је, већ да бисмо ту реалност преобразили, то јест помогли да се оствари све добро и светло, оно што сви једни другима желимо из године у годину“ [11].

Словенски народи, а посебно источни, увек су се одликовали унутрашњим одбацавањем рационализма. Не порицањем (било би наивно негирати достигнућа европске цивилизације у доба процвата хуманизма), већ управо дубоким духовним одбацавањем од стране народног духа, атеистичке компоненте, која је од почетка део рационализма. Вера и морал, светиње и Отаџбина, достојанство, људска права и слободе били су и остали основа Словенског света, а на потрази за њиховом хармонијом са Разумом граде се различити покушаји да се консолидује савремено руско друштво. Највише духовне вредности леже у основи покушаја обнављања сталежа у Русији, пре свега службеничких сталежа (козаштво и племство). Као и противречних покушаја повратка монархијском принципу организовања власти, обнављања социјалне привлачности искуства Совјетске цивилизације, носталгије за динамичним развојем земље у епохи Стаљина, за стабилним и просперитетним животом СССР-а 70-их година XX века.

Друштвени поредак није случајан, подвлачио је Пителир Сорокин, он је производ многовековног прилагођавања човечанства животної средини и поједи-наца – једних другима. Свако стабилно друштво, уз све његове могуће несавршености, резултат је огромне кондензације националног искуства, резултат небројених покушаја, многовековних напора, експеримената многих генерација у потрази за најприхватљивијим друштвеним облицима [12].

У руској или источнословенској култури многе вредности су заједничке за словенску духовност. Једна од стабилних одлика словенске духовности је развијена колективистичка свест. Способност да се живи за опште добро је добра претпоставка за савремену глобалну етику солидарности и узајамне одговорности, наглашава Орлин Загорев [13]. Живот у заједници као принцип, заснован на добровољном колективизму, изузетно је значајна одлика словенског културног идентитета. Словенско заједништво осигурава социјализацију личности и њено васпитање кроз такве елементе заједништва као што су солидарност, узајамна помоћ, узајамна одговорност и узајамна брига. Стога је словенска духовност неспојива са потрошачким друштвом које је створила модерна западна цивилизација; она одбацује незаситу похлепу егоизма и култивисхе умереност и разборитост у потрошњи и добробити већине.

Духовност руске цивилизације као срца, језгра Словенског света, носи у себи узвишени осећај сакралности. Само сакралност чини вредности апсолутним и неоспорним [14]. Сакралност је за словенске народе придавање светости самом односу према животу и смрти, однос према највишим вредностима као небеском чуду, као могућностима које су Богом дане.

Темељи Источнословенског (Руског) цивилизацијског модела моралне државе укључују: народне духовне вредности уместо секуларизације духа и класног морала; народну привреду са радном индивидуалном својином, сарадњом и протекционизмом; нагласак на

директну демократију чак и уз употребу институција парламентаризма; само праведну социјалну правну државу; јединствену нацију као савез братских народа.

Захваљујући Источнословенској (Руској) цивилизацији, не праву и политици, већ је моралу суђено да у XXI веку одигра кључну улогу у спасењу човечанства и човечности у самом човеку, а и у повратку државе њеном социјалном смислу. Сама држава мора постати морална, што претпоставља приоритет врлина и моралних одлука у друштву, уз њихову доследну уставну заштиту.

„Ако је руски национални идеал заиста хришћански, онда он самим тим мора бити идеал друштвене правде и напретка, тј. практичног остваривања хришћанства у свету“ [15] – подвлачио је Владимир Соловјов. Остваривање хришћанског идеала у државној изградњи источнословенских држава најреалније је, како је то са пуним правом подвлачио Николај Данилевски, јер сама природа словенских народа, којој је страно насиље, а која је испуњена благошћу, послушношћу, поштовањем, највише одговара хришћанским идеалима [16]. Управо је православна основа погледа на свет словенских народа, пре свега Русије, а сада Руске Федерације, Белорусије и Украјине, била главна природна основа комунистичке идеологије која је одбацивала приватну својину [17]. Штета што бољшевици то нису схватили на време.

Рад на сабирању Источнословенске цивилизације ће бити успешан само уз даље реформисање темеља уставног уређења Русије, консолидацијом у њему читавог комплекса духовно-моралних вредности традиционалних за источне Словене и стварањем уставно-правне основе за обнављање целовитости Источнословенске (Руске) цивилизације. У Уставу Руске Федерације, као и у уставима других словенских држава мора бити уграђен интеграциони конституционализам као основа за препород Историјске Русије.

- [1] Указ Президента РФ от 6 декабря 2018 г. № 703 „О внесении изменений в Стратегию государственной национальной политики Российской Федерации на период до 2025 года, утвержденную Указом Президента Российской Федерации от 19 декабря 2012 г. № 1666 // [Электронный ресурс] – URL: <https://www.garant/hotlaw/federal/1232406.html> (дата обращения 18.05.2020 г.).
- [2] Национальная политика России: история и современность / отв. ред. В.А. Михайлов. М., 1997. С. 10.
- [3] Тойнби А.Дж. Постигание истории. М., 1996. С. 28, 66-67.
- [4] Тойнби А.Дж. Цивилизация перед судом истории. С. 157.
- [5] Выступление Святейшего Патриарха Кирилла на открытии III Рождественских Парламентских встреч, 22 января 2015 г. // URL: <http://www.patriarchia.ru/db/text/3960558.html>(обращение 20.04.2020 г.).
- [6] Шпенглер О. Годы решений (1933) // Политические произведения: Сборник / Пер. с нем., сост. В.В. Афанасьева. М., 2015. С. 66.
- [7] Амфилохеје, Митрополит Црногорско-приморски. Компромиси о Космету не могу бити у име народа // [электронный ресурс] – URL:<http://www.srna.rs/novosti/594842/mitropolit-amfilohije-kompromisi-o-kosmetu-ne-mogu-biti-u-ime-naroda.htm> (обращение 12.05.2020 г.)
- [8] Бобчев С. Почему они ненавидят славянский мир // Славяне. Журнал Международной Славянской академии. 2018. № 3. С. 20.
- [9] См.: Данилевский Н.Я. Россия и Европа. М.: Книга, 1991. С. 69.
- [10] Загоров О. Европа и славянский мир / пер. с болг. София, 2013. С. 126.
- [11] Кирилл, Патриарх Московский и всея Руси. Слово пастыря (1991-2011). Собрание трудов. Серия II. Том 1. М., 2013. С. 77.
- [12] Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество. С. 292.
- [13] Загоров О. Славянская духовность – культурный код болгарской национальной идентичности // Славяне. Журнал Международной Славянской академии. 2018. № 3. С. 117.
- [14] Щипков А.В. Новый русский консерватизм // Славяне. Журнал Международной Славянской академии. 2018. № 3. С. 10.
- [15] Соловьев В.С. Русский национальный идеал // Собрание

соч. 2-е изд. Т. 5. СПб. / Собрание соч. В.С. Соловьева. Фототипическое изд. Брюссель, 1966. С. 424.

[16] Данилевский Н.Я. Россия и Европа. М.: Книга, 1991. С. 481.

[17] Георгиев Л. Религиозно-мистическая парадоксальность Великой Октябрьской социалистической революции // Славяне. Журнал Международной Славянской академии. 2017. № 4. С. 16.

Изорник:

<http://www.voskres.ru/bratstvo/baburin.htm>

НАТАЛИЈА НАРОЧЊИЦКА:

ИСТОРИЈА РУСИЈЕ ЈЕ ПОПРИШТЕ БИТКЕ ЗА ЊЕНУ
БУДУЋНОСТ

13.1.2021.

*(Иступање на Међународној Божићној конференцији
у Калињинграду)*

*Историја је у одређеном смислу за народе света
књига: главна, неопходна; огледало њиховог посто-
јања и делатности; таблица откровења и правила;
завет предака потомству; допуна, разјашњење са-
дашњости и пример будућности.*

Николај Карамзин

Ваша Високопреосвештенства, ваша преподобија, поштовани представници руководства Калињинграда, поштоване колеге, браћо и сестре! У ове дане светлог Рождества Христовог желим вам свима добра, благодати и здравља, нека се Божићно светло наде, вере и љубави излива на наша отворена срца!

Поздрављам овај значајни форум, посвећен нашој историјској свести. Одржавати овакве конференције сваке године на Божић – то је необично мудра иницијатива, која дозвољава панорамско виђење самих основа наше мотивације у животу и историјском стваралаштву.

Светли лик Светог благоверног кнеза Александра Невског предивно овенчава данашњи форум. Није случајно у време престављења кнеза тадашњи митрополит Кирил, обраћајући се народу, завапио: „Чеда! Сунце Руске земље је зашло”. Свети кнез Александар је видео у најезди католичког Запада на Исток (“Drang nach Osten”) намеру

да нас покоре не само материјално, него и духовно. Још 1140. године краковски бискуп Матија је у писму позивао Бернарда Клервоског да се организује крсташки поход против „руских варвара“, који су чак гори од грчке „јереси“. И Свети кнез је схватио да монголски завојевачи желе само данак, а руску душу, они, равнодушни према духовном животу покорених народа, неће дирати.

Александар Невски је у најсложенијим историјским околностима, када би непомирљива борба на два фронта била немогућа и довела би до потпуног нестанка Русије, начинио судбоносни избор између спољашњег и унутрашњег ропства. Спољашње је економско и привремено је. А унутрашње је разлагање и поробљавање воље. Он је исукао свој мач против западних освајача, који доносе ропство и телу и души, а према другој страни се понео као деликатни и мудри дипломата. Али оваква спољашња зависност је као резултат, не само дозволила да се сачува духовна осовина нације и чак да се појача њено јединство, него је довела руски народ до невиђене државне величине, када је, како је рекао светитељ Николај (Велимировић), најкроткији народ задобио највећу земљу и постао господар једне шестине света.

Није случајно „Сунце Руске земље“ више пута опет засијало, када смо изгонили туђинце – монголе, пољаке, французе, тевтонце. И није случајно баш име Александар Невски било извучено из бољшевичке „историјске депо-није“ у годинама Великог Отаџбинског рата и надахњи-вало је совјетске војнике, као и њихове претке.

У наше време, када су лепота и нормалност безмало проглашене за баналне и досадне, а грех и изопаченост – за оличење развоја од простог ка сложеном, када се газе све духовне и историјске светиње нашег народа, неопходно је уложити све напоре да се одоли подмуклим саблазнима. Ту огромна улога припада Православној Цркви – стубу и носиоцу Истине, али и свима онима који се труде на њиви образовања и просвете. Учитељ је први који се сусреће са првим питањима и размишљањима човека о смислу живота и о историји Отаџбине. Од учитеља, од

дечје литературе, а данас и од ТВ и Интернета у многоме зависи, хоће ли деца размишљати о части и дужности, о поштењу, хоће ли се поносити подвизима својих предака и штитити част и достојанство своје домовине. Управо историја и књижевност, то јест хуманитарна сфера истовремено уједињују знање и васпитање, представе о добру и злу, о добротинству, о моралним мукама пред поступком. Остварити продор у модернизацију, заштитити интересе Русије, може само истинска, мисаона, ерудирана и патриотска савремена елита.

Наша мисија је да предамо наше историјско наслеђе будућим покољењима. Данашња Русија, која је обновила своју националну и религиозну ипостас, има шансе да постане најважнија земља на свету на духовном попришту.

За то нису неопходне заводљиве бројке о „брutto националном дохотку“. За то су потребни осећај величине историје која је иза нас, искуство разумевања узрока својих узлета и падова, способност да се у време вредносног нихилизма сагледа граница између добра и зла, између греха и добротинства. Потребни су Вера и поштовање своје историје.

А шта су то историја и философија? По речима руског конзервативног философа Астафјева, то су јасле човековог погледа на свет и ковачница његових идеала. Историја је као наука стекла посебан значај у хришћанском свету, када се у души појавила осетљивост према моралној страни поступака личности и власти, што је и учинило неизбежним спорове и промене тумачења историје. Ипак, на Западу, без обзира на слободу, постоји унутрашња самоцензура, која спасава неочврсле умове и душе од расцепа свести услед радикално супротстављених и екстравагантних тумачења чињеница.

Ни у једном уџбенику тамо нећете прочитати да Јованка Орлеанка није хероина, него вештица, да је Катарина Медичи – крвава злотворка, која је погубила у Вартоломејској ноћи више људи него Иван Грозни за 30 година своје владавине. На Западу се поносе државничким достигнућима својих најконтраверзнијих владара.

Али само мит о особитим, неупоредивим злоделим руског цара шири се и преписује у свим западним уџбе-ницима по логици евроцентричног потцењивања свега другачијег.

Не треба да упадамо у тотални ентиевропеизам, јер наша душа је васељенска и ми припадамо заједничкој апостолско-хришћанској цивилизацији, а православна и латинска екумена су дуго биле њене гране. Најлепша достигнућа европске класичне културе, заснована на представи о човеку као оваплоћењу дужности (Шилер), и руска култура са њеном пулсирајућом потрагом за апсолутним добром, оваплоћена у Достојевском – то је лепота и исполинска величина наше цивилизације. У тренутку када Европа очигледно губи своје хришћанско наслеђе, угађајући постмодернистичким, готово тоталитарним догмама, управо ми Руси смо способни да постанемо чувари великог васељенског хришћанског искуства живота, историје и културе. И ми у томе имамо бројне савезнике у Западној Европи.

Национални осећај – то је непоколебљиви осећај учешћа, не толико у данашњем дану живота своје државе, којим су савременици ретко када задовољни, колико у целој њеној многовековној историји и њеној будућности. Такав човек се неће одрећи своје Отаџбине, чак ни када буде са муком делио грехе своје државе, већ ће се у њему сачувати осећај карамзинског „ми“, „све смо то ми створили, значи то је наше“. Не треба се плашити истинског националног осећаја, јер је он природан, као љубав према мајци, већ га треба васпитавати у оквиру највиших хришћанских вредности! Управо гушени и прогоњени национални осећај се спушта до зоолошког нивоа и даје наказне плодове. А када је осветљен највишим моралним идеалима, он подстиче на стваралачки историјски чин у светској историји и прима свет у загрљај.

Либерални протест против наставе основа православне културе полази од лажних догми и бојазни од раздора. Али, баш напротив, суштина православног хришћанског трагања за човеком састоји се у превладавању са-

блазни сопствене гордости и не допушта осећај супер-иорности над другим личностима и народима.

На историјском путу управо непоколебљиво православне Русије настало је невиђено и непознато за Европу искуство мирољубивог и плодотворног садејства различитих култура и народа. Управо Православна Русија је у себе сабрала стотине народа, који су у њу добровољно ступили, татарске старешине су прикупиле новац и људе за помоћ Мињину и Пожарском, не пожелевши да се одвоје од Московског царства.

Неопходно је утврдити пуноправно место историје у школском образовању, јер преко историје човек постаје одговорни грађанин, способан за панорамско осмишљавање процеса у свету. Знајући историју, лакше је одредити шта је од садашњих глобалних противречности и тенденција производ данашњих околности, а шта је наставак вековних тежњи разних сила, јер покушај да се Русија протера у тундру са Балтичког и Црног мора, није уопште нов. Однос према сопственом наслеђу је директно повезан са демографским проблемом, јер нација коју изгоне на маргину светске историје, губи библијски инстинкт продукцења врсте. Војничка служба и одбрана Отаџбине може да изгуби сваки смисао, као што је то било 90-их година, због намерне девалвације самог појма „Отаџбина”.

Проблеми самоопредељења у новој етапи светске историје драматично су се отворили у најсложенијем унутрашњем и међународном контексту одмах после распада СССР. 90-их година је огромна ерупција енергије која је дотад дремала, била отрована нихилизмом према читавој сопственој историји и није створила истински историјски пројекат. Напротив, на прелазу из 80-их у 90-е године парадоксално је била оживљена бољшевичка нихилистичка интерпретација руске историје, уз грубо ругање над њом, из 20-их година. Предмет одбацивања је постао не само комунизам, него и Отаџбина, и то у свим историјским формама које су икад постојале.

Превазишавши нову смуту и поновно рушење државе, Руси још увек трагају за пројектом будућности и

начином социјалне и економске модернизације, која би дозволила да се суверено настави своја историја и да се без препрека репродукују циљеви и вредности националног бића.

Спорови о судбини и месту Русије се настављају [1] и 100 година после руске револуције, која је распела историјску Русију.

За разлику од предреволуционарне смуте, када су словенофилски и заштитнички приступи били поражени у трагичном периоду наше историје и били задуго избрисани од стране пропагандиста рационалистичко-механицистичке философије прогреса, на прагу XXI века антируски погледи на нашу историју били су зачуђујуће брзо одбачени од стране самог друштва. Русија је почела да се постепено обнавља као самостална историјска личност, што је одмах почело да је обнавља и као, попут других центара, једнако велику геополитичку силу. Наша је обавеза да нађемо пројекат свестране модернизације, не оштећујући смисаоно језгро трајања Русије и Руса у светској историји. Са преласком у информатичко друштво, манипулација друштвеном свешћу постаје један од најважнијих инструмената политике, како унутрашње, тако и спољне. Стога не изненађује да су се историјска истраживања и оцене нашли у жижи философских, идејних трагања и дискусија у друштву.

Током читаве своје историје, од претварања Московије у Руску империју, а затим у XX веку у комунистички СССР, тај феномен је независно од постојања реалних противречности, изазивао заинтересовану љубомору посебног карактера, својствену само разведеним члановима исте породице. [2] Однос Европе према Русији је најпре био праћен скепсом и неповерењем према свему одличном, својственим евроцентричној мисли Старог света. Довољно је бацити поглед у дело оснивача савремене теорије суверенитета Жана Бодена „Шест књига о републици“ (1576 – 1586), који није правио разлику између муслиманске Османске Турске и туђе и далеке православне екумене.

Арнолд Тојнби је убеђен да је Русија навукла на себе непријатељство Запада због „привржености туђој цивилизацији“, а „све до саме бољшевичке револуције 1917. то „варварско обележје“ је била Византијска цивилизација источно-православног хришћанства“.

Он даје карактеристику односа Русије са Западом, која је попут оне код Аксакова: „Хронике вековне борбе између две гране хришћанства, ипак, заиста показују, да су Руси били жртве агресије, а људи са Запада – агресори, знатно чешће него обрнуто“. [3]

Фактички патријарх англосаксонске историјске мисли поновио је емотивни суд Николаја Данилевског, који најбоље могуће илуструје садашњи однос Запада према Русији која је задобила самосвест у XXI веку: „Европа нас не признаје за своје. Она види у Русији... уопште нешто што јој је туђе, а уједно је такво да не може да јој послужи као прост материјал, из кога би могла да извучи своју корист... материјал, који би се могао обликовати и обрађивати по своме лику и подобију, као што су се раније надали...“. Даље следе сасвим пророчанске речи, тотално потврђене и геополитичким догађајима XX века, и процесима нашег времена унутар елите формиране после перестројке, заражене самоубиственим неверовањем у Русију:

„Колико год био крхак и мек горњи, спољашњи слој, који је иструлио и у глину се претворио, Европа разуме..., да испод те површине лежи чврсто и тврдо језгро, које се не може ни сломити, ни самлети, ни растворити... које има и снагу и тежњу да живи својим независним, самобитним животом... Дакле, по сваку цену, ако не крстом, онда маљем... – не сме се дозволити том језгру да још више ојача и нарасте... Хоће ли Шлезвиг и Холштајн бити дански или немачки, свеједно ће остати европски; десиће се мало померање на политичким теразијама; треба ли то објашњавати? Државност Европе од тога неће имати штете; јавно мњење мора бити благонаклоно међу својима... Али како дозволити ширење утицаја туђег, непријатељског, варварског света, чак и у границама онога

што... припада том свету? (Да ли је то о Криму?)... Не допустити то – дужност је свих, који се осећају Европљанима. Ту се може и Турчин (данас читај – Исламска држава) узети за савезника и чак му се може у руке ставити застава цивилизације“. [4]

Религиозно-филозофска парадигма дилеме „Русија и Европа“ постала је органски део и нове „велике шизме“ епохе постмодерне, у којој су се у XX веку поново сукобљавале идеје рођене у истом гнезду – Просветитељству. Историја борбе либералне и комунистичке идеје показује се у тој парадигми у ширем филозофском контексту. Демони индивидуализма и зли дуси социјалности – ето ко се јаросно сударио у XX веку, притом наследивши вековне западне фобије у односу на Православље и Русију.

Облачећи разне одежде, фобије су биле исте за Ватикан и безбожника Волтера, за маркиза де Кистина и Маркса, за Лењина и постсовјетске западњаке – „царизам“, „руски империјализам“, „филотејство“, „византизам“, варварство варјага.

Тако се и Русија XXI века, која тежи да обнови своје пуноправно и историјски засновано место у многоликом свету, одмах нашла у најсложенијим геополитичким, идејним и економским (санкције) стегама. То су предвиђали и Хантингтон и Бжежински. Ти изазови нису нови, али њихова снага је увећана концентрацијом свестраног притиска.

Геополитичка слика[5] подсећа на стремљења прошлих векова, многоструко појачана задатком да се ставе под контролу светски ресурси и стратешки путеви ка њима. Линија раздвајања се налази опет тамо где се вишевековна експанзија Запада, Ватикана, Речи Посполите и Хабзбурга разбила о снагу руског великодржавља. Карта ширења НАТО је као јаје јајету слична карти пангерманиста из 1911. године, по којој се кајзеровска Немачка устремила на Исток, маштајући о Украјини, Кавказу, Прибалтику, контроли над Црним морем. А догађаји у Средоземно-црноморском басену обнављају Источно питање, које није остало у XIX веку. Покушај да

се изгради санитарни кордон од Балтика до Црног мора такође се понавља.

Искуство XX века, како совјетског периода, тако и еуфорије улажења у фантом „међународне цивилизоване заједнице“, показало је да је за Русију погубна како само-изолација, тако и обезличење.

А дискусија, која је започињала у преломним тренуцима наше историје, потврђује закључак мислилаца из XIX века, да сами по себи, „ни словенофилско ни западњачко усмерење нису решили и нису могли да реше проблеме руског живота“, [6] како је приметио умни западњак историчар Константин Кавелин. Сличну мисао износи и један од оснивача словенофилства Иван Кирејевски: „Ни западно, ни специфично руско никада неће ишчезнути, ни из живота, ни из свести“, а значи, „колико год ми прижељкивали повратак руског или увођење западног начина живота, ни једно ни друго не треба да очекујемо“ и „невољно морамо претпостављати нешто треће, што неминовно исходи из узајамног дејства два начела“. [7]

Пре 100 година је вероватно било тешко замислити да тај спор, не само да ће потрајати до XXI века, него ће задобити невиђену оштрину и нетрпљеливост, изгубивши истовремено дубину и богатство нијанси, што је у почетку било својствено обема странама. У заоштреном мешународном супарништву тај дискурс има две димензије – између Запада и Русије, и унутар саме Русије између нових западњака и традиционалиста.

Нихилистички погледи управо на сопствену историју, који су продрли у уџбенике и којих се придржавају неки научни кругови, представљају у Русији нарочито озбиљан фактор. Те погледе од 90-их година проповедају интелектуалци са ауторитетом. А од њих су још агресивнији необразовани, али проникнути депресивним духом смердјаковштине („Ја целу Русију мрррзим“) идоли светске паучине.

У суштини, два усмерења у руској фундаменталној и филозофски заснованој историјској науци, која су средином XIX века условно названа западњачким и словено-

филским, уопште нису била антитезе. У реалном животу те линије су биле нераздвојне. И за једне и за друге важи закључак Берђајева да се самобитна руска друштвена мисао „дубоко замислила над тим шта је Творац замислио о Русији, шта је то Русија и каква је њена судбина“. [8]

Истина је и то, да је централна линија руске друштвене мисли прошлости, од времена када се она „пробудила на проблему историософском“ – заиста месијанска. Али место Русије се осмишљава само у трагању за универзалним смислом постојања. Алексеј Хомјаков, енциклопедијски образовани мислилац је сматрао да „Црква се не везује за било коју земљу“ – „која нема било какав особити значај, већ привремено може служити и служи за прослављање имена Божјег“. [9] И тај мотив уједињује Чадајева и Пушкина, Кирејевског, Хомјакова, Тјутчева, Достојевског, Леонтјева и Соловјева, па чак и Мережковског. Овде, мало проширивши парадигму, можемо придодати и Херцена, па чак и „необузданог“ Висариона Бјелинског.

Својствено по Кавелину „сваком пристојном и мислећем човеку“ и словенофилство, и извесно западњаштво, што је, додајмо, тако својствено управо васељенској руској души, испољавало се чак и у парадоксалном преплитању супротних философских и политичких погледа: убеђени материјалисти – револуционар-демократа Чернишевски и теоретичар анархизма Кропоткин – одлучно су осудили дарвиновско учење о борби за опстанак, философски испуњено прометејским духом понижења и насиља. По речима Николаја Лоског, то је било препознато руском „осетљивошћу на зло“. А традиционалиста Николај Данилевски, који је почео као следбеник Фуријеа под заштитом полиције, био је много либералнији у питањима друштвено-политичког живота, него западњак, али реакционар Михаил Катков.

Дилема руског идентитета – „Русија и – или (!) Европа“ по старим критеријумима постепено губи актуелност, јер је стара католичка Европа са њеном културтрегерском привлачношћу већ готово постала илузија, невидљиви „град Китеж“. Али њене нове димензије

задобијају заиста егзистенцијални значај за очување општехришћанске цивилизације и културе у XXI веку. Динамика историјског развоја се убрзано премешта од европске цивилизације на друге светове, који „Европи“ упућују невиђени изазов. Али у наднационалним паневропским структурама доминира крајње леволиберално мишљење.

Догматизам новог учења не дозвољава да се примети да историја без моралног опредељивања циљева осуђује Европу на погибију под најездом других цивилизација. Опасност су приметили водећи умови Русије и Европе још почетком XX века – Фереро, Шпенглер, Константин Леонтијев, који је писао о „Европи, која сама у себи уништава све велико, префињено и свето“.

Вредносни нихилизам који се намеће у Европи – то је изједначавање греха и добротинства, лепог и ружног, подстицање бунта против Богом дане човекове физичке природе, одсуство границе између добра и зла. То је проглашавање за главну вредност права човека да нема етичке забране, то је интерпретација слободе – као права да не постоје вредности. Хедонизам и нарцизам, робовање путености и гордости – то је стављено на барјак постмодерне идеологије, која у Европи добија облике тоталитаризма. **Вредносни нихилизам – управо то је философија краја историје.** Микрочип је заменио геније људске културе – Платона и Аристотела, Дантеа и Гетеа, Шекспира, Толстоја и Достојевског. Остала је технократска цивилизација. Она је богата и њен потенцијал је још велики. Али унутрашња празнина обезвређује материјални потенцијал, јер материја без духа не ствара историју. Данас је технократија обеснажена и беспомоћна пред мигрантима не само зато, што је њих много и што су другачији, већ зато што она нема светиња, какве је имала велика хришћанска Европа.

Таква Европа у свом догматском слепилу испољава беспомоћност у супротстављању изазовима, јер није способна да изађе из парадигме нових идеолошких максима и није способна да ефективно одговори тероризму – ни

полицијски, ни духовно-политички. Фанатично либертариистичка Европа није способна да се одрекне ни од либералне догме о демократском преваспитавању свих по истом обрасцу, ни од своје изопачене интерпретације слободе као права да се вређају и газе светиње – и хришћанске, и исламске, и друге. Европски конзервативци, као немали део друштва, деморалисани су бојкотом и занемаривањем од стране постмодерниста.

Али таква Европа, такав „Запад“, престаје да буде пример за углед, већ је незападни светови, који опседају Стари свет, посматрају као плен за пљачку, као складиште материјалних добара.

Историја већ познаје епоху, када је развијен технолошки и правно, али огрезао у пороцима и хедонизму стари Рим – тадашњи „господар света“, са свом својом материјалном супериорношћу, термама и вијадуктима, са демократијом и правом, са оружјем и армијом, био збрисан од стране варвара Алариха – вође Визигота.

То није узбуђивало Европу у вековима када је она расла и приказивала свету велику хришћанску културу и велике државе. Вера, отаџбина, породица, црква, нација – то су вредности које су Европу учиниле великом и које су родиле исполинску културу, која је изазивала жељу да се подражава и позајмљује, што је Европи доносило огромне дивиденде током неколико векова.

Истински леви философски дух блуди са Запада на Исток и поново се враћа у своје родно гнездо. „Глобално супердруштво“, које је раније проповедао марксизам, затим западноевропски либерализам, постало је секуларни одраз идеје метафизичког „Рима“ – *translatio imperii*, која је прелазила час са Запада на Исток, час обратно са Истока на Запад.

Супротстављање реорганизацији света и идејно-философском диктату, који већ добијају форме неспојиве са међународним правом и дипломатском етиком, захтева суверену национално-државну вољу, мудру и чврсту дипломатију, али и више од тога. Притисак на Русију се данас развија невиђеном у годинама супротстављања комуни-

стичком СССР кампањом дифамирања читаве руске историје и демонизације Русије као отпадника цивилизације. Извртање и одбацивање свих темељних тачака руске историјске свести постало је и став малобројног, али веома агресивног сегмента руског друштва и дела интелигенције. **Али ни један пројекат будућности и модернизације не може бити успешан без ослоња на сопстваену духовну и историјску традицију.** Пут и судбина СССР, али и пад „нове” Русије 90-их година су потврдили да се историјски способна за живот национална државност мора ослањати на „народни дух”, који представља „моралну снагу државе, која је попут физичке, неопходна за њену чврстину”. [10]

Подстицај на историјску креативност и стваралаштво даје целовита слика своје историје у свету, у којој су прошлост, садашњост и будућност – заједнички оквир за осмишљавање својих трагања и узлета, падова и разочарања, циљева и вредности националног бића.

Историја Русије постаје поприште битке за њену будућност. Данашњи резултати и задаци изискују осећање националне солидарности, пре свега, ради духовно-историјске делатности и продужења историјског живота.

Јер нација, способна на историјски чин, то није становништво – прост збир индивидуа, већ наследни живи организам са циљевима и вредностима националног бића, са заједничким духом и вером, представама о добру и злу, са заједничким историјским доживљајима.

Русија је неопходна свету управо као Русија, и она то мора остати!

[1] Детаљније видети у: Н.А. Нарочницкая «Россия век XX. Связуя прошлое, настоящее и будущее» //Российская государственность в горниле истории. Истоки, смуты, возрождение. М. 2017.

[2] Видети: Нарочницкая Н.А. Россия русские в мировой истории». М, 2005.

[3] Тойнби А.Дж. Цивилизация перед судом истории. М.,

1996, стр. 106–107.

[4] Данилевский Н.Я. Россия и Европа. С-Пб. 1995. стр. 41.

[5] Детальније о континуитету геополитичког притиска на Русију видети у: Нарочницкая Н.А. Великие войны XX столетия. М., 2020.

[6] Кавелин К.Д. Наш умственный строй. Статьи по философии русской истории и культуры. М., 1989, с. 363.

[7] Киреевский И.В. В ответ А.С.Хомякову. Избранные статьи. М., 1984, с. 118.

[8] Бердяев Н. Русская идея, основные проблемы русской мысли XIX в. и начала XX в. М., 1997, с. 31.

[9] Хомяков А.С. Церковь одна. Сочинения. Том 2. Работы по богословию. М., 1994, с. 23.

[10] Карамзин Н.М. Записка о древней и новой России. СПб. 1914.С. 28.

Изворник:

<http://narotchnitskaya.com/news/vyistuplenie-na-mezhdunarodnyih-rozhdestvenskih-obrazovatelnyih-chteniyah-v-kaliningrade.html?view=full>

ВЛАДИМИР ПУТИН:

ЉУДИ КАО ЦИЉ ЕКОНОМИЈЕ, А НЕ „ВЕЛИКИ РЕСЕТ”
(Иступање на онлајн сесији Давоског форума)

27. јануар 2021.

Клаус Шваб (како је преведено): Господине Председниче! Добро дошли на „давоску недељу”. Русија је важна велика сила са дугогодишњом традицијом учешћа на Светском економском форуму.

У овом историјском тренутку пред светом се отварају нове могућности преласка из епохе конфронтације у епоху сарадње. Могућност да чујемо Ваш глас, глас Председника Руске Федерације, је веома важна, посебно у време, када постоји много различитих тумачења, различитих приступа, па је неопходан конструктиван и поштен дијалог за решавање заједничких проблема, за излазак из епохе поларизације и изолације.

Ви сте јуче телефоном разговарали са Председником Бајденом и договорили се да продужите важење споразума о стратешком офанзивном наоружању, и то је врло позитиван историјски знак.

COVID-19 је показао да смо сви рањиви и узајамно зависни. Као и друге земље, ни Русију, наравно, није заобишао утицај те пандемије. И наравно, отварају се нове могућности за међународну сарадњу, што нас све занима.

Господине Председниче, ми ћемо са интересовањем саслушати Вашу тачку гледишта, тачку гледишта Русије, поглед на садашњу ситуацију, ситуацију у XXI веку. Шта треба учинити, по Вашем мишљењу, да би људи свуда живели у условима мира и просперитета?

Господине Председниче, свет очекује Ваш говор.

Владимир Путин: Поштовани господине Шваб, драги Клаусе! Драге колеге!

Много пута сам био у Давосу, на активностима, које организује господин Шваб, још 90-их година. Клаус је управо споменуо да смо се упознали 1992. године. Док сам радио у Петрограду, заиста, више пута сам посећивао тај репрезентативни форум. Желим да Вам се захвалим што данас имам могућност да своју тачку гледишта представим експертској заједници, која се окупља на том светски признатом месту, захваљујући напорима господина Шваба.

Пре свега желим, даме и господо, да вас све поздравим на Светском економском форуму.

Задовољство је, што ове године, упркос пандемији, упркос свим ограничењима, форум ипак наставља са радом. Макар и у онлајн формату, он ипак ради и даје могућност учесницима да кроз отворену и слободну дискусију размене процене и прогнозе, што делимично компензује дефицит директних сусрета шефова држава, представника светског бизниса и јавног живота, који је нарастао последњих месеци. Све је то важно сада, када је пред нама толико сложених питања, која захтевају одговор.

Садашњи форум је први у започетој трећој деценији XXI века, и већина тема на њему су, наравно, посвећене дубоким променама, које се дешавају на планети.

Заиста, тешко је не приметити корените трансформације у глобалној привреди, политици, социјалном животу, технологији. Пандемија коронавируса, коју је Клаус управо поменуо, и која је постала озбиљан изазов целом човечанству, само је убрзала структурне промене, чије претпоставке су биле знатно раније створене. Пандемија је заштрила проблеме и дисбалансе, који су се раније нагомилали у свету. Постоји основ да сматрамо да постоји ризик даљег раста противречности. И такве тенденције се могу манифестовати практично у свим сферама.

Наравно, у историји не постоје директне паралеле. Али неки експерти – а ја се с поштовањем односим према

њиховом мишљењу – пореде садашњу ситуацију са 30-им годинама прошлог века. Са таквом позицијом се можемо слагати, а можемо и не слагати. Али, по многим параметрима, по размерама и комплексном, системском карактеру изазова, потенцијалних претњи, одређене аналогije се ипак намећу.

Видимо кризу ранијих модела и инструмената економског развоја. Повећање социјалног раслојавања: како на глобалном нивоу, тако и у појединим земљама. О томе смо и раније говорили. А то, са своје стране, данас изазива оштру поларизацију друштвених погледа, провоцира раст популизма, десног и левог радикализма, као и других крајности, заоштравање и већу жестину унутрашње-политичких процеса, чак и у водећим земљама.

Све то неизбежно утиче и на карактер међународних односа, не додаје им ни стабилности ни предвидивости. Долази до слабљења међународних институција, умножавају се регионални конфликти, деградира и систем глобалне безбедности.

Клаус је споменуо и мој јучерашњи разговор са Председником Сједињених Држава и о продужењу споразума о ограничењу стратешког офанзивног наоружања. Несумњиво, то је корак у исправном смеру. Али ипак, противречности се увећавају, што би се рекло, по спирали. Као што је познато, неспособност и неспремност да се слични проблеми решавају, изродиле су се у катастрофу Другог светског рата.

Наравно, данас је такав глобални „врући“ конфликт, надам се, у принципу немогућ. Веома се томе надам. Јер он би значео крај цивилизације. Али, поновићу, ситуација може да се развија непредвидиво и неконтролисано. Ако се, наравно, ништа не предузима да се то не догоди. Постоји могућност да се сударимо са истинским крахом у светском развоју, испуњеним борбом свих против свих, са покушајима да се разреше сазреле противречности трагањем за „унутрашњим“ и „спољним“ непријатељима, рушењем не само таквих традиционалних вредности (до којих је нама у Русији веома стало), као што је породица,

него и темељних слобода, укључујући право избора и неприкосновеност приватног живота.

Приметићу овде, да социјална и вредносна криза већ доноси негативне демографске последице, због којих човечанство ризикује да изгуби читаве цивилизацијске и културне континенте.

Наша заједничка одговорност данас се састоји у томе да избегнемо такву перспективу, која личи на мрачну антиутопију, и да обезбедимо развој по другачијој, позитивној, хармоничној и стваралачкој трајекторији.

У вези са тим ћу се подробније задржати на кључним изазовима, који, по мом мишљењу, данас стоје пред светском заједницом.

Први од њих је – социјално-економски.

Да, ако судимо по статистичким бројкама, онда, чак без обзира на дубоке кризе из 2008. и 2020. године, период последњих четрдесет година се може назвати успешним, или чак изузетно успешним за светску економију. Почев од 1980. године, глобални БДП по паритету куповне способности, реално изражен по глави становника се удвостручио. То је, без сумње, позитиван показатељ.

Глобализација и унутрашњи раст су довели до великог успона у земљама у развоју, дозволили су да више од милијарду људи изађе из сиромаштва. Тако, ако узмемо ниво прихода од 5,5 долара по становнику дневно (по паритету куповне моћи), онда, по проценама Светске банке, у Кини, на пример, број људи се приходима нижим од тог, смањио се са 1,1 милијарде 1990. године, на мање од 300 милиона последњих година. То је, свакако, успех Кине. А у Русији – од 64 милиона људи 1999. године, до реда 5 милиона данас. И ми сматрамо, да је то такође напредак наше земље, и то на, да тако кажем, најважнијем правцу.

Али ипак, најважније је питање, чији одговор ће умногоме омогућити разумевање садашњих проблема – какав је био карактер тог глобалног раста, ко је из њега задобио највећу корист.

Несумњиво, као што сам већ рекао, корист су умногоме имале земље у развоју, које су искористиле растућу потражњу својих традиционалних, па чак и нових производа. Ипак, такво уграђивање у светску привреду, није повећало само број радних места и обим извоза, него и социјалне расходе, укључујући велике разлике у приходима грађана.

А како стоје ствари у развијеним привредама, где је ниво средњег благостања много виши? Колико год то парадоксално звучало, али проблеми раслојавања овде, у развијеним земљама, показали су се још дубљим. И тако, по проценама Светске банке, ако је са нивоом прихода мањим од 5,5 долара на дан у САД, на пример, 2000. године било 3,6 милиона људи, 2016. их је било већ 5,6 милиона.

У истом том периоду, глобализација је довела до знатног повећања профита великих мултинационалних, пре свега америчких и европских, компанија.

Узгред буди речено, што се тиче грађана, у развијеним привредама Европе су исте тенденције, као у САД.

И опет, када говоримо о профиту компанија, коме одлази тај приход? Одговор је познат и очигледан – једном проценту становништва.

А шта се десило у животу осталих људи? У последњих 30 година у низу развијених земаља приходи више од половине грађана су реално изражено, стагнирали, нису расли. А цене услуга образовања и здравства су порасле. Знате ли колико? Троструко.

То јест милиони људи чак у богатим земљама су престали да виде перспективу повећања својих прихода. Притом, они су суочени са проблемима – како сачувати здравље себи и својим родитељима, како обезбедити квалитетно образовање деци.

Расте и огромна маса људи, који фактички постају непотребни. По проценама Међународне организације рада, 2019. године 21 проценат, или 267 милиона младих људи у свету нису похађали школе и нису радили. А чак међу онима који су радили (ево занимљивог показатеља

и занимљивих цифара) – 30 процената живи са приходом нижим од 3,2 долара на дан по паритету куповне моћи.

Такве деформације у глобалном социјално-економском развоју су директна последица политике из 80-их година прошлог века, која је спровођена често вулгарно и догматски. У основи те политике је био тзв. Вашингтонски консензус. Са његовим неписаним правилима, која приоритет дају економском расту базираном на задужењању код приватних кредитора у условима дерегулације и ниских пореза богатима и корпорацијама.

Као што сам већ рекао, пандемија коронавируса је само заштрила те проблеме. Прошле године је пад глобалне економије био највећи од Другог светског рата. Губици на тржишту рада да јула су били еквивалентни готово 500 милиона радних места. Да, до краја године половина их је обновљена. Али је то ипак готово 250 милиона изгубљених радних места. То је велика и веома узнемирујућа цифра. Само у првих девет месеци прошле године губици радног дохотка у свету су достигли 3,5 трилиона долара. И тај показатељ ће још да расте. А то значи да ће да расте и социјална напетост у друштву.

Притом, посткризни опоравак не иде лако. Ако је пре 20-30 година проблем било могуће решити помоћу стимулативне макроекономске политике (што се и покушава, узгред речено, све до данас), такви механизми се данас показују као истрошени и не функционишу. Њихов ресурс је практично исцрпен. И то нису моје празне речи.

Према проценама ММФ, укупни дуг државног и приватног сектора се веома приближио нивоу од 200 процената глобалног БДП. А у појединим привредама, он је надмашио 300 процената националног БДП. Притом су у развијеним земљама каматне стопе готово свуда практично на нултом нивоу. А у кључним земљама у развоју су – на историјском минимуму.

Све то чини стимулисање економије традиционалним инструментима на рачун повећања приватног кредитирања суштински немогућим. Такозвано „квантитативно попуштање“, које само повећава, надувава „мехур“

номиналне вредности финансијских актива, води ка даљем раслојавању у друштву. А растући јаз између „реалне” и „виртуелне” економије (узгред, мени о томе врло често говоре представници реалног сектора економије из многих земаља света, и мислим да ће се учесници данашњег скупа из света бизниса сложити са мном) представља реалну претњу и бременит је озбиљним, непредвидивим потресима.

Одређене наде у то, да ће се успети у „ресетовању” ранијег модела раста, везане су са бурним технолошким развојем. Заиста, у последњих 20 година створен је темељ за тзв. четврту индустријску револуцију, која је заснована на најширој примени вештачке интелигенције, аутоматизованих и роботизованих решења. Пандемија коронавируса је знатно убрзала такве пројекте и њихову примену.

Ипак, тај процес ствара и нове структурне промене – пре свега имам у виду тржиште рада. А то значи, да без ефективног деловања државе, мноштво људи ризикује да остане без посла. Притом, то је често тзв. средња класа. А то је основа било ког савременог друштва.

Са тим је повезан и мој осврт на други фундаментални изазов предстојеће деценије – друштвено-политички. Раст економских проблема и неједнакости цепа друштво, ствара социјалну, расну, националну нетрпељивост, а таква напетост избија на површину чак и у земљама са, рекло би се, отпорним грађанским и демократским институцијама, позваним да изгледе и гасе сличне појаве и ексцесе.

Системски социјално-економски проблеми стварају такво друштвено незадовољство, да то заслужује посебну пажњу и захтева да се такви проблеми суштински реше. Опасна илузија да се они могу, да тако кажем, игнорисати, заобићи, гурнути испод тепиха, прети озбиљним последицама. У таквом случају друштво ће свеједно бити подељено и политички, и социјално. Јер за људе разлози незадовољства нису у неким апстрактним стварима, него у реалним проблемима, који се тичу свакога, без обзира на

његова политичка и друга уверења, стварна или замишљена. А реални проблеми стварају незадовољство.

Истаћи ћу још један принципијелни моманат. Све важнију улогу у животу друштва почели су да играју савремени технолошки и пре свега дигитални гиганти. Данас се о томе много говори, посебно у вези са догађајима у САД током предизборне кампање. И то више нису тек неки економски џинови – по неким питањима они су већ постали фактичка конкуренција државама. Њихов аудиторијум се мери милијардама корисника, који проводе у оквирима тих екосистема значајан део својих живота.

Са тачке гледишта самих компанија, њихов монополски положај је оптималан за организацију технолошких и бизнис процеса. Можда је то тако, али у друштву се поставља питање: колико такав монополизам одговара управо друштвеним интересима? Где је граница између успешног глобалног бизниса, услуга и сервиса за којима је велика потражња, консолидацијом велике количине података, и покушаја да се грубо, по свом нахођењу, управља друштвом, супституишу легитимне демократске институције, односно да се у суштини узурпира или ограничава природно човеково право да сам одлучује како да живи, шта да изабере, какав став да слободно искаже? Све то смо управо видели у САД, и сви разумеју о чему говорим. Уверен сам да већина људи дели ово мишљење, укључујући и оне који данас заједно са нама овде учествују.

И коначно, трећи изазов, а тачније, отворена претња, са којом се можемо сударити у овој новој деценији – то је даље заоштравање целог комплекса међународних проблема. Јер нерешени и растући унутрашњи социјално-економски проблеми могу неког да подстакну да трага на кога би могао да свали кривицу и да га оптужи за све невоље и тако преусмери раздраженост и незадовољство својих грађана. И ми то већ видимо, осећамо да се повећава градус спољнополитичке, пропагандне реторике. Може се очекивати да и карактер политичких активности постане агресивнији, укључујући притисак на оне земље, које не прихватају улогу послуш-

них управљаних сателита, коришћење трговинских баријера, нелегитимне санкције, ограничења у финансијској, технолошкој, информационој сфери.

Таква игра без правила критично повећава ризик од једностране примене оружане силе – ето у чему је опасност: у примени силе под овим или оним измишљеним изговором. То повећава вероватноћу од појаве нових кризних жаришта на нашој планети. Све су то ствари, због којих морамо бити забринути.

У исто време, поштовани учесници форума, без обзира на то клупко противречности и изазова, ми морамо, свакако, да очувамо позитивни приступ будућности, морамо да сачувамо приврженост стваралачким перспективама. Било би наивно предлагати неке универзалне чудотворне рецепте за решавање наведених проблема. Али покушавати да се дође до заједничких приступа, до максималног приближавања позиција, да се укаже на узроке који доводе до глобалне напетости, свима нама је свакако неопходно.

Поново хоћу да подвучем своју тезу: фундаментални узрок нестабилности глобалног развоја су пре свега нагомилани социјално-економски проблеми. Стога је данас кључно питање – како формирати логику деловања, да се не само брзо обнове глобална и национална привреде, њихове области које су погођене последицама пандемије, већ да постигнемо да та обнова буде стабилна у дугорочној перспективи и да има квалитетну структуру, да помаже да се поднесе терет социјалних дисбаланса. Узимајући у обзир већ поменута ограничења макроекономске политике, даљи развој привреде ће се у већој мери заснивати на буџетским стимулансима, а кључну улогу ће играти државни буџети и централне банке.

У развијеним земљама, као и у делу земаља у развоју, ми већ запажамо такве тенденције. Повећање улоге држава у социјално-економској сфери на националном нивоу, очигледно захтева велику одговорност и тесну интеракцију између држава и у питањима од глобалног значаја. На различитим међународним форумима се

стално чују позиви на инклузивни раст, на стварање услова за остваривање достојног животног стандарда за сваког човека. Све је то исправно и разматрање таквог нашег заједничког рада је апсолутно потребно.

Савршено је јасно да свет не може да иде путем стварања економије за милион људи или чак за „златну милијарду“. То је једноставно деструктивна позиција. Такав модел је по дефиницији нестабилан. Недавни догађаји, укључујући миграционе кризе, то су још једном потврдили.

Сада је важно са уопштених констатација прећи на дела, уложити реалне напоре и ресурсе у снижавање социјалне неједнакости унутар појединих земаља и у постепено приближавање нивоа економског развоја различитих земаља и региона планете. Тада ни миграционих криза више неће бити.

Смисао и акценти такве политике, позване да обезбеди стабилан и хармоничан развој, очигледни су. То је стварање нових могућности за сваког, услова за развој и реализацију човекових потенцијала, независно од тога где се он родио и где живи.

Овде ћу истаћи четири кључна приоритета, како их ја видим. Вероватно нећу рећи ништа оригинално. Али ипак, пошто је Клаус дозволио да изнесем позицију Русије, своју позицију, ја ћу то свакако учинити.

Прво. Човек мора имати удобне услове живота. То је стан/кућа и доступна инфраструктура: саобраћајна, енергетска, комунална. И наравно, еколошко благостање, то се никад не сме заборавити.

Друго. Човек мора бити уверен да ће имати посла, који ће му пружити стабилно растући приход, и с тим у вези, достојан животно стандард. Он мора имати приступ ефективним механизмима образовања током целог свог живота – данас је то апсолутно неопходно – који ће му омогућити да развија и гради своју каријеру, а по њеном завршетку да добије достојну пензију и социјални пакет.

Треће. Човек мора бити уверен да ће добити квалитетну и ефективну медицинску помоћ, када је то потребно, да ће му систем здравствене заштите у сваком случају гарантовати приступ савременом нивоу услуга.

Четврто. Независно од прихода породице, деца морају имати могућност да добију достојно образовање и да реализују свој потенцијал. Такав потенцијал има свако дете.

Само тако ће бити могуће да гарантујемо најнефективнији развој савремене економије. Економије у којој људи нису средство, него циљ. И само оне земље, које буду у стању да обезбеде напредак у наведене четири области (нисам навео потпуне дефиниције, већ само оно најважније), обезбедиће себи стабилан (одржив) и инклузивни развој.

Управо ти прилази леже у основи стратегије коју реализује и моја земља, Русија. Наши приоритети су сконцентрисани око човека, његове породице, усмерени су на демографски развој и очување народа, на повећање благостања људи, на заштиту њиховог здравља. Ми радимо на томе да створимо услове за достојанствен и ефективан рад и успешно предузетништво, да обезбедимо дигиталну трансформацију као основу будућег технолошког развоја целе земље, а не малог броја компанија.

На тим задацима намеравамо да сконцентришемо напоре државе, бизниса, грађанског друштва, да градимо стимулативну буџетску политику наредних година.

У достизању наших националних циљева развоја отворени смо за најширу међународну сарадњу и уверени смо да би кооперација у питањима од глобалног социјално-економског значаја позитивно утицала на укупну атмосферу у светским пословима, а узајамна повезаност у решавању горућих актуелних проблема повећала би узајамно поверење, што је данас посебно важно и посебно актуелно.

Очигледно да је окончана епоха, повезана са покушајима да се створи централизовани, униполарни светски поредак. У ствари та епоха није ни почела. Били су само покушаји у том правцу. Али, и то је прошло. Такав монопол

је просто по својој природи противречно културној, историјској многоликости наше цивилизације.

Реалност је таква, да су се у свету оформили и показали заиста различити центри развоја, са својим самобитним моделима, политичким системима, друштвеним институцијама. И данас је изузетно важно створити механизам усаглашавања њихових интереса, да се многоликост и природна конкуренција полова развоја не претвори у анархију, у низ дуготрајних конфликта.

Стога се морамо позабавити јачањем и развојем универзалних институција, које носе посебну одговорност за обезбеђење стабилности и безбедности у свету, за разраду правила понашања и у глобалној привреди, трговини.

Више пута сам указивао, да многе од тих институција данас не преживљавају своје најбоље дане. Ми на разним самитима стално о томе говоримо. Те институције су стваране, наравно, у другачијој епохи, то је разумљиво. И да дају одговоре на савремене изазове, њима је можда, објективно, чак и тешко. Али, хоћу да подвучем – то није разлог да се од њих одрекнемо, не предлажући никакву алтернативу. Тим пре јер те институције имају огромно искуство у деловању и велики, у многоме нереализовани потенцијал. Тај потенцијал се мора, наравно, прецизно прилагодити садашњој реалности, али свакако га је рано одбацити на историјску депонију. Са њим се мора радити, треба га користити.

Упоредо са тим, наравно, важно је користити нове, допунске формате интеракције. Овде имам у виду мултилатерализам. Тај појам тумаче на разне начине, свако по своме. Било као наметање својих интереса, давање привида легитимности унилатералним акцијама, када другима остаје само да климају главом са одобравањем. Било да је то реално обједињавање напора суверених држава у решавању конкретних проблема у корист свих. У овом случају, можемо говорити и о решавању регионалних конфликта, и о стварању технолошких савеза, и о многим другим правцима активности, као што је форми-

рање прекограничних саобраћајних или енергетских коридора итд. и тсл.

Поштовани пријатељи, даме и господо,

Ви разумете да ту постоји веома широко поље за заједнички рад. Такви мултилатерални приступи стварно функционишу, то показује пракса. Подсетићу да на пример, у оквиру „Формата из Астане“ Русија, Иран и Турска чине много за стабилизацију ситуације у Сирији и сада помажу успостављању политичког дијалога у тој земљи. Наравно, заједно са другим земљама. Ми то радимо заједно. И у целини са успехом, хоћу то да подвучем.

Русија је предузела, на пример, активне посредничке напоре да заустави оружани конфликт у области Нагорно Карабах, у који су биле увучени нама блиски народи и државе – Азербејџан и Јерменија. Притом, ми смо тежили да се придржавамо кључних договора, постигнутих у Минској групи ОЕБС-а, пре свега између њених копредседника – Русије, САД и Француске. Такође врло добар пример сарадње.

Као што је познато, у новембру је била потписана трилатерална Изјава Русије, Азербејџана и Јерменије. И важно је што се она, у највећој мери доследно спроводи. Успели смо да зауставимо крвопролиће. То је најважније. Успели смо да зауставимо крвопролиће, да постигнемо потпуни прекид ватре и започнемо процес стабилизације.

Сада пред међународном заједницом и, несумњиво, пред земљама које су учествовале у решавању кризе, стоји задатак указивања помоћи пострадалим рејонима у решавању хуманитарних проблема, везаних за повратак избеглица, обнову порушене инфраструктуре, заштиту и обнову историјских, верских и културних споменика.

И ли други пример. Указаћу на улогу Русије, Саудијске Арабије и САД, као и низа других земаља, у стабилизацији светског тржишта енергената. Тај формат је постао продуктивни пример интеракције држава са различитим, често чак са апсолутно супротним оценама глобалних процеса, са својим различитим погледима на свет.

Заједно с тим, наравно, постоје проблеми, који се тичу свих држава без изузетка. Пример за то је – сарадња у области изучавања корона вирусне инфекције и борбе са њом. У последње време, као што је познато, појавило се неколико варијанти тог опасног обољења. И светска заједница мора створити услове за заједнички рад научника, стручњака, да би се разумело зашто и како се дешава, на пример, мутација корона вируса, у чему се међу собом разликују поједини сојеви. И наравно, треба координирати напоре целог света, на шта позива Генерални секретар УН, а о чему смо говорили и на самиту Групе 20 не тако давно – треба објединити и координирати напоре целог света у борби са ширењем ове болести и у повећању доступности данас толико неопходних вакцина против корона вируса. Треба указати помоћ оним државама, којима је то неопходно, као што су афричке. Имам у виду повећање обима тестирања и спровођење вакцинације. Видимо да је масовна вакцинација данас доступна пре свега грађанима развијених земаља, док су стотине милиона људи на планети лишени чак и наде да добију такву заштиту. У пракси таква неједнакост може да представља заједничку претњу, зато што ће се, и то је добро познато, о томе се много говорило, епидемија која нема граница, продужавати, наставиће да постоје њена неконтролисана жаришта.

За инфекције и пандемије не постоје границе. Зато морамо да извучемо поуке из садашње ситуације, да предложимо мере, усмерене на повећање ефективности система мониторинга појаве сличних обољења у свету, развоја сличних ситуација.

Други важан задатак, где је неопходна координација нашег рада – у суштини, координација рада читаве светске заједнице – то је очување климе и природе наше планете. Ту такође нећу рећи ништа ново.

Само заједно можемо постићи напредак у решавању таквих озбиљних проблема, као што је глобално отопљавање, смањивање шумског фонда, губитак биодиверзитета, повећање количине отпада, загађење океана пла-

стиком итд, наћи оптимални баланс између интереса економског развоја и заштите животне средине за садашњу и будуће генерације.

Поштовани учесници форума! Драги пријатељи!

Сви ми знамо да се конкуренција, супарништво међу земљама у светској историји није прекидала, не прекида се и никада се неће прекинути. И противречности, сукоби интереса су у ствари такође природна ствар за тако сложени организам, као што је људска цивилизација. Ипак, у преломним тренуцима то није сметало, него је напротив подстицало да се обједине напори у најважнијим, заиста судбоносним питањима. Мени се чини да је сада управо такав период.

Врло је важно поштено проценити ситуацију, усредсредити се не на виртуелне, већ на стварне глобалне проблеме, на уклањање неравнотежа, критички важних за целу светску заједницу. И тада ћемо, уверен сам, имати успеха, достојно ћемо одговорити изазовима треће деценије XXI века.

Тиме бих завршио своје иступање и желим да вам захвалим на стрпљењу и пажњи.

Много вам хвала.

Клаус Шваб: Много Вам хвала, господине Председниче.

Многа питања, о којима сте говорили, део су наше дискусије ове недеље. Осим оваквих иступања, ми организујемо и рад циљних група. Не остављамо по страни земље у развоју, говоримо о развоју вештина и знања за будуће генерације.

Господине Председниче, спремни смо за дискусију, која следи, али ја имам једно кратко питање. То је питање, које смо Ви и ја разматрали када смо се срели у Санкт-Петербургу пре 14 месеци. Како видите будуће односе између Русије и Европе?

Владимир Путин: Као што знате, постоје ствари апсолутно фундаменталног карактера – то је општа култура. Највећи политичари Европе недавне прошлости, говорили

су о неопходности развоја односа између Европе и Русије, указујући на то да је и Русија део Европе. И географски, и што је најважније, у културном смислу, то је у суштини једна цивилизација. Француски лидери су говорили о неопходности стварања једног простора од Лисабона до Урала. Ја сматрам, и већ сам о томе говорио: зашто до Урала? До Владивостока.

Лично сам слушао ставове водећег европског политичара, бившег канцелара Хелмута Кола, који је говорио о томе да ако европска култура хоће да се сачува и да остане један од центара светске цивилизације у будућности, имајући у виду све проблеме и тенденције развоја светске цивилизације, онда, наравно, Западна Европа и Русија морају да буду заједно. Тешко је не сложити се са тим. Ми се придржавамо управо такве тачке гледишта и позиције.

Данашња ситуација је очигледно ненормална. Морамо се враћати позитивном дневном реду. У томе су интереси Русије, а уверен сам, и европских земаља. Разумљиво је да је и пандемија такође одиграла своју негативну улогу. Смањила нам се робна размена са Европском Унијом, иако је ЕУ један од наших најважнијих трговинско-економских партнера. На дневном реду је и питање повратка позитивним тенденцијама, и повећање трговинско-економске сарадње.

Европа и Русија су на том плану, са становишта економије, апсолутно природни партнери, и са становишта науке, технологије, са становишта просторног развоја европске културе, имајући у виду да је Русија, као земља европске културе, ипак мало већа по територији, него цела уједињена Европа. Русија има колосалне ресурсе и колосални људски потенцијал. Нећу сада да набрајам шта је све позитивно у Европи, а што би могло ићи у корист Руске Федерације.

Овде је важно само једно: међусобном дијалогу треба прилазити поштено. Треба се ослободити од фобија из прошлости, ослободити се од коришћења у унутарполитичким процесима свих проблема, који су нам остали из

прошлих векова, и гледати у будућност. Ако успемо да се уздигнемо изнад проблема из прошлости, да се ослободимо тих фобија, онда нас сигурно очекује позитивна етапа у нашим односима.

Ми смо за то спремни, ми то желимо и ми ћемо томе тежити. Али љубав је немогућа, ако је изјављује само једна страна. Она мора бити узајамна.

Клаус Шваб: Много Вам хвала, господине Председниче.

Изворник:

<http://kremlin.ru/events/president/transcripts/speeches/64938>

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О АУТОРИМА

- СЕРГЕЈ БАБУРИН (1959), доктор правних наука, професор. Потпредседник Државне Думе II и IV сазива, лидер партије Руски оштенародни савез, кандидат на председничким изборима 2018, председник Међународне словенске академије наука, образовања, уметности и културе, копредседник Међународног комитета „Слободан Милошевић“.
- ЈЕВГЕНИЈ БАРАНОВ (1970), ТВ новинар, ратни репортер, директор Руског дома у Београду (од 2021).
- НИКИТА БОНДАРЈЕВ (1977), кандидат историјских наука, доцент.
- СЕРГЕЈ ГАВРИЛОВ (1966), депутат Државне Думе, председник Интерпарламентарне скупштине православаља.
- СЕРГЕЈ ГЛАЗЈЕВ (1961), доктор економских наука, професор, редовни члан РАН, био депутат, министар и саветник Председника РФ. Сада је члан колегијума (министар) за основне правце интеграције и макроекономију Евроазијске економске комисије.
- ЈЕЛЕНА ГУСКОВА (1949), доктор историјских наука, руководилац Центра за изучавање савремене балканске кризе Института за словенске науке РАН, инострани члан САНУ и АНУРС, члан Сената Републике Српске.
- МИХАИЛ ДЕЉАГИН (1968), доктор економских наука, члан Научног савета при Савету безбедности РФ.
- АЛЕКСАНДАР ДУГИН (1962), кандидат филозофских наука, доктор политичких наука, доктор социолошких

наука, професор. Лидер НВО Међународни евроазијски покрет.

- ГЕНАДИЈ ЗЈУГАНОВ (1944), доктор филозофских наука. Лидер Комунистичке партије Руске Федерације, депутат Државне Думе од 1993, четири пута кандидат на председничким изборима.
- СЕРГЕЈ КАРАГАНОВ (1952), доктор историјских наука, оснивач и председник Савета часописа „Русија у глобалној политици”.
- ЈУРИЈ ЛУЖКОВ (1936-2019), политичар, градоначелник Москве 1992-2010.
- НАТАЛИЈА НАРОЧЊИЦКА (1948), доктор историјских наука, депутат Државне Думе IV сазива, руководилац руских НВО Фонд историјске перспективе и Институт за демократију и сарадњу (у Паризу).
- ИГОР ПАНАРИН (1958), кандидат психолошких наука, доктор политичких наука, професор, редовни члан Академије војних наука.
- ЈЕЛЕНА ПАЊИНА (1948), доктор економских наука, професор. Депутат Државне Думе у пет сазива, председник Московске конфедерације индустријалаца и предузимача.
- НИКОЛАЈ ПАТРУШЕВ (1951), генерал армије. Директор ФСБ 1999-2008. Секретар Савета безбедности РФ од 2008. до данас.
- ВЛАДИМИР ПУТИН (1952), кандидат економских наука, пуковник. Председник Руске Федерације 2000-2008. и 2012. до данас. Пре највише, обављао је високе дужности у влади Санкт-Петербурга и председничкој администрацији, као и функције директора ФСБ, секретара Савета безбедности РФ и председника Владе РФ.
- ИГОР ПШЕНИЧНИКОВ (1961), новинар, водећи експерт Руског института за стратешка истраживања.

- ВЈАЧЕСЛАВ САЉНИКОВ (1965), кандидат историјских наука, доцент.
- АЛЕКСАНДАР САМСОНОВ (1981), историчар, уредник на порталу topwar.ru
- МИХАИЛ СМОЛИН (1971), кандидат историјских наука.
- НИКОЛАЈ СОМИН (1947), кандидат физико-математичких наука и богослов, теоретичар православног социјализма.
- ВЛАДИСЛАВ СУРКОВ (1964), дугогодишњи (до 2020.) помоћник Председника РФ, аутор концепта „суверене демократије”.
- АНДРЕЈ ФЕФЕЛОВ (1972), новинар, главни уредник портала zavtra.ru и ТВ канала „Дењ”.
- ВСЕВОЛОД ЧАПЛИН (1968-2020), протојереј, кандидат богословских наука, 2009-2015. био на челу Одељења за односе РПЦ и друштвених и политичких организација.
- ИЗРАЕЛ ШАМИР (1947) руско-израелски новинар и писац православне вере и антиционистичке оријентације.

ПОГОВОР

*Не може Русија умом да се схвати,
Опитим се аршином измерити не да:
Њен лик је чудан и чудно те гледа –
У Русију можеш само веровати.*

Фјодор Тјутчев (руски песник)

Ови стихови чувеног руског песника најбоље описују Русију. То је можда на први поглед заиста парадоксално – са тако мало речи описати једну тако велику и древну земљу, тачније цивилизацију. Наравно, овде се не ради о догматској вери попут оне вере коју можемо имати у Бога, већ о томе да је схватање Русије умерено првенствено у поље интуитивног, емоционалног и вредносног. Свакако да се Русија може у неком степену и рационално промишљати, али то је, како је искуство показало, од секундарног значаја. Јер, рекли бисмо да је то био случај са Русијом много више него са другим земљама света – много пута се рационално чинило да је Русија пропала или да спава, а она је заправо узимала дах да неочекивано пукне као вулкан и тако врло брзо порази своје (па и српске или општечовечанске) непријатеље, односно да преко ноћи измени констелацију снага у светској политици.

Књига „Руска политичка мисао данас“ – у форми превода текстова и интервјуа водећих руских политичара и политичких мислилаца данашњице – у потпуности се уклапа у такав концепт *поимања* Русије. Приређивач

Владимир Кршљанин је одабрао текстове у складу са тим угаоним каменом руске идеје као доминантно *духовне* категорије. Текстови и интервјуи покушавају да боље осветле тај „тихи ток“ руске историје који нам некако увек измиче, али нам није сасвим непознат. И иако је тачно да – колико год ми трагали у књигама за свим „меандрима“ и „коритима“ (а још мање „извором“) тог тока – ми никада не можемо до краја „декодирати“ Русију било у рационалном било у вредносном смислу, то никако не значи да не треба да улажемо напор у том смеру. И људи који верују у Бога, барем највећи број њих са изузетком највећих светитеља, у жељи да појачају веру и буду ближи Богу, свакога дана настоје да науче понешто ново о својој вери. Тим пре, то мора да важи за све оне који би да се приближе Русији из овог или оног разлога. И таквима је ово штиво и намењено.

Текстови и интервјуи из ове књиге сигурно неће задовољити личне представе сваког појединог српског русофила или русолога о Русији, али они несумњиво у највећој могућој мери сликају данашње „трендове“ оне руске политичке мисли која није (бар на речима и на освешћеном нивоу) филозападна, прогресивистичка и глобалистичка. Заједничка одлика свих текстова и интервјуа ове књиге је да: 1) духовно има примат над материјалним, 2) Православље је главна духовна одлика историјске Русије, 3) свет не сме да буде униполаран. Но, *призме* кроз које се прелама ова трострука оптика се разликују од текста до текста или се, чак, варијација *призми* уочава и у једном истом тексту. Тако се, с једне стране, осуђује екуменизам, а с друге се одређена папска социјална учења хвале. Бољшевичка револуција се у потпуности или делом – час хвали час осуђује. Заговара се лева економија, али се и прича о штетности примарне новчане емисије централних банака. Несумњиво, без обзира што су сви текстови у номиналном смислу доминантно вредносно и политички *конзервативни*, а економски *левичарски*, видели смо један калеидоскоп нијанси који у одређеној мери ублажава тако оштру

дихотомију. Али, то је Русија. Непредвидива, велика, тајновита, пуна изненађења и сензитивне динамике.

Неслагања са појединим редовима појединих аутора текстова или интервјуисаних мислилаца остављамо будућим читаоцима. Имали смо их и ми. Међутим, желели бисмо да истакнемо оне тачке, тј. оне идеје и моменте из књиге са којима смо се дубоко сложили и које су нама као русофилним политиколозима биле (и биће надаље) јако корисне. И не само то, већ и оне моменте за које сматрамо да су уникатно руски. Или ако нису баш уникатно руски, а онда свакако нису на маргинама јавног и официјелног живота Русије као што су то можда тренутно у неким другим земљама. Јер, личности чије се идеје налазе у овој књизи су елитни политичари, интелектуалци и јавни делатници Русије који су апсолутно или веома присутни у руском јавном пољу, а не неки (полу)аноними субјекти.

У складу са изложеним приоритетима у покушају исправног схватања, тј. перцепције Русије, кренућемо са *вредносним* аспектима.

Приређивач је одабрао један врло кратак, али екстремно важан интервју са сада већ почившим протојерејем Всеволодом Чаплином под називом „Проповедање Православља на Западу могло би да реши његове проблеме“. Чаплин је изричит – проповедање Православља би могло да реши не само духовне проблеме Запада, већ и оне световног карактера. То би помогло да се поврати хришћанско разумевање карактера западних друштава, да се обуздају закулисне антихришћанске елите и да се стави под знак питања морална легитимност глобалне финансијско-економске архитектуре. Православље (Чаплин мисли можда не директно, али свакако посредно) има свој поглед на економију, културу, политику, државу, војску. Чаплин храбро подвлачи да тај поглед треба ширити на Западу, чак и ако знамо да се то нимало не би свиђало западним елитама и њиховим лажним конструкцијама које су породиле „револуције“ у епохи Просветитељства. Међутим, да би се то догодило, административни део Руске Цркве, по Чаплину, мора да

престане са калкулацијама из страха пред рационалистима и да прими „пламен вере“ – Чаплин је похвалио одбацивање од стране РПЦ лажног Критског сабора из 2016. који је по духу био скроз екуменистички и глобалистички (неправославан). Но, Чаплин упозорава да административни део Руске Цркве није до краја прекинуо са екуменизмом, а што се огледа у чланству Руса у Светском Савету „Цркава“ (ми бисмо додали и у чињеници да су неки представници РПЦ, нажалост, ставили потписе на припремна документа за Критски „сабор“ у Вартоломејевом Шамбезију, а ти потписи нису до сада били јавно повучени). Сјајни су ти Чаплинови увиди који поручују да је мисија Русије да врати Запад његовим правим хришћанским коренима, а након што сама коренито раскрсти и са последњим пипком екуменизма који и даље „саплиће“ сваки здрав руски напор у том смеру.

У сличном духу је оштро приметила и Јелена Гускова у тексту њеног излагања „Припада ли будућност Словенима?“ на једној од научних конференција када је истакла да Русија не би требало ћутке да гледа како на „американизацију“ тако и на „ватиканизацију“ православног дела Балкана.

У тексту под називом „Источнохришћански пут ка моралној држави“ на све то се надовезује сјајна мисао Сергеја Бабурина о истоветности следећег појмовно-терминолошког троугла – Источнословенска, Источнохришћанска и Руска цивилизација.

Наталија Нарочњицка заокружује најбоље, рекли бисмо, овај вредносни апсект књиге. По њој, оно што води крају историје, може бити само вредносни нихилизам („*микрочип је заменио генија људске културе*“). Зато је остала само материјално богата технократија, али је она суштински беспомоћна и обеснажена пред многим изазовима (од мигрантских па надаље), баш зато што не почива на вредносним светињама које су некада давно красиле „*велику хришћанску Европу*“. И Нарочњицка ту изводи паралелу са позним Римом који је био материјално и економски врло јак, али је био убрзо збрисан од стране

варварских Визигота зато што се одао пороцима и необузданом хедонизму.

У домену *политике*, маестралне су анализе које се баве најактуелнијим кризама које изазива глобалистичка „ковид-менаџерија“.

Игор Панарин нас у интервјуу који је приређивач насловио као „Операција COVID-19 је покушај свргавања Путина, Трампа и Сија“ обавештава да је вирусолошки институт из Вухана у којем је био први епицентар заразе финансиран глобалистичким новцем Сороша, да је реалну заразу пратило организовано глобалистичко преувеличавање опасности („сејање панике и страха“), да је кампања панике истовремено праћена незапамћеним кршењем људских права у оној истој Европи која је некада била „позната“ по истим тим правима. Панарин изричито осуђује покушај увођења ковид-пропусница као антиљудску меру. Заиста не само тачна, већ и – у време данашње корона-хистерије – крајње храбра констатација!

Израел Шамир у тексту „Једнодушност и неслагања“ бриљантно грми против нових глобалистичких најезди на светињу тела сваког човека у виду присилне вакцинације и бизарних климатских политика оличених у покрету Грете Тунберг. Шамир то све критикује као неку нову „*светску перестројку*“ која ће кроз лажни идеал тоталне „дигитализације“ QR-кодова довести људе на ивицу економског опстанка у атмосфери никад горег гажења људских права и слобода. Шамирова порука је јасна, како се и да наслутити из наслова његовог текста, а то је да је неслагање опасна ствар која може довести до ратова, али је једнодушност некад још опаснија, ако технократе осокољене корона-хистеријом буду одлучивале о свему о чему су раније одлучивали народ и политичари (који су стекли народни легитимитет).

Као круна овог политичког аспекта данашње руске мисли, издвојили бисмо наступ председника Русије Владимира Путина на онлајн сесији Давоског форума коју је приређивач ословио као „*Људи као циљ економије, а не „Велики ресет“*“. Путин се није либио да шефу давоског

форума (ноторном глобалисти Клаусу Швабу) у лице каже шта мисли о технолошким мастадонтима који све више у сарадњи са западним владама уводе на неконтролисан начин вештачку интелигенцију у управљање политичким системима – њихов монополизам можда одговара њиховим пословним рачунима, али је питање колико је све то у складу са друштвеним интересима. Техно-гиганти, по Путину, сужавају човеково право на слободан избор, слободно мишљење и укидају демократске институције.

У домену *економије*, већ смо видели да је председник Путин негативно оценио у Давосу монополизам техничких гиганата. Михаил Дељагин у тексту „Опасна 2018. – претње Запада Русији“ истиче да су непријатељи руског суверенитета у виду антинародних руских либерала заправо слуге глобалних монопола и да им је један од главних инструмената за спровођење властите агенде заправо централна банка која диригује емисијом новца. Сергеј Глазјев је у интервјуу насловљеном као „Позиције САД, Русије, Кине и Индије у актуелној кризи“ детаљно анализирао тај глобалистички концепт рада централних банака које нису потчињене интересима држава у којима се налазе. И то на примеру америчких Федералних резерви (ФЕД) – после серије „неочекиваних“ банкарских банкрота, ФЕД пушта у погон штампарску пресу новца и додељује из примарне емисије свеже паре фаворизованим финансијским кућама како би оне покриле своје губитке и изашле из банкрота, тј. највећи део тих пара оде на „надувавање“ финансијског мехура, а не у реалну производњу и инвестиције (тек сваки пети новоодштампани долар пде у реалан сектор). А поготово новац не иде оштећеним приватним штедишама који су у тој ланчаној реакцији банкрота изгубили своје активе. Све то доводи до тога, како мудро закључује Глазјев, да у току последње две деценије реални приходи највећег броја Американаца – у најбољу руку стагнирају.

Нисмо имали простора да обрадимо и остале битне идеје на које смо наишли у овој књизи, а поготово не све текстове или интервјуе. Овде, у поговору, истакли смо само оне моменте који су на нас оставили најјачи утисак

и који су нам још више као русолозима (али и русофилима!) приближили Русију. И то ову савремену, актуелну Русију. Институт за политичке студије је у сарадњи са својим партнерима препознао пун потенцијал ове књиге – у смислу који је изложен у овом поговору – и стога је она угледала светлост дана под небом научне и публицистичке јавности Србије. А све у нади да ће читаоцима Русија (као уосталом и ауторима овог поговора) након читања свих текстова и интервјуа сакупљених у овој књизи, постати још ближа.

**CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд**

316.334.3(470)"20"

141.7(470)"20"

327(470)"20"

323(470)"20"

РУСКА политичка мисао данас : антологија / [приредио и превео са руског] Владимир Кршљанин. - Београд : Институт за политичке студије : Информатика ; Москва : Међународна словенска академија наука, образовања, уметности и културе, 2021 (Београд : GrafoSan). - 296 стр. ; 23 cm

Тираж 300. - Стр. 9-10: Уводне напомене / Приређивач. - Стр. 283-289: Поговор / Живојин Ђурић, Марко Пејковић. - Библиографска напомена на крају сваког поглавља.

ISBN 978-86-84497-91-0 (Информатика)

а) Међународни односи -- Русија -- 21в б) Русија -- Политичка мисао -- 21в в) Русија -- Политичке прилике -- 21в

COBISS.SR-ID 47574281

РУСКА ПОЛИТИЧКА МИСАО ДАНАС

Антологија политичких текстова,
иступања и интервјуа

Приредио и превео са руског
Владимир Кршљанин

